

TER CUERE
BREDENE

JAARBOEK

2003

uitgave:

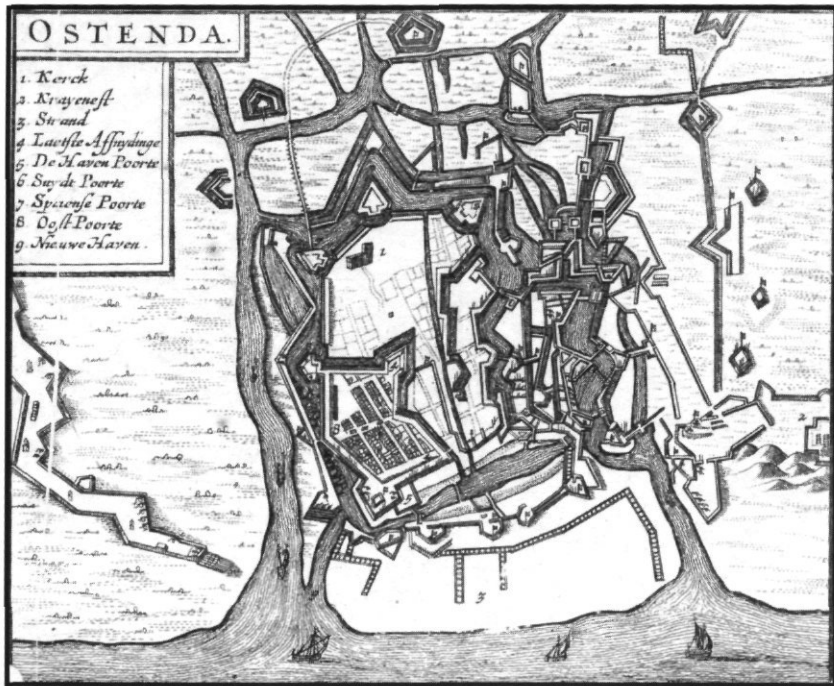
HEEMKRING TER CUERE

Secretariaat:

SLUISVLIETLAAN 100, 8450 BREDENE.

OSTENDA.

1. Kerck
2. Kraynest
3. Strand
4. Laetste Affwydinge
5. De Haven Poorte
6. Suyde Poorte
7. Spaense Poorte
8. Oest Poorte
9. Nieuwe Haven.

Deze kaart bevestigt dat

door betaling van € 12,40 het lidmaatschap verwierf van
de Heemkundige Kring “*Ter Cuere*” Bredene
voor het jaar 2004.

0245

De Penningmeester

G. Pittery

De Hoofdman

N. Belpaeme

Secr. R. Vansteenkiste, Sluisvlietlaan 100, 8450 Bredene, tel. 059-32.31.40

plan van de stad Oostende en omliggende na de overgave in september 1604. Gravure naar Sanderus, 1660 .

JAARBOEK

2003

Heemkring
"Ter Cuere" v.z.w.
8450 Bredene

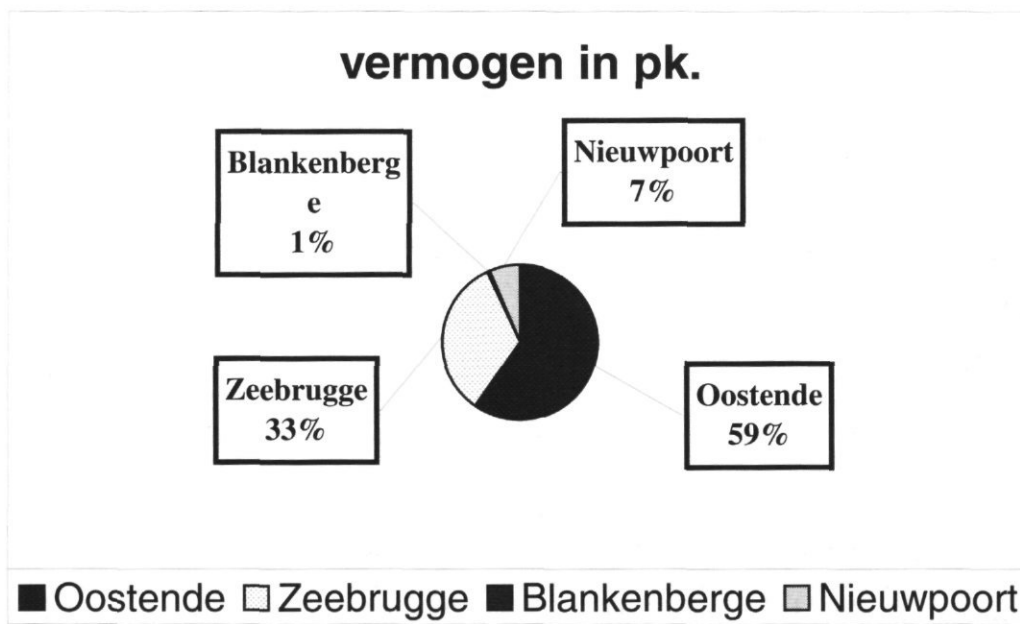
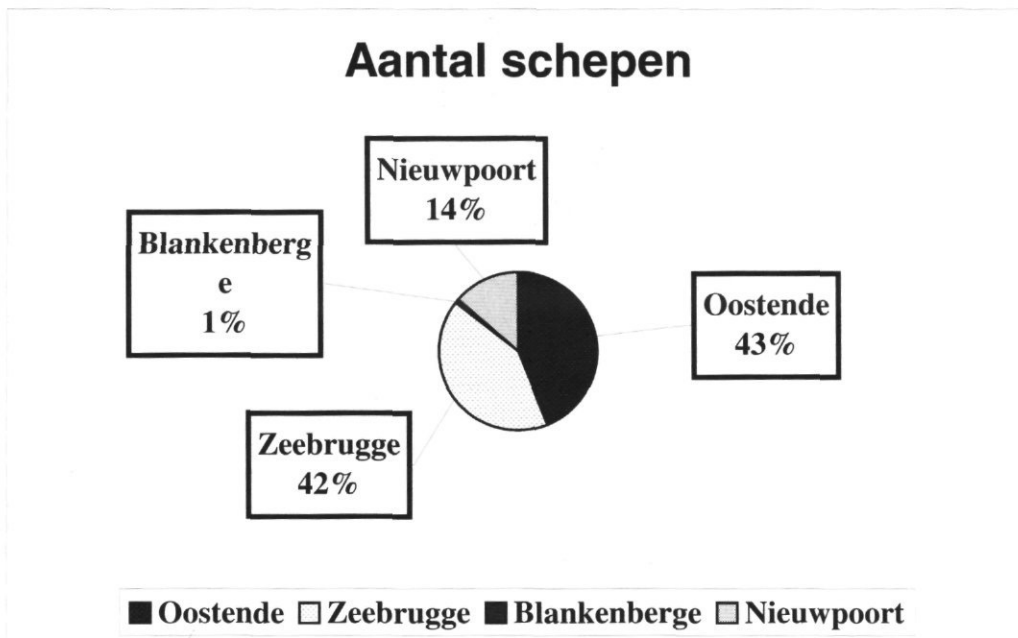
Sekretariaat:
Sluisvlietlaan 100.

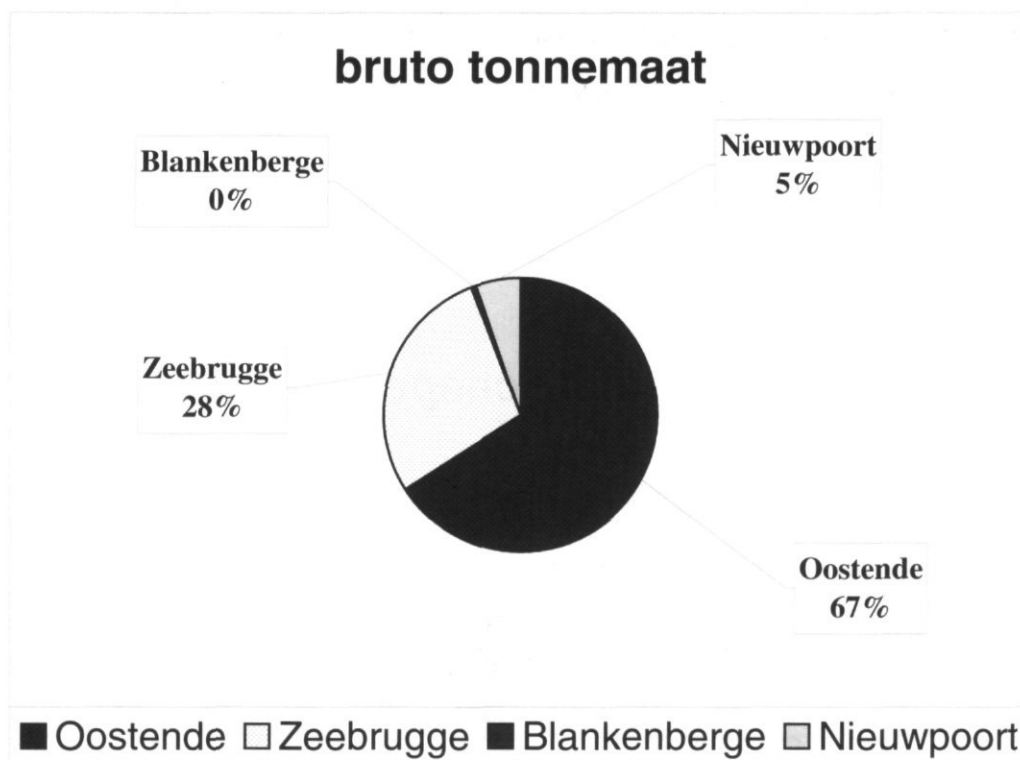
INHOUDSTAFEL

003. Gebeurtenissen in de Belgische visserij gedurende 1957.
door Louis Vande Castele.
- 043 Het bouwen van de eerste sluizen te Slijkens
door Raymond Vancraeynest.
- 066 De forten van Bredene en de oostkant van de Geule tijdens het beleg van
Oostende 1601 – 1604.
door Richard Verbanck (+) uit JB Ter Cuere 1973.
- 094 Bericht over een der laatste offensieven door de belegerden uit Oostende
1604. Een minder gekend pamflet.
door Dirk van den Bauwhede uit JB Ter Cuere 1981.
- 107 het beleg van Oostende 1601 - 1604
door Erwin Mahieu.
- 123 geboortes en sterfgevallen te Bredene vanaf 1833 (deel 2)
door Louis Vande Castele.
141. activiteiten gedurende het jaar 2003.
- 145 bestuur
- 146 ledenlijst.

GEBEURTENISSEN IN DE BELGISCHE VISSERIJ GEDURENDE 1957.

1957 01 01 De Belgische vissersvloot bestaat uit:

Gedurende 1956 kwamen er 19 nieuwe vissersvaartuigen bij terwijl er 12 werden afgevoerd waarvan 2 door schipbreuk. Oostende kreeg 8 nieuwe vaartuigen en Zeebrugge de resterende 11. Bij de verliezen komt Oostende op de eerste plaats met 6 schepen waarvan 2 door schipbreuk en vervolgens Zeebrugge met 3 schepen en Nieuwpoort met 3 schepen. . 17 schepen kregen een sterkere motor. Oostende bezit 43,93 % van de vaartuigen met 59,67 % van het vermogen en 65,76 % van de tonnemaat. Zeebrugge heeft 41,65 % van de vaartuigen met 33,30 % van het vermogen en 28,42 % van de tonnemaat. Nieuwpoort bezit 13,51 % van de vaartuigen met 6,51 % van het vermogen en 5,39 % van de tonnemaat terwijl Blankenberge de resterende 0,91 % van de vaartuigen bezit met 0,52 % van het vermogen en 0,43 % van de tonnemaat.

Indeling volgens vlootsegment

1. GARNAALSCHEEPJES MET EEN MOTOR VAN 15 TOT 77 PK EN EEN BT VAN 5 TOT 28 TON.

	Oostende	Zeebrugge	Blankenberge	Nieuwpoort	Totaal
aantal	53	43	3	33	132
Vermogen	2.550 pk	2.558 pk	160 pk	1.546 pk	6.814 pk
Tonnage	854 BT	866 BT	64 BT	451 BT	2.235 BT

2. KUSTTREILERS, MOTOR 80 TOT 119 PK EN 19 TOT 57 BT

	Oostende	Zeebrugge	Blankenberge	Nieuwpoort	Totaal
Aantal	16	51		15	82
Vermogen	1.400	4.717	160 pk	1.454	7.571
Tonnage	391	1.507	64 BT	476	2.374

3. KLEINE MIDDENSLAGTREILERS MOTOR 120 TOT 239 PK EN 33 TOT 115 BT

	Oostende	Zeebrugge	Blankenberge	Nieuwpoort	Totaal
Aantal	48	73	1	11	133
Vermogen	8.340	11.410	200	1.470	21.420
Tonnage	3.626	4.061	57	568	8.312

4. GROTE MIDDENSLAGTREILERS 240 TOT 336 PK EN 73 TOT 185 BT

	Oostende	Zeebrugge	Blankenberge	Nieuwpoort	Totaal
Aantal	50	12			62
Vermogen	13.419	3.135			16.554
Tonnage	5.728	1.064			6.792

5. KLEINE DIEPZEETREILERS 350 TOT 450 PK EN 118 TOT 220 BT

	Oostende	Zeebrugge	Blankenberge	Nieuwpoort	Totaal
Aantal	15	3			18
Vermogen	6.075	1.060			7.135
Tonnage	2.503	371			2.874

6. GROTE DIEPZEETREILERS 750 TOT 1250 PK EN 342 TOT 574 BT

	Oostende	Zeebrugge	Blankenberge	Nieuwpoort	Totaal
Aantal	5				5
Vermogen	4.755				4.755
Tonnage	2.256				2.256

7. GROTE DIEPZEETREILERS STOOM 880 TOT 940 PK EN 558 TOT 599 BT

	Oostende	Zeebrugge	Blankenberge	Nieuwpoort	Totaal
Aantal	5				5
Vermogen	4.460				4.460
Tonnage	2.844				2.844

1957 01 02 Aan boord van de O.215 GABRIELLE MARIA van de rederij

Maria, Ster der Zee, bid voor ons!
 † BIDT VOOR DE ZIEL VAN DE HEER
PHILIPPE VYNCK
 Matroos aan boord
 van de O.215 Gabriëlla-Maria
 Vereerd met Herinneringsmedaille 1940-45
 Echtgenoot van Mevrouw Fernande BALLIU
 geboren te Oostende op 11 maart 1914 en
 jammerlijk verongelukt ter zeevisserij op
 2 januari 1957

Dierbare echtgenote en lieve kinderen, op de dag vóór mijn dood heb ik U een boodschap gestuurd, waarvan niemand vermoeden kon dat het de laatste zou zijn: « Veel geluk voor 1957 ». Schreiend zult gij nu deze laatste woorden, die een vaarwel geworden zijn, herlezen. Maar luister in uw hart, in uw gelovige ziel; vanuit de eeuwigheid sein ik U geen andere boodschap.

Ik trek mijn woorden niet in. « Veel geluk in 1957. » Zeker, tot nog toe was ons grootste geluk van samen te zijn als ik aan wal kwam. Nu zult gij niet meer moeten vragen wanneer de O.215 binnenvaart. Ik heb de grote overtocht gewaagd en de vreugde van mijn thuiskomst zult gij niet meer beleven.

En toch kunt gij gelukkig zijn. Gij moet gelukkig zijn. Gij hebt uw geloof, uw wederzijdse liefde en die moed om zich door het leven te vechten die ons vissersvolk zo eigen is.

Lambrecht en zonen uit Oostende kwam tijdens het wegzetten van de stuurboord korre, de achterste plank door de trekkracht erop, erg omgekeerd te liggen en matroos **PHILIPPE VYNCK** probeerde die te draaien. De plank is plots terug naar binnen gedraaid en de matroos kreeg een hoek van de plank in de onderbuik. Het slachtoffer had hevige pijn in zijn rechterzijde en is in zijn kooi gekropen. Men zou de haven van Buckie aandoen welke open is van 2 uur voor tot 2 uur na hoogwater en dit was ten vroegste om 11 uur. Er werd verder gevestigd tot 8 uur en het was dan nog 2 uur lopen. Toen de schipper naar het logies ging om dat mede te delen bleek de matroos overleden. Te Buckie werd het stoffelijk overschot aan wal gebracht en bij de lijkschouwing bleek dat het slachtoffer overleden was aan een gescheurde lever. Daarna werd de lijkst aan boord gebracht en op 7 ja-

nuari kwam het schip te Oostende aan. PHILIPPE VYNCK is geboren te Oostende op 11 maart 1914 en echtgenoot van mevrouw Fernande Balliu en vader van 3 zonen.

1957 01 05 Pieter DELBAERE overleden. De afdijvige was voorzitter van de raad van beheer van:

- Ostend Stores and Ropeworks NV
- NV Motorvisserij Oostende

Beheerder van:

- Les Frigorifères du Littoral NV
- Nouvelle Filature et corderie de Hamme NV

1957 01 07 O.215 GABRIELLE MARIA is te Oostende aangekomen met aan boord het stoffelijk overschot van matroos VYNCK Filippe welke dodelijk

verongelukte op 1 januari 1957 in de Moray Firth, Noord Schotland.

1957 01 07 N.762 O. L. VR. TER DUINEN wordt door Vercoutter Raphael,

en Vercoutter Michel uit Nieuwpoort in de registers ingeschreven. Houten middenslagtreiler gebouwd op de scheepswerf van A. Hillebrandt te Oostende en metende 63,41 BT en 14,92 NT. Het schip heeft een lengte van 19,2 m, een breedte van 6,15 m en een holte van 2,89 m en wordt voortbewogen door middel van een motor A.B.C van 150/200 pk en gebouwd in 1956.

1957 01 09 Begrafenis van VYNCK Philippe, vader van 3 kinderen.

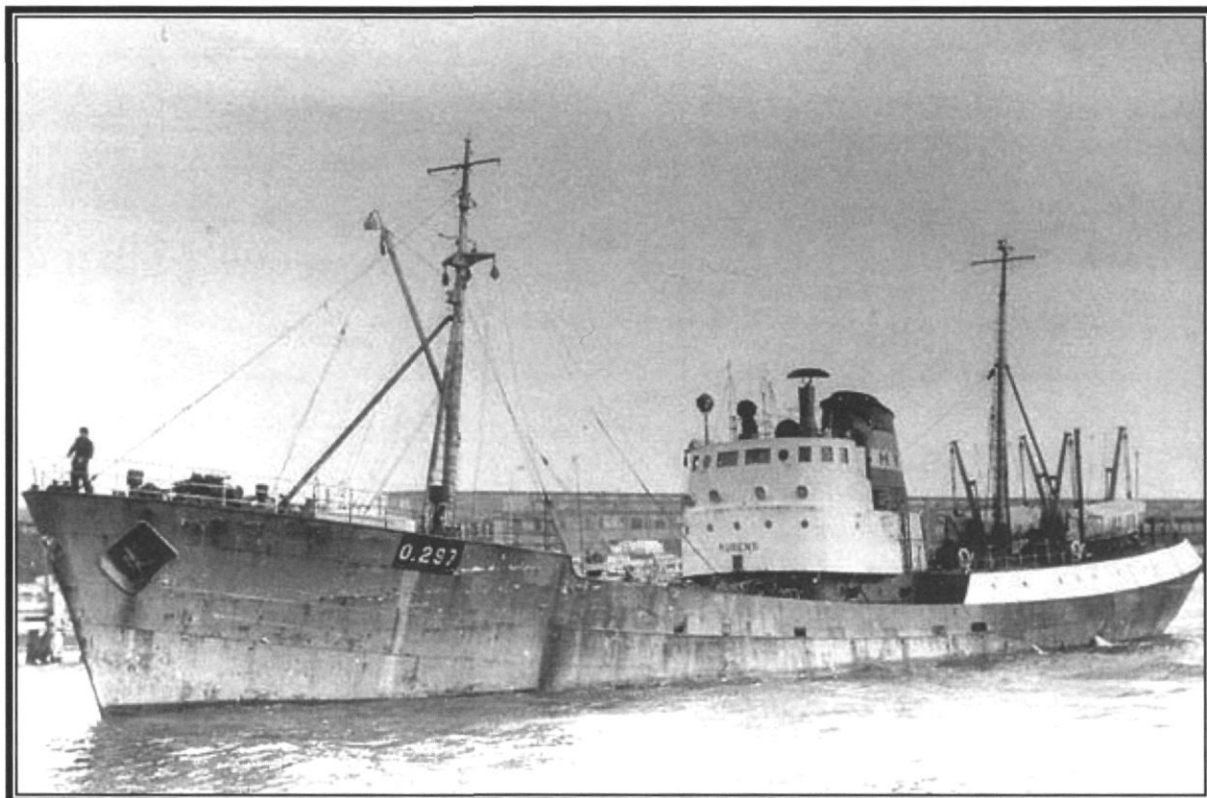
1957 01 10 O.297 RUBENS eigendom van de NV Motorvisserij Oostende komt te Oostende aan onder het bevel van schipper Emiel Tratsaert.

1957 01 10 O. 28 MAUREEN JOSEPH wordt geschrapt uit de officiële registers. Houten garnaalvisser gebouwd in 1925 op de scheepswerf Ackein te Oostende. Met een lengte van 11,32 m, een breedte van 3,89 m en een holte van 1,28 m, meet het scheepje 9,27 BT en 3,98 NT en was voorzien van een motor A.B.C van 34 pk en gebouwd in 1944. Het schip was eigendom van Verschelde Bertha.

1957 01 10 Vantorre Maurits, Polderstraat 58, Heist neemt een deel over van Vantorre Arthur, Kerkstraat 78, Heist van de Z.454 CARPE DIEM. De reders zijn nu Vantorre Arthur en Maurice.

1957 01 11 O.145 ROLAND, eigendom van Lauwereins Arthur, lag in het Montgomerijdok te Oostende aan het zinken. Pompen werden onmiddellijk gestart en die konden het schip drijvende houden maar het schip werd naar de droogzettingsinstallatie gesleept en daar droog gezet om herstellingen uit te voeren.

1957 01 12 Doop van de **O.297 RUBENS** door E.H. Evrard. Het schip is gebouwd op de bekende Engelse scheepswerf van Cook Welton & Gemell Ltd Beverley voor rekening van de NV Motorvisserij, Hendrik Baelskaai te

Oostende. Het schip heeft een BT van 768,87 ton, een NT van 241,43 ton en heeft een lengte over alles van 62,50 m, een breedte van 9,78 m en een holte van 5,03 m. Een triple expansie stoommachine op stookolie van C.D. Holmes heeft een vermogen van 1.450 pk. Het visruim kan 5.000 bennen vis herbergen en dit visruim is tevens voorzien van een koelinstallatie. Een traankokerij en een vismeelinstallatie zijn eveneens voorhanden. Er worden tevens 20 bemanningsleden voorzien. Het schip wordt eveneens in de registers ingeschreven op deze datum.

1957 01 15 Z.264 MORGENSTER, eigendom van Alfons Calier, wordt voorzien van een nieuwe motor Moës van 95/125 pk, bouwjaar 1954.

1957 01 18 Z.455 NIRWANA wordt door Rudolf Blomme verkocht aan Paye Polidor uit Heist.

1957 01 18 Z.562 LUC, eigendom van mevrouw R. Bailyu-Danneels en Gustaaf Haerinck uit Zeebrugge, wordt in de registers ingeschreven.

1957 01 23 **N.703 RITA** wordt door Florent Dierycks- Visschers in de registers ingeschreven. Houten middenslagtreiler gebouwd op de scheepswerf van A. Loy te Oostende. Het schip meet 54,61 BT en 22,42 NT en heeft een lengte van 21,60 m, een breedte van 5,70 m en een holte van 2,75 m. Een motor A.B.C van 165 pk en gebouwd in 1956 zorgt voor de voortstuwing

1957 01 23 **O.267 VICTORIA**, eigendom van NV Boels wordt voorzien van een nieuwe motor Lister van 180 pk welke gebouwd is in 1956 en de tonnematen worden nu 51,67 BT en 14,82 NT.

1957 01 24 **O. 58 ROSA** wordt wegens het overlijden op 3 januari van Marcel Germonpré eigendom van zijn weduwe Verschelde Rosalia.

1957 01 25 Aanvaring tussen **Z.34 SONJA II** en **Z.475 ANNIE** in positie 51°50'N en 03°20'E. De matroos van wacht krijgt een schorsing om niet als hoofd van de wacht te varen gedurende 3 manden.

1957 01 29: proefreis van de **N.703 RITA** van Oostende naar Nieuwpoort. Daar wordt het schip dan dezelfde dag gedoopt. Gebouwd op de scheepswerf van A. Loy te Oostende heeft het schip een lengte van 21,60 m, een breedte van 5,95 m en een holte van 2,95 m. Het meet 54,61 BT en 22,42 NT. Voorzien van een motor ABC van 165 pk. Het schip is eigendom van Dieryckx Visschers, Kerkstraat 1 te De Panne.

1957 01 31 Z.423 ALINE BERTHA ANTOINETTE wordt eigendom van De Mul Maurits uit Heist.

1957 01 N.762 O. L. VR. TER DUINEN deed zijn proefreis.

1957 02 Op de scheepswerf De Graeve te Zeebrugge wordt de **Z.468 ST. PETRUS** te water gelaten voor rekening van René Vlietinck. Een houten vaartuig van 19 m lang, 5,15 m breed en een holte van 2,85 m. Het schip zal voorzien worden van een motor ABC van 150 pk

1957 02 N.801 JONGE FRANS III wordt eigendom van Simoen Marie (weduwe Huysseune Frans) en zoon Frans, Koninklijke Baan 10 te Depanne.

Het schip meet nu 40,58 BT en 17,05 NT na het plaatsen van een nieuwe motor Deutz van 130 pk

1957 02 O.144 EUGENE GUSTAVE wordt eigendom van Smissaert Robert uit Oostende en wordt omgedoopt tot **O.144 PAULA**

1957 02 Brevetten, vergunningen toegestaan tijdens de maand februari:
brevet van schipper ter visserij, 1ste klasse:

Vermootte J.J., Hallemeersch A.F.

brevet van schipper 2de klasse:

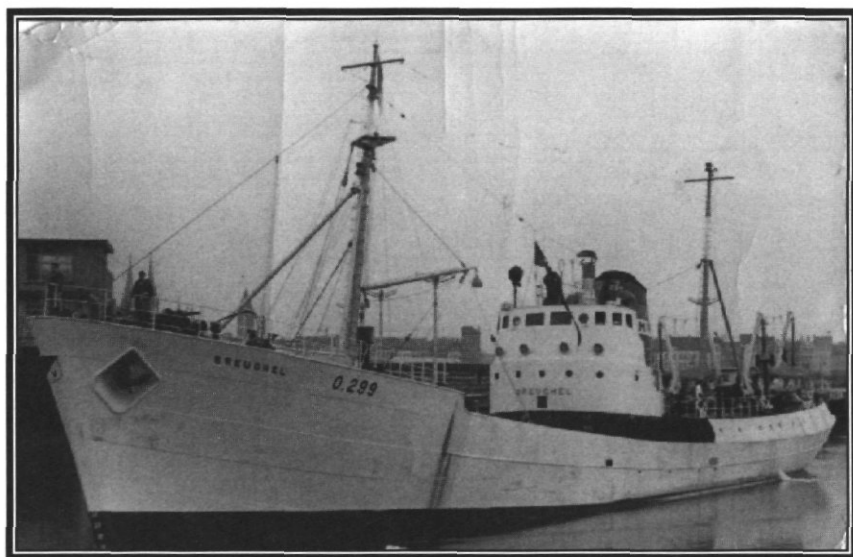
Bonje G.G., Couwijzer C.J., Calcoen M.C., Desmit G.R.

diploma van leerling schipper ter visserij:

Calcoen P, Rigaux W.E.

1957 02 03 Doop van de **Z.562 LUC**. Houten middenslagtreiler gebouwd op de scheepswerf Jules Haerinck en zoon te Zeebrugge voor rekening van R. Bailly- Danneels en Gustaaf Haerinck. Het schip heeft een lengte over alles van 23,80 m, een breedte van 6,10 m en een holte van 3 m en meet volgens meetbrief 3758 respectievelijk 76,21 BT en 21,27 NT. Een motor MaK van 240 pk zorgt voor de voortstuwing. Het schip is voorzien van een geïsoleerd visruim voorzien van een koelinstallatie. Het schip beschikt over een radio zend en ontvangstapparaat, een richtingzoeker, een dieptemeter en een Decca. Het schip werd gedoopt door E.H. Steyaert, onderpastoor te Zeebrugge samen met de meter, Liliane Bailly (dochter van de reder) en peter Jozef Bolle (haar echtgenoot). Voor de eerste reis bestaat de bemanning uit stuurman Henri Van de velde, motorist Louis Sarrazyn en matrozen Leopold Van Dierendonck, Louis De Waele en Omer Van Torre. Het schip wordt tevens in de Registers ingeschreven.

1957 02 05 O.299 BREUGHEL, eigendom van NV Motorvisserij Oostende is te Oostende toegekomen en wordt gedoopt door de aalmoezenier E.H. Evraert

en in de registers ingeschreven. De plechtigheid wordt in mineur gehouden wegens het overlijden van de voorzitter van de raad van bestuur van de rederij, de heer Pieter Delbaere. Het schip werd eveneens gebouwd op de Engelse scheepswerf

Cook, Welton & Gemmell te Beverly en meet 768,87 BT en 241,43 NT en heeft een lengte van 57,54 m, een breedte van 9,78 m en een holte van 5,03 m. Deze grote stalen diepzee-reiler wordt voortbewogen door middel van een C. D. Holmes stoomaggregaat van 1.450 pk.

1957 02 06 Z.456 GERARD HELENE wordt volgens erfenis eigendom van Verrecas Gerard en van Verrecas Helene uit Brugge.

1957 02 11 Z.817 ALINE MARIE bekomt na hermeting een nieuwe meetbrief nr. 3764 en de brutotonnemaat wordt 20,18 ton i.p.v. 19,69 ton.

1957 02 12 O.142 HERMES wordt op de scheepswerf van J. Borrey te Oostende te water gelaten voor rekening van Arthur Makelberghe. De kiellengte van het schip bedraagt 16,50 m, de breedte 5,80 m en de holte 3 m. Dochter Raymonde Makelberghe is de meter. De werkhuisen Louis Dedrie zullen de motor A.B.C van 150 pk plaatsen terwijl de firma Moyaert de electriciteit zal verzorgen.

1957 02 13 Z.513 BERTHA RENE BEERNAERT wordt door Ponjaert P, Brugse steenweg 344 te Uitkerke ingeschreven in de registers der vissersschepen. Dit houten schip is gebouwd op de scheepswerf Haerinck te Heist in 1922 en meet 22,85 BT en 3,35 NT en is voorzien van een motor Deutsche Werke van 50 pk, bouwjaar 1935.

1957 02 15 N.807 SUZETTE is tijdens de visvangst in de omgeving van de Westhinder lek geslagen. De pompen konden het schip drijvende houden en ze kon op eigen kracht Nieuwpoort bereiken waar het schip op de kuisbank werd geplaatst. De ganse tijd werd het schip begeleid door N.701.

1957 02 16 Aan boord van de **O.237 MARIE SUZANNE**, eigendom van de

rederij Vieren is op 9 mijl van Clyth Ness, Oostkust Schotland, brand ontstaan in de machinekamer en rond 4u26 werden noodseinen uitgezonden. O. 94 ESPERANCE was in de buurt en kon het schip bijstaan. De brand was reeds gedoofd om 5u10.

1957 02 18 Door het Beheer van het Zeewezen werden opblaasbare vloten toegelaten aan boord van vissersschepen tot 200 BT.

1957.02.20 Z.197 POLYDORE en **Z. 34 SONJA II** zijn beiden vergaan. Z.197 POLYDORE bedreef de garnalvisserij op 22 mijl NtW van Zeebrugge. Voor het winden van de korre werd vastgesteld dat er 30 cm water boven de vloerplaten in de machinekamer stond. Beide pompen werden in werking gesteld en er werd sleephulp gevraagd. Er waren drie schepen in de omtrek en die

maakten vast, nl. Z.442, Z.475 en Z.505, en begonnen te slepen. Rond 8 uur werd de toestand kritiek en de nabijgekomen Z. 34 zou langszij gaan en de bemanning over nemen. Er stond een ENE wind met een kracht 5 en een woelige zee. Verschillende pogingen werden ondernomen om de bemanning over te nemen en bij een poging werd er hard gestoten tegen de Z.197 en begon de Z.34 water te maken. Ze werd dan opgesleept door Z. 63 en Z.505. Het schip kwam in zinkende toestand en de 3 bemanningsleden moesten over boord springen en werden gered door de Z. 54. Z. 34 is om 9u20 gezonken op 14 mijl NtW van Zeebrugge gevolgd door de Z.197 op ongeveer dezelfde plaats. Z.197 POLYDORE is een houten vaartuig gebouwd in 1926 en metende 21,69 BT en 7,67 NT en voorzien van een motor van 70 pk en eigendom van Savels Louis. De geredden zijn schipper Savels Leopold, motorist Vandierendonck August en matroos Ackx Benedictus. De Z. 34 SONJA II is eveneens een houten vaartuig gebouwd in 1943 en metende 23,99 BT en 10,86 NT en voorzien van een motor Industrie van 60 pk en eigendom van Verschraegen Camiel en Vandierendonck Emiel. De geredden van deze boot zijn de schipper Vandierendonck Lucien, motorist Lowyck Albert en matroos Vanspeybrouck Roger. De Z.34 was verzekerd bij Hulp in Nood voor 580.000 frank en de Z.197 eveneens bij Hulp in Nood voor 353.000 frank.

1957 02 20 Z. 34 SONJA II wordt geschrapt uit de registers wegens vergaan.

1957 02 20 Z.197 POLYDORE wordt eveneens geschrapt wegens vergaan.

1957 02 Tijdens de maand Februari 1957 werden volgende brevetten, diploma's en getuigschriften afgeleverd

schipper ter visserij 1ste klasse

Hallemeesch André, Vermoote Jan

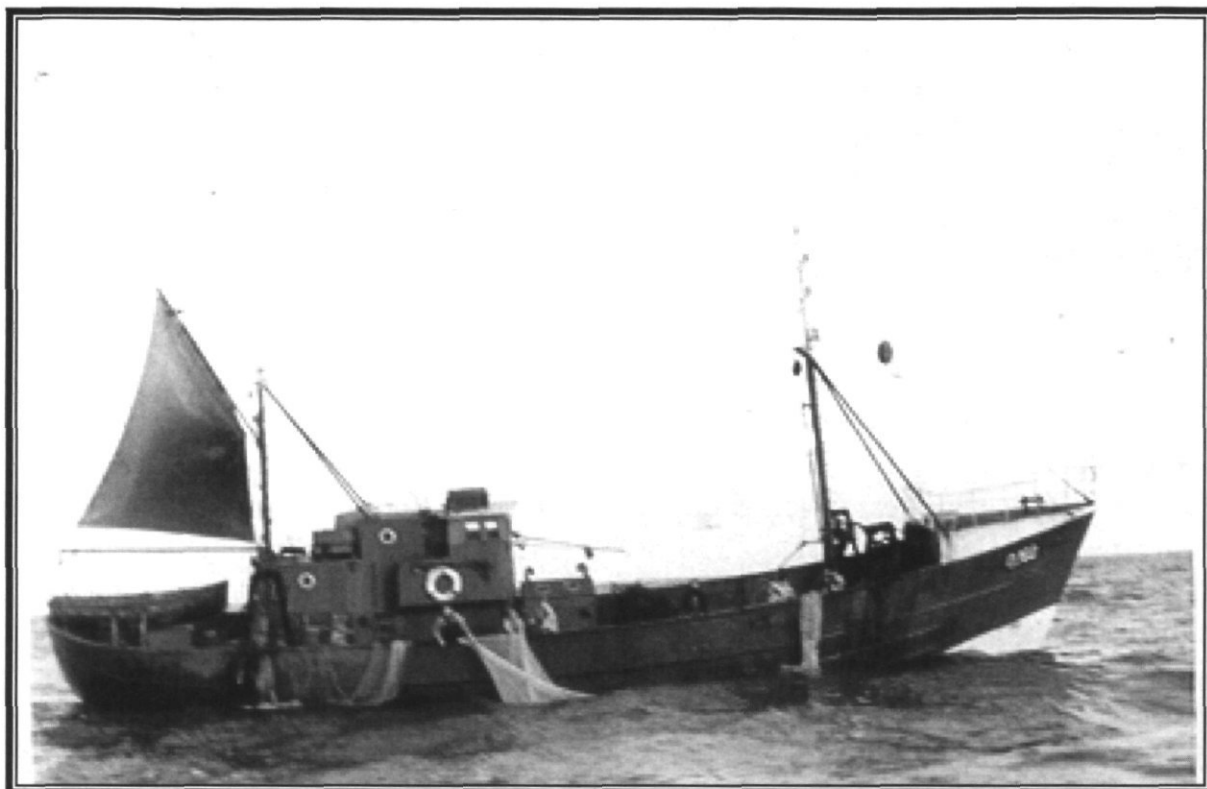
Schipper ter visserij 2de klasse

Couwysen Constant, Dury Louis, Savels Louis, Bonjé Walter

diploma van leerling-schipper

Calcoen Paul, Rigaux Willy

1957 03 O.160 ATLANTIC werd door Lambrecht August, Cairostraat 45 te Oostende in de Belgische registers ingeschreven. Deze stalen middenslagtreiler werd gebouwd op de scheepswerf van Bocher te Zeebrugge en meet 96,92 BT en 30,46 NT en heeft een lengte van 22,84 m, een breedte van 6,32 m en een holte van 3 m. Het schip wordt voorzien van een motor A.B.C van 300 pk met bouwjaar 1956.

1957 03 O.131 ROGER DENISE, eigendom van Verhaeghe E en Vincent Pieter wordt voorzien van een nieuwe motor Industrie van 200 pk, bouwjaar 1956 en de tonnemaat wordt 77,19 BT.

1957 03 O. 14 DE VIER GEBROEDERS, eigendom van Verbiest Albert wordt voorzien van een occasie motor Skoda van 60 pk, gebouwd in 1947.

1957 03 De motor van de **O.263 LUCETTE** wordt afgesteld op 70 pk. De reder Gezelle Karel woont nu te Bredene.

1957 03 De bemanningen van de diepzeetreibers van de NV Motorvisserij en van de NV Pêcheries à Vapeur zijn nog steeds in staking voor betere arbeidsvoorwaarden en een betere verloning.

1957 03 01 O. 33 JUPITER wordt door NV Brunet & Co verkocht aan Verleene Engelbertus en aan mevrouw Schokaert uit Nieuwpoort en omgedoopt **N. 33 SUZETTE**. Gebouwd in hout op de scheepswerf Dewert te Oostende in 1943, meet het schip 48,44 BT en 20,35 NT en heeft een lengte van 17,56 m, een breedte van 5,57 m en een holte van 2,50 m en voorzien van een motor ABC van 135 pk uit 1946.

1957 03 01 N. 22 ALINE wordt door Gonzales Albert verkocht aan Vantorre Jan en echtgenote Desmidt Irene uit Heist en omgedoopt **Z. 22 ALINE**.

1957 03 05 **Z.611 VICTORINE** wordt door Joseph Popelier verkocht aan Brouckaert Albert en aan Brouckaert François uit Heist.

1957 03 11 Aan boord van de **Z.407 THEO NATHALIE** is matroos **GEORGES VANDERHEYDE** op zee

overleden. Tijdens het winden van het net was de matroos belast met het inwinden van het achterste buiktouw. Op zeker ogenblik raakte zijn hand gekneld tussen de draaiende lierkop en de kabel. Hij werd meegetrokken en sloeg met zijn hoofd tegen de winch. De winch werd onmiddellijk stilgelegd doch de matroos had dodelijke verwondingen opgelopen. Zijn hoofd was half verbrijzeld en hij gaf geen teken van leven meer. Er werd onmiddellijk koers gezet naar Zeebrugge. **GEORGES VANDERHEYDE** is geboren te Letchworth (Engeland) op 5 mei 1916 en gehuwd met Yvonne Tjoens en heeft vijf minderjarige kinderen.

†
 BID VOOR DE ZIELERUST VAN
 MIJNHEER

Georges Vanderheyde

echtgenoot van

Mevrouw Yvonne T'JOENS

geboren te Letchworth op 5 mei 1916 en bij een pijnlijk
 ongeval overleden op zee, de 11 maart 1957.

Heer, we zijn getroffen door deze vreselijke mare: een krachtige visser, een onvermoeide werker, zal nooit meer naar huis keren. Hij leefde voor vrouw en kinders hij ontzag geen werk of moeite; hij was gelukkig zijn huisje te kunnen verbeteren; en fier was hij als een pauw toen hij kon opstappen verleden jaar nevens zijn plechtige-communicant.

De drang naar de zee was sterker dan hij zelf; en al was ook zijn eigen broer er gebleven, twaalf jaar geleden, die geheimzinnige roep naar de zee kon hij niet onbeantwoord laten. Het troost ons enigzinds te weten, dat hij in zijn leven de vreugde gekend heeft, het beroep uit te oefenen, waarvoor hij in de wieg was gelegd.

Dierbare echtgenote, het ging te goed tussen ons; 't volmaakt geluk is niet van deze wereld; maar wij zullen dat geluk vinden in het Rijk waar Ons Heer heerst met zijn apostelen, die trouwe vissers uit Galilea.

Allerdierbaarste kinderen, blijft het goede pad bewandelen, dan zien we malkander later voor goed weer, weest vriendelijk en hartelijk voor moeder, en helpt haar waar ge kunt.

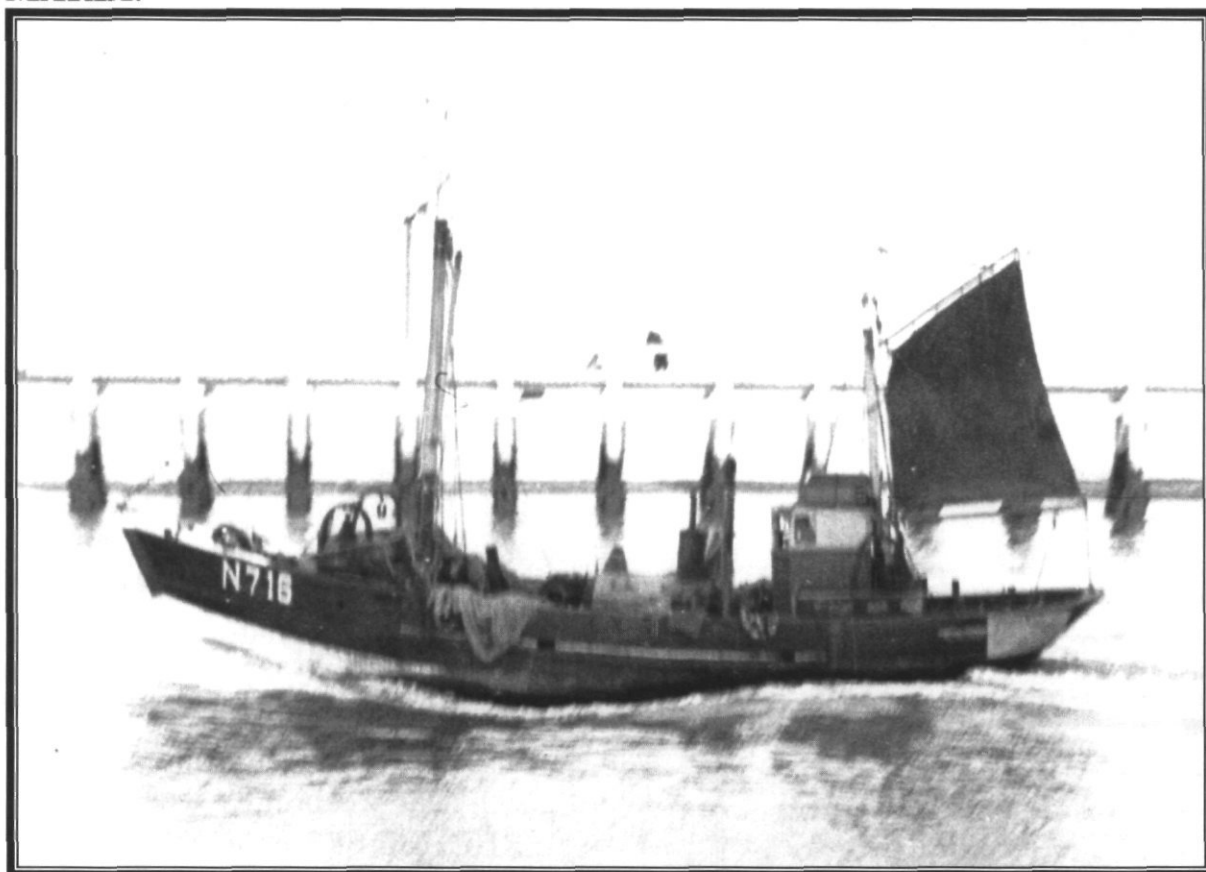
Heil'ge Maagd, o vlekkeloze Moeder,
 O Gij de Ster der woeste zee:
 Gelief ons zeeliën te behoeden
 Van stormen, rampen, smert en wee!

1957 03 13 Z.468 SINT PETRUS wordt door Vlietinck René uit Heist in de registers ingeschreven. Gebouwd op de scheepswerf De Graeve te Zeebrugge meet dit houten schip 39,97 BT en 12,02 NT en dit volgens meetbrief 3772 van 13 maart 1957. Het is voorzien van een motor ABC van 150 pk, gebouwd in 1956.

1957 03 14 Door de studie van notarissen Jean Depuydt en Jan B. de Gheldere en Valerien Verheecke wordt de **Z.488 JAN VIRGINIE** te koop aangeboden op een openbare verkoping. Een houten motor en zeilvissersvaartuig gebouwd in 1931 en volgens meetbrief 2288 meet het schip 52,24 BT en 17,23 NT, heeft een lengte van 16,35 m en een breedte van 5,58 m en is te koop zonder motor.

1957 03 15 Z. 24 GENADE wordt door Desmidt Leon verkocht aan Cogghe Henri eveneens uit Heist.

1957 03 16 N.716 MARIA YVONNE wordt alleen-eigendom van Gaston Puystiens, W. Deroolaan 65 te Nieuwpoort en omgedoopt **N.716 MARIA**.

1957 03 16 O. 51 HENRIETTE wordt door Geselle Pierre verkocht aan Deckmyn Robert uit Oostende.

1957 03 17 Z.468 SINT PETRUS wordt gedoopt te Zeebrugge door E.H. Lagae, onderpastoor te Heist. Houten garnaalvisser gebouwd op de scheepswerf

van De Graeve te Zeebrugge voor rekening van René Vlietinck. Het schip heeft een lengte van 19 m, een breedte van 5,15 m en een holte van 2,85 m en wordt voorzien van een motor A.B.C van 150 pk. Als meter van het schip krijgen we Hilda Vlietinck en als peter Charles Vlietinck, beide kinderen van de reder. De bemanning van het schip is als volgt samengesteld: reder-schipper René Vlietinck, motorist Alfred Stroobandt en matrozen Maurice Marannes en Norbert Meyers.

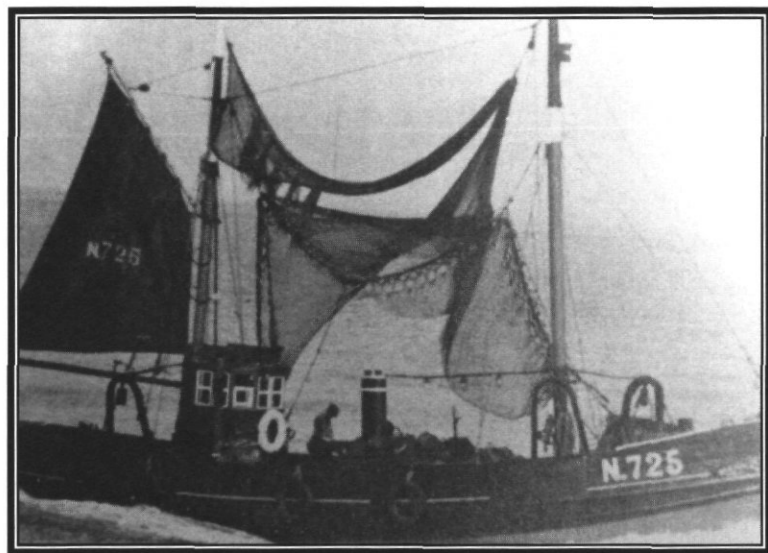
1957 03 19 O.253 ADRIENNE wordt voorzien van een nieuwe motor Benz van 70/90 pk, bouwjaar 1957. Door deze inbouw zijn de tonnematen nu 16,64 BT en 4,88 NT.

1957 03 19 N.434 GALLOPER is in aanraking gekomen met een wrak en heeft hierdoor schade opgelopen.

1957 03 20 N.807 SUZETTE wordt door Verleene E en mevrouw Schockaert verkocht aan Casteleyn K. en Louarn Frans uit Nieuwpoort en omgedoopt **N.807 DON BOSCO**.

1957 03 20 Z.501 LEOPOLD RAYMONDE, eigendom van Viktor Ackx wordt voorzien van een nieuwe motor Daimler Benz van 120/80 pk, bouwjaar 1957 en de nettotonnemaat wordt 7,49 ton.

1957 03 21 N.725 ANNA wordt door Marcel Depotter verkocht aan Vandierendonck Emiel en Vandierendonck Lucien uit Zeebrugge en omgedoopt **Z. 725 PRINS ALBERT**. Gebouwd op de scheepswerf van Hillebrandt uit Oostende in 1954 meet dit garnaalschip 22,34 BT en 5,11 NT en is voorzien van een motor ABC van 80 pk

1957 03 21 Z.422 DE RUYTER wordt door Pierre en Jan De Meester verkocht aan De Groote Felix uit Heist. Houten vaartuig gebouwd in 1948 op de scheepswerf van L. De Graeve te Zeebrugge Het schip meet 68,26 BT en 23,83 NT en is voorzien van een motor Deutz van 150 pk met bouwjaar 1938.

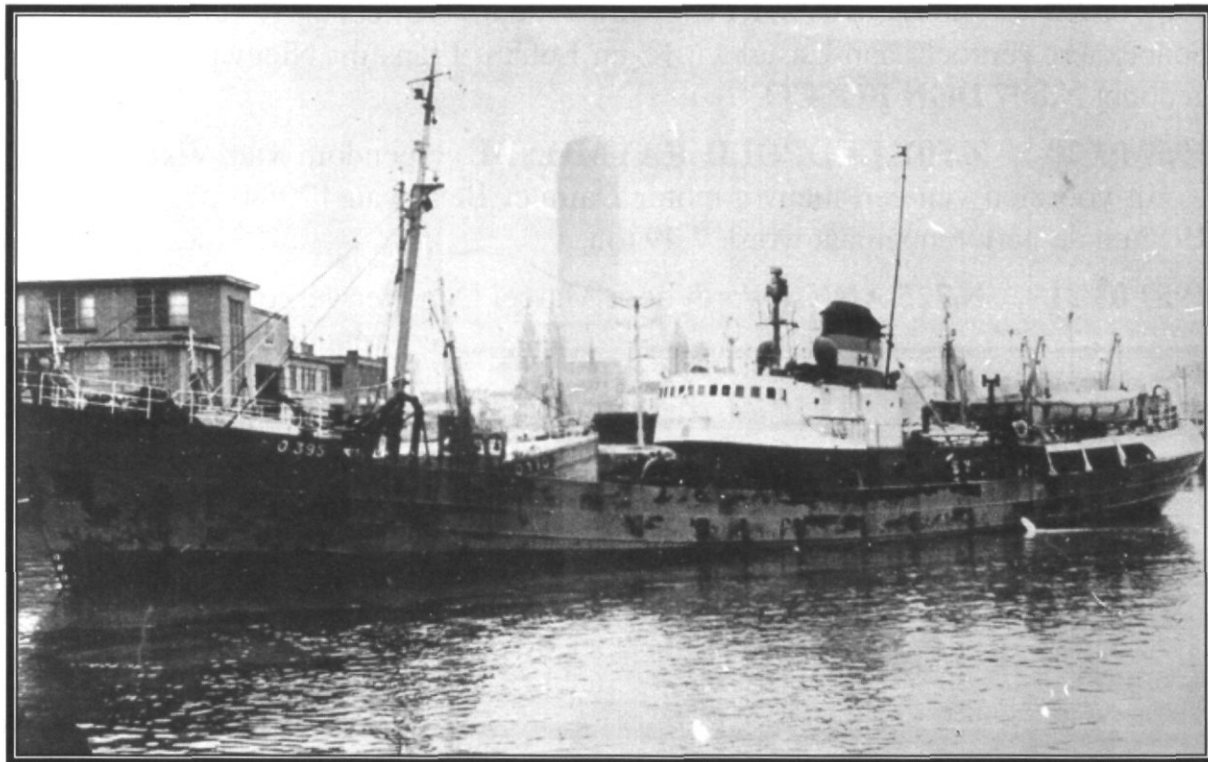
1957 03 25 Z.541 CORINA, eigendom van Jules Serie wordt voorzien van een nieuwe motor Deutz van 125 pk, bouwjaar 1956.

1957 03 26 Koninklijk Besluit betreffende de bijdragen voor de RMZ zijn verschenen in het Belgisch Staatsblad van 1 en 2 april 1957.

1957 03 29 **Z.534 PIETER RACHEL** is op 2 mijl NW van Zeebrugge op het wrak gelopen van de **ADMIRALENGRACHT**. Volgens de Onderzoeksraad voor Scheepvaart is de aanraking te wijten aan de zorgeloze navigatie van betrokken schipper en wordt zijn uitzonderlijke vergunning van schipper ter visserij definitief ingetrokken doch ook wegens het ontbreken van de elementaire kennis van navigatie.

1957 03 30 **Z.201 MARIE MADELEINE**, eigendom van Leon Desmidt wordt voorzien van een nieuwe motor A.B.C van 150 pk met bouwjaar 1957.

1957 03 30 **O.395 VAN DER WEYDEN** wordt geschrapt uit de vloot wegens stranding op IJsland en verloren gaan.

1957 03 30 **O.395 VAN DER WEYDEN** is vergaan op IJsland. Nadat de visvangst beëindigd was zou het schip zijn vangst van 2.600 bennen in Grimsby verkopen. Het schip had gevist aan het Lage Land en alles aan dek werd zeevast gezet. De schipper zou wat rusten en de stuurman nam het bevel waar. Rond 6 uur was het schip vertrekken klaar en wegens een misverstand is het schip om 6u45 vastgelopen op de rotsen 1 mijl ten oosten van het tweede baken van het Lage Land. Er werd gepoogd het schip vrij te krijgen bij hoogwater doch dit lukte niet. Met het wippertoestel werden 15 man bemanning aan wal gebracht bij dageraad. Op 31 maart hebben de overige 4 bemanningsleden het schip verlaten wegens een opkomende storm. Tijdens die storm werd het schip volledig verwoest. Schip kwam pas in de vaart op 9 november 1954. Het schip was verze-

kerd bij A.M.M voor 18 miljoen frank

1957 03 Diploma's, brevetten en vergunningen afgeleverd tijdens de maand maart:

brevet van schipper ter visserij 2de klasse

Zonnekein R.J.

1957 04 **O.239 ANCRE D'ESPERANCE**, eigendom van Alfons Vieren wordt voorzien van een nieuwe motor Deutz van 335 pk, gebouwd in 1956.

1957 04 Loonconflict bij de rederij NV Motorvisserij te Oostende. De schepen worden uit de vaart getrokken en komen in een ophligperiode terecht. Wat ontvangen de matrozen nu? Ze hebben een vaste wedde van 2.500 fr per maand verhoogd met 0,60% op de bruto-opbrengst en 0,75% drinkgeld op de bruto opbrengst na aftrek van het loon aan 0,60%, tevens de helft van de opbrengst van kabeljauwkuiten en levertraan alsook deelvis en voeding. De onderhandelingen worden gevoerd op 12 april. Het voorstel van de reders is meer vast loon en minder ten honderd.

1957 04 01 **Z.454 CARPE DIEM** is rond 6u20 gestrand op 200 à 300 m bewesten van de haven van Zeebrugge. Kon dezelfde dag rond 12 uur door een loodsboot terug vlot getrokken worden en naar de schuilhaven van Zeebrugge gesleept daar het toen in aanraking was gekomen met een hard voorwerp welke onder water zat en daarbij lek stootte. Volgens de Onderzoeksraad voor Scheepvaart heeft de schipper geen voorzorgsmaatregelen genomen bij het naderen van de haven en zo is het schip gestrand. Daartoe krijgt hij een ontzetting van het recht om voor een periode van 5 dagen in deze hoedanigheid te varen.

1957 04 04 Het loonconflict bij de grootste rederij breidt zich nu ook uit naar de NV Pêcheries a Vapeur te Oostende.3 De O.80 en O.89 zijn niet afgevaren. Als reden voor het conflict wordt er een loonsverhoging en meer drinkgeld gevraagd.

1957 04 04 Aanvaring tussen de **O.256 MAURICE ANDRE** en de Franse treiler ST. IDE in het Kanaal met zware averij tot gevolg. Het schip kon uiteindelijk met zware averij Oostende bereiken. Was op de terugweg van de visserij toen de aanvaring plaats had rond 17u30. Het schip werd eerst op sleep genomen door de St. Ide naar Duinkerke en alzo ontstond er nog meer schade aan het schip. Daar het schip geen water maakte werd dan maar besloten van op eigen kracht verder te varen naar Oostende.

1957 04 08 **O. 81 JOHN** werd in de IJslandse wateren opgeleid voor vissen binnen de limieten. Schipper Robert Rycx werd naar Vestmannaeyreilanden overgebracht. Daar werd de vangst in beslag genomen evenals het vistuig. Dit laatste werd terug ingekocht door de schipper en na het betalen van een waarborg werd het schip vrijgelaten.

1957 04 08 **O. 39 ACHIEL** wordt door Groenvinck Geert verkocht aan

Beyen Raphael uit Oostende en omgedoopt **O. 39 LUCIE JENNY**.

1957 04 12 in Belgisch Staatsblad van 29 mei komt de wet op de bescherming van de visstand.

1957 04 17 B.603 JEAN ANDRE wordt eigendom van weduwe Goderis Engelbertus, De Rycker Germena uit Blankenberge en van Braet Maurice uit Heist. Gebouwd op de scheepswerf van A. Hillebrandt te Oostende in 1950 meet het schip 56,87 BT en 14,98 NT en is voorzien van een motor ABC van 200 pk.

1957 04 18 Ter studie van notaris Jan De Gheldere wordt overgegaan tot de openbare verkoping van het zeevissersvaartuig **Z.430 LOUIS GERARD**, dienstig voor afbraak. Dit houten schip is gebouwd in 1921 en meet 7,53 NT. Motor en alle voorhanden zijnde voorwerpen inbegrepen. Ingesteld op 10.000 fr.

1957 04 18 Z.233 ALBATROS, eigendom van Gerard Jonckheere wordt voorzien van een nieuwe motor Bohn & Kähler van 125/112 pk, bouwjaar 1957 en de bruto tonnemaat wordt 34,92 ton.

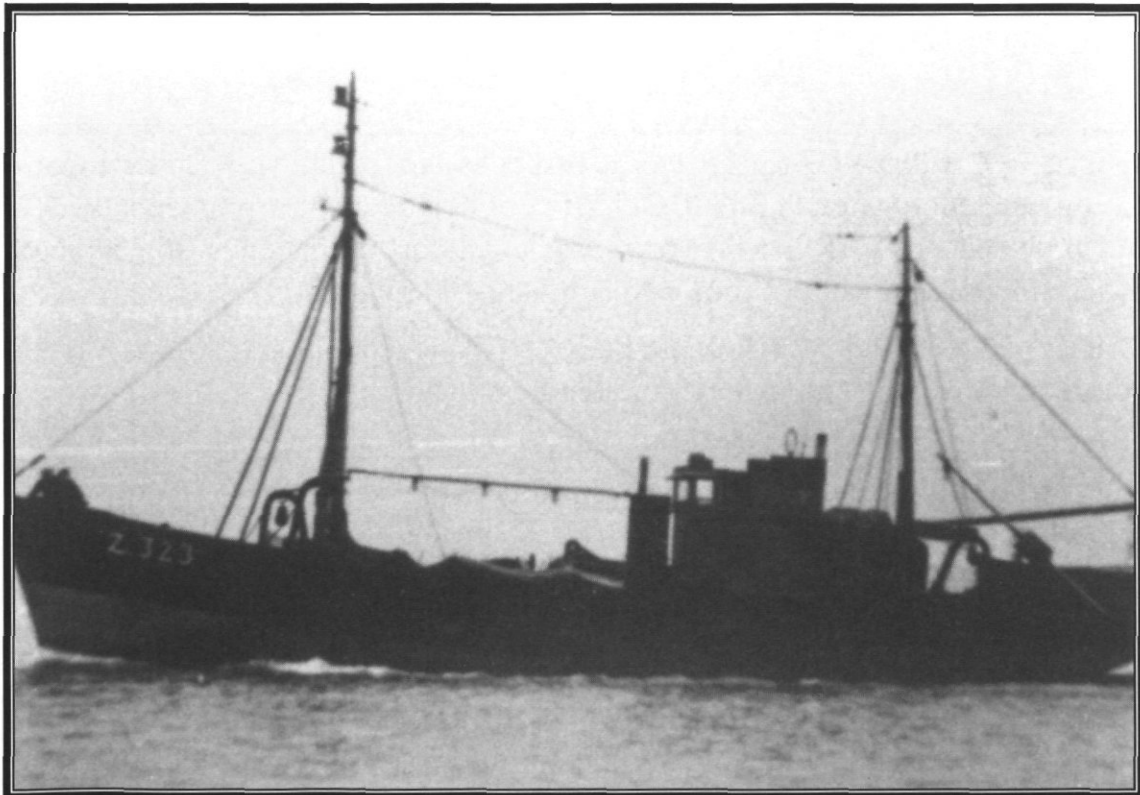
1957 04 22 Hulde aan de gebleven vissers te Oostende met mis en bloemenhulde aan het Monument der Zeelieden op de zeedijk..

1957 04 22 Plechtige prijsuitreiking te Heist voor de reders die het beste de vis en garnaal verzorgden te Zeebrugge. De winnaars komen dit jaar allemaal uit Heist en daarom werd besloten de prijzen uit te reiken op het stadhuis van

Heist.

1.	1957 04 22 bijvoegsel Categorie vis. Vaartuigen met 150 pk en meer (12 reizen van 9 nachten)
	1. Z.437 RAPHAEL van Vlietinck Jozef (Laureaat 1953) 2. Z.500 DE HOOP
2.	Categorie vis. Vaartuigen tot 149 pk (20 reizen van 6 nachten)
	1. Z.523 JEANNE MADELEINE (laureaat 1953 en 1954) 2. Z.418 DEBRA HUYSSSEUNE
1.	Categorie garnaal – nachtvisserij
	1. Z.553 NOORDSTER (laureaat 1953) 2. Z. 68 SANTA GODELIEVE
2.	Categorie garnaal – geen nachtvisserij
	1. Z.525 ANDRE – ROBERT – DENISE 2. Z. 54 CECILE

1957 04 24 Z.323 H. MONICA wordt door Alfred De Duytsche verkocht aan Adams Louis en aan De Waele René uit Heist

1957 04 30 Z.549 ALBRECHT RODENBACH, eigendom van de gebroeders Utterwulge wordt voorzien van een nieuwe motor Industrie van 180 pk, bouwjaar 1957.

1957 04 O. 51 HENRIETTE wordt verkocht aan Deckmyn Robert uit Oostende. Houten sloep gebouwd in 1933 op de scheepswerf van J. Borrey te Oostende en metende 11,97 BT en 4,59 NT Is voorzien van een motor Deutz van 25 pk uit 1927.

1957 04 N.807 SUZETTE wordt verkocht aan Casteleyn K en Le Louarn Frans en omgedoopt tot **N.807 DON BOSCO**. Houten vaartuig gebouwd in 1943 op de scheepswerf van Provoost te Nieuwpoort en metende 26,75 BT en 8,82 NT en voorzien van een motor Ruston van 100 pk uit 1947.

1957 04 O.239 ANCRE D'ESPERANCE, eigendom van Alfons Vieren, wordt voorzien van een nieuwe motor Deutz van 335 pk.

1957 05 09 O.142 HERMES, een houten vissersschip wordt door Mackelberghe Arthur uit Oostende ingeschreven in de Belgische registers. Volgens de meetbrief 3780 van 5 april 1957 meet het schip 47,13 BT en 14,57 NT en is voorzien van een motor A.B.C van 150 pk, gebouwd in 1956.

1957 05 09 Z.430 ST DONAAS wordt te Zeebrugge in de vaart gebracht. Het gaat hier om een stalen vissersschip gebouwd bij Laan en Kooi te Wieringen voor rekening van Pieter Latruwe, Vismijnstraat 38 te Zeebrugge. De tonnematen van het schip zijn volgens meetbrief 3791 van 9 mei de volgende:

50,18 bruto en 16,77 netto voor een lengte van 19 m en een breedte van 5,30 m. Het schip is voorzien van een motor Bohn & Kahler van 150 pk.

1957 05 11 Z.430 ST DONAAS gedoopt door E.H. Steyaert. De meter van het schip is mevrouw Engelrest, dochter van de reder terwijl Gilbert Engelrest de peter van het schip wordt. De bemanning van, het schip zal bestaan uit schipper Depaepe Albert, motorist Dobbelaere Albert en matrozen Demunter Marcel en De Duytsche Jacques.

1957 05 13 Z.430 ST DONAAS is vertrokken voor zijn eerste reis. De bemanning bestaat uit schipper De Paepe Albert, motorist Dobbelaere Marcel en matrozen Demunter Marcel en De Duytsche Jacques.

1957 05 15 O.119 CLARA SIMONNE, eigendom van Calcoen Remy wordt voorzien van een occasiemotor Deutz van 240 pk, bouwjaar 1935.

1957 05 17 1.500 vaten kabeljauwkuit werden te Oostende aan boord van een Nederlandse kustvaarder geladen met bestemming Frankrijk. Deze vracht kwam van de firma Morubel uit Oostende.

1957 05 17 O. 17 JEAN BART, verkocht door Logghe Henri aan Geselle Jean uit Oostende en komt terug in de vaart met een nieuwe motor Krupp van 100 pk en gebouwd in 1957

1957 05 22 Z.456 GERARD HELENE, eigendom van Adolf Verrecas wordt voorzien van een motor Buckau Wolf van 140/130 pk, bouwjaar 1957.

1957 05 23 Z.464 ALICE LEON eigendom van NV Aurora wordt geschrapt uit de vloot.

1957 05 23 Een nieuwe meetbrief brengt de tonnemaat van de **O.286 CHARLES HENRI** op 139,53 BT en 58,09 NT.

1957 05 23 De staking bij de rederijen NV Motorvisserij en NV Pêcheries a Vapeur is ten einde. De gage wordt verhoogd met 0,05 % op de bruto-opbrengst en het kordeelgeld wordt voor een verkoop in België gebracht van 0,75 % naar 1 % en voor verkoop in het buitenland wordt in plaats van 0,75 % nu 1,5 % bekomen.

1957 05 24 Z.411 KAMIEL, vorig jaar verkocht aan Julien Rammeloo uit Bouchoute wordt herdoopt tot **BOU.6 KAMIEL**.

1957 05 29 N.710 ZEEMANSBLIK wordt op de scheepswerf A. Hillebrandt te Oostende te water gelaten voor rekening van reder Henri Pyson uit Nieuwpoort. Het schip wordt gebouwd in vervanging van de N.820 WILHELMINA en heeft een lengte van 21,50 m, een breedte van 5,60 m en een holte van 3 m. Wordt voorzien van een motor Lister Blackstone van 160 pk. Dit is het negende schip dat te water gelaten wordt op deze nieuwe werf (O.229 – Z.460- N.761 – Z.400 – B.603 – Z.538 – Z.762- N. 17- N.710)

1957 05 29 in het Belgisch Staatsblad verscheen de wet van 12.04.1957 betreffende de bescherming van visstand en schaal- en weekdierenbestand in zee.

1957 05 31 Door de studie der gerechtsdeurwaarders Demulder en Sioen wordt overgegaan tot de openbare verkoping van de **Z.540 ORION** na de faling van Beernaert Joannes uit Heist. Houten middenslagtreiler gebouwd in 1949, metende 74,44 BT en 27,32 NT en met een lengte van 21,38 m, een breedte van 6,35 m en een holte van 2,87 m. Het schip is voorzien van een motor MaK van 190/220 pk, gebouwd in 1951. De geschatte waarde van het schip en tuig wordt 2.320.000 fr en het schip is verkocht voor 700.000 fr.

1957 05 Tijdens de maand werden volgende diploma's en brevetten uitgereikt:

schipper ter visserij tweede klasse.

Cordenier W.M.

1957 05 De motor van de **O. 46 T'ZAL WEL GAAN** wordt afgesteld op 79 pk.

1957 05 **O.228 MASSABIELLE**, eigendom van NV Massabielle wordt voorzien van een nieuwe motor Deutz van 335 pk, bouwjaar 1957.

1957 06 04 **O.349 SIRIUS** te water gelaten op de Oostendse scheepswerf van weduwe H. Deweert en zoon voor rekening van de reders Zonnekein Henri uit Oostende en van Maurice Vanoverberghe uit Bredene. Als meter kregen we hier de dochter van een reder, nl. Laurette Zonnekeyn. Het schip heeft een kiel-lengte van 14,5 m, een breedte van 4,90 m en een holte van 2,65 m. de motor AWA levert 120 pk bij 500 toeren/minuut.terwijl er een snelheidsreductie 2:1 geleverd werd door de firma Ateliers Walschaert te Brussel.

1957 06 04 Zware brand is uitgebroken in de machinekamer van de **O.395 VAN DER WEYDEN** die vastzit op de zuidkust van IJsland Het schip wordt nu als volledig verloren beschouwd.

1957 06 04 **Z.725 ANNA** door Marcel Depotter verkocht aan Lucien en Emiel Vandierendonck wordt nu omgedoopt tot **Z.725 PRINS ALBERT**.

1957 06 06 **Z.550 ZEEMANSMOED** wordt na de verkoop aan Albert Pauwaert opnieuw gemeten en bekomt een nieuwe meetbrief 3796 waarbij de brutotonnemaat aangepast wordt naar 35,02 ton

1957 06 08 Zeemanstehuis wordt te Oostende geopend door Mgr. De Smedt. Het 2de verdiep van het gebouw is ingedeeld in zeer moderne kamers voor twee personen.

1957 06 08 **O.313 CELTIC** wordt door Marcel Devinck- Yvonne Morbee omgedoopt tot **Z.313 CELTIC**. Gebouwd op de scheepswerf van H. Deweert te Oostende in 1949 meet dit schip 74,59 BT en 23,16 NT en is voorzien van een motor ABC van 180 pk uit 1948.

1957 06 10 negen Ibisjongens doen hun plechtige communie.

1957 06 12 **N.711 ROBERT CLARA** is vergaan na een aanvaring met **O. 77 JEANNINE**. Het schip was vissende in het Westdiep. De **O. 77** liep volle kracht naar Oostende. Het schip stuurde een gevaarlijke koers. Aan boord van de **N.711** realiseerde men het gevaar, gooide de korretouwen los en voerde een roermanoeuvre uit en men poogde de aandacht te trekken van de **O. 77**. Die is verder gelopen met volle kracht(en heeft de **N.711** geramd aan stuurboordzijde ter hoogte van het stuurhuis en het schip begon onmiddellijk te zinken. De **O. 77** heeft dan de twee in het water gesprongen bemanningsleden gered. De motorist was tijdens de aanvaring aan boord van de **O. 77** gesprongen. Aan boord van de **O. 77** was de matroos – eigenaar van wacht. Hij werd verantwoordelijk gesteld voor het ongeval wegens niet reglementaire, onthutsende, zorgeloze en onverantwoordelijke navigatie en werd gestraft met de intrekking van zijn brevet van schipper ter visserij 2de klasse gedurende twee jaar en hij mag gedurende die periode ook niet varen als hoofd van de wacht. De **N.711 ROBERT CLARA** is een houten garnaalvisser gebouwd in 1945 en metende 12,50 BT en 2,86 NT en voorzien van een motor GM van 50 pk. Eigenaar van het schip is Asaert Renaat. De **N.711** was verzekerd bij La Foncière voor 325.000 frank

1957 06 13 **O.221 RAYMONDA ERIC** wordt door Schram Prosper verkocht aan Dasseville Honoré uit Oostende en omgedoopt tot **O.221 RONNY RUDI**.

1957 06 14: **O.395 VAN DER WEYDEN** als verloren beschouwd.

1957 06 15 **Z.489 FRIEDA**, eigendom van weduwe Leopold Vlietinck en kinderen wordt geschrapt uit de vloot op verzoek van de eigenaars.

1957 06 16 Zeewijding te Blankenberge.

1957.06.17 **O.173 CONFIANCE** is vergaan. Op 16 juni, tijdens de visserij op de Noordzee werd door de motorist vastgesteld dat er water stond in de machinekamer. Weersomstandigheden waren SW wind met kracht 1, vlakke zee en goed zicht. Beide pompen werden in werking gesteld en hulp ingeroepen van de O.326 EXPERIENCE om 15u45. Om 18u15 viel de motor stil wegens te hoge waterstand in de machinekamer Omstreeks 18u30 was de O.326 ter plaatse. Enkele bemanningsleden sprongen over om te helpen pompen en vismateriaal over te geven. Een zeil werd gespannen over het lek. Men zou het schip opslepen naar Aberdeen, de dichtstbijzijnde haven op 150 zeemijl. Rond 23 uur stond het achterschip gelijk met de zeespiegel. De bemanning moest overstappen op de O.326. Rond 2u45 werd de sleeptros gekapt en het schip zonk in positie 57°07'N en 01°49'E. De Onderzoeksraad sprak volgende straf uit: wegens gebrek aan nuchter inzicht en aan verantwoordelijkheidszin werd de schipper bestraft met de schorsing van zijn brevet van schipper voor de periode van 1 maand. De O.173 CONFIANCE was een stalen vissersschip gebouwd in 1930 en eigendom van Seghers Charles en Viktor en metende 96,34 TB en 33,97 TN en voorzien van een motor Deutz van 200 pk. Het schip had op 12 juni de haven van Oostende verlaten na sedert 15 maart stilgelegen te hebben om het plaatsen van een verstelbare schroef en bijhorigheden toe te laten. De bemanning van de O.173 bestond uit schipper Delanghe Karel, stuurman Zwertvaegher Germain, motorist Goderis Antoon, matrozen Burcke Roger en Dergeloo Fernand en lichtmatroos Lasat Heliendoor. De O.173 was verzekerd bij Hulp in Nood voor 2.700.000 frank.

1957 06 17 **O.173 CONFIANCE** wordt geschrapt uit de vloot wegens vergaan.

1957 06 18 **Z.540 ORION**, aangekocht op de openbare verkoping van 31 mei door Dobbelaere Gerard en Beernaert Camiel uit Heist, wordt omgedoopt tot **Z.540 NEPTUNE**. Op dezelfde datum werden tevens een eigendomsbewijs 494 en een nationaliteitsbewijs uitgegeven.

1957 06 21 In het Belgisch Staatsblad verscheen het Koninklijk Besluit betreffende de benoemingen in de bedrijfsraad voor de zeevisserij.

1957 06 22 **O.249 LUC HILDA**, gebouwd in 1957 op de werf Bocher te Zeebrugge wordt door Cogghe Arthur en Beyen Hector uit Oostende ingedragen in de registers. Volgens meetbrief 3785 van 13 april meet het schip 96,92 BT en 30,46 NT en is voorzien van een motor A.B.C van 300 pk, bouwjaar 1957.

1957 06 23 Folkloristische vissersfeesten te Blankenberge.

1957 06 25 **Z.146 GEORGIANA** wordt door Martens Gustaaf verkocht aan Asaert Renaat uit Nieuwpoort en omgedoopt **N.146 GEORGIANA**.

1957 06 30 Te Oostende greep de jaarlijkse zeewijding plaats gevolgd door een vlootparade. De bevlagde schepen die deelnemen aan de vlootparade en die meer dan 40 pk zijn krijgen van de stad Oostende een premie van 250 BF.

1957 06 30 Te Zeebrugge greep de tewaterlating plaats van de houten **Z.508 ZEGEN** op de scheepswerf Haerinx en zoon. De reder van deze nieuwbouw is Jozef Verbeke uit Zeebrugge. Het schip heeft een lengte van 17 m, een breedte van 4,70 m en een holte van 2,45 m.

1957 06 30 Zeewijding te Nieuwpoort met historische St Jans processie.

1957 06 Tijdens de maand juni werden volgende diploma's en brevetten uitgereikt:

1. schipper ter visserij 2^e klasse:

Droogenbroot A.P.

2. Diploma leerling schipper ter visserij:

Malesys M.M.

1957 07 **N.712 MONIQUE** wordt verkocht aan Elst Antoon uit Zandvliet en omgedoopt **ZV2 VANCLAREN**.

1957 07 **O.119 CLARA SIMONNE** wordt voorzien van een andere mo-

tor Deutz van 240 pk, gebouwd in 1935

1957 07 O.261 ZILVERMEEUW wordt voorzien van een andere motor Industrie van 100 pk met bouwjaar 1944.

1957 07 O.286 CHARLES HENRI wordt hermeten en de tonnematen zijn nu 139,53 BT en 58,09 NT

1957 07 04 O.115 IRMA ALICE eigendom van weduwe Lebluy wordt na haar overlijden eigendom van Lebluy Alice en Gilbert uit Oostende.

1957 07 08 Z.551 JOHAN RONNY, eigendom van Amys Cesar, Pieters Marcel en Daniël Van Ryckeghem, allen uit Heist, wordt ingeschreven in de Belgische registers. Gebouwd in 1957 in staal op de werf Bocher te Zeebrugge meet het schip volgens meetbrief 3804 van 4 juli 48,34 BT en 14,86 NT en is voorzien van een motor Bohn & Kahler van 150 pk, bouwjaar 1957.

1957 07 10 Aanvaring tussen **Z.209 TONI** en Belgische mijnenveger **M.930** op een halve mijl van de muur van Zeebrugge. Zware schade aan het vissersschip. IJzeren bak van de voorsteven volledig ingedrukt en huidbeplating aan bakboord en stuurboord zwaar beschadigd.

1957 07 10 O.261 ZILVERMEEUW, eigendom van NV Rederij Boels wordt voorzien van een motor Industrie van 100 pk met bouwjaar 1944. De Nettonnemaat wordt nu 9,07 ton

1957 07 14 Z.551 JOHAN RONNY, stalen visserschip, gebouwd op de scheepswerf Bocher te Zeebrugge voor rekening van Cesar Amys, Marcel Pieters en Daniel Vanryckegem wordt gedoopt te Zeebrugge door E.H. Holvoet. Als meter krijgen we mevrouw Verscheuren en Ronny Amys wordt peter van dit nieuw vaartuig. Het schip heeft een lengte van 17,45 m, een breedte van 5,51 m en een holte van 2,50 m en is voorzien van een motor Bohn & Kahler van 150 pk. De bemanning bestaat uit schipper Frans Cattoor, motorist Cesar Amys en matrozen René Couwyzer en Alfons Hiel.

1957 07 16 Z.212 BLANCHE MARGUERITE was eigendom van De-meester Jan en Pierre. Het deel van Jan wordt overgenomen door Cattoor Robert en Raymonda Beernaert, Genuastraat 12 te Zeebrugge en omgedoopt **Z.212 ANNIE MARGUERITE**.

1957 07 20 tewaterlating op de werf Bocher te Zeebrugge van de midden-slagtreiler **Z.428 DEO GRATIAS** voor rekening van Hilaire Van Fleteren en Georges Derudder. Het gaat hier om een schip van 20 m lang, 5,40 m breed en met een holte van 2,70 m en voorzien van een motor van 150 pk.

1957 07 22 De motor van de **Z.401 MARIA RITA** wordt afgesteld op 79 pk.

1957 07 23 eerste haring wordt aan land gezet door **O.284 BROEDER ISIDOOOR**. Hadden 6.000 kg volle haring gevangen in de "Smalls".

1957 07 31 Door de Studie van notarissen Jan B de Gheldere en J. De Vestele wordt overgegaan en dit om uit onverdeeldheid te geraken tot de verkoop van volgende schepen:

1. **Z.416 DE ZES GEBROEDERS**, stalen vissersschip gebouwd in 1943, metende 38,26 BT en 13,52 NT en voorzien van een motor Bohn & Kahler van 100 pk, bouwjaar 1952.

2. **Z.467 ANGELE LISETTE**, houten vissersvaartuig, gebouwd in 1937, me-

tende 29,36 BT en 7,36 NT en voorzien van een motor Deutz van 95 pk, bouwjaar 1937.

1957 07 31 O.242 JEANNE MARIA, eigendom van Henri Lambregt en zoon wordt voorzien van een nieuwe motor Deutz van 500 pk, bouwjaar 1957.

1957 08 De motor Benz van de **Z.104 ZEEHOND** wordt afgesteld op 79 pk.

1957 08 De motor Benz van 85 pk van de **Z.496 VOOR VROUW EN KINDEREN** wordt afgesteld op 79 pk.

1957 08 De motor A.B.C van 90 pk van de **Z.447 LYDIE SUZANNE** wordt afgesteld op 79 pk.

1957 08 05 Z.330 MARCEL vergaan. Nadat in Cuxhaven zware herstellingen werden uitgevoerd aan keerkoppeling, schroefas en schroefasbus werd er op 26 juli proef gevaren en alles in orde bevonden. Op 5 augustus 1957 werd door

de motorist vastgesteld dat de pakkingbus en de schroefas warm liepen doch ze liepen nog 4 uur op volle kracht. Rond 18u30 heeft de motorist en de schipper een schok gevoeld in het achterschip doch er werd niets ondernomen om de oorzaak op te sporen. Rond 22u20 begon de motor te vertragen daar het vlieg-wiel reeds in het water draaide. Het water kwam binnen via de schroefaskoker. Schipper heeft koers gezet naar een vissersschip in de omgeving, de LT 112 STERNOUS en de bemanning is overgesprongen en rond 23 uur overgenomen door de Z.149. Rond middernacht is het schip gezonken in positie 52°50'N en 03°04'E. Er werd geen enkele poging ondernomen om het schip te redden. Door de Onderzoeksraad wordt de schipper daarom bestraft met het verbod om als schipper te varen voor een periode van 18 maanden en de motorist wordt eveneens bestraft met het verbod als motorist te varen gedurende een periode van 1 jaar. De Z.330 MARCEL is een houten vaartuig gebouwd in 1947 en eigendom van Calus Maurice en Blommaert René. Het meet 82,70 BT en 29,70 NT en is voorzien van een motor ABC van 180 pk. De Z.330 was verzekerd bij Beyers & W voor 2.130.000 frank

1957 08 05 **Z.330 MARCEL** wordt geschrapt uit de registers wegens ver-gaan op de Noordzee.

1957 08 09 In het Belgisch Staatsblad verscheen de wet op de regeling van het zeevaartonderwijs.

1957 08 12 **O.170 ROCKALL** is in aanvaring gekomen met het lichtschip Westhinder. Het schip bevond zich in zinkende toestand en poogde de aandacht te trekken. De motor van de O.170 sloeg opeens weer aan op volle kracht voor-uit en zo kwam het in aanraking met de achterspiegel van de Westhinder. Kwam verschillende malen tegen het lichtschip aan. Schipper en een bemanningslid zijn aan boord van de Westhinder gesprongen. De Zeetijger kon het zinkende schip met pompen vlot houden en het behouden naar Oostende slepen. Kwam terug van de visserij in het Kanaal. Er was ook zware schade toegebracht aan het lichtschip welke moest vervangen worden. Door de Onderzoeksraad werd het volgende vastgesteld: voor het lekslaan konden geen beroepsfouten worden weerhouden maar voor de aanvaring met het lichtschip is de schipper in fout en krijgt hij een schorsing van zijn brevet voor de duur van 3 maanden

1957 08 14 Aan boord van de **O.305 FRANCOIS MUSIN** is matroos **LIEVENS MAURICE** verdwenen. Het schip bedreef de haringvisserij in het Bristol Kanaal. Het net was uitgezet en 10 minuten later moet de matroos over boord zijn gevallen van op het achterdek. Het schip werd onmiddellijk rond ge-bracht en reddingsboeien gegooid doch wegens de zeer zware kledij en zeelaar-zen is de matroos onmiddellijk onder gegaan in positie 51°15'N en 06°35'W. Er werd nog 3 uur gezocht in de omgeving maar niets werd gevonden. Het ongeval deed zich voor bij SW wind kracht 4, kalme zee en goed zicht. De matroos kon niet zwemmen. MAURICE LIEVENS is geboren te Bredene op 13 juli 1930 en

is de zoon van Richard Lievens en Angele Quidousse en woonde in de Veldstraat te Sas Slijkens.

1957 08 15 Zeewijding te Heist en vlootparade.

1957 08 17 Plechtige inhuldiging van de garnaalmijn te Oostende. Deze laattijdige afwerking is te wijten aan stakingen in het bouwbedrijf.

1957 08 20 Z.508 ZEGEN, houten vissersvaartuig gebouwd op de scheepswerf Haerinck te Zeebrugge wordt door Verbeke Jozef- Lovotti Dolores uit Zeebrugge in de registers ingeschreven. Volgens meetbrief 3811 van 16 augustus meet het schip 31,22 BT en 9,45 NT en wordt het voortbewogen door middel van een motor Bohn & Kahler van 125 pk, bouwjaar 1957.

1957 08 25 Z.508 ZEGEN wordt heden gedoopt door E.H. Stejaert. Het schip werd gebouwd op de scheepswerf Jules Haerinck en zonen te Zeebrugge voor rekening van reder Jozef Verbeke- Lovotti. Als meter krijgen we Godelieve Verbeke en als peter de heer Julien Warmoes.

1957 08 29 Z.530 FRANK wordt door Prosper Vanhulle en Louis Vandierendonck verkocht aan PVBA Oostkust uit Heist.

1957 08 29 Z.274 MARIA is eigendom van Louis Vandierendonck en van Prosper Vanhulle. Het deel van Prosper Vanhulle wordt overgenomen door Savels René uit Heist.

1957 08 Tijdens de maand augustus werden volgende brevetten en vergunningen uitgegeven:

schipper ter visserij 2e klasse:

OLLIEUX R.J.

uitzonderlijke vergunning van schipper ter visserij:

VANTORRE C.

1957 09 01 Vanaf deze datum wordt het voortaan in België verboden garnaal te bewaren in boorzuur.

1957 09 De motor Kromhout van 90 pk van de **Z.512 LEON LAURA** wordt afgesteld op 79 pk.

1957 09 **N. 71 DE MARIA**, eigendom van Beschuyt Julien wordt voorzien van een nieuwe motor Mercedes Benz van 55/48 pk, bouwjaar 1957.

1957 09 14 **O.185 SHAMROCK** wordt op de scheepswerf van A. Loy te Oostende te water gelaten. Het schip is gebouwd voor Frans Vanderveen en werd gedoopt door mevrouw Crowley en Erna Vanderveen. Het heeft een lengte van 21,30 m, een breedte van 5,95 m en een holte van 2,97 m en zal voortgedreven worden door een motor ABC van 150 pk en voorzien van een reducteur Lohman 2.1 type 40.

1957 09 19 **Z.425 RESEARCH**, eigendom van PVBA Maurice Pierloot & Co, wordt verkocht aan Maurice Pierloot uit Heist.

1957 09 19 Eerste steen wordt gelegd van het Belgische visserijpaviljoen op de wereldtentoonstelling te Brussel.

1957 09 20 De heer Velthof, directeur der Oostendse vissershaven, wordt door de reders en handelaars gehuldigd bij zijn afscheid.

1957 09 20 Volgens meetbrief 3818 wordt de tonnemaat van de **Z.442**

JEANNINE ANDRE 19,31 BT en 4,93 NT. en de motor wordt 80/70 pk

1957 09 21 Inhuldiging van de nieuwe Coöperatieve installaties der kleine en middenslag reders (SCAP) door minister Lefebvre. De nieuwe lokalen en tanks op de H. Baelskaai werden ingehuldigd. Er werden demonstraties gehouden met Turex brandblusapparaten en een demonstratie met Elliot vloten werden eveneens uitgevoerd.

1957 09 23 Staking in de twee ijsfabrieken te Oostende: Froid Industriel en Frigorifiques du Littoral voor loonsverhoging. De staking duurde tot 30.09.57 en de stakers kregen een loonsverhoging van 10 %.

1957 09 28 **Z.557 SEAGULL**, gebouwd op de werf van L. De Graeve en zoon te Zeebrugge wordt te water gelaten. Het schip is gebouwd voor rekening van Jozef Monteville uit Knokke en heeft een lengte van 21 m, een breedte van 5,30 m en een holte van 3 m en er wordt een motor van 150 pk voorzien.

1957 09 30 Dit is de laatste dag werken en afscheid van directeur Velthof van de Oostendse vismijn die na 35 jaar directeurschap met rust gaat. Nam ontslag wegens onenigheid met het Oostends stadsbestuur wegens benoemingspolitiek

1957 10 **O.153 PRINS BAUDOIN**, eigendom van Zonnekeyn Prosper is voorzien van een nieuwe motor Deutz van 255/310 pk, bouwjaar 1957.

1957 10 01 **O.349 SIRIUS** wordt door Zonnekeyn Henri uit Oostende en door Van Ovenberghe Maurice uit Bredene in de registers ingeschreven. Houten middenslagtreiler gebouwd op de scheepswerf Deweert en Zn te Oostende met een lengte van 15,80 m, een breedte van 5,04 m en een holte van 2,55 m, met het schip 38,25 BT en 13,84 NT. Een motor AWA, type M.D.V561, 3 cilinders en 500 toeren per minuut, met 120 pk zorgt voor de voortstuwing.

1957 10 04 **Z.428 DEO GRATIAS** wordt door PVBA Van Fleteren en Derudder, Rederskaai 43 te Zeebrugge in de registers ingeschreven. Dit stalen vissersschip is gebouwd op de scheepswerf Bocher te Zeebrugge en meet volgens meetbrief 3816 van 16 september, 49,78 BT en 16,33 NT. Het schip is voorzien van een motor ABC van 165 pk.

1957 10 05 Doop van de **Z.428 DEO GRATIAS**, gebouwd in staal op de scheepswerf Bocher te Zeebrugge voor rekening van Van Fleteren en Derudder. De doop werd gehouden door ZEH Vanhoutte, pastoor van Langemark en broeder van mevrouw Van Fleteren. Als meter fungeerde mevrouw Denise Derudder en als peter de heer Louis Declerck. Het schip heeft een lengte van 20 m, een breedte van 5,30 m en een holte van 2,70 m en wordt voorzien van een motor ABC van 150 pk. De volgende bemanningsleden komen aan boord van het schip: schipper Leon de Meulenaere, motorist Roger De Cuper en matrozen Willem Devos en Jozef De Meulenaere.

1957 10 07 Samenkomst van de Landbouw- en visserijcommissie van de

Raad van Europa te Oostende en wel aan boord van een mailboot. De commissie bestaat uit 18 leden.

1957 10 12 De eerste sprot aan de Belgische kust wordt aangevoerd door N.716 MARIA YVONNE van de gebroeders Puystiens. Er werd 250 kg aangevoerd en verkocht voor 10,30 fr per kg.

1957 10 12 **N.710 ZEEMANSBLIK** wordt door Henri Pyson uit Nieuwpoort in de registers ingedragen. Gebouwd op de scheepswerf van A. Hillebrandt meet het schip 56,81 BT en 12,52 NT en is voorzien van een motor Lister Blackstone van 160/120 pk met bouwjaar 1946.

1957 10 13 Eerste sprot wordt te Nieuwpoort binnengebracht door N.716 (260 kg) en N.726 (135 kg).

1957 10 14 De eerste sprot wordt te Oostende binnengebracht door het koppel O.628 en O.177: 600 kg.

1957 10 15 **Z.146 GEORGIANA** wordt door Asaert Renaat omgedoopt tot **N.146 GEORGIANA**.

1957 10 17 Sprotverkoop te Oostende. Een goede 10.000 kg vindt geen koper. De voornaamste reden is de overdreven en nutteloze invoer uit Nederland.

1957 10 22 Vergadering van de overbevissingconventie te Londen met 21 punten op de dagorde, o.a. netmazen van 75 of 80 mm, minimum lengte be-

schermde vissoorten enz.

1957 10 23 O.132 CHRISTOFFEL COLOMBUS is lek geslagen en maakte veel water. Het schip werd bijgestaan door de O.175 en veilig naar Cuxhaven gesleept voor herstelling.

1957 10 23 O.282 ADRONIE KAMIEL, eigendom van Charles Christiaen en weduwe Edmond Christiaen en kinderen wordt voorzien van een nieuwe motor Deutz van 450/500 pk, bouwjaar 1957. Op de scheepswerf St. Pieters te Hemiksem wordt het schip eveneens verlengd met het tussenbouwen van een stuk van 5 m. De lengte wordt nu 33,90 m en de tonnematen bedragen 168,13 BT en 74,73 NT.

1957 10 23 In het Belgisch Staatsblad verscheen de benoemingen in de paritaire commissie van de zeevisserij

1957 10 24 O.222 EDWIN wordt op de verkoopdag van notaris Lacourt ingesteld op 375.000 frank. Een schip met een lengte van 23 m, een breedte van 6,34 m en een holte van 2,91 m. De tonnematen bedragen 96,17 BT en 31,87 NT.

1957 10 24 Z.414 DENISE wordt door Germain Utterwulghé –Bertha Creyf verkocht aan Calcoen Maurice uit Depanne.

1957 10 26 tewaterlating van de **Z.417 YVETTE FREDDY** op de scheepswerf Bocher te Zeebrugge voor rekening van weduwe Devoogt uit Heist. Een schip met een lengte van 20 m, een breedte van 5,30 m en een holte van 2,70 m

en voorzien van een motor van 165 pk.

1957 10 26 O.297 RUBENS gestrand nabij Braga Skerry, gelegen aan de SW hoek van "Mainland" Orkney Island, aan de noordkant van Hoy Mouth, Hoy Sound. Kwam wat later terug vlot. Voor deze feiten sprak de Onderzoeksradaad volgende straffen uit: het brevet van de schipper wordt ingetrokken voor de duur van 14 dagen, de stuurman krijgt 6 maanden verbod en de bootsman 8 dagen verbod te varen als hoofd van de wacht.

1957 10 28 nieuwe opvangregeling in de sprotvisserij in voege. De beslissing viel op 26 oktober. Er wordt geen sprot meer verkocht onder 1,5 fr/kg. Overeenkomst bestaat uit 18 artikels en er is een model van overeenkomst voorzien

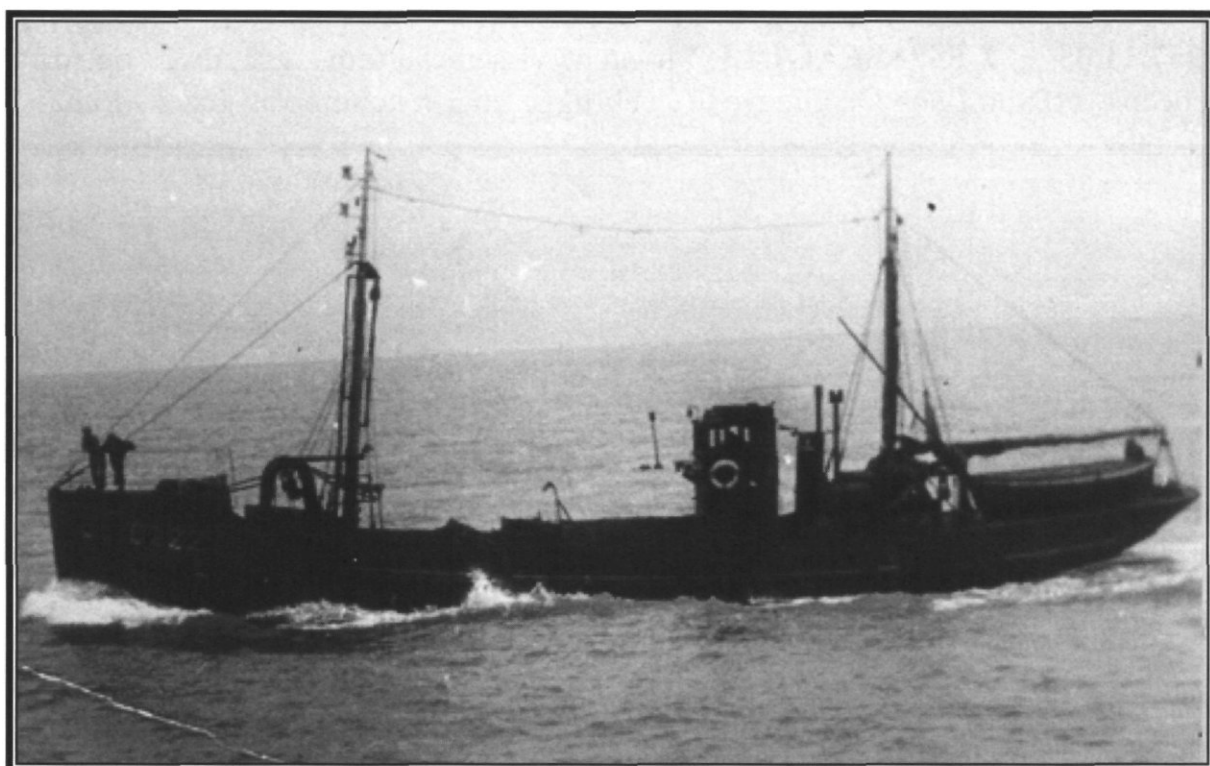
1957 11 05 Z.557 SEAGULL, houten vissersvaartuig, gebouwd op de scheepswerf van Leon De Graeve te Zeebrugge voor rekening van Jozef Monte-

ville wordt gedoopt en in de registers ingeschreven. De doop wordt uitgevoerd door pater Van Helmont, overste van het klooster van Knokke. Als meter fungeerde de dochter Monique Monteville en als peter de schoonbroer, de heer Voorts. Het schip heeft een lengte van 20 m, een breedte van 5,30 m en een holte van 3 m en is voorzien van een motor A.B.C. Volgens meetbrief 3826 meet het schip 50,22 BT en 9,49 NT. De bemanning is samengesteld als volgt: schipper Albert Everaert, motorist Ch. de Koninck en matrozen Fernand Cauwelier en Gilbert Monteville.

1957 11 07 Openbare aanbesteding betreffende het in vergunning geven van de verhuring van de bennen in de vismijn te Oostende en dit voor een periode van 9 jaar. Volgende uitslag werd bekomen: visbennen- 3,25 fr voor Lenaert en 3,25 fr voor SCAP- Voor haring en sprot krijgen we het volgende: 2,75 fr voor Lenaert en 2,80 fr voor SCAP. De aanbesteding gaat naar Lenaert.

1957 11 07 definitieve toeslag van **O.222 EDWIN**. Het schip is door Karel Louis Haelewyck uit de hand verkocht aan Jules Harteel uit De Panne. Gebouwd op de scheepswerf van H. Deweert te Oostende in 1931 in hout, meet dit vaartuig 96,17 BT en 31,87 NT en is voorzien van een motor Deutz van 240 pk uit 1938.

1957 11 12 Koninklijk Besluit betreffende de waarborg op leningen. Het plafond om 1 miljard frank, bedoeld bij Art.2 par.2 van de wet van 23 augustus 1948, gewijzigd bij de wet van 7 juni 1949 hetwelk het ministerie van verkeerswezen gemachtigd is inzonderheid de leningen te waarborgen gebracht op 1,5 miljard

1957 11 16 **Z.554 PETER PAN** wordt te IJmuiden voorzien van een nieuwe motor Bolnes van 150 pk.

1957 11 23 **O.225 SION** wordt op de scheepswerf August Loy te Oostende te water gelaten voor rekening van A. Marteel. De plechtigheid werd uitgevoerd door E.H. de aalmoezenier der vissers. Als meter fungeerde mevrouw Camiel Luca. Het schip heeft een lengte van 21,30 m, een breedte van 5,97 m en een holte van 2,97 m en er is een motor Deutz van 150 pk voorzien.

1957 11 23 Heden werd de **O.254 DRIE ZUSTERS**, eigendom van Jan Lauwereins te water gelaten op de scheepswerf Jules Denye te Oostende na een volledige herbouw te hebben ondergaan.

1957 11 23 N.710 ZEEMANSBLIK gebouwd op de scheepswerf van Achiël Hillebrandt te Oostende voor rekening van Henri Pyson komt te Nieuwpoort aan waar het schip gedoopt wordt. De doop wordt verzorgd door E.Pater Charles Pyson (neef). Als meter fungeerde mevrouw Frans Timmermans en de heer Engel Beyen (stiefvader) wordt peter. Deze middenslagtreiler heeft een lengte van 20 m, een breedte van 5,65 m en een holte van 2,80 m en meet 56,81 BT en 12,52 NT en is voorzien van een motor Lister Blackstone van 120/160 pk. Het schip beschikt over een mazouttank van 6.200 l, een olietank van 350 l en een drinkwatertank van 500 l. De elektrische installatie werd verzorgd door de firma Georges Vandamme uit Nieuwpoort De bemanning bestaat uit schipper André Vancraeynest, motorist Gilbert Vancraeynest en matrozen Marcel Calcoen en Marcel Lafere.

1957 11 29 Door de **O.532 STORMVOGEL** werd een Duitse zeemijn binnengebracht te Oostende. De ontmijners kwamen aan boord om het onding onschadelijk te maken. Opeens hoorden ze een getik. Het was een zeemijn met 400 kg springstof. Het schip werd na veel scenarios naar zee gesleept en op het strand geplaatst tussen Bredene en De Haan. Men zou nu 36 uren wachten doch dezelfde avond is men terug aan boord gegaan en heeft men de mijn over boord gezet op het strand. Bij hoog water werd het schip vlot getrokken. De volgende avond rond 8 uur werd de zeemijn tot ontploffing gebracht.

1957 11 N.804 DE VIJF GEBROEDERS wordt voorzien van een motor Packman Ricardo van 53 pk.

1957 11 Tijdens de maand november werden volgende brevetten, vergunningen en diploma's uitgereikt:

Brevet van schipper ter visserij 1ste klasse:

Vermeersch A.R., Verleene R.G., Lancsweert M.H., Stemgee J.P., Goutsmid H.J., Viaene A.P., Anseeuw M.A.

Brevet van schipper ter visserij 2de klasse:

Bonny W.F., Puystiens F.J., Bulteel A.G., De Waele L.E., Vandierendonck G.H., Wouters W.P., Depotter F.C., Callebout A.M., Goderis R.A., de Prince E.E., Jungbluth R.C., Vereecke A.R., Vandierendonck G.M., Thieren G.E., Dobbelaere F.J., De Groote R.C, Vlietinck L.A., Demunter L.F., Kimpe G.E., Lahaye D.A.

Diploma van leerling schipper ter visserij:

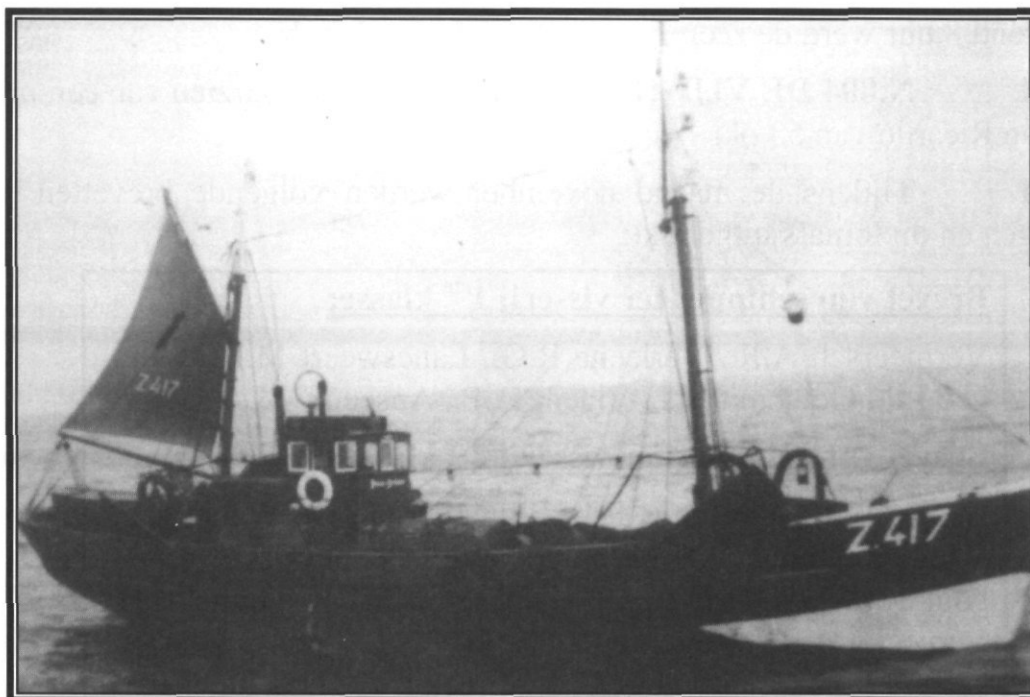
Maesen H.G., Verburgh D.F., Eerebout E.E., Van Waes W.L., Verbiest R.A., Butseraen J.R., Antierens R.E., Decuypere R.M., Vandekerckhove F., Verbeke W.G., Moeyaert R.P., Warnez W.C., Vandenabeele P.M., Alleyn R.A., Vanhoucke F.N., Rappe J.A., Lap[^]lasse H.A., Vantorre F.A., Vandierendonck W.V., Hiele A.M., Desmedt N., Vandierendonck R.R., Verburgh W.U.

Vergunning van schipper ter visserij:

Coghe H.E., Hoornaert R.A., Rathé J.A.

Getuigschrift van scheepsleerjongen ter visserij:

Vantorre S.O., Osaer G.L., Verburgh J., Martony J.P., Ackx R.A., Devriendt F., Mille M., Pieters R.R., Kiekens N.G., Desaever M.D., Coenye L.R., Gunst L.J., Roossens W., Mus G.R., Brouckaert J.R., Pauwaert H.J., Verleene J.M., Dobbelaere M.L., Couwyser W.B., Legein F.J., Verbeke E.R., Jonckheere M.F., Couhysder R.P., Vannieuwenhuyze F.C., Dufour S.A., Hillebrandt H.R., Crabeels R.M., Dewaele R.C., Hoste G., Gheselle R.T., Lagast G.E., Martony F.J., Rau R.A., Rappe J.J., Larrange F.O., Wutterwulge G.F., Neyts J.

1957 12 11 Z.417 YVETTE FREDDY wordt door PVBA Devoogt en Co, uit Heist in de registers ingeschreven. Het schip meet 47,66 BT en 14,86 NT en is voorzien van en motor Bohn & Kähler van 150 pk.

1957 12 14 O.192 LYDIE MADELEINE wordt op de scheepswerf Jules Denye te water gelaten voor rekening van reder motorist Pol Peere. Het schip heeft een lengte van 22,10 m, een breedte van 5,70 m en een holte van 3,20 m en wordt voorzien van een motor A.B.C van 150 pk voorzien van een Lohman keerkoppeling. Het schip wordt voorzien van een Neptune vislier en de elektriciteit wordt geplaatst door de firma Cyriel Moyaert terwijl het ijzerwerk door de firma Schokaert geleverd wordt.

1957 12 15 Doop van de **Z.417 YVETTE FREDDY**. Dit stalen visserschip werd gebouwd op de scheepswerf van Alfons Bocher voor rekening van PVBA

Devoogt en Co. De doop wordt uitgevoerd door E.H. Decaevele. Als meter krijgen we hier de dochter, mevrouw Christiane Devoogt en de heer M. Adriaenssens wordt peter. Het schip heeft een lengte van 20,50 m, een breedte van 5,60 m en een holte van 2,65 m en is voorzien van een motor Bohn & Kahler van 150 pk. De bemanning bestaat uit schipper Frans Dobbelaer, motorist Gerard Vantorre en matrozen Leon Vlietinck en William Demeulenaere.

1957 12 19 Proefreis van de **O. 82 ST. ANTONIUS** na het aanbrengen van een verstelbare schroef door de scheepswerf Seghers uit Oostende. De motor krijgt een vast toerental van 300 toeren/ minuut. Het schip is eigendom van de gebroeders Hennaert.

1957 12 20 in het Belgisch Staatsblad verscheen de wet waarbij de procedure beschreven staat voor melden van averij aan het schip.

1957 12 23 Z.414 DENISE wordt door Maurice Calcoen omgedoopt tot

N.414 MARIE LOUISE.

1957 12 25 **Z.291 ELIANE ANDRE** vergaan. De visserij werd bedreven in de Noordzee. Motorist – eigenaar melde om 15u20 dat er water in het logies kwam. De vloer van het logies ligt 1 meter boven de vloer van de machinekamer. Pompen werden gestart doch de lenspomp pompte geen water over boord. De motorist weigerde daarop het bevel de motor stil te leggen want er stond te veel water in de machinekamer. Bijstand werd gevraagd en de Z. 90 kwam aan en zou het schip opslepen naar de dichtstbijzijnde haven. De bemanning stapte over op de Z.90, behalve de schipper welke aan boord bleef. De schipper is daarna ook overgesprongen en om 16u30 is het schip gezonken in positie 52°53' N en 02°58'E. Volgens het oordeel van de Onderzoeksraad is het schip gezonken door het openstaan van een zeekraan met een driewegkraan die in een zodanige stand heeft gestaan dat het water vrije loop had langs de lensleiding van de bildges. Wegens zware fouten wordt de motorist bestraft met het voor goed intrekken van zijn brevet van motorist ter visserij. **Z.291 ELIANE ANDRE** was een stalen vissersschip gebouwd in 1929 en eigendom van Poelvoorde Petrus. Het schip meet 73,59 BT en 28,83 NT en is voorzien van een motor Benz van 220 pk. De **Z.291** was verzekerd bij Hulp in Nood voor 2.490.000 frank

1957 12 25 Z.291 ELIANE ANDRE geschrapt uit de vloot wegens vergaan.

1957 12 27 Z.611 VICTORINE wordt in Breskens voorzien van een nieuwe motor Daimler Benz van 90/74 pk.

1957 12 30 O.254 DRIE ZUSTERS krijgt een nieuwe meetbrief 3836 na de verbouwingen en de BT wordt nu 89,69 ton en de NT wordt 28,48 ton.

1957 12 Het nieuwe Oostdok te Zeebrugge wordt in gebruik genomen.

1957 12 O.185 SHAMROCK wordt in de registers ingeschreven. Een houten vissersvaartuig gebouwd op de scheepswerf August Loy te Oostende voor rekening van Frans van der Veen uit Oostende. Met een lengte van 17,15 m, een breedte van 5,50 m en een holte van 2,70 m meet het schip 58,32 BT en 30,18 NT en is voorzien van een motor ABC van 150 pk

1957 12 O.220 SANTA MARIA wordt voorzien van een motor Deutz van 255/310 pk en de bruto tonnemaat wordt 82,46 ton

HET BOUWEN VAN DE EERSTE SLUIZEN TE SLIJKENS.....	44
1. De sluis van Plassendale in gebruik.	44
2. De vaart Plassendale-Nieuwpoort.	44
3. Brugge in grote financiële nood.	46
4. De Vrede van Münster (1648) Oorlogsdreigingen van Frankrijk in de Westhoek.....	47
5 .Het fort Sint-Filip te Slijkens	47
6 .Oostende overslaghaven en basis voor kapers.	48
7 .De nieuwe sluisen te Slijkens	48
8. Is het sas van Plassendale nog te herstellen?.....	50
9. Financieringsplan voor de nieuwe sluisen te Slijkens.,.....	51
10. Verder verval van de sluis van Plassendale.....	51
11. De graaf van Monterey te Plassendale.	52
12. Problemen voor de afwatering.	53
13. Het doek valt over het sas van Plassendale.	54
14. Afbraak van het sas en van het fort van Plassendale.....	55
15. Eerste steenlegging van het sas te Slijkens.	56
16. De zuidelijke vaartdijk steeds in gevaar.....	56
17. Werken te Slijkens stilgelegd.....	58
18. Overal wateroverlast in het Vrije.	58
19. Brugse kooplieden als geldschietters.	59
20. Werken te Slijkens hervat.	60
21. Opening van het sas van Slijkens.....	62
22. De gouverneurs van Oostende en Slijkens maken moeilijkheden voor de vrije doorvaart.	62
22. Verdere afwerking van het sas van Slijkens.....	64

HET BOUWEN VAN DE EERSTE SLUIZEN TE SLIJKENS.

door Raymond Vancraeynest

1. De sluis van Plassendale in gebruik.

De sluis van Plassendale en de vaart van Plassendale naar de "zeemond" te Oostende waren aangelegd in de eerste jaren volgend op het aflopen van het twaalfjarig Bestand 1609-1621. Aartshertog Albrecht, die samen met aartshertogin Isabella, de Zuidelijke Nederlanden bestuurde, overleed te Brussel op 13 juli 1621. Ook koning Filips III van Spanje was enige maanden tevoren overleden te Lissabon op 31 maart 1621 en werd opgevolgd door zijn zoon. Filips IV.⁽¹⁾

Isabella, de echtgenote van een souverain vorst, werd nu landvoogdes en behield nog een zekere schijn van souveriniteit⁽²⁾ Isabella stierf op 2 december 1633 en de markies van Aytona werd waarnemend landvoogd in afwachting van de komst van de nieuwe titulaire landvoogd. Onder haar bestuur waren er voortdurend moeilijkheden geweest met de Hollanders. Haar veldheer Spinola kon niet doeltreffend optreden bij gebrek aan geld uit Madrid om een goed uitgerust leger op de been te brengen en de soldaten te betalen die verscheidene keren op het punt stonden aan het muiten te slaan⁽³⁾. De algemene toestand was dus zeker niet gunstig om steun te verwachten uit Spanje om werken uit te voeren aan kanalen en rivieren. Die toestand bleef zo onder de nieuwe landvoogd, de Kardinaal-Infant Ferdinand van Oostenrijk, de derde zoon van Filips III en broer van Filips IV. Hij bleef hier tot aan zijn overlijden te Brussel op 9 november 1641.

2. De vaart Plassendale-Nieuwpoort.

Het is onder zijn bestuur dat koning Filips IV op 13 augustus 1638 aan de besturen van Brugge, Veurne en Duinkerke op hun rekwes een octrooi verleende om een kanaal te mogen graven van Plassendale naar Nieuwpoort en vandaar naar Veurne en Duinkerke. De Staten van Vlaanderen hadden daartoe een prospectie van de bestaande Ieperleet gedaan op 28 mei 1634 en volgende dagen om er verbeteringen en rechttrekkingen aan uit te voeren.

Op 21 juni 1634 namen burgemeester en schepenen van de stad en port van Oostende in het college de beslissing Jacques Chevaillier, greffier van de stad, af te vaardigen naar de vergadering van de Staten van Vlaanderen te Gent. Hij moest daar betogen over de schade die de haven van Oostende zou lijden als het nieuw gedelf wordt gegraven, bedektelijk voorgestaan door de afgevaardigden van Brugge Pauwels Sproncholf en pensionaris Blende. De haven van Oostende zal verzanden als de wateren van de Zuidleie niet meer zullen sueren langs

1 LEFEVRE J. Het Zuiden tijdens het Bestand, in Algemene Geschiedenis der Nederlanden, 1e uitg., deel VI, p. 230

2 LEFEVRE J. Het Zuiden onder Spaans bewind 1621 – 1648. Ibidem, p. 288

3 Idem, p. 296 –298.

Oostende, maar zullen afgeleid worden langs Plassendale naar het Pleytegat en zo door de haven van Nieuwpoort naar de zee. Het onderzoek ter plaatse was volgens Chevaillier, gebeurd door partijdige en verdachte personen ⁽⁴⁾.

Nog andere bezwaren werden door het magistraat van Oostende aangevoerd o.m. dat Zijn Majesteit de haven niet meer zou kunnen gebruiken voor zijn oorlogsbodems, dat de kooplieden groot nadeel zouden ondervinden, enz. ⁽⁵⁾.

De drie steden Brugge, Veurne en Duinkerke moesten alles zelf bekostigen. Zij waren de aannemers en zouden ook de opbrengsten innen.

Nieuwpoort kwam er niet in tussen. De koning kwam evenmin tussen; integendeel, hij eiste 130.000 florijn voor de toekenning van het octrooi. In dat octrooi werden wel enkele voorschriften aangestipt waaraan moest voldaan worden. Het werk zou erin bestaan vanaf Plassendale tot aan Nieuwpoort de bestaande vaarwegen te verbreden en te verdiepen en waar nodig in te korten door nieuw te delven gedeelten. Van Nieuwpoort ging het verder naar Veurne en vandaar naar Duinkerke door een nieuwe uitdelling. De minste waterdiepte moest overal 5 voet zijn en de minste breedte op de bodem 25 voet, zonder enige overdracht. In de vaart mocht er geen zout water binnengelaten worden tenzij als het niet anders kon bij het openen van de sluizen om schepen te laten passeren. Er mocht in elk geval niets gedaan worden waardoor de toestand van de haven van Oostende zou verslechteren, noch zelfs maar gevaar daarvoor zou lopen. Alleszins mocht er uit de Brugse vaart te Plassendale geen water getrokken worden om naar Nieuwpoort te laten afvloeien. Als na verloop van tijd mocht blijken dat sommige uitgevoerde werken nadeel zouden berokkend hebben aan de haven van Oostende, dan zouden de beheerders de nodige werken moeten uitvoeren om de oorspronkelijke toestand te herstellen, alles op hun kosten ⁽⁶⁾.

Lodewijk XIII van Frankrijk en de Verenigde Provinciën hadden in 1635 een verbond gesloten over een verdeling van de Zuidelijke Nederlanden. De Kardinaal-Infant moest het hoofd bieden aan het dubbele gevaar, zowel in het noorden als in het zuiden. Don Francisco de Melo, een trouwe medewerker op het terrein van de Kardinaal-Infant, zette na diens overlijden in 1641 zijn werk voort en werd als waarnemend landvoogd aangesteld. Na een paar nederlagen te hebben geleden tegen Frankrijk met het verlies van de vestingen Rocroi (1643) en Thionville (1644), werd de Melo teruggeroepen en de nieuwe landvoogd werd Don Juan van Oostenrijk (de tweede met die naam!), een bastaardzoon van Filips IV.

In die onzekere tijden gingen de werken aan de vaart Plassendale- Nieuwpoort maar traag vooruit. Het was ook niet gemakkelijk leningen aan te gaan om de

4 S.A.Brugge, nr. 291 Vaart Duinkerke 1580 – 1792, Pf. 305 (1580 – 1640)

5 Zie noot 4.

6 A.R.A. Brussel.Ministerie van Openbare Werken. Waterwegen nr. 2198 Kanaal Plassendale – Duinkerke. Hierin is een afschrift van het octrooi te vinden.

werken te financieren,. Anderzijds waren de tijdsomstandigheden blijkbaar gunstig voor het bedrijven van allerlei fraude. Uit een rapport aan de thesaurier-generaal en de commiezen van Financiën van de koning was gebleken dat er misbruiken bestonden aan het sas van Plassendale, waar toen Franchois Alverdoen sasmeester was. Degene die gelast was met het openen en sluiten van de sasdeuren deed dat overdag en 's nachts naar eigen goeddunken zonder de toezieners te verwittigen. Deze laatste was aangesteld door de Kamer van Licenties te Brugge om de rechten te ontvangen voor Zijn Majesteit. Nu werd op 8 oktober 1639 een tweede toezieners aangesteld en er werd besloten dat de sasmeester de sasdeuren niet mocht openen dan in aanwezigheid van een van beide toezieners, die verplicht werden daar te wonen.

Alverdoen, daarvan op de hoogte gebracht op 17 oktober 1639, liet op 1 april 1640 weten dat hij niet zou gehoorzamen omdat hij aangesteld was door de Staten van Vlaanderen en van daar de bevelen verwachtte. De misbruiken te Plassendale bleven bestaan maar de koning gaf op 21 augustus 1640 bevel, langs de Staten van Vlaanderen om, dat de sasmeester zich naar de getroffen regelingen moest schikken ⁽⁷⁾.

3. Brugge in grote financiële nood.

Het magistraat van Brugge, benevens die van Veurne en Duinkerke, verkeerden weldra in grote financiële nood wegens de aangegane werken voor de nieuwe vaart Plassendale-Duinkerke. De kosten vielen veel zwaarder uit dan geraamd. De betaling van 130.000 gulden voor het octrooi, en de renten op de andere leningen, waren in 1647 al verachterd over de jaren 1644 en 1645. Bovendien zorgde de conjunctuur ervoor dat praktisch alle scheepvaart was stilgevallen door het verlies van Veurne en Duinkerke in 1646, veroverd door de Fransen.

Op de smeekbede van de stad Brugge verleende de koning op 26 juni 1647, bij uitzonderlijke gratie, uitstel van betaling van de renten over 1646 en 1647, mits zij dadelijk de verschenen renten over 1644 en 1645 zonder uitstel betalen of doen betalen ⁽⁸⁾.

Het Brugs magistraat kon de afspraken over de betalingen niet nakomen en moest een nieuw smeekschrift tot koning Filips IV richten voor verder uitstel van betaling, temeer omdat nu ook Diksmuide in handen van de vijand was gevallen op 13 juli 1641. De koning stond een nieuwe herschikking van de betalingen toe op 15 februari 1648 ⁽⁹⁾.

7 A.R.A.Brussel. Geheime Raad. Spaanse periode, nr. 1310. Watyeringen 1630 – 1679.

8 Idem, nr. 1336 Kanalen en rivieren.

9 zie noot 8

4. De Vrede van Münster (1648) Oorlogsdreigingen van Frankrijk in de Westhoek.

De zwakkeling Don Juan van Oostenrijk ondervond heel wat tegenstand in onze gewesten en de koning stelde aan het hoofd van het burgerlijk gezag in 1644 Don Francisco de Moura aan, markies van Castel-Rodrigo, als waarnemend landvoogd. Deze werd in 1647 vervangen door de nieuwe landvoogd Leopold Willem, aartshertog van Oostenrijk, de jongste broer van keizer Ferdinand III⁽¹⁰⁾.

Kort na zijn aankomst in onze gewesten werd in 1648 de Vrede van Münster gesloten die de definitieve scheiding bezegelde tussen de Noordelijke en de Zuidelijke Nederlanden. Leopold Willem bleef hier tot in mei 1656 en werd opgevolgd, opnieuw, door Don Juan van Oostenrijk, die nu zonder veel tegenkantingen werd aanvaard. Door zijn onkunde leed het Spaanse leger zware nederlagen o.m. in de Westhoek, en hoewel hij niet werd afgezet, werd hij toch teruggeroepen in februari 1659⁽¹¹⁾.

Koning Filips IV benoemde op 6 november 1658 tot waarnemend landvoogd Don Luis de Benavides Carillo et Toledo, markies van Fromista en Caraceña. Als cavalerie-generaal had hij al vóór de Vrede van Münster in onze gewesten gediend. Teruggeroepen naar Madrid, werd hij in oktober 1664 vervangen als waarnemend landvoogd door Francisco de Moura, markies van Castel-Rodrigo, die hier bleef tot in oktober 1668. Filips IV was overleden in 1665 en werd opgevolgd door zijn zoon Karel II, nog een tener en ziekelijk kind van amper vier jaar oud !! Regentes werd zijn moeder Maria Anna van Oostenrijk. Zij was een zwakke persoonlijkheid en er viel dus niet veel te verwachten van de weerstand tegen de oorlogsbedreigingen van Frankrijk en de Noordelijke Nederlanden⁽¹²⁾.

5 .Het fort Sint-Filip te Slijkens .

Het enige dat er kon gedaan worden was hier en daar een fort bouwen. Gedurende het jaar 1664 werd op het uiteinde van de vaart Plassendale-Oostende, die een getijarm was, bij Slijkens het fort Sint-Filip gebouwd. Het eigenlijke fort waar een onderkomen was voor een garnizoen, met een kapel, bediend door de paters Kapucijnen van Oostende, lag op de zuidelijke oever (waar op heden de verbinding Kennedyrotonde-De Bolle, de Vergunningenstraat en de containeroverslagplaats liggen). Het kroonwerk, dat veel minder uitgestrekt was, lag ten noorden van de huidige Voorhavenbrug.

10 zie noot 2, p. 304 – 306.

11 LEFEVRE J. Het slotbedrijf van het Spaans regime in de Zuidelijke Nederlanden 1648 – 1700, in *Algemene Geschiedenis der Nederlanden*, 1e uitgave, deel VII, p. 101 - 102

12 *Ibidem*, p. 103 – 107.

Op 12 januari 1665 werd daar door de markies van Castel-Rodrigo kapitein Christiaan de Vinder benoemd als commandant om er de gendarmerie liggend in garnizoen te besturen. Dat gebeurde op last en onder bevel van de militaire gouverneur van Oostende, die toen Don Pedro de Savala was. Kapitein de Vinder overleed in juli 1670. In zijn plaats kwam daar sergeant-majoor Don Francisco de Prado y Contreras zijn Waalse infanteriecompagnie bevelen, en in de toekomst ook andere troepen, steeds onder het bevel van de gouverneur van Oostende ⁽¹³⁾.

6 .Oostende overslaghaven en basis voor kapers.

In het begin van 1665 was de spanning weer toegenomen tussen Engeland en Frankrijk. De Oostendse kooplieden hadden vernomen, zowel uit Engeland als uit Holland en Zeeland, dat de voorbereidingen op de oorlog voortgingen. Ze durfden geen goederen meer rechtstreeks van uit Engeland naar Holland en Zeeland, of omgekeerd, verschepen uit vrees dat ze zouden in beslag genomen worden. De handelaars van Engeland, Holland en Zeeland wensten hun goederen naar Oostende te zenden om ze daar in een ander schip over te laden in transit zonder dat ze aan land gebracht werden. De Oostendse kooplui vroegen aan de koning dat die goederen geen inkomrechten zouden moeten betalen en slechts 1 % van de waarde bij het verlaten van de haven.

De koning verleende hun die toelating, getekend te Brussel op 26 januari 1665 door D'ennetières, d'Ognate en Arscamp, mits bijkomende betaling van 1% con-
voogeld ⁽¹⁴⁾.

Die jaren waren ook gunstig voor de kaapvaart van uit Oostende zoals blijkt uit de lijst van 80 opgebrachte schepen in de haven van Oostende tussen september 1667 en mei 1668. ⁽¹⁵⁾

7 .De nieuwe sluizen te Slijkens .

Op 23 mei 1669 verschenen op de vergadering van de Staten van Vlaanderen te Brugge, de graaf van Soore, ridder van het Gulden Vlies, Loys Erembault, heer van Dudzele, voorzitter van de Raad van Vlaanderen, Nicolaas Maes, ridder, heer van Ophem, Raad en commies van Zijn Majesteits Domeinen en Financiën, oppertoeziener van de werken en fortificaties in Vlaanderen en Artesië. Zij droegen bij zich geloofsbrieven gegeven te Brussel op 20 mei, met een uitvoerig voorstel, geproclameerd door de nieuwe waarnemende landvoogd Don Iñigo de Velasco, connestabel van Castilië en Leon, benoemd sinds oktober 1668 als opvolger van markies Castel-Rodrigo.

13 S.A. Brugge, br. 69 Sas van Slijkens, Pf. 218 1664 – 1725.

14 S.A. Brugge, nr. 77 Haven van Oostende, Pf 232 Stukken van diverse aard 1665 – 1780.

15 BOWENS J Nauwkeurige beschrijving ..., deel I, p. 136 – 139.

Dat voorstel behelsde het bouwen van een nieuw sas bij het koninklijk fort Sint-Filip i.p.v. dat van Plassendale dat zou afgebroken worden. Dat laatste sas was in zeer slechte staat en kon geen grote schepen ontvangen.

De connestabel verzocht de Staten van Vlaanderen de uiteenzetting van het voorstel niet alleen te aanhoren, maar een korte, goede en vruchtbare beslissing te nemen.

De afgevaardigden gaven aan de Staten van Vlaanderen het volgende in overweging te nemen. Het bestuur van het land was bekommerd om de vrede en om de ontwikkeling van de koophandel. Grote sommen werden besteed aan de verbetering van de haven van Oostende en aan de bouw en de uitrusting van convoischepen om de zeehandel te beschermen. Dat alles zou vruchteloos blijven als men geen nieuw sas bouwt dat alle soorten schepen kan ontvangen met een opening in evenredigheid met de rivieren waarop die schepen in alle veiligheid kunnen varen en aanleggen.

De rivieren van Gent naar Brugge en vandaar naar Oostende, samen met de dijken en het sas van Plassendale zijn eigendom van de Provincie. De verdieping en de verbreding van die rivieren en de bouw van het sas gebeurden op kosten van de Provincie. Als men geen nieuw sas bouwt dat breder en dieper is dan dat van Plassendale zijn alle gedane inspanningen tevergeefs geweest. Het sas van Plassendale zal maar korte tijd verder kunnen blijven bestaan zonder uiterst grote uitgaven voor herstellingswerken en ondertussen met het dreigend gevaar dat het almeteens in mekaar valt.

Als men het sas herstelt zal men ook daar een koninklijk fort moeten bouwen om het te beschermen. Men zou dus de kosten moeten dragen voor twee garnizoenen, één voor het fort Sint-Filip en één voor het fort van Plassendale, in plaats van één garnizoen als het nieuw sas bij het fort Sint-Filip zou gebouwd worden.

Dat nieuw sas zal veel dichterbij Oostende liggen en zal dus beter beschermd zijn. Men zal daar het zeewater beheersen om het eventueel te gebruiken tegen de vijand.

De schepen zullen het sas over één getij kunnen binnenlopen en eenmaal het sas voorbij, zullen ze in beschutte wateren komen.

Men zal ook de haven kunnen verbeteren en de zandbank vóór de haveningang kunnen wegspoelen doordat het geloosde water met groter snelheid en kracht daar zal aankomen aangezien de afstand veel korter is.

Eenmaal het sas gebouwd is, zal men een groot deel van de gronden aan weerszijden van de vaart kunnen bedijken, opdat de kreken, samen met het water dat van het sas komt, een grotere werking zullen uitoefenen.

De Staten van Vlaanderen moeten dat nieuw sas betalen en daartoe de belastingen en accijnzen verhogen, zonder de gewone mensen te treffen, maar wel de brouwers en de belastingontduikers. De rechten moeten betaald worden op de

gebroken gerst en niet op het bier. Van Gent naar Brugge zal men 15 stuivers betalen in plaats van 12 en van Brugge naar Oostende 6 stuivers in plaats van 4. De Staten van Vlaanderen moeten 120.000 gulden laten lichten door de 12 commiezen van de Provincie op hun persoonlijke naam.

Sommige leden van de vergadering twijfelden of het sas van Plassendale wel door de Provincie van Vlaanderen werd gebouwd. Daarop antwoordden de afgezanten van de landvoogd dat het sas van Plassendale ten laste was van de Provincie voor alle herstellingen en restauratie.

Volgens ingeniarissen zal het in orde brengen van het sas zoveel kosten als het bouwen van het nieuw sas bij het fort Sint-Filip, dat op 240.000 gulden werd geraamd. De afgezanten hoopten op een snelle en gunstige beslissing, zonder uitstel.⁽¹⁶⁾.

8. Is het sas van Plassendale nog te herstellen?

Toch beslisten de Staten van Vlaanderen eerst nog eens het sas van Plassendale te laten onderzoeken door hun afgevaardigden Hanneron, Merelbeke, Cobrisse, Costenoble, Lernout en landmeter de La Porte.

Ze bevonden het sas op 5 juni 1669 in zeer slechte en gevaarlijke staat. Het was onzeker of het nog hersteld en behouden kon worden.

Verscheidene zuigers waren doorgebroken en onder de fondamenteën werd een belangrijke holte vastgesteld. Met een peilstok van 12 voet lengte was de bodem nog niet te bereiken; groot gevaar bestond dat het sas bij stormweer zou instorten en weggespoeld worden.⁽¹⁷⁾.

De Schepenen van de Keure van Gent wilden ook eerst nog door ingeniarissen een schatting laten maken van de herstellingen⁽¹⁸⁾.

Ook het hoofdcollege van de Staten van Vlaanderen adviseerde dat de Geestelijkheid en de Vier leden gunstig zouden gestemd zijn voor de bouw van een nieuw sas te Slijkens voor 240.000 gulden.

De graaf van Soore deed al op 10 juni 1669 nadere voorstellen voor het nieuw sas. Sinds de verdieping van de vaart was deze nu 4 voet dieper dan de bodem van het bestaande sas. Langs het nieuw sas zullen de schepen die uit zee komen, direct naar Brugge kunnen doorkomen wat door gebrek aan diepte van het huidige sas niet kan. De schepen zullen vlugger in de kalme rivier komen, buiten de gevaren van stormen in de haven van Oostende. Het nieuw sas te Slijkens werd geraamd op 200.000 tot 250.000 gulden.

16 R.A. Gent. Staten van Vlaanderen, nr 10783.

idem. Resolutieboek nr. 165, fo 7v^o - 14.

17 R.A. Gent. Staten van Vlaanderen nr. 10783.

18 S.A. Gent. Reeks 90, doos 25, map 15.

9. Financieringsplan voor de nieuwe sluisen te Slijkens.,

Daar het nu al half juni 1669 was zouden dit jaar van het nieuw sas alleen nog de fondamenten kunnen gelegd worden en 7 voet metselwerk kunnen uitgevoerd worden. De rest moest dan tijdens het volgend jaar vanaf mei 1670 gebeuren. Voor dit jaar waren dus hoogstens 120.000 gulden nodig. Verhoopt werd een voorschot van 60.000 gulden te bekomen van Zijn Majesteit en 60.000 gulden van de maaldrij.

Voor het volgend jaar zouden dan nog eens 120.000 gulden nodig zijn, samengesteld uit 40.000 gulden als voorschot van Zijn Majesteit en 80.000 gulden van de Provincie. In totaal zou de Provincie voor 140.000 tot 150.000 gulden bijdragen en Zijn Majesteit zou het sas volledig ter beschikking stellen van de Provincie.

De jaarlijkse intrest van de ontleende kapitalen bedroeg 9.000 gulden. Om dat te betalen zou het vaargeld van de bargie Brugge-Gent van 12 op 15 stuivers gebracht worden wat 6.000 gulden zou opleveren. De overige 3.000 gulden zouden komen van het vaargeld van het schip dat dagelijks vaart van Brugge naar Oostende. Dat zal nu 8 stuivers bedragen. Met de nieuwe sluis zal men wel tot dichtter bij Oostende kunnen varen.

Daarentegen, de schippers van Oostende die nu profiteren van 3 stuivers van Plassendale naar Oostende, zullen het moeten stellen met één stuiver van Slijkens naar Oostende. De bargie zou nu wel tweemaal daags heen en terug van Brugge naar Oostende kunnen varen vermits men met het nieuw sas niet meer zal moeten wachten op het getij van de zee ⁽¹⁹⁾.

10. Verder verval van de sluis van Plassendale.

In dezelfde maand juni meldde de sasmester Francois Alverdoen een breuk aan de schofdeuren van de schuursluis. Dadelijk werd beslist herstellingen te laten uitvoeren door timmerman Pieter Jordaens en smid Maximiliaan Millecamp.

Die herstellingen hadden blijkbaar weinig geholpen want op 23 augustus 1669 stelde men vast dat het sas in een zeer gevaarlijke staat was. De Staten van Vlaanderen beslisten dadelijk het sas te gaan visiteren samen met de landmeters Hendrik de La Porte en F. de Bie ⁽²⁰⁾. In hun rapport kwamen zij tot het besluit dat het sas moest droog gelegd worden wegens het bestaan van diepe zuigers en groot waterverlies ⁽²¹⁾.

Ondertussen had op 17 juni 1669 de aanbesteding plaats gehad voor het nieuw sas van Slijkens en op 28 juni werd de eerste spade in de grond gestoken door de graaf van Soore. Hij was wel wat voorbarig tewerk gegaan want spoedig daarna

19 R.A. Gent. Staten van Vlaanderen. Resolutieboek nr. 165, fo 22.

20 Ibidem, fo 99v°

21 R.A. Gent. Staten van Vlaanderen. Resolutieboek nr. 166 fo 491v°

liet de landvoogd de Velasco op 4 augustus de werken stilleggen, ongetwijfeld bij gebrek aan geld ⁽²²⁾.

Het bleef slecht gaan met het sas van Plassendale, hoe kon het ook anders. Op 12 oktober 1669 deed landmeter de La Porte een nieuwe visitatie in opdracht van de Staten van Vlaanderen. Men was toen bezig het zoute plankier met nieuwe planken en lange ijzeren nagels toe te dekken, zo goed en zo kwaad als het kon. De losse arduinblokken van de westelijke hoofden van dat sas en van de twee kaaien van de schuursluizen werden opgespied, want alle mortel was er van tussen gevallen. Als het zo verder ging zou men een dam moeten werpen in het verse schuurwater en de wateren sueren, deels door de twee verlaten van de oostelijke deuren van het groot sas, deels door het klein sas in de Nieuwpoortse vaart, en zo verder door het sas Verloren Cost te Snaaskerke, deels ook langs de stad Damme en door de twee retenen die in 1664 door de Provincie werden aangelegd te Pereboom en te Hoeke. Als dat alles niet volstaat zal men de oostelijke deuren helemaal moeten open zetten. Al die maatregelen kunnen te laat komen; het sas kan instorten en de landen kunnen zo met zeewater overstroomd worden want de bermen van de vaart Plassendale- Brugge zijn niet gemaakt om te weerstaan aan hoge zeevloed.

De sluismeesters en de ontvanger Octaviaan van Marissiën van de watering van Blankenberge, kwamen op 12 april 1670 in de Staten van Vlaanderen opnieuw hun grote bezorgdheid uitdrukken over de zeer gevaarlijke staat waarin het sas van Plassendale zich bevond ⁽²³⁾.

Ze stelden voor dat er twee dammen zouden opgeworpen worden, één langs de zee kant en één landwaarts om alles degelijk te onderzoeken. In juni 1670 werden de twee dammen aanbesteed. In juli was de zoete dam helemaal afgewerkt en de zeedam zou over drie dagen gesloten worden. De dijken van de vaart tussen Plassendale en Oostende vertoonden verscheidene doorbraken en uitgespoelde gaten die zo vlug mogelijk moesten gestopt worden ⁽²⁴⁾. Het kanaal pand tussen de twee dammen werd terstond leeggemalen.

11. De graaf van Monterey te Plassendale.

De nieuwe waarnemende landvoogd Don Juan Domingo de Zuniga y Fonseca, graaf van Monterey en Fuentes, liet uit Brussel aan de Staten van Vlaanderen weten dat hij persoonlijk naar Plassendale zou komen. De werkzaamheden moesten met bekwame spoed voltooid worden. Hij was ervan overtuigd dat niemand ze zou willen vertragen daar die werken het welzijn van het land beoogden. Hij was wel van mening dat er toch moeilijkheden zouden kunnen rijzen als het op betalen aankwam.

22 BOWENS J, o.c., p. 142.

23 Zie noot 21.

24 R.A. Gent. Staten van Vlaanderen. Resolutieboek nr. 166, fo 511v^o fo 773v^o, fo 827.

Daarom gebood hij, in naam van Zijn Majesteit, de orders te bespoedigen aan de commiezen van de maalterij opdat de betalingen zonder uitstel zouden gebeuren ⁽²⁵⁾

Op zondag 31 augustus 1670 werd het sas van Plassendale gevisiteerd door de Staten van Vlaanderen in bijzijn van de graaf van Monterey en van de ingenia-rissen en landmeters van Marcke, Boulengier, de La Porte, de Bie, Wissche, Plante en anderen ⁽²⁶⁾ .--

Uit het verslag van dat bezoek blijkt dat er onder de noordzijde van de westerse hoofden van het sas grote holten werden gevonden, zodanig zelfs dat men onder het onderste plankier een stok van 12 voet lang 7 voet diep kon steken. Deze was niet verder meer te vervolgen zonder de metserij die erop rust af te breken. Ook onder de zuidzijde van dezelfde hoofden was er een holte onder het plankier zodat men er stokken van 4-5 voet lang kon onder steken. Het plankier zelf was wel 1,5 voet opgelicht. Balken en planken waren weggespoeld met holten van 3-4 voet eronder. Het arduin van de beide hoofden was losgebroken en achteraan wel een halve voet van de bakstenen afgescheurd. De mortel van tussen het arduin van de drie schietspoelen van de schuursluis was uitgespoeld en de stenen lagen los op elkaar. Verdere afbraak was nodig om te oordelen of het sas nog te herstellen was ⁽²⁷⁾ .

12. Problemen voor de afwatering.

Ondertussen bleef de afdamming van het schuursas van Plassendale niet zonder gevolgen voor de afwatering van de Zuidleie en van de Gentse Lieve. Op 2 oktober 1670 liet de graaf van Monterey van uit Brussel aan de Staten van Vlaanderen weten dat er voor de afwatering andere uitwegen moesten gezocht worden, zoals destijds in 1664, toen de vaart Plassendale - Brugge verbreed en uitgediept werd. In naam van Zijn Majesteit beval hij hun zonder dralen de werken te starten die nodig waren om de afwatering te verzekeren, met name aan de retenue van de Pereboom, aan de kleine sluisjes van het fort Sint-Donaas, aan de rivier de Zoute, om het sas te kunnen gebruiken dat sinds enige jaren bij Sluis werd gebouwd ⁽²⁸⁾.

Op vraag van de graaf van Monterey zonden de Staten van Vlaanderen een afvaardiging naar Plassendale, die op 30 oktober de sluis bezocht en een omstandig verslag liet opnemen door Hendrik de La Porte, F. de Bie en Florens Schockaert, met een bestek van de werken en materialen die nodig zouden zijn om het sas weer op te bouwen. De breedte van het sas moest van 28 op 34 voet

25 S.A. Gent. Reeks 92, doos 25, map 24.

26 R.A. Gent. Staten van Vlaanderen. Resolutieboek nr. 166, fo 833v°, fo 890.

27 Ibidem, fo 898.

28 R.A. Gent. Staten van Vlaanderen. Resolutieboek nr. 167, fo 17v°, fo 56.

gebracht worden en de diepte moest één voet meer bedragen d.w.z. een weinig dieper dan de bodem van de vaart van Plassendale naar Brugge. De kosten werden op 110.000 gulden geraamd. Voeg daarbij nog 40.000 gulden voor de aanpassing van de oostelijke deuren, dan kwamen de geraamde kosten op 150.000 gulden. De aanbestedingen moesten binnen een maand uitgeschreven worden om de materialen te kunnen aanvoeren en de werken te starten begin april 1671.

De watering van Blankenberge was niet tevreden over de lozing van het water langs de Zoutevaart. Daarom werd op 8 november 1670 een aanbesteding gehouden van een zekere dijk of vingerling ten noorden van het sas van Plassendale om de wateren komende van Gent en Brugge door een coupure af te leiden naar de kleine sluis van de watering van Blankenberge en van daar naar zee .

De Staten van Vlaanderen stelden ook vast dat Jan de Roo in gebreke gebleven was zijn aangenomen werk aan de zuiddijk van de vaart tussen Plassendale en het fort Sint-Filip uit te voeren. Ze besloten het werk opnieuw aan te besteden en de voornoemde de Roo aan te houden ⁽²⁹⁾.

13. Het doek valt over het sas van Plassendale.

De Raad van Financiën uit Brussel vroeg aan de Staten van Vlaanderen op 21 november 1670 wat er nu moest gebeuren met het sas van Plassendale: ofwel herstellen, ofwel helemaal nieuw bouwen. Ze moesten zo vlug mogelijk antwoorden om Zijn Excellentie te kunnen van advies dienen.

De gedeputeerden trokken op 29 december 1670 met de ingeniarissen Genesis Paen en Joannes Jacobs Morel naar Plassendale voor nog een laatste onderzoek van het sas. Deze ingeniarissen trokken vervolgens samen met de landmeters de La Porte en de Bie naar Brussel om er met het Hof te beraadslagen over het sas.

Het besluit was dat het sas van Plassendale werd opgegeven en dat er een nieuw sas zou gebouwd worden te Slijkens tussen Bredene en Oostende aan het fort Sint-Filip. Zijn Excellentie stelde de lopende middelen ter beschikking van de Provincie voor drie opeenvolgende seizoenen: twee zomerseizoenen en één winterseizoen, lopende van 1 mei 1670 tot 31 oktober 1671.

De Staten van Vlaanderen moesten voor het nieuw sas 200.000 gulden lichten. Zijn Excellentie beval aan de prins van Bournonville, gouverneur van Artesië en aan de commies van Financiën, de heer van Ophem, een bezoek te brengen aan de plaats van de nieuwe sluis. Ze waren vergezeld van de ingeniarissen van Zijn Majesteit, deze van de Staten van de Verenigde Provinciën en deze van de Provincie Vlaanderen. Er werd ook besloten dat er geld moest komen om de havenhoofden van Oostende te verlengen teneinde de zandbank aan de monding van de haven te verminderen en te verdrijven om de haven gemakkelijker toeganke-

29 Ibidem, fo 73v°, fo 77, fo 82v°.

lijk en veiliger te maken ten voordele van de scheepvaart en van gans de Provincie ⁽³⁰⁾.

De Provincie vroeg in ruil voor de toelating 200.000 gulden te mogen lichten, dat ze recht en gezag zou krijgen over die nieuwe sluis en over de opbrengst ervan zoals dat ook het geval was voor het sas van Plassendale ⁽³¹⁾.

De Raad van Domeinen en Financiën liet op 17 februari 1671 weten aan de Staten van Vlaanderen dat Zijn Excellentie de akte van aanvaarding van de 200.000 gulden had ondertekend. Zijn Majesteit beval de Staten van Vlaanderen de 200.000 gulden te lichten tegen 6,25 % (of de penning 16) zonder tijdverlies en ze direct over te maken aan diegenen die het nieuw sas moesten bouwen.

Na veel gekibbel onder de vier leden van Vlaanderen werd overeengekomen dat Gent zou tussenkomen voor 110.000 gulden. Brugge, het Vrije en Ieper zouden elk voor 30.000 gulden instaan ⁽³²⁾.

14. Afbraak van het sas en van het fort van Plassendale.

Al in 1670 hadden Cesar Vinaige en Maximiliaan Feytens aangenomen het sas van Plassendale althans gedeeltelijk af te breken. Dat werk was in juni 1671 niet voltooid zodat beslist werd een nieuwe aanbesteding uit te schrijven voor de totale afbraak.

De graaf van Monterey gaf op 20 juni 1671 aan de Staten van Vlaanderen bevel de fortificaties bij het sas van Plassendale af te breken op hun kosten. De soldaten daar gelegerd zouden verplaatst worden als de werk:en uitgevoerd waren ⁽³³⁾

In juli 1671 werden de fortificaties van Plassendale geëffend: retranchementen, halve manen, hoornwerk, ...alles uitgevoerd door aannemer Joos du Flo tegen 700 gulden.

De graaf van Monterey was niet tevreden met de uit gevoerde nivelleringswerken van de versterkingen bij Plassendale en beval dat die werken volledig moesten afgemaakt worden. Dat was nog niet gebeurd zodat de vijand ze in 24 uren weer in staat van verdediging zou kunnen brengen.

In september 1671 liet de graaf van Monterey aan de Staten van Vlaanderen weten dat hij vreesde voor overstromingen nu dat de vaart te Slijkens was afgesloten door twee dammen sinds mei 1671. De Staten van Vlaanderen hadden een sluis voorzien in de dijk naar Plassendale om het water daarlangs te lozen in de polder van Zandvoorde en van daar naar de zee. Zijn Excellentie, in naam van Zijn Majesteit, beval de Staten van Vlaanderen dat dit werk zo vlug mogelijk moest af zijn.

30 Ibidem, fo 43, fo 81v°, fo 112v°

31 S.A. Gent. Reeks 92, doos 26 – 27, bundel 26, map 6.

32 R.A. Gent. Staten van Vlaanderen. Resolutieboek nr. 167, fo 45, fo 138, fo 202.

33 R.A. Gent. Staten van Vlaanderen. Resolutieboek nr. 168, fo 43, fo 73, fo 93v°, fo 104.

Door de storm die woedde op 21 en 22 september 1671 was de zuidelijke vaartdijk tussen het fort Sint-Filip en Plassendale zeer sterk afgekald over een afstand van 200 roeden (768 m). Het land werd tot tegen Brugge met overstroming bedreigd. Brugge en het Vrije vroegen derhalve, op advies van ingeniaris en landmeter Jan Sappart, terstond geld toe te kennen om de herstellingen uit te voeren met vette aarde en zinkrijs.

Veel gegadigden waren er niet om het werk uit te voeren. Het Vrije meende dat het een werk was van lange adem en dat wellicht driemaal zoveel zou kosten als voorzien. Aan alles was er gebrek: vletschepen, materialen, enz.

De werken aan de vaartdijk Slijkens-Plassendale blijken eind november 1671 gedaan te zijn, niettegenstaande er werkonderbrekingen waren omdat veel werklieden tijdelijk werkloos waren daar ze niet betaald werden door commies Marcus Cassetta. Deze laatste beweerde dat hij eerst een opdracht tot betaling moest krijgen van de Staten van Vlaanderen ⁽³⁴⁾.

15. Eerste steenlegging van het sas te Slijkens.

Op 15 augustus 1672 ontvingen de Staten van Vlaanderen een brief geschreven door de graaf van Monterey op zondag 14 augustus 's avonds om 10 uur te oostende. Daarin liet hij weten dat de werken aan het groot sas te Slijkens zover gevorderd waren dat het metselwerk kon beginnen. Dat werk, zo schreef hij, is "un des plus glorieux et plus memorable qu'on peut laisser à la postérité". Ik zal de eerste steen komen leggen overmorgen dinsdag vroeg. Hij spoorde de Staten van Vlaanderen aan deel te nemen aan deze plechtigheid om hun ijver en hun vrijgevigheid te tonen ten dienste van de koning en voor het welzijn van zijn landen. Hij beloofde te Slijkens te zijn tussen 6 en 7 uur 's morgens ⁽³⁵⁾ (Bowens, deel 1, p.144 geeft als datum van de aankomst van de graaf van Monterey te Slijkens 4 augustus ⁽³⁶⁾)

16. De zuidelijke vaartdijk steeds in gevaar.

De landmeters de Bie en de La Porte, die in augustus 1672 aan het werk waren bij het nieuw sas te Slijkens, hadden vastgesteld dat de spekdammen die verleden winter in de kreek werden gelegd, die loopt langs de zuidelijke vaartdijk van het fort Sint-Filip naar Plassendale, nu waren doorgestoken op bevel van de gouverneur van Oostende, Don Fernando de Valladores, onder voorwendsel dat zij schadelijk waren voor het op diepte houden van de haven van Oostende. De experts beweerden dat het weren van de spekdammen grote schade kon teweegbrengen aan de vaartdijk omdat de stroming in de kreek de teen van de

34 R.A. Gent. Staten van Vlaanderen. Resolutieboek nr. 169, fo 5, fo 32, fo 37v°, fo 53v°, fo 112-125.

35 R.A. Gent. Staten van Vlaanderen. Resolutieboek nr. 170, fo 253v°

36 BOWENS J. o.c., p.144.

Hij geeft 4 augustus aan als datum van aankomst van de graaf van Monterey te Slijkens.

vaartdijk zou uitspoelen. Het jaar voordien waren er immers aan die vaartdijk 10.000 gulden besteed geweest.

Er werd toen in die zuidelijke vaartdijk een voorlopige nieuwe sluis gemaakt om het overtollige water doorheen de polder van Zandvoorde naar zee af te voeren. Herman Anchemant, kanunnik van de kathedraal van Sint-Donaas te Brugge, moest daarover toezicht houden. Hij moest er nu al werken laten uitvoeren en uitzoeken wie daarvoor zou moeten betalen.

Octaviaan van Marissiën, landmeter van het Vrije en ontvanger van de watering van Blankenberge, legde op 15 oktober aan de Staten van Vlaanderen getuigenis af hoe dat hij op de zuidelijke oever van de vaart van Plassendale naar Oostende dikwijls gepasseerd was zowel te voet als te paard. Hij zag hoe het zeewater vloeide door de dijkgracht langs de kant van Zandvoorde, waardoor die gewone gracht wel driemaal zo breed werd als vroeger en ook veel dieper zodat de vaartdijk, mede door de storm, over een afstand van wel 300 roeden bijna helemaal was uitgespoeld. De Provincie heeft de doorbraken onmiddellijk laten herstellen met rijsbermen, vletten van vette aarde en het leggen van verscheidene spekdammen in deze gracht. Hij had die spekdammen daar gedurende 9 -10 maanden weten liggen en dan werden ze doorgestoken zodat het zeewater opnieuw langs de dijk liep en de rijsbermen uitspoelde ⁽³⁷⁾.

Luitenant-generaal der artillerie Boulengier kwam op 30 oktober 1672 uit Brussel om samen met de ingeniarissen de Bie, de La Porte en Plante, de spekdammen te visiteren. Hij rapporteerde daarover aan de graaf van Monterey. Er zouden opnieuw vijf spekdammen in de polder gelegd worden waarvoor de aanbesteding doorging op 28 november 1672. De werken werden aangenomen door Jacques en Adriaan Fredrix in aanwezigheid van Eugenius de Vicq, deken van Sint-Donaas, en van de burgemeesters la Coste, le Febure en la Villette tegen 400 gulden ⁽³⁸⁾.

Meester Herman Anchemant, die belast was met het toezicht over het voorlopig sluisje in de zuiddijk van de vaart van Plassendale naar Oostende, liet op 18 maart 1673 aan de Staten van Vlaanderen weten dat er dringende herstellingen moesten gebeuren. Er was gevaar dat het sluisje zou wegspoelen en het moest vermoedelijk nog toekomstige winter dienst doen. Op 17 juli 1673 vroeg kanunnik Anchemant opnieuw aan de Staten van Vlaanderen dat het voorlopig sluisje zou nagezien worden daar het nieuw sas toch niet zal gedaan zijn tegen de aanstaande winter. De grote dammen die dwars over de vaart liggen sinds mei 1671, zullen niet kunnen weggenomen worden en al de wateren zullen door dat sluisje moeten geloosd worden zoals verleden winter.

Het was september 1673 als, op aanwijzen van landmeter H. de La Porte, beslist werd vóór dat voorlopig sluisje een dam te leggen dwars door de opening om het

37 R.A. Gent. Staten van Vlaanderen. Resolutieboek 170, fo 256 – 257, fo 316.

38 Ibidem, fo 359 – 360, fo 377v°

sluisje droog te leggen en te herstellen. Dat werk werd in dezelfde maand uitgevoerd door Joos de Costere tegen 6p. 13s. 4d. groten⁽³⁹⁾.

Op 22 maart 1673 kregen de Staten van Vlaanderen kennis van een brief dd. 19 maart gezonden uit Brussel door de graaf van Monterey waarin hij mededeelde dat nog 80.000 gulden nodig waren om het nieuw sas van Slijkens af te werken. De Staten van Vlaanderen moesten daartoe 6 stuivers innen op elke zak graan, Gentse maat, bestemd voor het stoken van brandewijn en ook vategeld innen op elk schip gaande naar of komend uit zee dat passeerde langs Snaaskerke of later langs het sas van Slijkens⁽⁴⁰⁾.

Het vategeld werd bepaald op 10 stuivers per last. Een last bestaat uit twee tonnen of vaten, of uit 8 kwartelen, of uit 6 tiercen, of uit 4 pijpen⁽⁴¹⁾.

17. Werken te Slijkens stilgelegd.

Het was moeilijker dan voorzien die 80.000 gulden samen te krijgen om het sas van Slijkens verder af te werken. Dat moest onverwijld gebeuren, maar het geld kwam er niet. De kas was ledig en Jan van de Walle, commies van de maalderij van het Vrije, heeft dan de penningen verschoten om de werf in stand te houden. De werklieden, die de werken al eens hadden stilgelegd in maart, waren van plan nog deze week (mei 1673) alles in de steek te laten uit vrees voor bankroet, tenzij de voogd van Ieper Bulteel en de burgemeester van het Vrije Lefevre met de zoetelaars konden afspreken voorts levensmiddelen aan de werklieden te leveren en de Provincie konden bewegen dadelijk geld te vinden om de werklieden morgen of overmorgen enige betaling te doen. Zo zou de grote schande vermeden worden als men zou vernemen dat de werklieden de bouwwerf waren ontvlucht⁽⁴²⁾.

De werken aan het nieuw sas te Slijkens werden, wellicht nog in mei 1673, toch stilgelegd. De aanwezige materialen werden verkocht om met de opbrengst het loon van de werklieden te betalen⁽⁴³⁾.

18. Overal wateroverlast in het Vrije.

Ondertussen was er door aanwezigheid van de dammen dwars over de vaart te Slijkens, in de polders grote wateroverlast ontstaan en op 19 mei 1674 zonden verscheidene polders en wateringën rekwesten naar de Staten van Vlaanderen.

De sluismeesters van de watering van Blankenberge stelden vast dat het water in de vaart van Brugge naar Oostende bijna voortdurend tot op de kruin van de

39 R.A. Gent. Staten van Vlaanderen. Resolutieboek nr 170, fo 5, fo 381, fo 453v°

40 Ibidem, fo 10v°

41 Zie noot 13.

42 R.A. Gent. Staten van Vlaanderen. Resolutieboek nr. 171, fo 191v°

43 BOWENS J., o.c., p. 146.

dijken stond ,die dreigden door te breken. De sluismeesters van Camerlinx en van Gistel-West-over-de-Ware stelden vast dat er verleden winter grote schade was veroorzaakt aan hun sas Verloren Cost te Snaaskerke. Dat sas was gemaakt voor de scheepvaart maar niet om met volle open deuren grote massa's water te lozen. De plasberm van het sas was grotendeels weggespoeld en de westelijke zeedijk van de Gauweloze was door de stroming afgekalfd zodat hij dreigde door te breken.

Niet alleen de wateringen bij Oostende, maar ook deze ten noorden van Brugge: Groot Reygaersvliet, Rombautswerve, de kerkwatering van Oostkerke, 's Heer Baselishoek, Greveninge, Valckaertsgote en Eiensluis dienden een rekwest in. Zij lieten opmerken dat, toen in 1664 dammen werden gelegd in de vaart Brugge-Oostende, om deze te verbreden en te verdiepen, de wateren van de vaart Gent-Brugge niet meer konden geloosd worden langs het sas van Plassendale en ten dele werden afgeleid doorheen hun wateringen naar twee voorlopige sluisopeningen, gemaakt in de dijken te Pereboom en te Hoeke en van daar zeewaarts naar de sluizen en forten van Sint-Frederik en Sint-Isabella.

Die sluisopeningen of retenu's werden gemaakt door de Provincie uit zacht hout om slechts voor korte tijd te dienen: één jaar en geen 10 jaar. Zij moesten nu in behoorlijke staat hersteld worden ⁽⁴⁴⁾. Er werden toen ook nog drie kleine sluisjes aangebracht in de dijken van de Zoutevaart. Die openingen werden in 1670 opnieuw gebruikt als de schuursluis van Plassendale voor onderzoek werd afgedamd. Te Plassendale werd toen ook een vingerling gemaakt en het water werd afgeleid naar de kleine sluis van de watering van Blankenberge.

Als in 1671 de dammen te Slijkens waren gelegd werd eenvoorlopig sluisje aangebracht in de zuidijk van de vaart Plassendale-Slijkens. Al die noodoplossingen waren eigenlijk onvoldoende voor de afwatering in de winter ⁽⁴⁵⁾.

19. Brugse kooplieden als geldschieters.

De werken aan het sas van Slijkens blijken heel het jaar 1674 stil gelegen te hebben wegens de staat van oorlog met Frankrijk. De bargie werd trouwens overvallen door de Fransen en de passagiers werden deels geplunderd, deels ontvoerd.

Op 12 januari 1675 ontvingen de Staten van Vlaanderen een rekwest van Jacques van Elle, Philippe van Steelandt, Sebastiaan Bucquoy, Franchois de Meulenaere en Ferdinande van Pruyssen, kooplieden van Brugge, om de werken aan het sas verder te zetten. Ze stelden voor dadelijk 100.000 gulden voor te schie-

44 R.A. Gent. Staten van Vlaanderen. Resolutieboek nr. 173, fo 216v°, fo 221v°

S.A. Gent. Reeks 92, bundel 28, map 8.

45 R.A. Gent. Staten van Vlaanderen. Resolutieboek nr. 173, fo 36.

S.A. Gent. Reeks 92, bundel 28, map 6.

ten. Dagelijks leden ze grote schade door het stil liggen van de werken. De trafiek werd afgeleid over Zeeland en andere plaatsen. Van de goederen die te Oostende gelost werden en over land naar hun bestemming werden gebracht, waren er heel wat die onderweg verdwenen, vooral eetwaren en dranken.

De landvoogd, de graaf van Monterey, liet op 26 juni 1675 aan de Staten van Vlaanderen weten dat het de wil was van Zijn Majesteit dat het sas zo spoedig mogelijk werd afgewerkt. De Staten van Vlaanderen moesten gedeputeerden naar het Hof te Brussel sturen samen met enkele vertegenwoordigers van de kooplieden om de octrooibrieven te bekomen. Het was nu immers hoog tijd om de nodige materialen voor de voortzetting van de werken aan te schaffen ⁽⁴⁶⁾.

In het sas te Slijkens waren tot nog toe 1.500.000 tot 1.600.000 gulden geïnvesteerd met inbegrip van de materialen die gekocht en betaald werden om te kunnen voortwerken. Dat alles zou nutteloos zijn als het sas niet afgewerkt werd.

Al de werken die nog te doen waren werden door Hendrik de La Porte geraamd op 212.030 gulden zonder rekening te houden met de moeilijkheden die de Fransen nog konden maken met de leveringen van steen uit Asse, Balegem en Namen, en van kalk uit Doornik.

De afgevaardigden van de kooplieden van Brugge verschenen op 1 maart 1675 op de Staten van Vlaanderen te Gent om de voorwaarden voor de lening en de terugbetaling ervan te bespreken. Ze stelden voor terugbetaald te worden, de interesten inbegrepen, door het recht van 13 stuivers per vat te lichten op alle waren die op de rivier Brugge- Oostende zouden passeren. Dat vategeld zou in handen van de kooplieden gestort worden die het zouden beheren en erover jaarlijks rekening afleggen. De Staten van Vlaanderen verklaarden zich daarmee akkoord ⁽⁴⁷⁾.

Op het verzoekschrift, daarover door de Staten van Vlaanderen aan de koning gericht, kwam op 20 maart 1675 van uit Brussel de gedrukte ordonnantie van Karel II, koning van Spanje, die instemde met het akkoord gesloten met de kooplieden van Brugge op advies van de thesaurier-generaal en van de commies van Domeinen en Financiën.

20. Werken te Slijkens hervat.

De koning besloot, na beraadslaging met de landvoogd, de werken aan het sas van Slijkens te laten hernemen. Inmiddels was de graaf van Monterey vervangen door een nieuwe waarnemende landvoogd Don Carlos de Gurrea Arragon y Borja, hertog van Villa Hermosa, graaf van Luna.

46 R.A. Gent. Staten van Vlaanderen. Resolutieboek nr. 174, fo 316v°, fo 352, fo 356v°
S.A. Gent. Reeks 92, bundel 29, map 6

47 R.A. Gent. Staten van Vlaanderen. Resolutieboek nr. 174, fo 385, fo 390v°, fo 437v°

Vanaf 1 april zullen 13 stuivers vategeld mogen gelicht worden op alle vervoer van waren tussen Brugge en Oostende. Uitzondering werd gemaakt voor de schepen met soldaten, met krijgs- en mondvoorraad, materialen en andere zaken in dienst van Zijn Majesteit. Uitgezonderd waren ook: het vervoer van hooi, korenschoven, brandhout, fruit en groenten, mest en drek van het platteland in de omtrek.

De Brugse kooplieden vroegen ook dat de Staten van Vlaanderen 100.000 gulden zouden uittrekken uit de ontvangsten van de rechten op in- en uitgaande brandewijn en ook op de in- en uitvoer van zout. De kooplieden zelf boden nog aan 25.000 gulden ter beschikking te stellen boven de reeds gemelde 100.000 gulden tegen dezelfde voorwaarden. Desnoods kon het vategeld van 13 op 16 stuivers gebracht worden ⁽⁴⁸⁾.

Op 17 september 1675 ontvingen de Staten van Vlaanderen een brief van hertog Villa Hermosa uit het kamp van Waver waarin hij stelde dat het sas van Slijkens nog vóór het einde van het jaar zou moeten geopend worden en de zeeschepen zouden moeten kunnen passeren. Daartoe moesten de dammen weggenomen worden en de aanslibbingen in de rivier tussen Plassendale en Slijkens opgeruimd worden op kosten van de Provincie.

Landmeter H. de La Porte had berekend dat alle hindernissen opruimen, ook hetgeen in de grond was blijven zitten van het oud sas van Plassendale, 18.000 gulden zou kosten. Het seizoen was volgens hem te ver gevorderd om nu nog de aanslibbingen te verwijderen omdat de rivier daarvoor zou moeten droog gelegd worden.

De Staten van Vlaanderen vreesden dat er wel eens militaire akties tegen de koopvaardis-schepen op de vaart zouden kunnen ondernomen worden. Het gewezen fort van Plassendale stond destijds onder het gezag van de superintendant van de wapens in Vlaanderen. Het nieuw fort Sint-Filip te Slijkens werd echter onder het gezag van de gouverneur van Oostende geplaatst omdat de toenmalige superintendant, de graaf van Salazar, bij de bouw van het fort van Slijken afwezig was. De Staten van Vlaanderen stelden de hertog Villa Hermosa voor het fort Sint-Filip voortaan onder het gezag van de superintendant in Vlaanderen te plaatsen zoals dat trouwens het geval was met al de forten langs de vaart Brugge-Oostende ⁽⁴⁹⁾.

In december 1675 waren andermaal dringende herstellingen nodig aan de zuidelijke vaartdijk tussen Slijkens en Plassendale. Na aanbesteding werd het werk aangenomen door Dominicus de Masener tegen 3.470 gulden ⁽⁵⁰⁾.

48 R.A. Gent. Staten van Vlaanderen. Resolutieboek nr. 174, fo 445.

S.A. Brugge. Zie noot 13.

49 R.A. Gent. Staten van Vlaanderen. Resolutieboek nr. 176, fo 299v°, fo 303, fo 325.

50 R.A. Gent. Staten van Vlaanderen. Resolutieboek 177, fo 131v°, fo 141.

21. Opening van het sas van Slijkens.

Toen de hertog van Villa Hermosa half december 1675 besloten had de opening van het sas te Slijkens, om een onbekende reden, te verbieden, trok een afvaardiging van de Staten van Vlaanderen naar Brussel over Temse en Rupelmonde.

Op 2 januari 1676 gaf de hertog van Villa Hermosa de toelating de dammen te Slijkens weg te graven⁽⁵¹⁾.

Eindelijk, op 14 februari 1676 kon het sas geopend worden en ingewijd door de hertog van Villa Hermosa, gouverneur van de Zuidelijke Nederlanden. Hij was daags tevoren in Oostende aangekomen en prachtig onthaald door de gouverneur van de stad en door het magistrat.

Op de dag zelf was hij aan boord van het geleischip de CASTEL RODRIGO, kapitein Christoffel de Vinck, gevolgd door een tweede geleischip de SINT-FRANCISCUS, en door enige koopvaardij schepen, en voer naar het nieuw sas om de doorvaart te openen.

De bisschop van Brugge, François de Baillencourt, had in het fort Sint-Filip de mis opgedragen en kwam met de vereiste plechtigheden het sas inzegenen. De hertog zeilde, met zijn prachtig versierd schip, onmiddellijk gevolgd door de andere schepen, onder het geschal van de trompetten en het losbranden van de kanonnen, van de schepen, van de stad en van het fort, in de richting Brugge⁽⁵²⁾.

22. De gouverneurs van Oostende en Slijkens maken moeilijkheden voor de vrije doorvaart.

Het sas was nog maar pas geopend of de gouverneurs van Oostende, Don Diego di Espinosa, en van het fort Sint-Filip, maakten moeilijkheden over de doorvaart van vreemde schepen. Zo verhinderden ze de doorvaart van een Engels schip met wijn van Nantes. Ze beweerden dat het doorvaren voorbehouden was aan de schepen van de onderdanen van Zijn Majesteit. Na aan dat schip voorlopige doorvaart te hebben verleend, werden nog drie andere schepen door de gouverneur te Oostende tegengehouden.

De Staten van Vlaanderen vroegen dat aan de gouverneurs zou opgedragen worden dat ze zich moesten schikken naar het arrest van 28 maart 1669 dat elk vreemd schip vrij mocht doorvaren.⁽⁵³⁾

De Staten van Vlaanderen lieten ook weten aan Zijn Excellentie dat, volgens de akte van 23 januari 1671, ze alle rechten zouden uitoefenen over het nieuwe sas zoals ze dat deden over het sas van Plassendale. De gouverneurs van Oostende

51 Ibiodem, fo 135, fo 153v°

52 BOWENS J., o.c., p.149.

53 R.A. Gent. Staten van Vlaanderen. Resolutieboek nr. 177, fo 249v°.

S.A. Brugge. Zie noot 13.

en van het fort van Plassendale hadden er het gezag niet over en ze hebben zich dus niet te moeien met de doorvaart van de schepen ⁽⁵⁴⁾.

Als voorlopig sasmeeester te Slijkens werd ingeniarijs F. de Bie door de Staten van Vlaanderen aangesteld. Hij moest de gouverneur van het fort Sint-Filip duidelijk maken dat hij geen sasrechten mocht ontvangen ⁽⁵⁵⁾.

Het was echter vooral de gouverneur van Oostende die de vreemde schepen belette naar Brugge door te varen o.m. een Engels scheepje met boter van Ierland voor Brugge. Wat de Brugse koopman en poorter Roberto Contalis ook kwam bepleiten bij de gouverneur, het mocht niet baten. De gouverneur antwoordde dat niemand zich met zijn zaken te moeien had. Hij was niet bij machte vreemde schepen te laten passeren zolang hij van Zijn Excellentie geen antwoord had gekregen op de vragen die hij hem daarover had gesteld ⁽⁵⁶⁾.

In de maanden maart en april 1676 bleven zich moeilijkheden voordoen in verband met de vrije doorvaart. De gouverneur van Slijkens liet geen schip uit Oostende of uit zee passeren tenzij na voorlegging van een paspoort afgeleverd door de gouverneur van Oostende die zich daarvoor 6 schellingen groten liet betalen ⁽⁵⁷⁾.

De gouverneur van Oostende wilde nu ook de schepen, die de haven van Oostende binnenkwamen en naar Slijkens voeren, controleren naar hun soort lading.

De Staten van Vlaanderen lieten daarop aan de landvoogd Villa Hermosa weten dat ze weliswaar de vrije doorvaart hadden bekomen, maar het was echter wel een oude gewoonte van de wacht van de vesting Oostende dat een adjudant met 2 of 3 soldaten aan boord gingen. Ze vroegen aan de schipper van waar hij kwam, waaruit zijn lading bestond en voor wie ze bestemd was. Zij openden het luik waar de lading lag en namen uit elk schip, groot of klein, geladen met wijn een stuk van de beste namen en verdeelden dat onder elkaar. Uit schepen geladen met fruit werd er genomen naar discretie. Uit schepen geladen met kabeljauw of andere dergelijke vis, werden tenminste vijf kabeljauwen genomen. Van de kleine vissers geladen met verse tongen of platen namen ze een zootje. Uit schepen geladen met zout, enz. werd er genomen naar discretie.

Om die praktijken wat in te dijken sloten de heer van Ophem en de gedeputeerden van de Staten van Vlaanderen met de gouverneur van Oostende Don Diego di Espinosa een overeenkomst. Ze zullen de gouverneur een jaarlijkse vergoeding toekennen te nemen uit de kas van het vategeld ofwel zal men iets meer vragen voor het sasgeld.

54 R.A. Gent. Staten van Vlaanderen. Resolutieboek nr. 177, fo 251v°

55 Ibidem, fo 256v°, fo 259v°

56 Zie noot 13

57 R.A. Gent. Staten van Vlaanderen. Resolutieboek nr. 177, fo 272v°.

R.A. Brugge. Resolutieboek Vrije 682.

Een preciese verklaring afleggen over de kwaliteit en de kwantiteit van de goederen was voor de schippers vaak zeer moeilijk, zometert onmogelijk. Ze konden daardoor te Oostende soms 14 dagen tot een maand tijd verliezen. Ze verkozen daarom met de goederen van Engeland naar Holland of Zeeland te varen liever dan naar Oostende.

Weldra echter zag men in dat het moest volstaan dat de schippers een summiere verklaring van de vervoerde goederen moesten afleggen volgens de brevetten en connossementen in hun bezit⁽⁵⁸⁾.

22. Verdere afwerking van het sas van Slijkens.

De hertog van Villa Hermosa liet op 9 maart 1676 van uit Brussel aan de Staten van Vlaanderen weten dat er nog enkele werken werden uitgevoerd of moesten uitgevoerd worden om het sas van Slijkens en zijn afhankelijkheden te voltooien. Hij vroeg 100.000 gulden te bekomen op dezelfde wijze uit de rechten op zout en brandewijn zoals toegestaan volgens de patentbrieven van 26 maart 1675⁽⁵⁹⁾.

Ingeniaris F. de Bie, voorlopig sasmeester van Slijkens, vroeg op 17 september 1676 aan het Vrije enkele noodzakelijke kleine werken aan het sas van Slijkens te doen, maar die toch van groot belang waren voor de goede werking van het sas. Het ging o.m. om ijzeren kettingen om de sasdeuren open te houden tijdens het schuren, het plaatsen van palen in de schorre om de grote schepen aan vast te meren die voor het sas zouden liggen, het aanschaffen van vier nieuwe repen om de vloeddeuren open te houden, van winden om de verlaten in de sasdeuren open en toe te draaien, om smeer en olie om de deuren en de verlaten te smeren, alles samen voor 800 gulden. Onmiddellijk werd hem daartoe de toelating verleend⁽⁶⁰⁾.

Andries Tyssen was wellicht de eerste sasmeester die te Slijkens werd benoemd na de voorlopige aanstelling van F. de Bie. Hij overleed al in 1682 en werd opgevolgd door Jacob Everlinck die er vele jaren sasmeester zou blijven tot aan de komst van zijn opvolger Joseph Olleviers op 1 januari 1711.

De sasmeester van Slijkens werd op het einde van 1686 door de Staten van Vlaanderen ook belast met het toezicht op "s Lands Magazijn" te Slijkens en op de scheepsuitrustingen tot uitreding van Zijn Majesteits convooischepen⁽⁶¹⁾.

Ondertussen was de hertog van Villa Hermosa, een van de bekwaamste en voortreffelijkste waarnemende landvoogden, vertrokken na het overlijden in 1679 van de titulaire landvoogd Don Juan. De nieuwe titulaire landvoogd werd de Ita-

58 Zie noot 13.

59 R.A. Gent. Staten van Vlaanderen. Resolutieboek nr. 177, fo 292v°

60 R.A. Brugge. Resolutieboek Vrije 682

61 Zie noot 13.

liaanse prins Alexander Farnese (de tweede met die naam) die hier toekwam in oktober 1680. Ons klimaat was hem niet gunstig en Madrid overwoog hem te vervangen. In 1682 kwam opnieuw een waarnemende landvoogd toe, de Duitse diplomaat Otto Hendrik, markies van Grana, die al in juni 1685 overleed door ziekte. Hij werd opgevolgd door een nieuwe waarnemende landvoogd Francisco Antonio de Agurto, markies van Gastañaga, die dienst deed tot 1692. In ongenade gevallen ging hij te Oostende scheid in april 1692. Een nieuwe titulaire landvoogd werd benoemd, Maximiliaan Emanuel, keurvorst van Beieren, die de Spaanse periode in de Zuidelijke Nederlanden en in Oostende zou afsluiten in het begin van de jaren 1700 ⁽⁶²⁾.

Raymond Vancraeynest

1 maart 2002

62 LEFEVRE J. Het slotbedrijf van het Spaans regime in de Zuidelijke Nederlanden 1648 – 1700, in *Algemene Geschiedenis der Nederlanden*, 1e uitgave, deel VII, p. 107- 108.

**DE FORTEN VAN
BREDENE EN DE
OOSTKANT VAN DE GEULE
GEDURENDE HET BELEG
VAN OOSTENDE
(1601 · 1604).**

Ik wil meteen duidelijk stellen dat het verhaal van het beleg van Oostende niet opnieuw zal worden uit de doeken gedaan en het alleen onze bedoeling is de forten op het grondgebied van Bredene centraal te stellen met hier rond de gebeurtenissen die zich ten dien tijde hebben afgespeeld.

Toch is het de GEULE die bij dit alles een hoofdrol speelt: de nieuwe inham die Oostende en Bredene een natuurlijke grens zal geven. Deze grens zal niet altijd aanvaard worden en tot het einde van de 18^e eeuw zal er nog betwisting zijn over gronden die oostelijk van de nieuwe haveninrichting liggen, en om te bepalen of ze ja dan niet tot het rechtsgebied van het Vrije van Brugge behoorden. (Bvb. Op de Mosselhoek)

Uiteindelijk is men tot het besef gekomen dat de omgeving niet meer kennelijk was door vorming van nieuwe krekens en het wegspoelen van gronden. En men heeft de armen laten hangen.

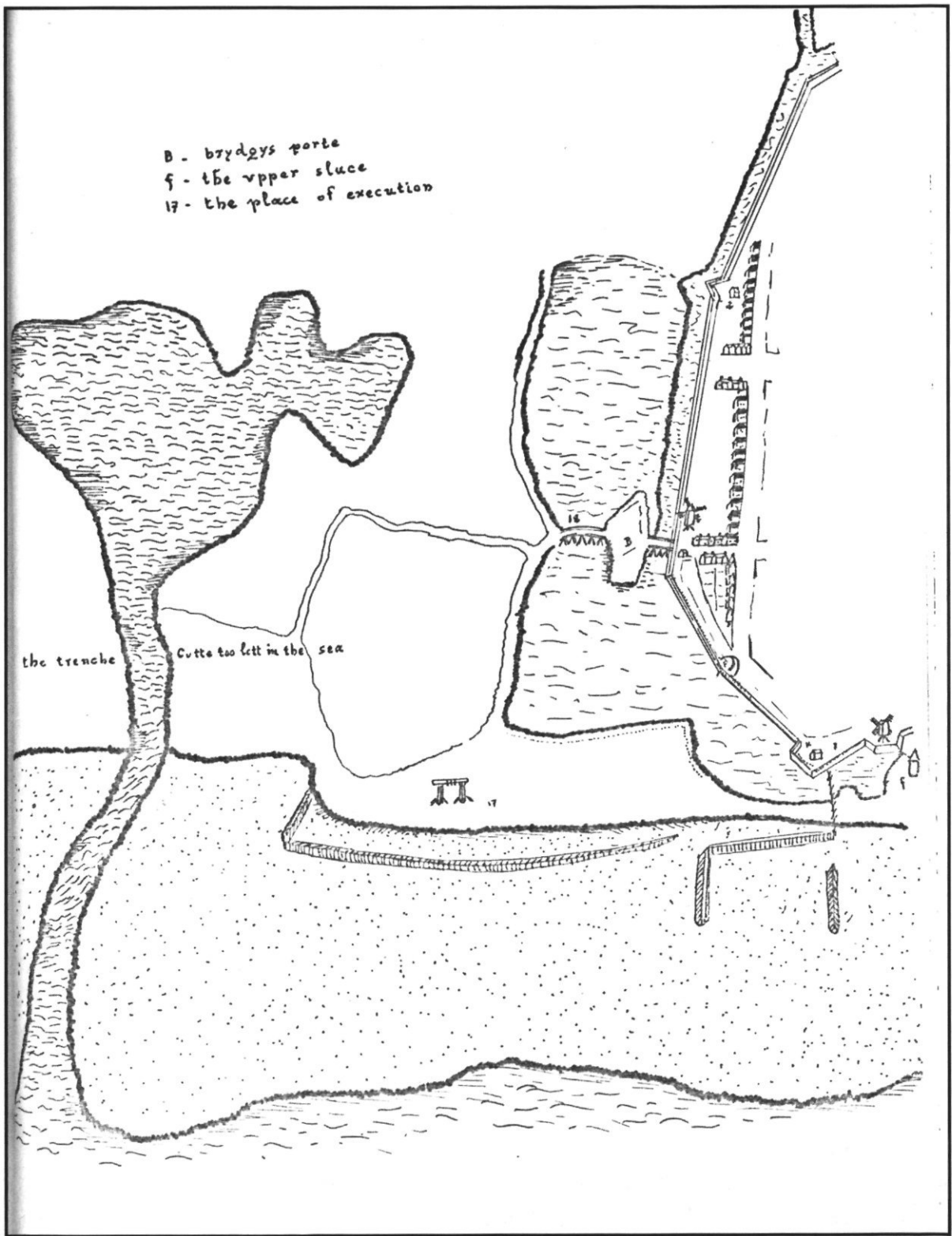
De duinen ten oosten van Oostende werden in 1583/847 afgevoerd, vooreerst als materiaal om de wallen van de stad op te werpen en tweedes om een natuurlijke vestinggracht te verkrijgen. De duinen belemmerden het uitzicht en ze zouden eventuele beleggers een uitstekende beschutting verschaffen. Ook de Bredenedijk die achter de duinenrij lag werd doorgestoken. De gevolgen waren zeker buiten verwachting.

Toch werd de inham slechts geleidelijk gevormd.

Een Engels stadsplan, geklasseerd onder datum 1590, maar naar mijn mening een paar jaar ouder, geeft volgende toestand:

De omwalling is nog enkelvoudig. Van noord tot noordoost, vanaf het sluistorentje tot het "bolwerk corps de garde" ligt een uitgestrekt moeras. Daarin, vlak voor de Brugge-poort of Oostpoort, ligt een eilandje dat tot steunpunt dient voor de twee gedeelten van de brug waarover men de stad nog te voet kan verlaten. Ook de galg, waaraan zoveel zeerovers werden opgeknoopt, staat nog op de oostduinen als waarschuwing voor dezen die het niet laten kunnen.

Dan – iets te ver naar het oosten getekend – zien we de GEULE die pas haar doorbraak begonnen en nog niet ver in het land doorgestoten, daar een grillig

Figuur 1

gevormde poel vormt. De aanduiding luidt: "the trenche cutte too lett in the sea". (doorsnijding om de zee binnen te laten). Het uiteindelijke resultaat van de doorbraak is hier nog niet te voorzien.

Op het Engelse stadsplan van 1593 (Verbouwe nr. 189) staan we al een eind verder. De GEULE heeft zijn verbinding met de Oostendse watergang verwezenlijkt en het oostelijk deel van de brug over het moeras is verdwenen. Aan de GEULE is reeds een steigertje gebouwd voor de overzet en een bootje ligt klaar om de mensen over het water te brengen. De overzet zal nog gedurende een paar eeuwen dienst doen.

Niemand zal echter nog de oude Keignaartweg volgen die de Oostendenaars naar Zandvoorde en Oudenburg bracht om hen toe te laten vandaar uit hun weg te vervolgen over de zeeweg naar Brugge. Hij is verdwenen onder het water van de GAUWELOZEKREEK.

De stad heeft haar omwalling verdubbeld met glacissi en contre-scarpen en verder uitgebouwd in zuidwestelijke richting.

In dit decor zal de strijd om de GEULER uitgevochten worden, maar om alles goed voor ogen te hebben moeten wij veel weg denken. De nieuwe doorsteek was nog bijlange de brede haveningang niet die zij later geworden is.

De GEULE was een goede dertig meter breed en landinwaarts enkele meter diep bij laag water. Maar naar zee toe verminderde deze diepte gaandeweg om op de drempel praktisch nul te worden, zodat men er te voet over kon. Gedurende het beleg werd meer en meer uitgeschuurd. Maar het eerste jaar gebeurde het eens dat in de stad geweldig alarm werd geslagen omdat 6 of 7 ruiters vanuit het westen langs het strand reden en het 5 van hen lukte door de GEULE te stormen en de overkant te bereiken.

Langs de oevers hadden zich brede schorren gevormd, in hoofdzaak langs de oostkant waar door de westelijke stromingen en overwegend westelijke stormen het meeste land overspoeld werd. Nog eeuwen lang zou deze schorre van LISSE MORRE bij hoog water overstroomd worden. Bij laag water was de eigenlijke GEULE een slijkerig gedoe. Bij springvloed drong het water ten dien tijde een Duitse mijl of omtrent zeven kilometer diep het land in. Het geheel werkte als een spuikom en door het geweld van het aftrekkende water hebben de belegeraars veel last ondervonden zoals we verder zullen zien.

Even ter herinnering.

In 1583 had Alexander Farnèse, hertog van Parma, landvoogd in dienst van Filips II, het grootste gedeelte van de kuststreek heroverd voor de koning van Spanje. Algemeen werd verwacht dat ook Oostende zich zou overgeven. Dit was echter niet het geval. Na vijf dagen beleg oordeelde Parma dat de stad te sterk verdedigd was en trok af. Twee jaar later werd opnieuw geprobeerd de stad in te nemen door La Mothe, gouverneur van Grevelingen. Ook hij mislukte.

Sedert 1572 was de voormalige open stad geleidelijk een stevige vesting geworden. Eerst kwamen er poorten en palissaden, later wallen van aarde gemengd met roggestro, vestinggrachten voorzien van sluizen, die het water op peil hielden en zoals we gezien hebben, vormde de GEULE een nieuwe zware hindernis voor alle kandidaat belegeraars.

Uit de nu geïsoleerde Oostende begonnen de rooftochten tot diep in Vlaanderen.

Daaruit besluiten dat de bezetting van Oostende bestond uit grotere schurken dan de tegenpartij ware verkeerd. Te dien tijde waren alle soldaten huurlingen. Ze verkochten hun diensten nu aan de ene, dan aan de andere, en ze leefden van de boer. Wat wij daden van roverij noemen waren voor de krijgslieden oorlogshandelingen. Wallhausen, in "Krijghsconst te voet" schrijft: "Waer hoordt men meer vloecken, zweeren, vreten, suypen, hoereren, spelen, kijven, twisten, dansen, springen, loose lichtveerdighe woorden, als in den huydigen oorlogen. Dorven oock wel seggen, dat in den krijgh geen sonde sij, maer krijgslieden gheoorlooft: want hij kan toch geen klooster Bagijne kan zijn".

Dat alles maakt de zaak niet van de slachtoffers. Om aan deze toestand een einde te stellen besloot de nieuwe landvoogd aartshertog Albrecht de stad in te sluiten binnen een gordel van forten. Dieper in het land waren er reeds verschillende strekten opgeworpen maar nu moest de band dichter gesnoerd worden. Dicht bij de stad waren drie forten voorzien: west-, zuid- en oostwaarts.

Het middelste fort, Sinte Clara, werd eerst opgericht. In het westen werd het Sinte-Catharinafortje zonder moeite veroverd op de Oostendse bezetters. Voor het derde fort werd het dorp BREDENE verkozen (hierover verder).

Geleidelijk werden nog toegevoegd: fort Sinte-Isabelle, Sint Albertus, Sint Michel en nog enkele redouten. Eerst later kwam nog een tweede fort te Bredene, in de duinen.

Noch voor aartshertog Albrecht, noch voor de plattelandbewoners was de kous hiermede af. Garnizoenen en forten waren een kostelijke zaak voor de eerste (90.000 gulden per maand) en de gewone man werd nog meer beroofd door de soldaten van zijne Katholieke Majesteit dan door de tegenstanders. Het garnizoen van fort Isabelle kwam openlijk tot muiterij en was zelfs onderhandelingen begonnen met de Oostendenaars. Met allerlei beloften moesten de soldaten gepaaid worden vooraleer overgeplaatst te worden naar Sint-Winoksbergen.

Zo kon het niet blijven duren en Albrecht besloot de vesting Oostende met geweld aan te pakken.

Fort Bredene-Dorp.

De eerste forten rond Oostende waren dus opgericht om de strooptochten van de Hollands- Engelse bezetting van Oostende te beletten. Ze waren bijgevolg

defensief en volgens de regels van de strategie gebouwd buiten het bereik van het meest verdragende geschut van de stad (3 km.) Ze moesten ook een gesloten geheel vormen, aan alle zijden verdedigbaar ten einde ook weerstand te kunnen bieden moest van buiten uit hulp opdagen om de stad te ontzetten.

Zo vinden we het fort Sinte Clara terug in de nabijheid van Stene- Dorp en Sint Michiel voorbij de Conterdam, omtrent de kruising van de Zandvoordesteenweg en de Gouwelozekeek. De resten werden in 1625 aangesloten aan de nieuwe Legaardsdijk. Ook hebben we gezien dat voor het oostelijk fort Bredene- Dorp werd uitgekozen. Normaal was legering in een dorp afgeraden wegens de spreiding van de soldaten en het gevaar voor besmettelijke ziekten, maar de bevolking van de plaatsen rond Oostende was fel gedund. Overal lag een garnizoen, nu van de enen, dan van de anderen. In 1580 waren te Bredene Schotse soldaten gelegerd – ook lekkere – en al dat krijgsvolk had blijkbaar weinig bruikbaar gelaten. Een dorp bezat weinig of geen stenen gebouwen en veelal werden de kerken gebruikt als steunpunt. Er werden stallingen aangebouwd, samen met de versterking van de bestaande muren.

Volgens zeeboeken uit deze tijd, en deze zijn op dat punt betrouwbaar, had de kerk van Bredene geen toren meer. Het gebouw werd uiterst geschikt geacht door de RIVAS, gouverneur van de Spaanse troepen in Vlaanderen. Dit was in mei 1599. Maar goede wil is niet genoeg om versterkingen uit de grond te toveren. Er waren meer schulden dan geld. De oostzijde van Oostende bleef open liggen en de rooftochten naar Klemskerke, Vlissegem en omgeving duurden voort. Honderden beesten werden geroofd.

Er werd gesmeekt om in afwachting van de bouw van het fort minstens voetvolk naar Bredene te sturen. Steeds aarzelde de Rivas en altijd om dezelfde reden: geen geld! Het duurt dan ook tot november voor er schot in komt.

De verbindingswegen naar Bredene moeten onder alles geweest zijn want om het materiaal tot het oprichten van de versterkingen aan te voeren besloot de legerleiding een waterweg aan te leggen vanaf Plassendale (eindpunt van de vaart naar Brugge) tot het dorp. Wellicht bestond er reeds een gracht langs de Zijdeldingdijk en deze hoefde maar uitgediept te worden.

Over dat vervoer per boot, in die tijd, moet men zich niets groots voorstellen. Om de omvang van een waterweg kan men zich een idee vormen wanneer men de opgravingen van de Lievevaart-sluis te Damme bekijkt en de breedte van dat sluisje als maatstaf neemt.

Waar het kon werd het vervoer over water verkozen boven dat per wagen langs overslechte en verwaarloosde wegen. Als scheepjes gebruikte men kagen (overnaadse gebouwd zoals Heistse schuiten), damlopers (kleine boten die men gemakkelijk over dammen en dijken kon trekken), en samoreuzen (lang, plat en voorzien van een hoge mast). Deze schepen werden gehuurd door de legerleiding.

Tegenover de aarzelingen van de Rivas besloten de Heren van het Brugse Vrije de rollen om te keren: de legerleiding kreeg geen cent alvorens zich in Bredene te bevinden

Er bleef geen keus over. Het graven van schansen rond de dorpskern werd aangevangen (december 1599). De stallingen werden opgericht (maart 1600) en er werden ook drie schansen voorzien tussen Bredene en Oostende. Op dat ogenblik kwam ook het voornoemde fort Sint Michiel, bij de huidige Koebrug, tot stand.

De Rivas kreeg de vorm te pakken want hij trad in onderhandelingen om nog twee forten te bouwen aan de oostzijde van de stad. Een zou in de duinen liggen. Het andere was voorzien dieper in het land maar het is er waarschijnlijk niet gekomen. Waarom we dit aantonen zullen we later zien (Bijlage). Ook zullen we het vermoedelijke grondplan bespreken op het einde van deze verhandeling. Het fort in de duinen werd opgeworpen toen het beleg reeds begonnen was.

De schans BREDENE, samen met de versterkte kerk, wordt algemeen "fort" genoemd en trad in de rij van de 16 reeds bestaande forten waarvan de buitenlijn loopt van Nieuwendamme bij Nieuwpoort tot Blankenberge en de binnenlijn van fort Albertus tot Bredene – Dorp. Het achttiende in de rij, het sluitstuk, zal in de duinen komen en daarmee de halve cirkel sluiten.

Ten gevolge van zijn aanleg en omvang was het fort BREDENE niet het sterkste maar wel het grootste van allemaal. Voorlopig toch. Gedurende de eerste winter was er een geheel regiment ondergebracht (ten dien tijde 1.000 man). De schans omsloot het dorp en het is dan ook niet te verwonderen dat VLIETINCK, in zijn tijd, nog overblijfsels vond van de wallen. Hij trof ook stukken metselwerk aan, alhoewel bij het opwerpen van deze wallen weinig stenen werden gebruikt.

Gedurende het beleg heeft BREDENE – DORP alleen een rol vervuld als steunpunt. Vooraf zal het dorp nog eventjes van bezetter veranderen.

We schrijven als datum: juni van het jaar 1600. De Verenigde Nederlanden besloten tot een veldtocht in Vlaanderen, en Prins Maurits, aan het hoofd van veertien duizend man, zakte af naar Oostende. Onderweg werden alle forten ingenomen. Bij zijn aankomst in onze streek waren de schansen van Oudenburg en BREDENE reeds verlaten door de Spanjaards. BREDENE kreeg een bezetting van 5 vendels voetvolk en een vendel ruiters onder bevel van kapitein Bruges. Ook de andere forten rond Oostende kregen een Staatse bezetting. Maurits trok verder naar Nieuwpoort.

Ondertussen verzamelde ook aartshertog Albrecht zijn troepen om de invaller te achterhalen. Hij vorderde snel en kwam bij verrassing voor Oudenburg. De bezetting van deze schans gaf zich over en mocht zich in Oostende terugtrekken. Deze van Snaaskerke verging het niet zo goed. Tegen de wil van de aartshertog werden de ontwapende soldaten, na overgave, afgeslacht. Dit horende verliet

kolonel Bruges met zijn volk snel de sterkte van Bredene om zich binnen Oostende te begeven.

Hierop volgde de slag bij Nieuwpoort maar Prins Maurits kon geen rechtstreeks nut trekken uit de bloedige overwinning die hij behaalde. Alle forten rond Oostende waren weer bezet door zijn tegenstanders. Hij trok af en de stad lag weer afgezonderd zoals voorheen.

Nu springen we over naar 30 juni 1601: een vrouw, weggeslopen uit het fort van BREDENE komt in de stad aan en meldt als eerste dat er grote troepenbeweging is op alle wegen en alle voorbereidselen worden getroffen om de stad te belegeren. Voor de Oostendenaars kwam deze verwittiging eerder onverwacht en scheen ongelooflijk. Twee dagen later echter werden de berichten bevestigd door twee vijandelijke soldaten welke gevangen genomen waren door Oostendse SPRINGERS die uitgezonden waren als bespieders: "Albrecht werd verwacht te Oudenburg".

Het spel kon beginnen.

Uitzicht van de versterkingen.

Ten tijde van het beleg van Oostende stond de vestingbouw op een keerpunt. Het buskruit had een einde gemaakt aan de hoge muren rond steden en kastelen. Deze werden vlug in gruis geschoten en bovendien waren ze ook niet geschikt om geschut te plaatsen die de belegeraars moest op afstand houden. Dit geschut moest lager geplaatst worden. Zodoende kregen de omwallingen een geheel ander uitzicht: ze waren lager en door het opwerpen van aarde langs voor- en achterkant van de muur kreeg men bovenop een beter platform voor de geschutstellingen. Op de hoeken werden vijfhoekige bastions aangelegd waaruit men een groot geschutsveld bekwam.

Omstreeks 1590 –het tijdstip dus waarop de forten rond Oostende werden aangelegd - kwam een geheel nieuwe versterkingswijze. De wallen werden opgeworpen met de aarde die men ter plaatse aantrof. Hierdoor ontstond automatisch een vestinggracht, al of niet gevuld met water, en het metselwerk werd tot een minimum herleid. De steile aarden wal ondervond weinig schade door het geschut en kon vlug hersteld worden. De losgeschoten aarde viel niet in de vestinggracht maar op een onderwal (fausse-braye), een platform voor de talud, en kon gerecupereerd worden. Rond het moederfort en met dit verbonden lagen nog redoutes, halve manen en kroonwerken.

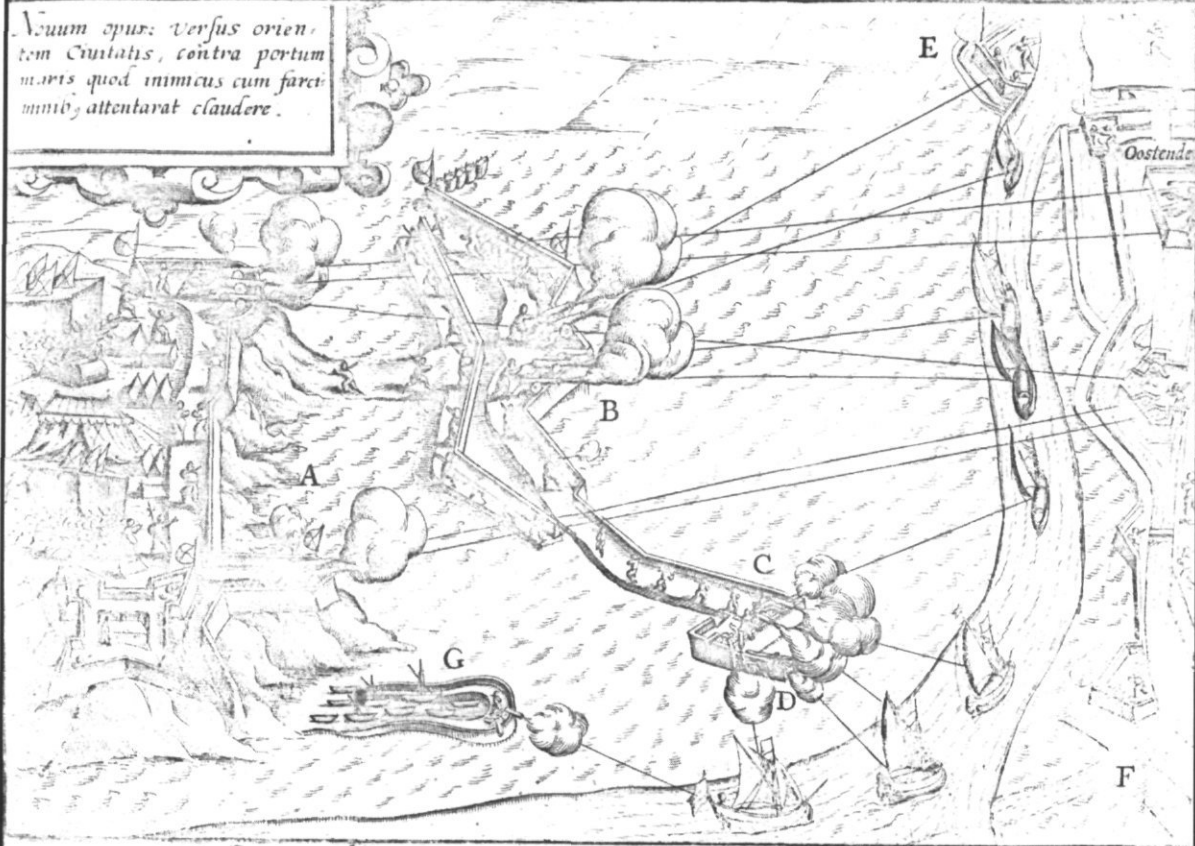
Stenen kwamen minder aan bod maar het taaie rijswerk speelde een groet rol om de schansen te verstevigen en te bevloeren. Massa's gevlochten rijswerk werden aangevoerd bij het beleg van Oostende. Anders ware het onmogelijk geweest één schans aan te leggen op de schorre van Lissemorre. Deze kleine schansen hadden meer belang als geschutsstelling dan de grotere reeds aangelegde forten die slechts als steunpunt of hoofdkwartier dienst deden.

Figurliche Abbildung auff welcher weise die Schifften in vnd auß Ostende / fur vber des Erzhertzogen Batterey / ohn angesehen das gewaltig schiessen / vber die Geule fahren.

Bedeutung dieser Abbildung.

A Das Lager an der Offseite.	F ist allezeit durch des schiessen vnd Wasser verhindert.
B Batterey darauff die schifften in / ein vnd aufffahren ofmahls /	G Der Spanische halbe Moyn.
C Batterey new gemacht.	H Die neuwe hafnen da die ledige schifften auß fahren.
D Wie hat der Erzhertzog ofmahls wercken willen anbringen /	I Platz da des Erzhertzogen Saloupen oder Wachen für dem schiessen besreyt liegen.

Neuum opus: Versus orientem Ciuitatis, contra portum maris quod inimicus cum farci minid, attentarat claudere.

Dennach der Erzhertzog gesehen das ihm die Belagerung der Statt Oostende zu lang weren wolte / hat er mit grossen vntkosten durch vil mühe vnd arbeit so vil zu wege lassen bringen / das dieselben Battereyen / Glanckierungen vnd Butswerungen so gar nahe bey die Geule gemacht sind würden / das kein Schiff ohn gross gefahr dafelbst fürüber fahren kan / oder die Leute so sich oben auff dem Schifften von den Feindt lassen sehen können mit Handbuckeln oder Musketen geschossen werden / die sich halben sich fürden niemande als der Steuerman allen nachswegen gegen ein schütz der Musketen beschantz / mag oben haken / welches aber noch wenig wurde kommen helffen / so nicht die auß der Statt / wann sie die Schiff von fern sehen können / gesteuert ohn auffhören mit dem groben Geschütz schossen / durch welchen rauch der Feindt geblendet / vnd das geschütz der Schiff verliert.

Es hetten auch des Erzhertzogen Veltz gemacht ein Sloß (ist ein werck vom holtz in einander gefügt) darauff etliche stucken Geschütz stunden / vnd wasserpas zu schiessen / welches mit trucken Wasser auff dem grundt lag / vnd mit hoch wasser unnd / vnd die einfahrt der Schiff verhindecet / ist aber hernach in Februario Anno 1603. zerbrochen.

Es hat auch der Erzhertzog auff die westseite von der Statt / hardt bey Sandhül vnd Poceprie lassen machen ein grosse Kaye (ist ein gar hoch vnd gross Belwerck) damit sie den von der Statt durch das schiessen von oben herab sich beengstigen / vnd grossen schaden meinen zu thun / welche vor gerühete Wercken des Erzhertzogen Veltz ohne grosse mühe vnd verhetung vieler Leute nicht haben machen können / wegen ee gesteuert schiessen dierer aus der Statt / welchen sonst nichts mangelt als Sandt vnd Erde / von wegen das sie so gar tieff im Wasser liegen. So von im Buch zu sehen ist.

Figur 3.

Hoe zag dergelijke geschutsstelling er uit?

Dit kleine fort werd zo hoog mogelijk opgeworpen, de zijde naar de vijand gericht het hoogst. Deze zijde werd dan nog langs binnen versterkt met schanskorven (met aarde gevulde groet manden). De buitenste hellingen werden tot boven nog voorzien van uitstekende palen zodat het geheel het uitzicht kreeg van een egel. De achterzijde bleef open voor een oprit gevormd door samengebonden balken. De bevloering bestond uit rijswerk. Hierop kwam een eikenhouten, naar voor afhellende vloer voor het geschut. De schuine helling belette het teruglopen van de kanonnen.

Bij de grotere forten werden stenen gebruikt rond de poorten en voor het bouwen van de (meest) dubbele schouwen. Voor dit metselwerk werd een speciale aanbesteding uitgeschreven.

Bij het beleg van Oostende werden de forten onderling verbonden door een dijkweg, die tengevolge van de moerassige aard van de bodem, gebouwd werd op een dikke bedding van rijswerk. BREDENE DORP echter bleef buiten deze ring.

Het begin van de jarenlange strijd om de geule (5 juli 1601)

Het begon eerder in vaudeville-stijl. Aan de oostkant verscheen een eenzame ruiter. Hij reed heen en weer, al schimpend op dezen uit de stad, en van: houd me tegen of 'k zal u dit, en 'k zal u dat! De Oostendenaars hadden deze dag geen zin om te lachen en ze schoten de stoefer van zijn paard. De gekwetste werd overgebracht per boot. Hij vloekte afgrijselijk omdat hij zich gevangen zag en beweerde dat hij binnen de maand zeker door zijn wapenbroeders zou verlost worden. De man stierf na zes maanden gevangenschap.

De dag na dit incident werd aan de oostzijde een stuk grond geëffend. De waarnemers uit de stad zagen hoe een van hun vijanden zich afzonderde, waarschijnlijk voor een grote boodschap. Ditmaal hadden ze meer zin voor humor. Zwemmend zijn ze de man gaan halen en nadat ze hem de broek volledig hadden uitgedaan zijn ze op dezelfde wijze weergekeerd. De naakte gevangene verklaarde dat al het geschut zich nog in het fort BREDENE DORP bevond en dat het nog dagen zou duren eer het aan de GEULE zou opgesteld worden.

Graaf Frederik van den Bergh, opperste veldmaarschalk die het bevel voerde over vier regimenten te BREDENE, was blijkbaar van een andere mening. Om zijn aankomst te melden plaatste hij nog dezelfde dag vier stukken geschut op de gereedgemaakte plaats en deze verkondigden luidruchtig dat het menens werd. Enkele dagen later stonden er tien kanonnen gereed. Ze waren echter nog ongedekt opgesteld en drie stuks werden al dadelijk uitgeschakeld.

Rijswerk en schanskorven kwamen toe, en onder bevel van Monsieur de Gruson ving de bouw aan van een schans.

Op 10 augustus kwam graaf van den Bergh met drie regimenten afgezakt naar de oostkant van de GEULE. Om indruk te maken op de belegerden deed hij zijn troepen, met wapens en tros, defileren in het zicht van de stad, rechtover de Oostpoort. Onder zijn bevel had hij ook een vendel Engelse rebellen en overlopers onder kapitein Floude. Engelse huurlingen hadden een slechte faam en werden onbetrouwbaar geacht. Het was voor hun bevelhebber beter bij hen in de schuld te staan want eenmaal uitbetaald liepen ze over naar de vijand om een nieuwe wervingspremie op te strijken. Daarbij kwam nog dat de belegeraars brieven in de stad schoten waarin aan de Engelsen 10 stuivers daags en de kost beloofd werd indien ze van kamp wilden wisselen. Desertie was in deze troebele tijden schering en inslag.

Alhoewel het aantal kanonnen aan de oostzijde nog eerder aan de lage kant was en de vuursnelheid niet bijster hoog (per kanon 10 schoten per uur), werden de Oostendenaars toch tot voorzichtigheid aangemaand. Het was voor hen moeilijk geworden naar de overkant te varen om de nodige kleiaarde die onmisbaar was voor het versterken van de wallen. Ook vonden ze het raadzaam de voorraden te lossen op het strand. Daarvoor gebruikten ze roeiboten en pinken (schuiten met platte bodem). Aanvoer was er genoeg want in 14 dagen tijd kwamen 170 schepen voor de stad. Er was zelf bezoek van een vloed toeristen, nieuwsgierig groot volk, en dan een menigte Zeelanders met vrouw en kinderen omdat alle koopwaar in de stad zo goedkoop was, zijnde taks vrij.

Aan de andere zijde van BREDENE bleven Waalse troepen toestromen. Er was weinig vriendschap tussen deze Walen en de Spanjaarden. Mettertijd zouden deze laatsten naar de westzijde van de stad overgeplaatst worden.

Graaf van den Bergh vertrok naar het fort Sinte Clara. Het kwartier van BREDENE bleef achter onder bevel van Don Alfonso d'Avalos, dan tijdelijk onder Monsieur de Gruson tot de aankomst van graaf de Bucquoy die, afgezien van een korte onderbreking, tot het einde van het beleg het bevel heeft gevoerd over de strijdkrachten op het grondgebied van BREDENE.

De Gruson begon de grote werken. Midden in de duinen kwam een groot vierkant fort met vier bastions. Daar rond verrees een schans die de totaliteit van de infanterie moest kunnen bevatten want de schans van BREDENE DORP lag te ver van het krijgstoneel. Het geheel was DEFENSIEF opgevat want we willen er nog eens op drukken dat de GEULE ondiep was en dat een aanval vanuit de stad steeds te vrezen was. Orders waren gegeven om bij het minste alarm zich terug te trekken binnen de omheining.

Maar een legerkamp bestond niet alleen uit een bevolking van militairen. Er was een pak halfmilitairen en burgers dat zich met de troepen verplaatste: eerst soldatenvrouwen en kinderen, ambachtslieden zoals smeden en wapenmakers (zweerdvegers) en handelaars allerhande. Er moesten herbergen ingericht worden want een soldaat zonder drank kan niet vechten.

Iets afgelegen kwamen de bordelen te liggen waar de overtollige energie kon in evenwicht gebracht worden. Daar rond zwermde het van de marskramers en leurders in sneukelarij (zoetelaars). Al deze groepen vormden een belangrijk element voor het kamp en ze stonden onder de bescherming van de legerleiding. Zij waren het immers die instonden voor de bevoorrading. Maar er was tucht, controle op de kwaliteit van de eetwaren, en toezicht op de hygiëne. Eenmaal het kamp aangelegd moest ieder de voorziene latrines gebruiken. Iedere huurling stond in voor zijn eigen wapens en kledij (van eigenlijke uniformen was er ten dien tijde nog weinig spraak) zodat een en ander ter plaatse tijdig moest vernieuwd worden.

Ondertussen moest ook geschut opgesteld worden. De eerste kanonnen stonden te ver af van de belegerde stad en heel veel schade werd nog niet aangericht. Tussen Oostende en de duinen lag de schorre die tweemaal daags onder water kwam. De eerste pogingen om de batterijen naderbij te brengen mislukten door de werking van de steeds weerkerende ebbe en vloed.

Gedurende al deze tijd bleven de Oostendse springers niet werkeloos. Regelmatig trokken ze de GEULE over en brachten gevangenen met zich mede. Alzo werden inlichtingen verkregen. De ene wist te vertellen dat de strijdkrachten van de Bucquoy wel 20 regimenten sterk waren. Overdrijving die erop gericht was de belegerden te ontmoedigen. Een Franse deserteur bracht veel nieuws. De belegeraars zouden beproeven de GEULE af te sluiten met een staketsel, zoniet met een keten die over schuiten zou gelegd worden. Ook was men te Brugge en elders in het land bezig met het vervaardigen van 500.000 zakken die, met zand gevuld, de GEULE moesten afdammen. Het vooruitzicht te moeten overwinteren had de belegeraars erg ontmoedigd.

Er werd aan de oostkant voortdurend gebouwd en gegraven en door nieuw ingebrachte gevangenen wisten de Oostendenaars spoedig bescheid. Op de schorre werd dichtbij de ingang van de GEULE een nieuw fortje opgericht. Ieder was er van overtuigd dat de stad na twee weken tot overgave zou gedwongen worden indien de bevoorrading kon langelegd worden.

Van uit de stad werden alsdan een paar aanvallen uitgevoerd op de oostzijde maar zonder veel gevolg. Ze brachten wel enkele gevangenen binnen. Een van hen had belangrijk nieuws: De waterweg werd vanaf BREDENE DORP verlengd tot aan de voet van de duinen zodat een grote hoeveelheid materiaal, rijswerk en schanskorven, zou kunnen aangevoerd worden. Ondertussen waren al honderd wagens met rijswerk aangekomen.

Graaf de Bucquoy was helemaal niet gelukkig. Hij moest zich beperken tot het lossen van kanonschoten maar de aardigheid is er al gauw af als de tegenstrever terugschiet. En de belegerden hadden zeker geen gebrek aan buskruit en kanonballen, noch aan goede schutters. Onder deze laatsten bevonden zich fijne knapen. Ze mikten op de duintoppen. Deze ketsten de bal omhoog lijk een

gladde steen op het water en plofte dan midden in het kamp. De methode was doeltreffend in de volle zin van het woord en de belegeraars wisten niet meer waar ze zich moesten schuilen.

De oude haven was verloren voor de belegerden maar vanaf de ingang van de GEULE hadden ze een nieuwe haven aangelegd. Daar waar eens het moeras lag, aan de Oostpoort, lagen nu al grote heu-schepen veilig tussen de stadswal en de buitenwal.

Neen, de bevelvoerder was op de drempel van deze eerste winter helemaal niet blij. Tweemaal daags kwam de vloed aanzetten, tweemaal daags vloeide het water weer krachtig naar buiten. De zandzakken bestemd om de haven af te dammen verdwenen in zee. Met het stakijtsen werd het ook niets. Er werd beproefd met kettingen maar de Oostendenaars verwijderden die prompt. Bij springvloed kwamen de aangelegde schansen geheel onder water zodat rijshout en schanskorven wegspoelden. Vijf stappen vooruit en vier achteruit. Op deze manier schiet ge niet op! En de GEULE werd alsmaar breder. Om nieuwe stellingen op te bouwen is men verplicht eerst een hoge schutting van korven op te richten als bescherming voor de werklieden. Om zich aan het zicht te onttrekken worden over hele lengtes lakens gespannen. Na een tijdje krijgen deze het uitzicht van een visnet: meer gaten dan laken!

De Oostendse springers zijn lastig als muggen. Bij verrassing komen ze soms over de GEULE, met zestig of zeventig man, en jagen de bouwers van de schansen op de vlucht. Ook saboteurs dringen binnen in het legerkamp. Een Engelsman en enkele mannen, door hem omgekocht, werden betrappt toen ze kanonnen wilden vernagelen. Ze werden allen op staande voet opgehangen.

In het kamp was er ook miserie. De bevoorrading in eten verliep niet zoals het hoorde. Er werd honger geleden. Ook het geld voor de soldij kwam onregelmatig toe. Veel soldaten deserteerden. Nu en dan kwam wel een overloper uit de stad toe, soms de overtocht doende tot de hals in het water, maar dat woog niet op. Er is niets dat een soldaat meer verprutst dan een beleg waarvan hij het einde niet ziet. Wanneer bij laag water twee vijandelijke groepjes elkaar ontmoeten dan voeren zij een praatje. Ruiters moeten uitgezonden worden om hen uiteen te jagen. Ze zeggen dan tot elkaar: "tot weerzien en moge God u beschermen!!".

In de stad deugde het trouwens ook niet. De wachters op de buitenste contre-scarpen ploeterden in vuil en slijk. Veel E,Engelsen traptten het af. Anderen werden ziek en stierven.

In het kamp aan de oostzijde was nog niets voorzien om te overwinteren. Het was erg koud in de tenten en het kwam voor dat gedurende de nacht soldaten doodvroren. De ontevredenheid was dan ook zeer groot. Er werd verhoging van soldij beloofd maar als men geen geld heeft om dagelijks twee stuivers per man te betalen dan bestaat weinig kans dat het ooit tot vijf stuivers zal komen.

Neen, de Bucquoy was niet tevreden.

De grote stormloop van 7 januari 1602

De meeste afbeeldingen van het belegerde Oostende vertonen het hoogtepunt van de generale stormloop tegen de stad. De gravures worden hierdoor verlevendigd maar voor de rest zijn ze erg naïef van tekening en volstrekt onbetrouwbaar voor wat de ligging van de forten betreft.

Het verdroot Aartshertog Albrecht dat hij niet kon verhinderen dat verse troepen en voorraad met de regelmaat van de klok in de stad werden gebracht. Slechts door een aanval met man en macht kon hij wellicht zijn opdracht tot een goed einde brengen.

Het lag voor de hand dat de stormloop zou geschieden bij laag water en dit was dan na de middag, op 7 januari 1602. Vooraf was er een proclamatie van de opperbevelhebber. Ge weet wel: de oude beproefde methode van ophitsing die koningen en generaals tot heden toe gebruiken om het kanonnenvlees vanzelf naar de slachtbank te laten lopen. De gouverneur van de stad, generaal de Vere, was echter verwittigd door een overgelopen of liever, overgewonnen Italiaan die door het lot was aangeduid om als eerste de aanval in te zetten. De man had blijkbaar niets begrepen van de proclamatie.

Het onthaal was dan ook spetterend, maar we moeten ons beperken tot de gebeurtenissen aan de oostzijde.

Graaf de Bucquoy, aan het hoofd van 2.000 man, moest over de GEULE zien te komen door middel van allerhande bruggenmateriaal. Hij had het dadelijk lastig omdat het water niet zo heel laag afgevloeid was. Hij bestormde dan enkele kleine bolwerken waarvan geweten was dat ze slechts een kleine bezetting hadden. Ook de Spaanse halve-maan aan de oostkant van de GEULE werd stevig aangepakt (verder meer over dit bolwerk). De aanvaller werd echter met grote verliezen teruggeslagen. De opkomende vloed verraste de belegeraars aan de Oostendse Oost- Ravelijn. Het water kwam hen weldra tot de hals en velen vonden de verdrinkingsdood. Vele lijken werden verminkt teruggevonden, neus en oren afgesneden en indien het dode Spanjaarden betrof waren nog andere, niet te noemen mutilaties verricht.

Men verweet de Bucquoy dat hij te lang getalmd had en zijn krachten verspild met aanvallen op versterkingen die hij rustig had kunnen laten liggen. Er moet echter erkend worden dat de tijd waarover hij beschikte, de korte periode van laag water, te miniem was om zijn taak tot een goed einde te brengen. De zee kent geen vrienden en ditmaal stond ze onbewust aan de zijde van de belegerden.

De versterkingen van Bredene – Duinen.

Eentonig verhalen de geschiedenissen hoe steeds maar materiaal wordt aangebracht, hoe er verder wordt gebouwd, hoe mens en zee vernielingen aanrichten zodat mettertijd de oostkant van de GEULE een doolhof is geworden van forten en schansen, verbonden met loopgraven, fassinaden en halve- manen. We stappen daar overheen en bekijken de forten van BREDENE op hun hoogtepunt.

Als gids gebruiken we een gedeelte van de figuratieve kaart opgemaakt door Pierre le Poivre (Kon. Biblio. Brussel).

Het grote fort dat nu “Kwartier van du Bucquoy” genoemd wordt, ligt in de duinen (22). Toegevoegd aan het fort ligt een ruime schans vol behuizingen en ook de kapel. Rechts daarvan het kamp van Monsieur de Gruson. In de richting van de geule, maar nog in de duinen vinden we het vierkante fortje St- Martin. Op het uiterste einde van de duinen en tegenaan de schorre werd een dijk opgeworpen, versterkt met schanskorven (genoemd: de Boteram).

Onder beide forten bemerken we het eindpunt van de waterweg naar Plassendale (§rivage) waar enkele kleine boten gemeerd liggen. Vanaf deze plaatst loopt ook de dijk (7) die de forten rond de stad onderling verbindt.

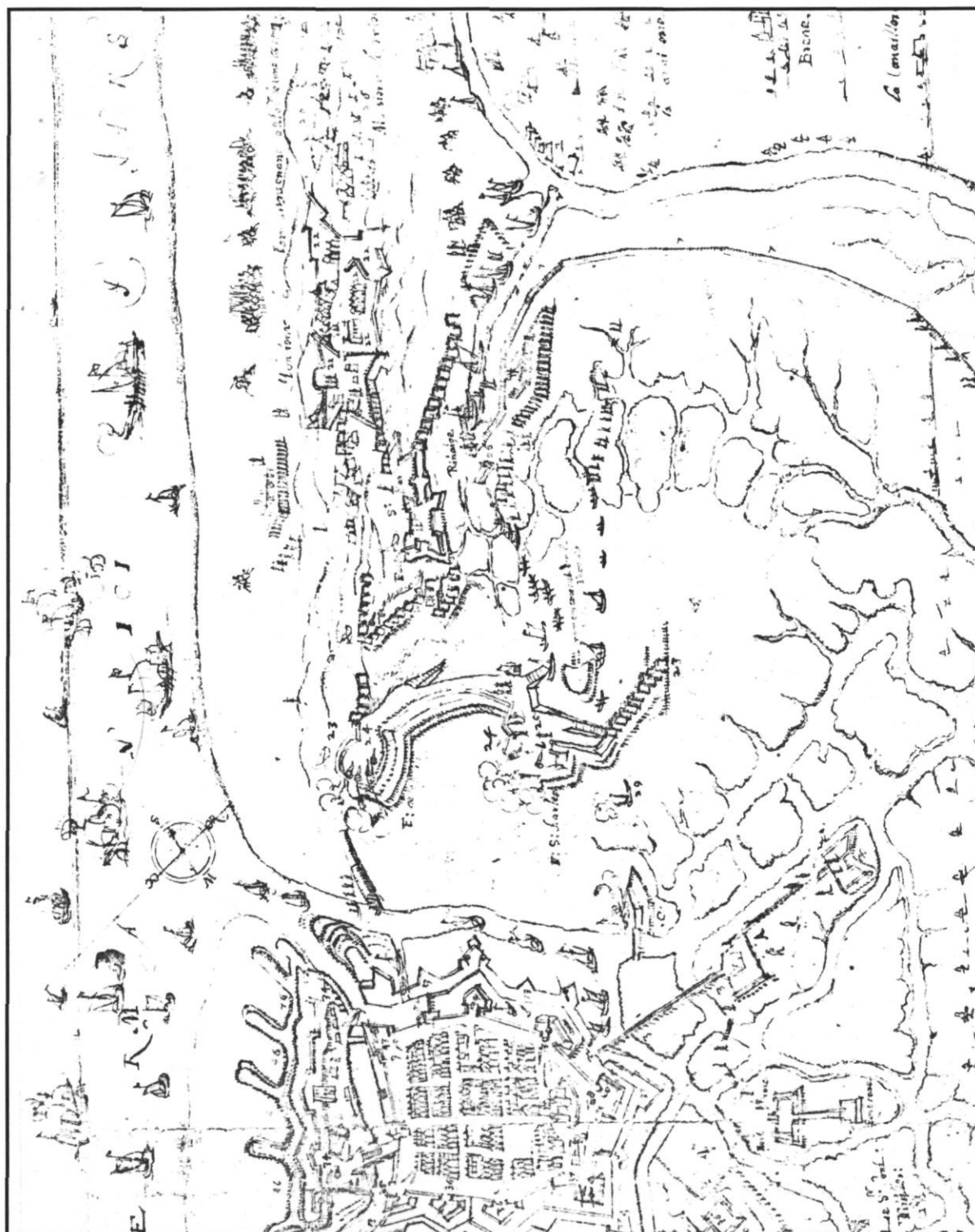
De rest ligt op de schorre, omringd van water bij vloed en alsdan slechts bereikbaar per boot. Bovenaan: de eerste geschutsstelling, fort St. Philippe (24), die door de soldaten ook “de Voorstad” werd genoemd. Tegen de GEULE liggen houten saucissen.

Onder dit fort komt dan het fort St. Charles (25), zo genoemd naar de graaf de Bucquoy. Het heeft de vorm van een langgerekte driehoek met drie bastions naar de stad gericht. Hier waren acht grote kanonnen opgesteld. Het fort is naar het zuiden verlengd met schanskorven. Achter de wal van fort St. Charles bevindt zich een barak waar de bevelhebber zich ophoudt tijdens de operaties. Ook ligt er nog een platform, omringd van water.

Op twee januari 1602, bij zeer hoog water en tijdens een hevige storm, werd dit fort door de golven overspoeld. De aanwezige soldaten moesten boven de borstwering kruipen om zich te beveiligen. Deze veiligheid was echter betrekkelijk want, onbeschut als ze toen waren, vormden ze daar een ideaal doelwit voor de scherpshutters uit de stad. Het fort zelf kon zonder moeite hersteld worden.

Voor St. Philippe en St. Charles hadden de belegerden andere namen, o.a. Het Luysbos en Jonge Luysbos (Luizekop).

Tegenaan de Geule, gemerkt C, vinden we een versterking die bij de stad hoort en met deze verbonden is door een brug. Dit is de beruchte SPAANSE HALVE

Figuur 4.

MAAN of ZWANENNEST, gedurende het ganse beleg een doorn in de voet van de belegeraars.

Op enkele kaarten, ook op deze, is dicht bij de Spaanse Halve Maan een scheepje getekend dat daar op 24 oktober 1601 aan de grond liep en in brand werd geschoten (29).

Het spreekt vanzelf dat meermaals boten aan de overzijde aan de grond kwamen te zitten. Dit gebeurde onder meer op 20 februari 1602 toen door nalatigheid van de schippers die bij laag water binnenvoeren, vier schepen vast liepen. De mannen konden zich redden en verschuilen binnen het "Zwanennest", maar vrouwen en kinderen vielen in de handen van de vijand. Deze gevangenen werden 's avonds naar de stad gestuurd, gans uitgekleeed, de kinderen bont en blauw geslagen en de vrouwen met herinneringen om te verhalen in hun ouden dag.

Ook hadden de belegeraars een kleine vloot van barken op het strand liggen. Hiermede werden verrassingsraids uitgevoerd naar de overkant en werden binnenvarende scheepjes overvallen.

Volgens schrijver de Bonours was de toestand in het kamp gedurende de eerste winter afgrijselijk. Hij klaagt over de beschieting, de koude, de honger, het vochtige klimaat. Hoofdzakelijk de Zuiderlingen, Italianen en Spanjaards, waren hiertegen niet bestand. Ze vielen waar ze stonden en ze werden zonder enig ceremonieel ter plaatse begraven: in hun kleren, onder een paar schuppen zand of gewikkeld in een bundel stro.

Het bleek onmogelijk de GEULE te sluiten alhoewel alle middelen werden aangewend. Aan de hand van een illustratie zullen we hierover meer zien. De boten voeren binnen tegen een ritme van 160 in 20 dagen. Deze bevoorrading werd uitgevoerd door de handelaars zelf maar in de meeste gevallen waren zij door de overheid verzekerd tegen oorlogsrisico zoals blijkt uit volgend document: "Is gelesen de requeste van Jan Michielsz, poorter ter stede van Vlissingen, ende denzelven toegeleet sesse en dertich guldens tot een vereeringe van de schade die hij in sijn schip (varende binnen Oistende om deselve stadt als soetelaer te hulpen provideeren) geleden heeft".

Tegen het einde van het beleg was het invaren van de haven wel gevaarlijk geworden. De musketschutters van de oostzijde waren al dicht genaderd. Al het scheepsvolk moest zich binnen het schip verbergen en alleen de stuurman bleef, goed beschut op dek.

Er werden vanuit de stad verscheidene aanvallen uitgevoerd met het doel de verschansingen in brand te steken maar tegen de ruitery die steeds klaar stond en aangestormd kwam waren de Oostendenaars niet opgewassen zodat ze telkens veel volk verloren.

De spaanse halve- maan of zwanennest

Op de oostelijke oever van de GEULE, dus op het grondgebied BREDENE, maar met een brug lijk een navelstreng verbonden aan de stad, lag tergend een versterking die het drie jaar uitgehouden heeft tegen de belegeraars.

Hoe het bolwerk daar is kunnen opgericht worden is mij een raadsel. Het lag zo ongeveer in de richting van de sluis van het vroegere marinedok.

Feit is dat eerst een botenbrug werd gelegd naar de oostzijde en, dat naarstig met het werk werd aangevangen. De Bucquoy was drie dagen tevoren als bevelhebber aangesteld en hij kreeg hier een hoogst onwelkom geschenk. Het was te verwachten dat de delvers bij hun taak zouden gestoord worden door de vijand, maar de springers lagen op de loer en ze verjoegen steeds de meest agressieve aanvallers. Het fortje werd voorzien van stormpalen om alle verrassingen te vermijden.

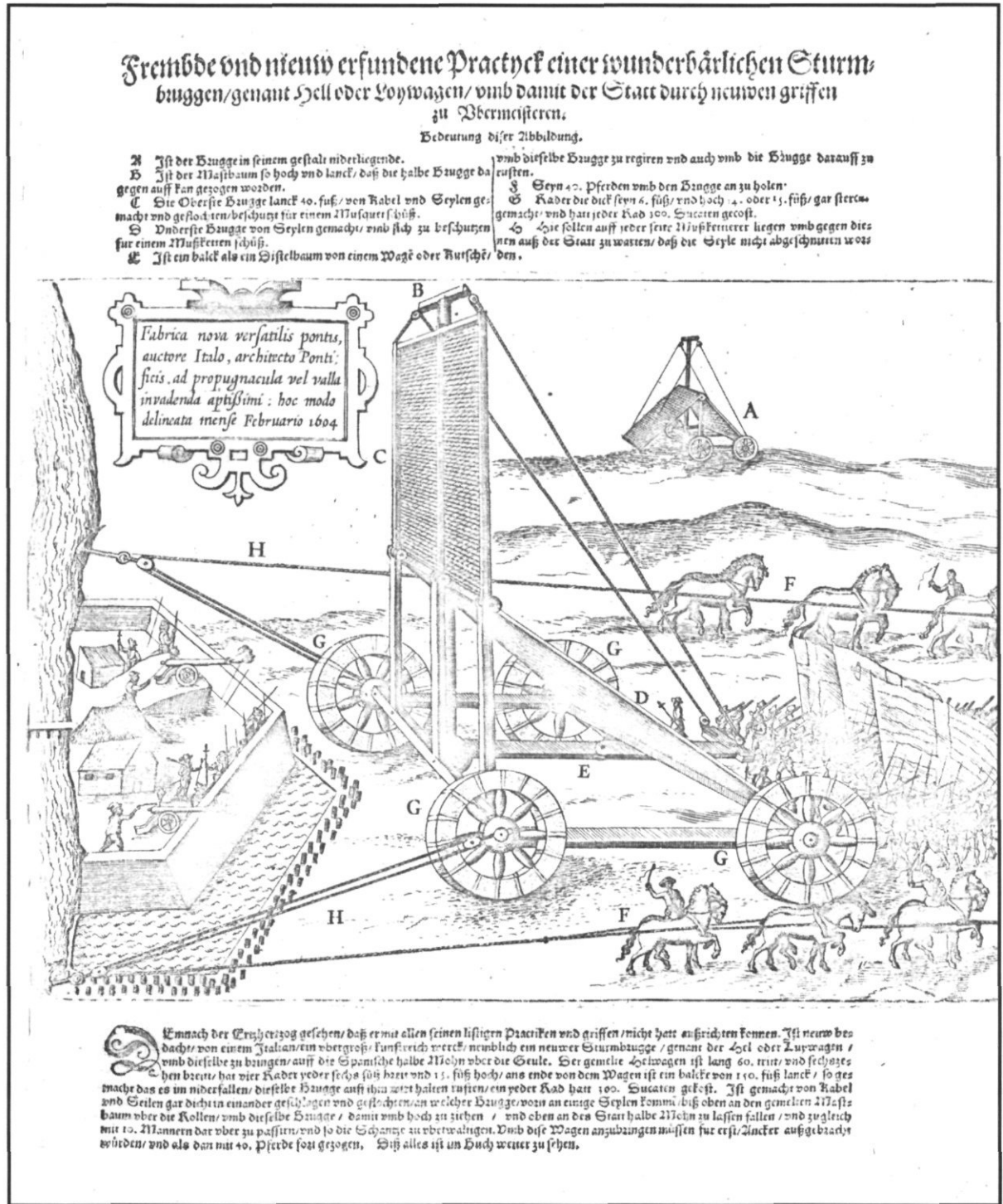
Toch werd de schans een paar dagen later ingenomen na een onverhoedse aanval met 400 man, midden in de nacht. De Oostendenaars werden verdreven maar wonderlijk genoeg vonden de belegeraars het overbodig deze stelling in hun bezit te houden en ze trokken zich terug. Nog binnen de week waren ze daar opnieuw, verjoegen de arbeiders en probeerden de brug in brand te steken. Te fel bestookt uit de stad keerden ze onverrichter zake terug naar hun eigen kamp. Ze zagen in dat ze de halvemaan niet blijvend konden bezetten gezien het geschut, op de stadswallen, veel te dicht opgesteld stond.

Het bleef een tijdje rustig en het Zwanennest werd een sterke egelstelling. Een kleine anekdote, tussenin, is het vermelden waard. Op zekere dag verscheen voor de halvemaan een vijandelijke ruiter. Hij was stomdronken. ("voll gesoffner Reuter" zegt het Tagesregister) Hij had het noorden verloren en vroeg de Oostendenaars of ze hem niet wilden terug leiden binnen zijn kwartier. Het antwoord kwam dadelijk! Hij moest niet eens in het zakje blazen. Zijn paard werd van onder hem geschoten en hijzelf mocht mee, de stad in.

De bezetting van dit verdedigingswerk hield zich onledig met het beschieten van de scheepjes op de waterweg tussen de duinen en BREDENE. Ze zaten in een gevaarlijke positie waar waakzaamheid geboden was maar het kwam toch voor dat schildwachten werden overmand en ontvoerd. Het bleek ook een goed uitgangspunt te zijn om te deserteren. Een soldatenvrouw die daar hout raapte werd vermoord.

Het kleine fort werd bediend door een halve compagnie soldaten. De namen van een paar officieren zijn bekend. In april 1602 was daar "edelman van de artillerie" Nicolaes van Soutelande. Het geschut bestond uit twee "halve kanonnen" en een goteling. Dat was geen al te groot kaliber. In 1603 vinden we kapitein William Borwater als bevelvoerder. In dit jaar werd het Zwanennest herhaalde malen aangevallen en daar zal wel reden toe geweest zijn. Alleen

maar om de Spaanse halvemaan uit te schakelen komt de fameuse stormwagen op het toneel.

figuur 5.

Aangelokt door hoge premies kwamen allerlei uitvinders en ingenieurs afgezakt naar het kamp van de Aartshertog. Onder hen bevond zich Pompeo Tarhgone, Italiaan lijk Leonardo da Vinci, maar gespeend van dezes talent. Hij ontwierp allerlei tuig om de invaart van de GEULE te beletten en voor de inneming van de Spaanse halvemaan liet hij een machtige stormbrug bouwen (zie illustratie).

De belegeraars noemden het ding: “de Hellewagen” en dat gaf maar sinistere vooruitzichten. De tegenpartij bleef meer nuchter en gaf het de naam van “Malle Wagen” of “Luiwagen”. Het gevaarte moest getrokken worden door veertig paarden tot bij de belegerde schans, de brug zou neergelaten worden en de rest was dan maar kinderspel. Zover kwam het echter niet. De enorme wielen werden stukgeschoten en zelfs Pompeo wist er toen geen raad meer mee.

De geschiedenis die nu volgt werd reeds herhaaldelijk verteld maar ze hoort nu eenmaal bij dit deel van deze verhandeling.

De mannen van de Bucquoy hadden de Spaanse halvemaan de naam gegeven van “le Fort l’Hospital” omdat de belegerden een begraafplaats hadden in een opgewaaid duintje vlakbij het fortje. Om nachtelijke uitvallen te beletten verscheen iedere dag, bij valavond, voor de schans een wachtpost van dertig man. Het duintje bood hen een goede beschutting en de bewaking was dus wederzijds.

Op een goede dag, in februari 1604, simuleerden de Oostendenaars een begrafenis met daarbij het volledig ceremonieel: erewacht, schoten in de lucht en neerlaten van de kist. De tegenstrevers stonden zoals gewoonlijk van ver toe te kijken en zonder achterdocht kwamen ze ’s avonds hun wachtdienst vervullen, vlakbij het nieuwe graf. De kistr was echter omgevormd tot een helse machine, kruit gemengd met nagels, stukken ijzer, kogels en delen van oude musketten.

Toen de duisternis ingevallen was, werd buiten het contrescarp het lont ontstoken. Een vreselijke slag volgde, samen met het gehuil en geschreeuw van de slachtoffers. Een ware slachting was aangericht.

“De vijand was kwalijk tevreden” schrijft Fleming. Ze vonden dit geen manier van doen. Hoe zou het anders! In ieder geval bleef de nachtelijke wachtpost een tijd lang weg.

Ondertussen hadden de belegeraars een nieuwe bevelhebber gekregen: Ambrosius Spinola. Met deze kwam het einde in het zicht. De stad begaf, maar de Spaanse halvemaan had zijn rol tot het einde vervuld. Ze kregen nog een overloper binnen die het vermelden waard is: Een Turkse slaaf die kwam aangereden met het beste paard van Spinola. De man kreeg hiervoor 100 gulden.

Na een beleg van 3 jaar, 2 maanden en 17 dagen werd Oostende tot overgave gedwongen op 22 september 1604. Op de Spaanse halvemaan was nog een half kanon (klein kanon) over.

Het einde.

De verliezers mochten eervol de stad verlaten, onder 107 wapperende vaandels en met slaande trom. De musketschutters droegen brandende lonten en hielden een kogel tussen de tanden. Ze trokken over de GEULE en in slagorde stelden

ze zich op, op het strand van BREDENE. Ter hunner intentie was door de overwinnaars spijs en drank voorzien. Niet dat ze honger hadden want een grote hoeveelheid voedsel hadden ze in de stad moeten achterlaten. Beide partijen bewezen elkaar echter de eer.

Toen vertrokken de overwonnenen langs het strand naar Sluis. Ze werden gevolgd door de resterende Oostendse bevolking.

Een nieuwe stad kon verrijzen. De forten mochten met de grond gelijk gemaakt worden.

In het kort wordt gezegd dat het beleg van Oostende een leerschool was voor krijgslieden uit gans Europa. Ik wil bij wijze van besluit een meer uitgebreide tekst aanhalen uit de "Nederlandse Historiën" van Emmanuel van Meeteren:

"dit beleg is gheweest als een Academia ofte hooghe Schole van allerhande krijgswolck/ als van Gouverneurs/ Officieren/ Capiteynen/ busschieters/ Piloten/ Schip-volck/ Ingenieurs/ Medicijnen/ Chirurgen/ en diergelijcke: Soo dat elck van desen/ die maer etmijcke Maenden in dese Schole ghelegen hadde/ soo in 't offenderen als defenderen/ een Meester in sijn ambacht mocht werden/ ende die mochten weten te spreken ende doen wat om te belegghen/ en om te bewaren nootelijck mochte wesen/ daerman hier voortijden niet van wiste te spreken: een kostrijcke Ingenieur/ die langhe met sijn verstant in sijn Boecken gestudeert hadde/ moeste bekennen dat hij maar een leer-kindt in experientie was: Medicijnen ende chirurgijnen hebben hier meer geleert in een weke/ dan elders in een Jaer... De Piloten ende Schiplieden hebben daer geleert hoe sij haer Schepen stueren souden om 't Gheschut te vlien: De Canoniers ofte Busschieters leerden daer hoe hun Gheschut te planten teghen de varende Schepen/ en hoe men moeste contrebaterijen maken/ of haer Vijanden Gheschut in stucken te schieten/ ofte dismonteren/ ofte uyt haer raders te worpen/ dat welcke over wederzijden veel volcks vernielde."

Richard Verbanck.

Forten. Bijvoegsel nr. 1

Het niet-gebouwde fort

Plan van een fort nabij Bredene – ongedateerd (einde van de 16^e eeuw)

Onder deze hoofding vinden we onder nr. 72 van de catalogus van KAARTEN EN PLANNEN IN HET STADSARCHIEF VAN BRUGGE, opgemaakt door stadsarchivaris A. Schouteet, een plan (31,5 x 41 cm) met op de rugzijde de aantekening: "Fort tussen Bredenede en Sint Michiel).

Het betreft hier een rudimentaire schets van een te bouwen fort (met prijsopgave) dat, gezien de ligging van fort Sint Michiel, zou opgericht worden op het grondgebied van Bredene.

Zoals we hebben gezien werden in 1599 verschillende projecten opgemaakt om forten te bouwen rond Oostende en dat de uitvoering van de geplande werken steeds werd uitgesteld bij gebrek aan de nodige fondsen.

Stadsarchief Brugge. Reg 642. (Vlietinck):

“Item was up tzelve rapport gheresolveert te doen graven van t hende van de vaert van Plassendale totter platse daer het derde fort van Breedene zal gheplant worden om alle materialen te moghen aanvoeren te watre, al ten minste coste dat doendelick wordt by bestedynghe van verscheyde meesters ende gheduerende t zelve ghedelf ende gravijnghe te ghebruijcken waeghens voor een corten tyt” (6 november 1599).

Den 8 november wordt een afvaardiging naar het leger gezonden *“omme te staene over de bestedynghe van den canale leedende naer de plaetse van den derden forte....*

Er is dus sprake dat te Bredene DRIE forten zouden liggen. Het eerste dat verrees was BREDENE- dorp. Voor het aanleggen van het DERDE fort, waarmede waarschijnlijk het latere “KWARTIER VAN DE BUCQUOY” bedoeld wordt, is dus reeds de waterweg voorzien die eerst tijdens het beleg zal gegraven worden. Het TWEEDE fort, waarvan we hier blijkbaar het plan hebben is er niet gekomen want op de kaarten vinden we er geen spoor van. Mijn mening wordt gestaafd door het feit dat gedurende het beleg, de Oostendenaars meer dan eens het idee opgevat hebben om zelf een schans op te richten op de voorziene plaats (tussen Sint Michiel en Bredene) om het drukke verkeer te belemmeren langs de dijkweg die de forten onderling verbond.

Het betreft hier een fortje van middelgrootte zoals er enkele rond Oostende werden opgeworpen. Het was geschikt voor een kleine bezetting. De omtrek bedraagt 110 meter. Op iedere hoek bevindt zich een vijfhoekig bastion. Over de gracht is een ophaalbrug voorzien. De hoogte is 4 meter (2,5 meter voor de eigenlijke wal die aan de basis 5 meter dik is en nog eens 1,5 meter voor de borstwering). De borstwering is ook anderhalve meter dik.

De behuizingen zijn ook uit hout. Alleen de dubbele schouwen zijn gemetst.

Het plan is van belang omdat het ons een idee geeft over de omvang, het uitzicht van dergelijk fortje, en de kostprijs.

Wij danken de diensten van het Stadsarchief van Brugge voor de transcriptie van de bijhorende tekst.

Vergelijking met het GROTE fort van Oudenburg waarvan het plan bewaard is gebleven:

Lanck rontsomme: 139,5 roeden

Hoogte: 12 voeten

Rampaerden: dick 30 voeten deen door dander

De noortoostrampeerd: 50 voeten dick.

Bijvoegsel nr. 2

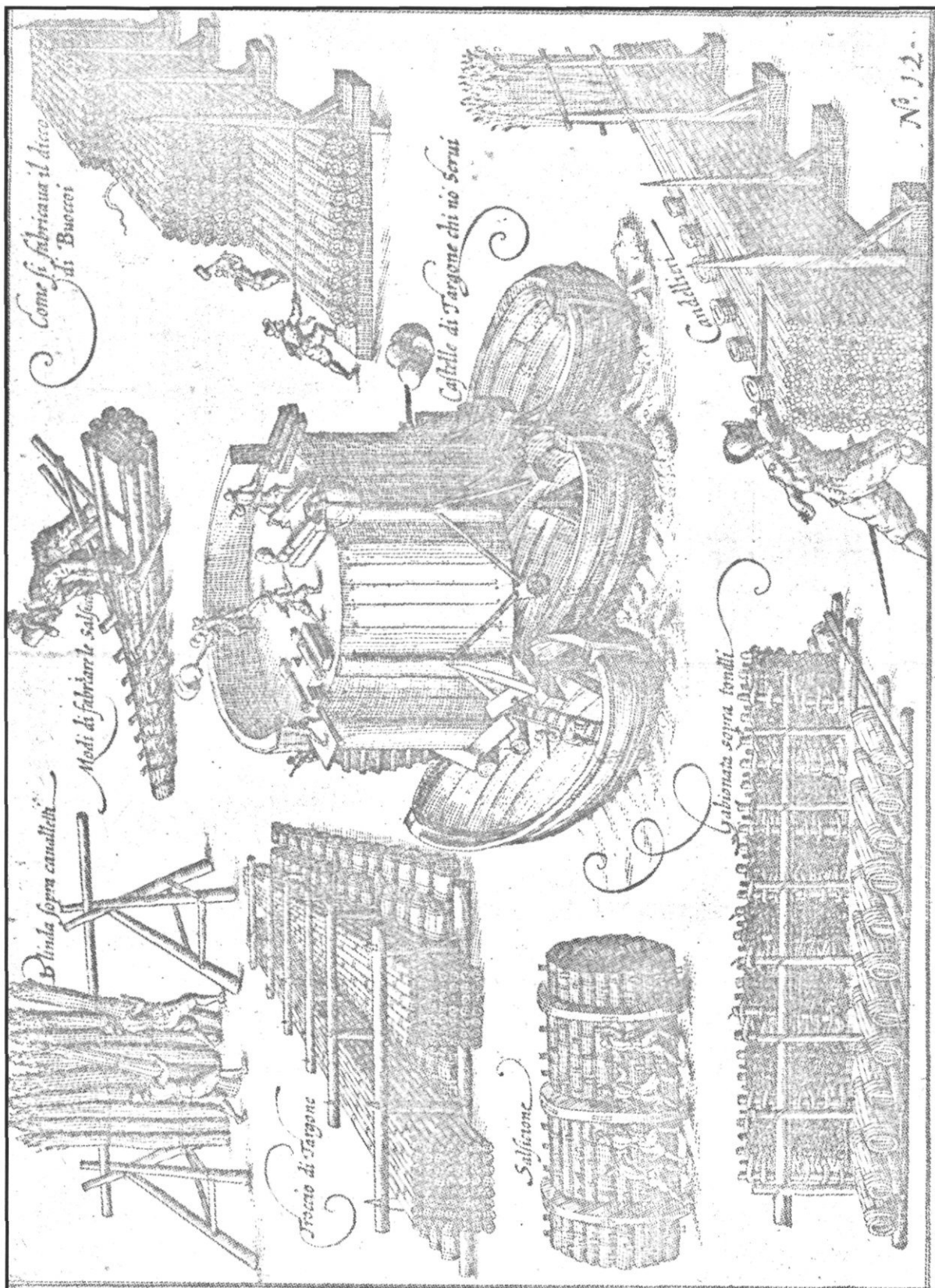
Graaf de bucquoy, bevelhebber over bredene gedurende het beleg.

Charles Bonaventure de LONQUEVAL, graaf van Bucquoy en van Gratzen, baron van Vaux, heer van Fresne, Archiet-le-Petit, Remighelt, Fléron, Villers-au-Flot en Heppinel in België en van Rosenberg en Schosburg in Bohemen, was een geboren vechtjas. Hij zag het levenslicht in Arras in 1571.

Zijn vader, Maximiliaan de Bucquoy, hoofd van de Financiën in de Nederlanden en raadgever in oorlogsaangelegenheden van Philips II, sneuvelde voor Doornik toen de jongen pas 10 jaar oud was. Charles had geen zin voor studie en voelde slechts belangstelling voor krijgskunde. Als veertienjarige knaap werd hij ingelijfd bij het leger van de hertog van Parma, die voor hem een zwak had, en hem meenam naar Frankrijk gedurende de oorlogen van de liga. Daar leerde hij de hoofse manieren die hem later te pas kwamen en hem, onder de aartshertogen, een post van ambassadeur zouden bezorgen.

Hij maakte snel vooruitgang. Op zesentwintigjarige leeftijd was hij kolonel, na verschillende veldslagen te hebben meegemaakt die hem evenveel verwondingen bezorgden. Hij wordt gouverneur van Arras, maar in 1598 vinden we hem in de omgeving van Gelderland en hij wordt bevelhebber van Emmerich. Daar was hij een doorn in het oog van de Hollanders die hem door list in de val lokten en slechts tegen een hoge losprijs vrijlieten.

Dit voorval maakte hem niet voorzichtiger. Dat bewees hij ter gelegenheid van de slaag bij Nieuwpoort. Hij wierp zich persoonlijk in de strijd en werd gekwetst opgeraapt. Aartshertog Albrecht verweet hem dat hij de leiding van de achterhoede niet had genomen en dat hij hierdoor de laatste kans om te overwinnen had laten ontglippen. In ongenade werd hij overgeplaatst naar Herentals en dit was de reden waarom hij er niet bij was toen het beleg van Oostende een aanvang nam. Tot zijn opluchting werd hij echter vlug teruggeroepen en mocht te Bredene graaf Frederik van den Bergh als bevelhebber opvolgen. Het langdurig beleg en de slameur die erbij kwam kon zijn onstuimigheid intomen en hij vond alle tijd om versterkingen te bouwen in de duinen en langs de GEULE.

Figuur 7.

Schrijver de Bonours bewondert in hem de overste, de soldaat, de ingenieur en de pionnier. Hij verhaalt tevens hoe afgunstig de Spaanse opperbevelhebber, de Ribas, was van de reputatie van de Bucquoy. Wanneer het gerucht de ronde deed dat deze laatste het middel zou gevonden hebben om de stad in te nemen, werd door een hooggeplaatste Spanjaard die niet vernoemd wordt (de Rivas?) verklaard dat het voor de koning beter ware het beleg nog tien jaar te rekken dan de eer voor de overwinning te gunnen aan iemand van een andere natie.

Graaf de Bucquoy vroeg en verkreeg ontslag en werd uitgezonden om de stad 's Hertogenbosch te ontzetten. Na het volbrengen van deze taak verzocht de nieuwe bevelhebber van alle strijdkrachten voor Oostende, Ambrosio Spinola, hem de functie van generaal van de Artillerie te aanvaarden. Hier werd zijn faam als krijgsman en zijn populariteit bevestigd. De val van Oostende was voor een groot deel zijn werk en de beloning bleef niet uit. Gunsteling van de Aartshertogen verwierf hij het ridderschap van het Gulden Vlies en verkreeg hij een benoeming als oorlogsraadgever bij de koning. Hij huwde een Italiaanse, Madeleine de Biglia, kleindochter Visconti.

Onder Spinola, en mede door zijn huwelijk, hecht hij zich meer en meer aan de Italiaanse clan die langzamerhand de Spaanse verdringt. Na de wapenstilstand van 1607 aanvaardde hij ambassademissies in verschillende landen en kreeg nog de titel van grootbaljuw van Henegouwen.

Over de rest van zijn leven, hoe gevuld ook, wil ik kort zijn: Charles de Bucquoy speelde nog een grote rol gedurende het begin van de Dertigjarige oorlog, in Duitsland en in Bohemen. Hij was in dienst van keizer Mathias.

Onder zijn vaandel namen veel soldaten uit onze streken dienst bij de Duitsers. Men verspreidde het gerucht dat dit allemaal oudgedienden waren van het beleg van Oostende. Zo groot was de faam van deze veteranen dat de bevrienden gerustgesteld waren maar de vijand de schrik om het hart sloeg.

In 1618 verliet de Bucquoy zijn land om niet meer terug te keren. De ene veldslag volgde de andere op, met tussendoor belegeringen. De graaf was nooit zonder verwondingen. Hij werd zwaar getroffen in de onderbuik maar hij leidde zijn leger van op een draagbaar. Weer sloeg hij er zich door. Maar bij het beleg van Neuhäusel, tijdens zijn laatste gevecht, werd zijn lichaam zestien maal dodelijk geraakt (1621)

Te Wenen bezorgde men de Bucquoy een vorstelijke begrafenis. Rubens schilderde zijn portret, omringd van allegorische attributen.

De illustraties

1. Fragment van een Engelse kaart, gedateerd 1590. Duidelijk ziet men de toestand aan de Geule, op deze datum: "de gracht om de zee binnen te

laten”, de galg, de Brugse poort met de twee houten bruggen die leiden naar de Keignaardweg.

2. Algemeen overzicht van het beleg van Oostende
3. Vereenvoudigde versie van de toestand aan de oostzijde. ‘uit “Journal oder eigentlich Taglichs Register der belagerung von Ostende – 1604)
4. Fragment van de kaart opgemaakt door Pierre le Poivre (handschrift in de Koninklijke Bibliotheek te Brussel).
5. De stormwagen van Targone zoals hij in theorie zou gebruikt worden om de Spaanse halvemaan in te nemen. (uit “Tagesregister....)
6. Het niet-gebouwde fort (Stadsarchief van Brugge)
7. De middelen om het binnenvaren vande Geule te beletten: (uit Philippe Fleming – “Beleg van Oostende”, oorspronkelijk uit “Guerre di Fiandra” van Giustiniano). Daarop staan afgebeeld:
 - Blinda sopra canalletti:** Camouflage aan de Geule
 - Troccio di Targone:** Vlottende loopgraven van Targone
 - Il dicco di Buoccoi:** stevige houten dijken gemaakt in opdracht van graaf de Bucquoy. Nadat ze stuk na stuk op hun plaatst werden gebracht kwam speciaal daartoe opgesteld geschut in de stad in actie en de dijk werd tot brandhout geschoten.
 - Castelle di Targone chi no servi:** kasteel op biten van Targoe dat echter nooit gebruikt werd.
 - Salsicione:** saucijssen die naar de Geule werden gerold
 - Gabionata sopra tondli:** schanskorven geplaatst op een vlot van tonnen dat op de schorre vast lag bij laag water en dreef bij vloed.
 - Candellieri:** (kandelaars) schansen met gordijn van rijswerk.

De fotokopies werden automatisch verkleind.

Litteratuur

Philippe Fleming	Vermaerde Belegheringhe van Oostende (1621)
Christophle de Bonours	Le memorable siège d’Ostende (1628)
-	Tagesregister der Belagerung von Ostende (1604)
Emmanuel van Meeteren	Nederlandse Historiën (1612)
Jacobus Bowens	Beschrijving van de Zeestad Oostende (1792)

Edward Vlietinck	Het oude Oostende
Edward Belleroyche	The siege of Ostend (1892)
Raoul Eeckhout	Zoeklicht op Bredene
C.M. Schulters- J.W.M. Sculter	Het leger in de 17 ^e eeuw (Fibula)
C.A. de Bruyn – H.R. Reinders	Nederlandse vestingen (Fibula)
Groenewegen	Hollandse schepen (1789)
-	Zeeboeken (1570)
Biographie Nationale (Charles Rahlenbeck)	LONGUEVAL
De Saint-Genois	Le château de Wildenburg
Geoffrey Parker	The army of Flanders and the Spanish Road (1972)
-	Diverse kaarten en plannen

Richard Verbanck

Uit: Jaarboek Ter Cuere 1973.

**BERICHT OVER EEN DER
LAATSTE OFFENSIEVEN,
DOOR DE BELEGERDEN,
UIT OOSTENDE · 1604**

**EEN MINDER GEKEND
PAMFLET**

Dirk van den Bauwheede

In de rijk voorziene “ Catalogus van de Pamflettenverzameling berustende in de Koninklijke Bibliotheek” ⁽¹⁾, samengesteld door Dr. W.P.C. Knuttel, wordt, onder het nummer 1265, een pamflet vermeld met als titel: “ Nieuwve Tydinghe Van den grooten Wtval van die Beleegherde in Oostende die nu by de drie Jaren swaerlick belegert syn gheweest / van den Eerthertoghe Albertus van Oostenrijck / Oock van de victorien gheschiet den 15. ende 16. Maey 1604. Item van den Tocht ende victorien/ die zijn Excel. In Vlaenderen over de soete ende soute wateren becomen heeft. (Met titelvignet)

Eerst ghedruct tot Middelborch, by Thomas van Aken”.

Dit drukwerkje telt acht bladzijden, formaat 14 x 9 cm.

Naar de inhoud hoort het bij de groep “ Beschrijvingen van gebeurtenissen op politiek gebied “ en is als dusdanig belangrijk voor de geschiedenis over de periode waarin het gepubliceerd werd. Ook door het feit dat pamfletten, voor de opkomst van de dagbladders, voor een deel in de behoefte, aan voorlichting en opinievorming, in zaken van publiek belang, voorzagen. Als niet-periodieke geschriften, veelal van geringe omvang, bespreken en beschrijven ze actuele gebeurtenissen, toestanden, personen, onderwerpen, enz. – meestal op kritische wijze – en verstrekken, zonder wetenschappelijke essays te zijn, een historische bron van grote waarde ⁽²⁾.

Zo verschaft deze “Nieuwve Tydinghe“ de mededeling over een uitval van de belegerden, uit Oostende, in het jaar 1604, kort voor de inname van de stad.

¹ Koninklijke Bibliotheek te 's Gravenhage (Nederland).

² D.J. Ter Horst “Over het begrip pamflet”, in Bibliotheekleven” deel XVII (1932), pp 8 – 30.

Deze plotselinge aanval moet gesitueerd worden tijdens de afwezigheid van de "maestro de campo general" A. Spinola, die, met een groot gedeelte van zijn leger naar Damme en de schans van Blankenberge trok om een eventuele opmars, van Prins Maurits en zijn Statenleger, naar Oostende, te stuiten. Van deze gelegenheid hebben de belegerden dan ook gebruik gemaakt om een aanval te ondernemen. Volgens J. Bowens⁽³⁾ was het doel van deze uitval(len) "d'aennaderingen der Belegers, zoo veel het mogelijk was, te beletten", want men bleef de stad verdedigen, ten minste tot de komst van prins Maurits die beloofd had, zoals ook blijkt uit de tekst van het pamflet, bij de eerste gelegenheid Oostende te komen ontzetten.

Maar van de bevrijding kwam niets in huis. Trouwens, na 27 augustus 1604⁽⁴⁾, bleek Oostende een minder bruikbare haven dan Sluis. Daarbij kwam nog dat de reeds drie jaar belegerde stad niet opwoog tegen de steden die de Republiek, sinds 1601, had kunnen veroveren; evenwel, dank zij het feit dat het Spaanse leger, in de Lage Landen, zich vooral geconcentreerd had op het beleg van Oostende.⁽⁵⁾ De tot puin geschoten vesting werd dan tenslotte tot overgave gedwongen op 20 september 1604.

Wat de tekst van het pamflet betreft, is het opvallend dat, zowel in de aanhef, middenin en in de slotalinea, aanhalingen uit het Oude en Nieuwe Testament voorkomen. Op deze manier heeft de, voor ons onbekende auteur getracht – niet vrij van subjectiviteit – de aartshertog en de Spaanse vijand, die met zijn leger Oostende bestookte en de rest van de Zuidelijke Nederlanden reeds ingenomen had, te vergelijken met tirannen uit de bijbelverhalen, die, roemende over hun macht, eens het noodlot zouden ondergaan.

Nopens het bericht van de uitval der belegerden, waarbij zij een en ander buit maakten, is het ook treffend dat niets daeover vermeld wordt bij Ph. Fleming, E Van Meteren en J.L. Motley⁽⁶⁾

Dit pamflet werd gedrukt te Middelburg (Zeeland) door Thomas van Aken, over wiens persoon en werkzaamheden niets bekend is. Waarschijnlijk is dit te wijten aan het verlies van vele archiefstukken, tijdens de brand van 1940, te Middelburg. Om

³ J. Bowens "Nauwkeurige Beschryving der Oude en Beroemde Zeestad Oostende", Oostende 1792, deel I, pp. 87- 88.

⁴ Inname, door prins Maurits, van Sluis

⁵ Geoffrey Parker "Het Spaanse leger in de Lage Landen" Bussum 1978. p. 239.

⁶ Ph. Fleming "Oostende, vermaerde, gheweldighe, Lanckuyrighe ende bloedighe Belegheringhe Bestormighe ende stoute aenvallen".

E. van Meteren "Historie der Nederlandscher ende haerder na-buren oorlogen"

J.L.Motley "The History of the United Netherlands".

een vlotte leesbaarheid van deze vroeg 17^e eeuwse publicatie mogelijk te maken wordt, vooraf, naast een repro van dit pamflet, een "hertaling" aangeboden.

EEN NIEUW BERICHT OVER DE PLOTSE UITVAL VAN DE BELEGERDEN UIT OOSTENDE, DIE REEDS DRIE JAAR DOOR DE TROEPEN VAN AARTSHERTOG ALBRECHT VAN OOSTENRIJK BELEGERD WORDEN.

TEVENS EEN VERMELDING VAN HUN OVERWINNING OP 15 EN 16 MEI 1604 EN DE ZEGEVIERENDE TOCHT, DOOR ZIJN EXCELLENTIE IN VLAANDEREN ONDERNOMEN ^(A), ZOWEL OP DE RIVIEREN ALS OP ZEE.

VOOR DE EERSTE MAAL GEDRUKT TE MIDDELBURG, BIJ THOMAS VAN AKEN

Uit het boek Judith ^(B) leren we dat de hoogmoedige Holofernes ^(C) zich gelegerd had voor de stad Bethulie ^(D), welke hij, na langdurig belegeren, grote dwang oplegde. Niet alleen dit, hij verachtte ook de God van de Israëlieten. Fier verklaarde hij, dat het Joodse volk, troost noch redding van hun God moesten verwachten. Doch dit doen en zeggen zou hem duur te staan komen, want God had een eerbare weduwe, Judith genaamd, uitverkoren om Zijn volk te verlossen ^(E). Zij onthoofden Holofernes ^(F). Door deze moedige daad konden de Israëlieten zich dan ook van hun vijanden verlossen ^(G).

's Morgens vroeg, na deze voor Holofernes noodlottige nacht, begaf het Joodse volk zich naar het vijandelijke kamp om krijg met hen te leveren. Op deze manier ontzetten zij zich, door de wil van God, van hun vijanden. De Israëlieten, als "muizen uit hun holen gekropen", bespotten en hoonden hun vijanden.

Met recht mag men Albrecht van Oostenrijk een tweede Holofernes noemen. Hij beroemde zich de stad Oostende niet te zullen verlaten vooraleer hij deze in zijn macht zou hebben. Trouwens, volgens hem was er geen denken aan dat de stad zichzelf bevrijden kon. Maar nu dat de belegerden uit Oostende, als mollen en muizen uit het aardrijk gekomen zijn, mag men wel zeggen dat ze, door 's Heren zegen, zichzelf ontzet hebben.

TOT DE LEZER

Terwijl, geachte lezer, nu reeds bijna drie jaar de stad Oostende krachtig belegerd wordt, grote kosten vergend van de stad en het graafschap Vlaanderen,

werden reeds heel wat listen aangewend door de vijand, om haar uiteindelijk te veroveren en in hun macht te krijgen. Om ze tot overgave te dwingen en elke in- en uitvoer te beletten, werden, met aarde versterkte bolwerken, kleine schansen en loopgraven aangelegd en voor de scheepvaart werd het verboden in- en uit te varen. Zo zou, volgens de aartshertog, de stad in grote nood gaan verkeren en tot kapitulatie gedwongen worden. Wat Oostende reeds ten deel gevallen is, gedurende dit lange beleg, is niet te beschrijven.

Maar in het jaar 1604 ontplooiden de Almogende Heren Staten-Generaal der Nederlanden opnieuw hun macht ^(H). Onder de bekwame leiding van Zijn Excellentie Graaf Mauritsius van Nassau werd een grote krijgstoct in Vlaanderen ondernomen ^(I). Eén van de drijfveren van deze hulpvaardige troepen was, de in-het-nauw gedreven belegerden van Oostende te komen ontzetten, want, de situatie voor deze stad, werd kritiek. De vijandelijke troepen hadden reeds positie genomen in de stadsgrachten en de muren ondermijnd om de daar opgestapelde tonnen buskruit te doen ontploffen. Van de te ontstane paniek zou men gebruik maken de krijgslui met furie en geweld te overvallen en om het leven te brengen.

Vermeldenswaard is, dat de aartshertog Albrecht, op zaterdag 15 mei, tot driemaal toe een trommelslager de stad liet insturen met een voorstel tot overgave aan zijn macht ^(J). Bij de eerste zending beloofde hij dat, indien men aan dit aanbod gevolg gaf, de belegerden alles wat hen lief was mochten meenemen en of wegvoeren. Men ging er niet op in.

De tweede keer kwam de bode met het dreigement de stad te zullen bestormen door zesduizend klaar-voor-de-strijd staande Spaanse soldaten.

Trouwens, berichtte de gezant van de aartshertog, was het binnen de vesting zinloos nog te durven hopen op ontzet of hulp van buitenaf. Niets anders dan een onschuldige dood zou hen te wachten staan om dan toch uiteindelijk gedwongen te worden tot onderworpenheid, want het leger van zijne hoogheid bevindt zich reeds binnen de wallen.

Maar de trommelslager werd terug naar zijn aartshertog gezonden met de missive dat het voor hen een oneer zou wezen dergelijk sterk fort zo maar prijs te geven. Temeer, binnen de stad leed men geen gebrek en was men bereid de door de vijand voorgenomen aanval af te wachten. Want ook zij beschikten nog over meer dan zesduizend man die binnen de muren verbleven, niettegenstaande er reeds evenveel, buiten de muren, tijdens het beleg, om het leven waren gekomen. Men besloot door te gaan tot het uiterste! De derde keer werd het opnieuw een mislukking. Nu zou van 's Hoogheids wege geen genade meer verleend worden. Door middel van veel bedreigende woorden, met de bedoeling de gemoederen te verzwakken werd, aan die van Oostende, nog eens de raad gegeven om dit goede aanbod, tot bedachtzaamheid, niet in de wind te slaan.

Maar de tamboer werd, bij zijn derde en laatste zending, beleefd verzocht de stad niet meer binnen te komen met dergelijke vleierende boodschappen. Zo ja, zo men hem met kogels en buskruit van dienste zijn.

Alle aanbiedingen hadden tot niets gediend! Als gevolg hiervan liet de troepenaanvoerder, Spinola, een stormloop uitvoeren. Niettegenstaande hun posities die ze reeds ingenomen hadden, langs en onder de wallen het Stekelvarken dat door hen bezet was ^(K), bracht de gehele onderneming niets op, dan alleen maar grote verliezen aan beide zijden.

Na deze zinloze strijd moest Overste Spinola zijn kamp opbreken om met tweeduizend man, ruitery en voetvolk, de komst, over “de zoete en de zoute wateren”, van Zijn Excellentie de Graaf Mauritsius van Nassau te verhinderen en krijg met hem te voeren.

Zijn Excellentie had de Ritmeester Bacx uitgezonden om inlichtingen te verwerven nopens de troepenbewegingen en het aantal manschappen van Spinola's oprukkend leger. Maar Bacx stootte op een behoedzaam krijgsvolk, waarmee hij slaags raakte; zo erg dat het grootste deel, van de aan hem toevertrouwde ruitery, dood achterbleef en hij in zijn been geschoten werd.

Ons leger, van deze aanslag op de hoogte gebracht, heeft onmiddellijk zijn schepen verlaten, een achtervolging op de vijand ingezet en hun grote verliezen toegebracht. Er zijn geen woorden genoeg om te beschrijven hoe triomfantelijk en kloekmoedig onze ruitery in het kamp terugkwam.

Wat het leger te Oostende betreft, telkens wanneer slag geleverd wordt, zijn er aan beide zijden deserteurs die, omwille van aangeboden geldsommen, overlopen van de ene naar de andere partij. Van zulken is men, in de stad, te weten gekomen dat het grootste gedeelte van de voor Oostende gelegeerde troepen, met hun aanvoerder en al het paardevolk, vertrokken waren, als boven reeds verhaald.

Daarop hebben de belegerden, in grote getalle en met groot lawaai, een plotselinge aanval ondernomen en zich op de loopgraven, die onder de wallen aangelegd waren, gestort. De buit bedroeg: vijf banieren, twee kanonnen en achttien tonnen buskruit. Daarnaast werden veel gevangenen, waaronder een kolonel en zes kapiteins, binnen de stadsmuren opgesloten. Zo hebben die van Oostende zich zelf bevrijd van hun belegeraars die, dit hoeft niet gezegd, met grote verwondering geslagen waren over deze uitval.

Toen zijn Excellentie, door oorzaken hem bekend, Aardenburg en Middelburg moest verlaten ^(L), nadat het leger, om hun soldij daar voordeel uitgetrokken hadden, werd koers gezet, over rivieren en de zee (als boven reeds vermeld), naar de nieuwe versterking van de haven van Sluis. De vijandelijke troepen vluchtten binnen de stad zodat het voor ons leger geen moeite kostte om hun

schepen te verlaten en aan land te komen. De weg naar Oostende lag voor hen open.

Vandaar trokken ze naar het fort "Blankenberge" genaamd, dat halfweg aan de duinen lag. Wat dit fort aangaat, men denkt niet dat het kapituleren zal of vernietigd worden op het ogenblik dat de krijgstoet naar Oostende zal aanvangen. Maar iedereen vertrouwt op Zijn Excellentie en op het slagen van zijn voornemen. Anderen geringschatten dit plan omdat het oprukkende Statenleger op het eiland van Cadzand aan wal gekomen is en deze weg niet naar Oostende leidt. Doch, men vergeet niet, dat een krijgstoet langs de wegen te grote kosten en tal van andere problemen zou eisen van het land.

Leert de profeet Amos ons niet dat men van de overleggingen der listige koningen niet zal spreken, maar slechts de grote wonderwerken Gods zal verkondigen? ^(M).

Voorts is bekend gemaakt dat alle oorlogs- en bevoorradingsschepen zich zouden begeven naar de haven van Sluis. Sluis wordt door onze troepen voortdurend belegerd en iedereen weet nu reeds, dat de inname van deze stad spoedig zal volgen ^(N).

Eerstdaags verwacht men, in het kamp van Zijn Excellentie, de doorbraak van de oproerige soldaten die zich maar op zes mijlen van het Statenleger bevinden en een voor ons ongelooflijke buit, door plunderingen verworven, meevoeren. Dit en alle overwinningen zorgt voor grote blijdschap in het leger van Zijn Excellentie, vooral ook doordat er veel voorraad is en alles aan gunstige prijzen verkocht wordt.

Ondertussen heerst er, tussen de steden onderling, grote tweedracht. Want hoe mooi ook de voorstellen en beloften van de aartshertog ook mogen zijn aan deze steden, lukt het hem niet hulp en versterking van deze te bekomen. Trouwens, de voor Oostende gelegerde krijgsmacht is, door de nu reeds drie jaar lange belegering, uitgeput en krachteloos geworden. Overigens, deze hele onderneming heeft tot nu toe, niets tot stand gebracht.

Maar, door zijn hoogmoed en eigenwaan is de aartshertog net als Holofernes, Sancherib ^(O) en veel andere tirannen die, door dwingende machtsuitoefening, tot schande geworden zijn. Trouwens het is ons bekend dat reeds heel wat koninkrijken op deze manier aan hun einde gekomen zijn. Kan het dan ook anders dat de Hoer van Babel van haar troon gestoten wordt en tot spot en hoon doorgaat bij de mensen? ^(P).

Deze goede tijding, geachte lezer, hebben wij niet kunnen nalaten U mede te delen. Het is ons dan ook een plicht de Almogende God daarvoor te danken. Hij, die de weerstand en de kracht van de vijanden tenietdoet en vrees in hun hart jaagt; maar aan het tegenweer de overwinning schenkt. Amen.

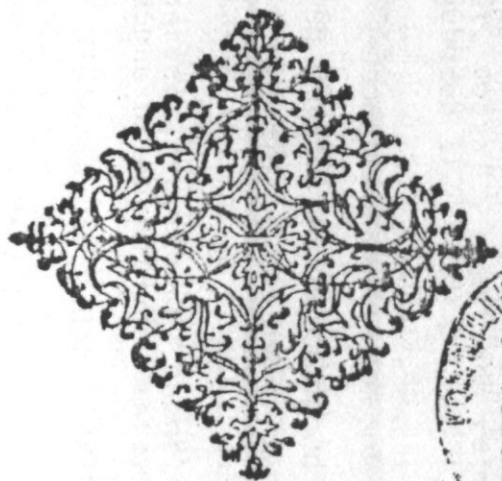
EINDE

Nieuwe Tydinghe

Clan den grooten

Orbal van die Beleggherde in Oostende
die nu by de drie Taren swaerlich belegghert sijn abe-
weest/ van den Eerthertoghe Albertus van Oosten-
ryck/ Oock vande victozien gheschiet den 15.
ende 16. Maep. 1604.

Atem van den Tocht ende victozien/ die zijn Erkel-
in Vlaenderen ober de soete en soute wateren
becomen heeft.

Verst
ghedruct tot Middelborch, by Thomas
van Aken.

1265

Wien in de Historien van
Judith dat den Hoochmoe-
digen Holofernis hem ghe-
legert hadde voor de Stadt
Bethulia/ die hy door lang-
durich beswaren so seer verdruct hadde
dat hy hem seer verliep met trozige woer-
den/ ende lasterde Godes macht/ als seggē
de onmogelic te sijn dat ghy ergens eni-
gen troost sout hebben te verwachten om
onse hant te ontgaen/ Soo gebuerdet dat
(door schickinge gods) een eerbaer wedu-
we gehete Judith van Godt daer toe ge-
predestineert worde/ en den Holofernis
sijn hooft af sloech/ waer door sy ontsiet en
des mozges broech quamē die upter Stadt
ghelopen in Holofernes Legher/ om haer
selven door gods schicking te verlossen/ so
seyden sy/ (spottende) die Mynen sijn wie
haer hoolen ghetomen. etc.

Maer met rechte is desen Albertus den tweben Ho-
lofernis die oock trodzende hem roemt de Stadt van
Oostende te willen hebben eer hy dat wil verlattē/
seggende mede dattet onmoghelic is de Stadt te con-
nen ontsietē/ dan nu machinen wel seggen dat de
benaude van Oostende wt de Pertrijck als mollen/ of
mynen comen loopen ende haer selvē door de segge-
ninge des Heren ontsietet hebben.

BIBLIOGRAFISCHE NOTA'S

- A. Deze militaire expeditie, door Maurits van Nassau in Vlaanderen ondernomen, leidde tot de definitieve inlijving van Sluis en Aardenburg bij de Noordelijke Nederlanden.

Na de inname van Sluis en het verlies van Oostende werd een herdenkingspenning geslagen in de Noordelijke Staten. De ene zijde vertoont een grondplan van Sluis, de andere zijde een grondplan van Oostende en de versterkingen van de belegeraars aan de oostzijde van de nieuwe geul, omrand door de tekst: PLUS QUAM PERDIDIMUS – 1604. Bedoeld werd dat de Noordelijken meer hadden gewonnen door het bezit van Sluis, dan ze verloren hadden door de opgave van Oostende. Deze mooie penning werd in 1980 heruitgegeven in brons, zilver en goud.

- B. Het boek "Judith" schijnt een verdicht verhaal te bevatten, waarin wordt gesproken van een weduwe, Judith genaamd. Het doel van dit verhaal schijnt om de moed der Joden, onder de vervolgingen van Antiochus Epifanes (175 – 164 v. chr.) te sterken en hen tot vertrouwen op God, zelfs in het grootste gevaar, op te wekken.
- C. Assyrische veldoverste in het leger van Nabuchodonosor, tijdens de periode van het Neo-Babylonische Rijk (regeringsperiode van N. 605 – 562 c. Chr.)
- D. Bethulie is een onbekende Joodse stad door Holofernes belegerd.
- E. Ziehet boek "Judith", hoofdstuk 8, vers 27 tot 30.
- F. "... zij onthoofdde de dronken Holofernes terwijl hij sliep..."- Judith, hoofdstuk 13, vers 1 tot en met 9.
- G. "... die van Bethulie dit horende en het hoofd ziende, ontzetten zich en loven God..." Judith, hoofdstuk 13 vers 19 tot 21.
- H. Deze machtsontplooiing had plaats net voor de eindfase van het Beleg van Oostende. Prins Maurits had van de gelegenheid gebruik gemaakt, terwijl de Spaanse troepen vastgehouden werden voor Oostende, om Aardenburg en Sluis te veroveren, waardoor de bedreiging tegen Zeeland weggenomen werd, de Schelde nog beter beheerst en een nieuw steunpunt voor de brandschatting van het Vlaamse platteland gewonnen werd.
- I. In 1604 besloten de Staten te proberen om Oostende met geweld te ontzetten. Dit besluit was het resultaat van de overeenkomst tussen Prins Maurits en Hendrik IV, koning van Frankrijk, die dong naar de soevereiniteit over de Zuiderlijke Nederlanden. Evenwel moest de verbintenis, het sturen van 5000 man hulptroepen, de Franse koning

nakomen. Zie ook E.Vlietinck: "Het oude Oostende en zijn driejarige Belegering (1601 – 1604)" – Oostende 1897, p. 303.

- J. In J.Bowens " Nauwkeurige Beschrijving der oude en Beroemde Zee-Stad Oostende", 1792, deel I, pp 86 – 87, wordt de inhoud van een in de stad "geschoten brief" medegedeeld:
- "Uyt het Stekel-verken, den 11 Mey 1604", waaronder een antwoord "Aen de Spaensche Beslag-maekers en Predikanten", ondertekend door "De Franschen, Verdedigers van Oostende", wordt afgedrukt. Het pamflet " Nieuve Tydinghe, enz.", bewijst dat men enkele dagen nadien overschakelde op het sturen van gezanten binnen de stadsmuren.
- K. Stekelvarken (Porquepic, Porc-Epicq, tporcepijck), een Engels-Nederlandse fortificatie – Later ook een "Nieuwe Porquepic"
- L. Bedoeld wordt Middelburg in Vlaanderen (N.W. oost Vlaanderen)
- M. De profeet Amos (3de boek van de "kleine profeten") mikt in zijn profetie op de overleggingen van de listige koningen (Israël, Juda en nabuur landen), die de afgodendienst ingevoerd hadden. Hij verwittigt het volk dat het oordeel Gods onvermijdelijk zal uitmonden in totale vernietiging. Daartegenover roept hij het volk op gehoor te geven aan God, Wiens Wonderdaden en uitreddingen moeten verkondigd worden.
- N. Inname: 27 augustus 1604.
- O. Sancherib, koning van Assyrië (705 – 681 v. Chr.)
- P. Verwijzing naar het boek "Openbaring van Joannes", hoofdstuk 17 tot 19. Babel en Babylon worden in deze apocalyptische literatuur voorgesteld als de "grote hoer". Voor de schrijver van "Openbaring" was Babylon even verdorven als Rome, waar Christenen vervolgd werden,de beerput van het keizerrijk, en daarom verdoemd. De opsteller van dit pamflet vergelijkt de Spaanse macht en haar rijk met deze Oudtestamentische stad die, door het zegevierende recht, eens zal vernietigd worden.

NIEUVVE TYDINGHE VAN DEN GROOTEN WTVAL VAN DIE BELEEGHERDE IN OOSTENDE DIE NU BY DE DRIE JAREN SWAERLICK BELEGHERT SYN GHEWEEST/VAN DEN EERTHERTOGHE ALBERTUS VAN OOSTENRIJCK/ OOCK VAN DE VICTORIEN GHESCHIET DEN 15. ENDE 16. MAEY 1604

ITEM VEN DEN TOCHT ENDE VICTORIEN/ DIE ZIJN EXCEL. IN VLAENDEREN OVER DE SOETE ENDE SOUTE WATEREN BECOMEN HEEFT.

Eerst ghedruct tot Middelborch, by THOMAS van AKEN

Wy leesen in de Historien van Judith dat den Hoochmoedigen Holofernus hem ghelegert hadde voor de stadt Bethulia/ die hy door langdurich beswaren seer verdruckt hadde dat hy hem seer verliep met trotzige woorden/ ende lasterende Godes macht/ al seggende onmoegelyc te syn dat ghy ergens enigen troost sout hebben te verwachten om onse hant te ontgaen/ Soo gebuerdet dat (door schickinge gods) een eerbaer weduwe geheten Judith van Godt daer toe gepredestineert worde: ende den Holofernum syn hoeft afsloech: waer door sy ontset ende des morgens vroeck quamen die uytter stadt ghelopen in Holofernes legher/ om haer selven door gods schickinge te verlossen/ so seyden sy (spottende) die Muysen syn wt haer hoolen ghecomen. Etc....

Maer met recht is desen Albertus den tweden Holofernis die oock trodtzende hem roemt de stadt van Oostende te willen hebben eer hy dat wil verlaten/ seggende mede dattet onmogelyck is de stadt te connen ontsetten/ dan nu machmen wel seggen dat de benaude van Ostende wt den Eertrijck als mollen/ of muysen comen loopen ende haer selven door de segheninge des Heren ontsettet hebben.

Tot den Leeser

Dewyle gunstige leser dese Stadt van Oostende nu by na drie jaren seer sterckelick Beleeghert met alle zijne ende des Landts van Vlaenderen oncosten/ ende seer veele ende menigerlye practycken aenghewent omme de stadt te veroveren ende in haer ghewelt te krijghen/ soo met veele ende stercke schandtzen Bolwercken/ Reduyten/ ende Trencheen/ om haer af te snyden den stroom/ ende te verbieden het in ende wt varen van Schepen/ ende eyndelick te brengen tot den wtersten noot/ datse gedwongen souden syn haer over te geven in handen van den Eertz-Hertoge Albertus/ het soude met geen Penne te schrijven wesen wat de stadt Oostende al wedervaren is/ in dit beleg. So ist dat dit Jaer 1604. der vermogende Heeren Generale Staten deser Nederlanden

wederomme haer macht ghetoot met een groote Heyrtocht in Vlaenderen ondert beleyt van syn Excell. Graeff Mauritsius van Nassouw/ Alles dienende tot secours ende ontset te doen benaude ende Belegherde van Oostende die nuso nae belegert was datse inde grachten/ iae inde wallen ghecomen waren/ ende daer onder ghemijnt/ Alsoo datter etlycke tonnen Buscruyt daer in stonden om te laten springen/ om dan mit furie ende ghewelt de Chrijs luyden te overvallen ende om tleven te brengen.

Ten dient oock niet vergeten/ dat Albertus op saterdach wesende den 15. May eenen Tamboryn ghesonden ende tot driemaelen toe die Stadt/ van wegen den Hertogh laten opeyschen/ mit belofenis datse al wt der stadt mochten nemen ende wech voeren wat haer belieft/ maer die van de Stadt en namen hare goede presentatie niet aen.

Desen Tromslager is noch eens ghecomen ende de Stadt opgeeycht als boven/ onder dreigementen dz daer ses Duysent Spaeniaerts gereet lagen om haer te bestormen/ want sy sagen nu datter geen hope voor haer en was om ontset te worden ende haer iammerde datse soo onnosel om tleven soudent comen/ sy soudent haer doch overgeven in genade van syn Hoocheyt die nu met syne macht inde wallen ghecomen waren/ ende datter nu voor haer gheen troost te verwachten was/ etc...

Maer die van binnen antwoorden datter haer nu zeere genoeg en soude wesen datse alsulcken starcken Fort also lichtelyk soudent over geven/ daer sy gheen gebreck en hebben/ maer bereyt waren den storm te verwachten/ ende spraeken noch datter meer dan ses duysent inde stat gebleben/ ende daer buyten om tleven gecomen waren gedurende dit belech/ wilden en waren geresolveert den uystersten noodt daer van te verwachten.

Ten derdemael heeft syne Hoocheyt den tamboryn gesonden ende haer laten aendienent datse gedencken soudent datter gheen ghenade meer voor haer soude wesen/ mits biddende haer wel te willen bedenken wat sy doen/ ende de goede presentatie niet so lichtelyk inde wint slaen/ met veele dreyghementen alles dienende om tot flaeuherticheydt die van binnen te maken.

Waer op datse haer antwoordt creghen dat sy niet meer comen soudent/ met vleyende tonghen haer te bespringen/ maer hadden noch Cruyt en Loot voor syn aencomst.

Den Oversten Spinnola siende dat hy niet en vorderde met syn Booschappen wt te schicken/ heeft eenen groote storm aen gebrocht/ want sy onder de wallen laghen ende tporcepijck al inne hadden/ ende lange onder de wallen gemynt/ maer werden van deese mannelyc afgeslaghen/ ende dit Stormen duerde menichwerven/ maer richten niet wt/ dan lieten aen beyden syden groot volck.

Soo ist dat den Overste Spennola met meer dan 2. duysent man so te Paerde ende te voete op gebroken om te moeten ende verhinderen den overtocht van

Excellentie/ over de soete ende soute wateren/ daer gheen cleyn volck ghebleven heeft/ want syn Excell. hadde den Ritmeester Bacx wt ghesonden om tlegher te besichtigen ende te vernemen hoe datter met den Vyant gemant waren/ die hy al op syn hoede vont staen/ ende tot hem insetten/ dat syn Cornette meest daer ghebleven ende hy selver in syn been geschoten is.

Dan ons Leger hoorende desen wtval syn in allerijl gevolcht en den vyant met geweld de Brugghe af ghelopen/ so datter veele van des vyans volc ghebleven is/ want onze ruyterye quamen so triumphant ende met sulcken coragie datter genoegh can geschreven worden.

Angaende int Leger van Ostende/ soo wetet dat men geen crijch can voeren of daer syn aen beyde syen overlopers die haer daer op generen/ hebben geseyt dat den meesten hoop vant leger voor Ostende opgetrocken was/ met den Oversten ende alle Peerdenvolc als boven verhaelt.

So syn de wter stadt ghelopen met een grousame macht ende groote getier ende hebben in des vyants trenceen gevallen die alrede onder de wallen laghen so dat sy den vyant vijf Vaendels af namen twe stucken Geschut achthien tonnen Boskruyt een Cornels ses Capiteyns ende meer andere ghevanghen diese in de Stadt brochten/ ende haer selven vry maecten/ waer over geen cleyne verbaestheyd in des Vyants Legher is gheweest als een yeghelijck by hem selven wel afmeten can.

Sijn Excel. Ardenborch/ ende Middelboch verlaten hebbende/ door oorsaken hem bewust/ maer het Legher zijn gherief daer uyt ghenomen (voor haer gelt) syn over de soete ende soute ghecomen als voren verhaelt/ syn getrocken na de nye schants/ ligghende op de Haven van Sluys/ daer dien vyandt de vlucht nam/ inde stadt/ alsoo dat het legher nu op de harde is/ende nu eenen vryen toeganck nae die Stadt van Oostende heeft/ dan aende Duynen half weech daer light een starckte genaemt Blankenborch daer den pas henen gaet/ dan ghedencke anders niet oftsy sullent opgeven ende verlopen/ als den heyrtocht comt/ verhoope dat nu syne Excel. ghecoomen is tot dat wit van zijn voornemen/ Hoe wel dat het sommige in cleynachtighe stelden/ dat het Leegher int eerste aencomen gelandet opt Eylandt van Cassant/ om dat sulcx niet en was de wech na Oostende/ daer voor het Landt sulcken cost af hadde/ etc...

Maer de Profeete Amos verhaelt ons tot leeringe/ datmen der wijsen Coninghen raedtslach sal verbergen/ dan des Heeren groote wonderwercken salmen op die daken uytroepen.

Voorder is de Trommel om gheslaghen/ dat alle Oorlochschepen/ ende Proviantchepen haer souden (l)egghen inde Haven ter Sluys.

Dat nu de Stadt van Sluys belegert is/ dat can een yeder af meten/ die hem selven wel sal doot lopen.

Men verwacht int Legher van daghe dag(he) den doortocht vande Ghemuytenierde/ die maer ses mijlen van syn Excel. legher syn/ die alsulcken schattinge uyt het landt versamelt hebben/ dattet onghelooflick voor de menschen schijnt te wesen.

Int Leegher van zijn Excellentie daer is groote blytschap ende verhueginge/ van dese Victorien dattet niet te seggen is/ ende die proviande isser veele ende goede coop.

De groote oneenicheyden die inde Steeden syn is niet om te seggen/ want hoe grootschijnende voorslach den Eertzhertoghe maect met syn ondersaten om tot hulpe te nemen/ daer willen sy niet aen/ overmits dat Leger voor der Stadt van Oostende doort langdurich belech het land wtputtet ia wtgemergelt is/ ende datter niet en is wtgericht/ Maer dat door syn hoochmoedich opgeblasen herte als Holofernes/ Senacherib ende veel anderen trotsende op haer gewelt alle tot schanden gecomen syn/ so dat door sulcke ende diergelycke twistinge oneenicheyden vele rijcken tot niet gecomen syn/ Ende aldus moetet comen dat de Hoere van Babel van haer stoel gestoten en tot spot ende hoon voor den menschen wort.

Dese goede tydinge hebben wy niet connen nalaten u.L. mede te delen/ ende sullen daer door grootelicken veroorsaect syn den Almoegen Godt te dancken/ de die vyanden en een versaecht ghemoet/ ende schricken in haer herte sent/ ende die krijgen stuert daer toe de overwinninghe geeft/ Amen

FINIS

Publicatie

Toelichting

Bibliografische nota's

Hertaling:

DIRK van der BAUWHEDE.

Uit: Jaarboek Ter Cuere 1981.

HET BELEG VAN OOSTENDE (1601 · 1604)

Het zal dit jaar op 20 september precies vierhonderd jaar geleden zijn dat er een einde kwam aan het meer dan drie jaren durende beleg van Oostende. Sinds het midden van de 16^e eeuw waren de Nederlanden het toneel geworden van steeds verder oplopende spanningen tussen de hervormden in het noorden en het centralistisch Spaanse bestuur te Brussel. Deze periode van moeilijkheden, veldslagen en bloedige oorlogen wordt aangeduid als de Tachtigjarige oorlog (1568-1648) en had als uiteindelijk resultaat de scheiding tussen de Noordelijke en de Zuidelijke Nederlanden...

Het beleg zal dit jaar o.a. te Oostende en te Bredene uitgebreid herdacht worden in tentoonstellingen, lezingen en publicaties. Daarom zetten we de historische context en de belangrijkste data van het beleg even op een rij:

De voorgeschiedenis

Na de Beeldenstorm van 1566, toen de katholieke kerken werden geplunderd, stuurde Filips II de hertog van Alva naar de Nederlanden om de rust en de orde te herstellen. De inquisitie was meedogenloos maar gaf niet het verhoopte resultaat. De protestanten hadden het grootste gedeelte van de Zeventien Provinciën onder controle en het zou duren tot de komst van de Italiaanse veldheer Alexander Farnese vooraleer de Zuidelijke Nederlanden terug onder Spaans gezag kwamen.

Alexander Farnese (1545-1592), hertog van Parma, was de neef van Filips II. In 1577 kwam hij naar de Nederlanden waar hij zijn oom, don Juan van Oostenrijk, als landvoogd opvolgde. Hij was een zeer bekwaam veldheer en heroverde tussen 1582 en 1585 de gehele Zuidelijke Nederlanden voor Spanje. In Farneses krijgsplan was een verbinding met de zee erg belangrijk. Indien men eenmaal een aantal havens in bezit zou hebben, dan zou de zeeweg met Spanje weer vrij zijn. In 1583 concentreerde hij zijn acties op de Vlaamse kuststrook. Achtereenvolgens vielen Duinkerke, Nieuwpoort, Menen, Veurne, Diksmuide en Sint-Winoksbergen in zijn handen. In 1584 veroverde Farnese Ieper, Brugge en Gent en met de val van Antwerpen op 17 augustus 1585 waren de gehele zuidelijke Nederlanden – op Oostende en Sluis na – weer onder Spaanse controle en was de scheiding tussen Noord en Zuid een feit. Sluis werd op 5 augustus 1587 overmeesterd maar de uitvallen en strooptochten van ‘vrijbuiters’ vanuit Oostende naar o.a. het Westerkwartier zouden nog jaren duren. Ter defensie werden

de garnizoenen van de bedreigde plaatsen versterkt en rondom Oostende werden, in steeds nauwere kring, schansen en forten aangelegd (afb. 4)

Belegjaar 1601...

Hoewel het beleg van Oostende al vanaf 1598 was voorbereid werd pas vanaf 1601 de eigenlijke belegering aangevat. Op 5 juli 1601 installeert aartshertog Albrecht zich in zijn hoofdkwartier – het fort Albertus – in Mariakerke. Zijn leger was verdeeld in twee korpsen. Het eerste korps bevond zich in Bredene en stond onder het bevel van graaf Frederik van den Bergh. Het tweede korps hield hij bij zich. Op 6 juli werden de eerste kanonschoten gelost vanuit het westen waarmee het beleg in alle hevigheid losbarst. Op 8 juli begonnen ook de beschieting vanuit het oosten en richtten de belegeraars een aanval op de bolwerken van Porc-Epic (of Everzwijn) en Zandhille in het noordwesten van de stad. Op die manier hoopte Albrecht de oude stad en de haven te overmeesteren en de verbinding van Oostende met de zee af te snijden (afb 3)

De belegeraars hadden duidelijk gehoopt om Oostende vlug te veroveren, maar de stad houdt stand. Zelfs integendeel, op 31 juli 1601 voeren de eerste bevoorradingsschepen de haven binnen. Om de belegeraars beter op afstand te houden beslist Francis Vere (Engelse generaal en gouverneur van Oostende) op 4 augustus de vestingen ten zuidoosten van de nieuwe kerk door te steken om zo een verbinding te maken tussen de in 1584 gevormde oostelijke 'Geule' en de stadsgrachten. Voortaan zouden week na week tientallen Staatse en Engelse schepen Oostende binnenvaren met allerlei wapens, materiaal en levensmiddelen.

Op 23 augustus kozen de belegerden ervoor om ook de westelijke dijk of duimeldijk te doorbreken zodat de zee ongehinderd het land kon overspoelen waardoor het verkeer in het kamp van de belegeraars fel werd bemoeilijkt. Het gebied rond Oostende werd herschapen in een moeras waardoor de belegeraars urenlang moesten waden om van het ene kamp naar het andere te trekken. Oostende was een eiland geworden.

In oktober werd voor de nieuwe haveningang een halve maan opgeworpen, de zogenaamde 'Spaanse Halve Maan', die ervoor moest zorgen dat de schepen zo weinig mogelijk hinder ondervonden bij het aanvoeren van bevoorrading voor de belegerden. Om de ravitaillering nog vlotter te laten verlopen werd een verbinding gegraven tussen de 'Geule' en de binnengracht, namelijk tussen de Engelenburcht en het Noordoostelijk bolwerk.

Maar ondanks Vere's strategisch vernuft en de tegenslagen voor de Spaanse soldaten zag de toestand er in december 1601 voor de belegerden er allesbehalve goed uit! Op 21 december waren de Spanjaarden overgegaan tot een nieuwe aanval op de Oude Stad. Alhoewel de aanval mislukte zaten de belegerden in een benarde positie: er was een nijpend tekort aan munitie, voedsel en nieuwe

manschappen. Door ongunstige winden konden de schepen uit de noordelijke Nederlanden niet binnenvaren en Vere beseftte dat Oostende te zwak was om een nieuwe aanvalsgolf te weerstaan. Hij stelt de aartshertog de overgave van de stad voor en op 25 december 1601 komt het tot een wapenstilstand. De 'onderhandelingen' tot overgave duren net zolang tot de verwachte 5 schepen (en nog 18 andere op komst) met bevoorrading binnenlopen en de strijd verder kan gezet worden.

De aartshertog was woedend over zoveel kwade trouw en beval een nieuwe grote aanval. Op 30 december start een felle beschieting waarbij de vesting langs de vier zijden tegelijkertijd wordt aangepakt. De belangrijkste krachtinspanning bij deze aanval was andermaal gericht op de Oude Stad. Door het veroveren van dit stadsdeel zouden de havens kunnen afgesloten worden en zou de bevoorrading stilvallen waarop de Nieuwe Stad snel tot overgave zou kunnen gedwongen worden...

Een eerste nevenaantal zou plaatsgrijpen aan de kant van Bredene en gericht zijn op het Eksternest (of Noordbastion), een tweede nevenaantal zou de Polderwerken tot doel hebben. Een derde aanval met duizend man zou een in het zuidwesten en westen gelegen ravelijn tot doel hebben. Het objectief van die aanval was de dijk van de stadsgracht door te snijden om zo die gracht droog te trekken.

Belegjaar 1602...

Op 7 januari 1602 breekt de hel los. De artillerie vuurt de hele dag en 's avond, bij laag water, doorwaden ca. 6.000 Spaanse soldaten de oude haven om zo de vesting te bestormen. Op het ogenblik dat de voorhoede met ladders de buitenwallen willen bestormen laat Vere de 'Tuymeldijk' doorsteken. Meer dan 2.5000 Spaanse soldaten worden door de zee meegesleurd en verdrinken.

Bezongen na afloop de Staatsen en de Engelsen de overwinning, de Spaans-Habsburgse legermacht beschouwde daarentegen de onderneming als de definitieve start van het eindoffensief

Op 4 februari beval Albrecht om alle Staatse en Engelse schepen de grond in te boren en de manschappen overboord te gooien om op die manier de bevoorrading van de belegerde stad te beletten.

In het tweede belegjaar gebeurde er eigenlijk niets doorslaggevend: de beschietingen bleven gestaag voortduren en werd al eens een bastion ingenomen dan werd die kort daarop door de tegenpartij heroverd...

Bij de voorbereiding van het eindoffensief werd beroep gedaan op spitsvondige ingenieurs om nieuwe aanvalstuigen te ontwerpen.

De Italiaanse architect Pompeo Targone stelde de bouw voor van een scheepsfort op wielen opdat de stad zowel vanuit de zee als vanuit de duinen met kanonnen zou kunnen beschoten worden. (afb. 5)

Een andere innovatie kwam van de beroemde ingenieur Gabriello Ughi. Hij stelde voor een vooruitgeschoven pierconstructie te bouwen. Vanaf de batterij 'de Grote kat' kon een zandrug in zee worden aangelegd met daarop een dijk en een schietplatform zodat vanuit deze positie de met proviand en munitie geladen Engelse en Staatse schepen onder vuur konden worden genomen om zo te beletten Oostende binnen te varen en de stad te bevoorraden.

Ook vanuit de oostzijde van de havengeul werden aanvalspogingen ondernomen. Charles de Longueval, graaf van Bucquoy, richtte in de duinen van Brede ne zijn hoofdkwartier in en van op een schorre werd vanuit twee geschutsstellingen (nl. het dijkfort en het Sint-Carolus) de havengeul onder vuur genomen.

Belegjaar 1603...

Op 2 januari 1603 werd het dijkfort en het 'fort Sint-Carolus' gedeeltelijk door zeewater overspoelt en ging Bucquoy over tot de bouw van het 'Luysbos'. Deze enorme vooruitgeschoven dijkconstructie stond langs de schans 'Boterarm' en was verbonden met de schans 'Sint-Philippus'. Deze stelling bood dekking aan de troepen die naar de ver vooruitgeschoven versterking 'Luysbos' werden gebracht.

Vanaf april 1603 werd de stad langs alle kanten beschoten en op 13 april 1603 veroveren Waalse en Spaanse troepen de Polderwerken. Een aanval op Santhil en Porc-Epic had daarbij de aandacht afgeleid.

Op 8 oktober 1603 werd Spinola opperbevelhebber van de Spaanse troepen. Spinola ontpopte zich al gauw tot een volleerd veldheer en ingenieur, een echte leider die lessen had getrokken uit het falen van de hertog van Parma en van aartshertog Albrecht.

Spinola dacht niet aan het veroveren van de stad met groot aanvalstuig a la Targone of Ughi, maar probeerde stap voor stap vanuit het zuiden en vooral vanuit het westen de stad aan te pakken en in te nemen waarbij vooral van ondermijning en explosieven gebruik werd gemaakt. Door het dichtmaken van allerlei vaartjes lukte hij erin de gracht in het westen te verzanden.

De nieuwe aanvalsgolf verplichtte Pieter van Gistel, de nieuwe gouverneur van Oostende, tijdelijke versterkingen of 'retirate' op te richten.

De Italianen hadden vanuit 'de Grote Kat' 'approches' aangebracht waardoor de westkant van de stad onder zware druk kwam te liggen: het 'Porc-Epic' werd overmeesterd en het bastion 'Helmont' ingenomen.

Op 17 december 1603 beval Pieter van Gistel deze bedreigde westkant te verkleinen. De eerste belangrijke afsnijding werd pas in maart 1604 aangebracht. Het ging om een courtine en twee nieuwe bolwerken die gelegen waren achter het 'Oude Polderbolwerk' en het 'Helmontbolwerk'.

Belegjaar 1604...

In april 1604 werd na een zware strijd het strategisch gelegen bolwerk 'Santhil' ingenomen. Vervolgens bezetten de belegeraars de ravelijnen 'Schottenberg' en 'Bekaf'.

Midden 1604 waren de Italiaanse en Spaanse troepen zo dicht bij de stad genaderd dat de nieuwe Oostendse gouverneur Daniël de Hertaing op 27 juni besloot een tweede afsnijding te laten uitvoeren.

Begin juni al startte ingenieur Ralf Dexter met de bouw van het laatste reduit, het 'Nieuwe Troje', ook nog 'Fort Roya' of 'Nova Troia' genoemd.

Op 13 september 1604 nemen de Spanjaarden de eerste afsnijding met de twee nieuwe bolwerken in. Een week later wordt de beslissende aanval op het 'Nieuwe Troje' ingezet. Voor de belegerden wordt stilaan de toestand onhoudbaar en op 20 september 1604 beginnen de onderhandelingen tussen Daniël de Hertaing en de gezanten van Spinola.

Maurits van Nassau was bereid Oostende op te geven op voorwaarde dat de overgebleven troepenmacht (4.500 soldaten) een vrije aftocht kregen en dat gevangenen werden uitgewisseld.

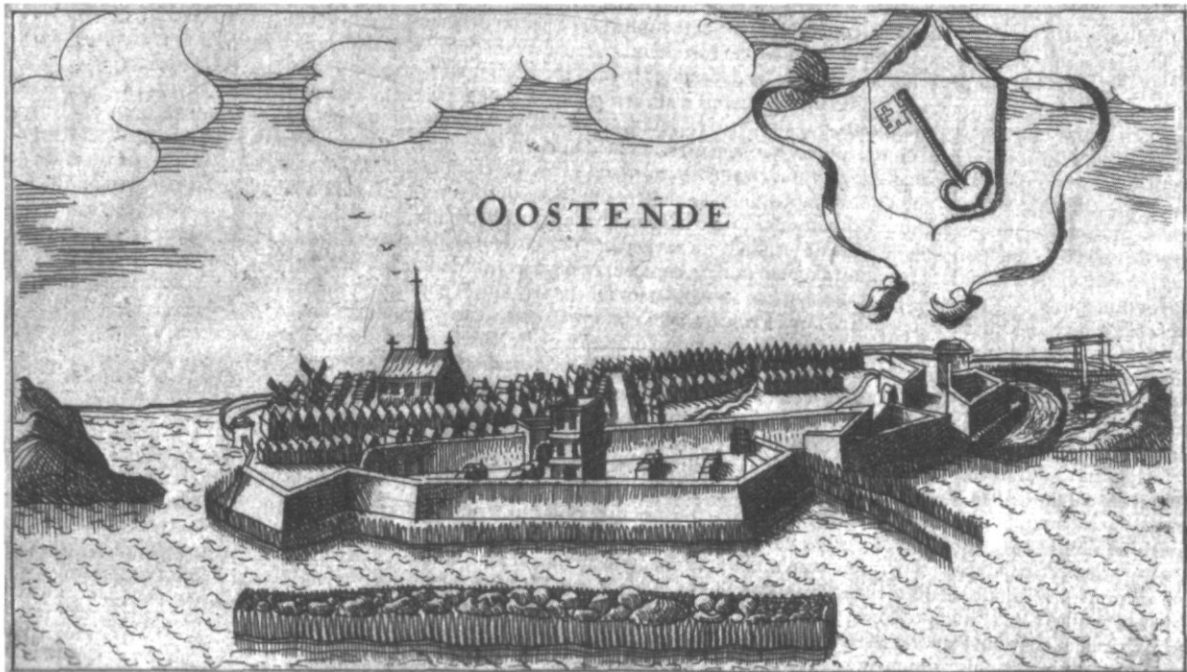
Op 22 september 1604 trekken de Staatsen, Engelsen en bijna alle overgebleven inwoners zich uit Oostende terug en worden naar Zeeland verscheept.

Op 3 oktober 1604 komen de aartshertogen Albrecht en Isabella de stad bezoeken en wat overblijft is een maanlandschap...(afb. 11)

De verliezen zijn enorm: de aartshertogelijke legers tellen 45.000 gesneuvelden, aan de zijde Staatsen, Engelsen, Schotten en Fransen word het dodencijfer op 52.000 geraamd.

**EIGENTIJDSE ICONO-
GRAFIE I.V.M. HET BELEG
VAN OOSTENDE**

Gelet de vele eigentijdse gravures en publicaties moet het 'Beleg van Oostende' menigeen tot de verbeelding hebben gesproken! Vaak zien we dat het basisconcept van de afbeeldingen hetzelfde is, ook omdat er toen vaak gekopieerd werd, zo ook bij afbeelding 1 en 2.

Afb. 1: Vogelvluhtperspectief vanuit zee met zicht op de stad gepubliceerd in o.a. volgende uitgave van Lodovico Guicciardini (1521-1589): 'Description de tout le Pais Bas autrement dict La Germanie Inferieure ou Basse allemande', Arnhem 1613

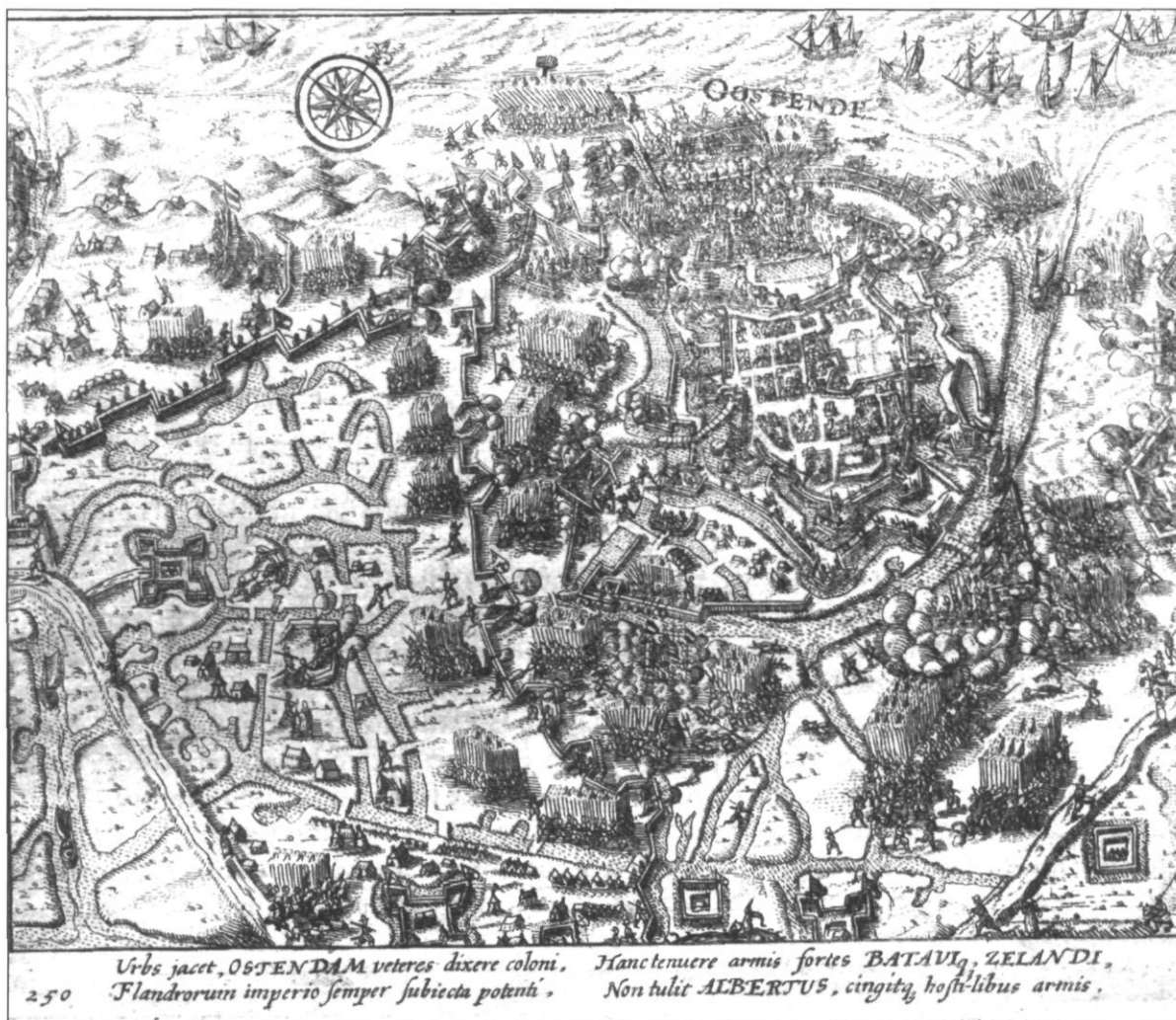
Afb. 2: Vogelvluftperspectief vanuit zee met zicht op de stad gepubliceerd in 1623 in 'Theasaurus Philo-Politicus. Das ist Politischen Schatzkaestlein guter Herren und bestendiger Freund' van Daniel Meisner. Na zijn overlijden in 1625 vult Ebenard Keiser het werk aan en geeft het uit onder de nieuwe titel 'Sciographia Cosmica'.

Beide gravures tonen Oostende in vogelvucht vanuit het noordoosten. Vooraan de Oude Stad met vernielde toren van de eerste parochiekerk. In de Nieuwe Stad zien we links achteraan de nieuwe parochiekerk. Oostende is een omwalde stad met twee haventoeegangen. Rechts vooraan de met rijs- en palissadewerk omzoomde oude haven(toegang) dat in 1446 werd gegraven. Links vooraan zien we dat door het slechten van de duinen in 1584 en het doorbreken van de dijk, ten oosten van de stad, het zeewater tot ver landinwaarts kon doordringen. Dit bracht tijdens het beleg voor de belegerden twee grote voordelen met zich mee: de Spaanse soldaten konden moeilijk de oostkant van de stad benaderen en de nieuw gevormde 'Geule' bleek de ideale bevoorradingsweg te zijn voor de belegerden toen de Oude haven onder zwaar vijandelijk vuur kwam te liggen.

Alhoewel Guicciardini al in 1589 overleden is zien we dat zijn werk wordt verdergezet. Diverse Hollandse drukkers en uitgevers hebben het werk aangevuld met de gebeurtenissen van na 1589, veel drukplaten werden bijgemaakt en de teksten aangevuld of aantrekkelijker gemaakt voor de mensen uit het noorden of dat deel der Nederlanden dat zijn eigen weg was gegaan en met de haven van Amsterdam een vooraanstaande plaats in Europa had ingenomen.

De prent van Meisner (afb. 2) is duidelijk geïnspireerd op de prent uit Guicciardini (afb. 1) Op de achtergrond zien we Oostende vanuit het noordoosten met op de voorgrond een zinnebeeldige voorstelling waarbij een krijgsheer, gewapend met een lans, zich tegen een kat verdedigt.

Onderaan de gravure een emblematische vers op drie regels in Latijn en Duits waarbij de krijgsdaden van de soldaat geroemd worden.

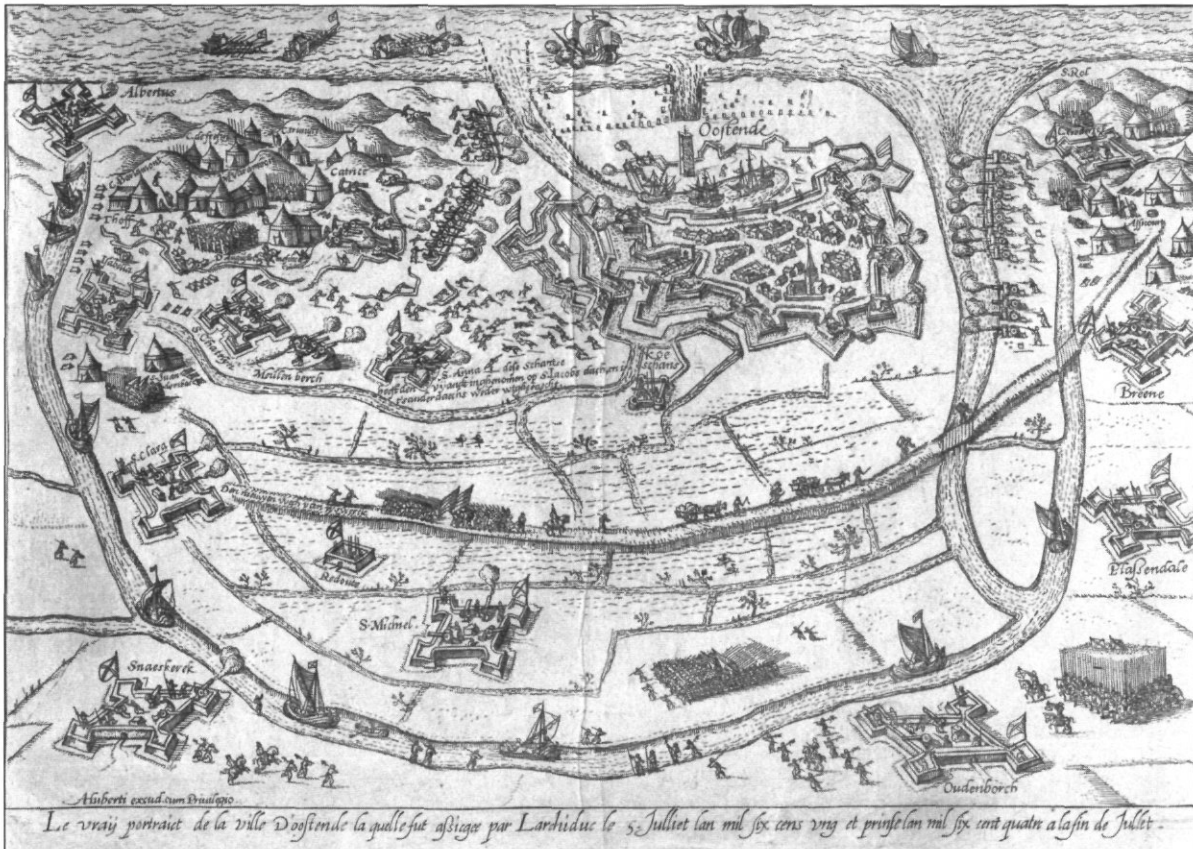

Afb. 3: Gravure met voorstelling van het begin van het beleg van Oostende, in 'Polemographica aurico-Belgica...', uitgegeven te Amsterdam bij W. Baudartius, 1622.

Beleg van Oostende gezien vanuit het zuiden met voorstelling van het gevecht aan het strand ter hoogte van de oude haven in juli 1601.

Oostende is omgeven door een gebastioneerde ringmuur, geconstrueerd tussen 1573 tot 1580. In een wijde kring rond de stad hebben de Spaanse belegeraars diverse forten opgeworpen: fort Albertus en fort Sint-Isabella in het westen, fort Sint-Clara en fort Sint-Michiels in het zuiden. In de poldervlakte rukken Spaanse troepen - maar ook huursoldaten van o.a. Italiaanse, Zwitserse, Duitse en Waalse origine! - op naar de stad terwijl de belegerden met scheepjes via de nieuw gevormde 'Geule' bevoorrad worden.

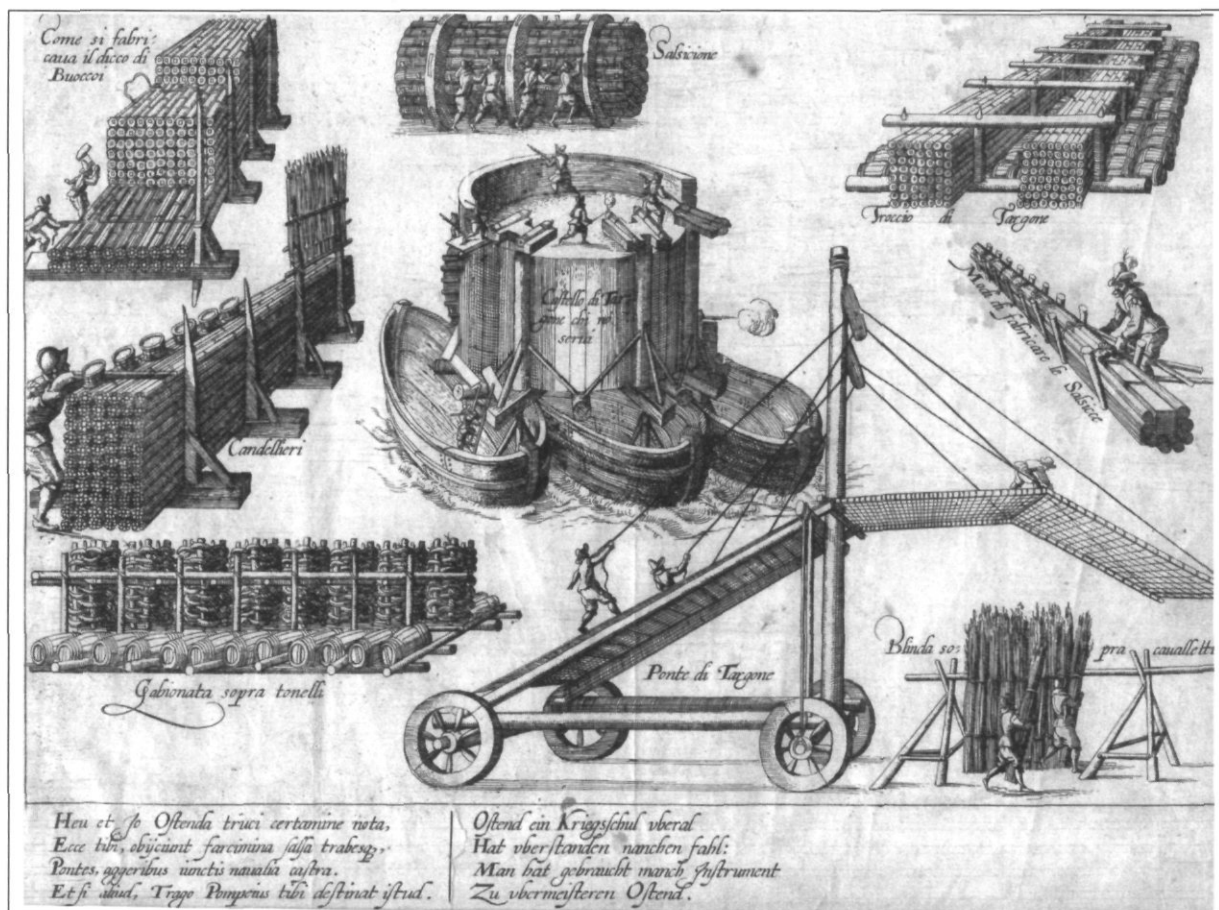
De gravure geeft de toestand weer tijdens het begin van het beleg (juli 1601) toen de hevigste gevechten zich afspeelden aan de westzijde van de stad nabij de oude haven en de oude stad. Volgens Albrechts strategische inzichten was deze plaats de zwakste schakel van de ganse verdediging en na meer dan drie jaar belegering en meer dan 100.000 doden zou dat ook zo blijken.

Afb. 4: Figuratief plan van de stad en omliggende tot Snaaskerke, Oudenburg, Plassendale en Bre[d]jene tijdens het beleg. De gravure van A. Huberti verscheen in het werk van G. Chappuys, 'Histoire generale de la Guerre en Flandre... Edition nouvelle, augmentee ...' Paris, 1633.

We zien hier een zicht in vogelvlucht op de stad en het omliggende vanuit het zuiden. De Spaanse belegeraar bouwde al vanaf het midden van de negentiger jaren van de 16^e eeuw opeenvolgende kringen van forten en schansen rondom de stad. Bedoeling was om de strooptochten vanuit Oostende naar het omliggende Westerkwartier te stoppen en om de stad aan een langdurige belegering te onderwerpen. Daarbij hoorde ook de aanleg van een weg die de forten onderling met elkaar verbond. Een eerste kring forten werd al voor 1600 aangelegd o.a. te Oudenburg, Plassendale en Snaaskerke. Een tweede kring kwam dicht bij de stad te liggen en omvatte de forten Sint-Albertus, Sint-Isabella, Sint-Clara en het Fort van Bredene. Ze waren gebouwd langs bevaarbare kreek en stonden in verbinding met de Ieperlee. Op die manier kon vanuit Nieuwpoort of Brugge

munitie, proviand en bouwmaterialen aangevoerd worden. Vanuit Plassendale werd zelfs een nieuw kanaal gegraven om het Fort van Bredene met zwaar oorlogsmateriaal te bevoorraden.

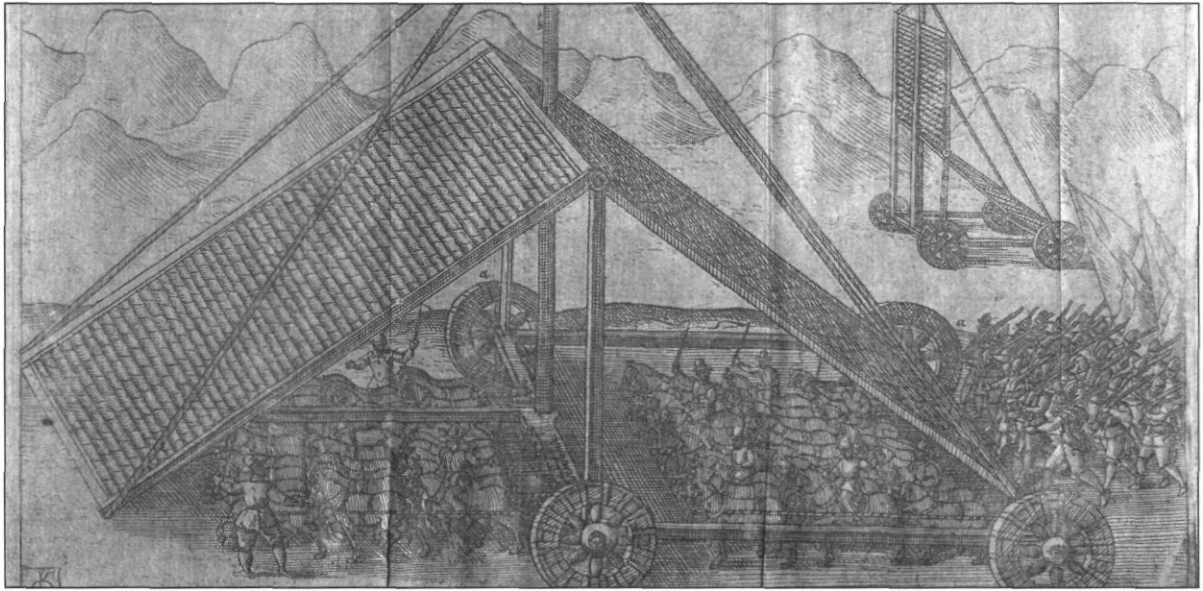
Afb. 5: Oostende als 'Kriegsschul' met de verschillende uitvindingen van Pompeo Targone. Kopergravure, anoniem uit een onbekend 17^e eeuws Duits werk.

In de beginfase van de belegering werden door de ingenieurs en legeroversten van beide kampen nieuwe verdedigings- en aanvalstechnieken uitgetest. 'Oostende' werd beschouwd als een krijgsschool en een verblijf van vier maanden tijdens het beleg werd omschreven als een 'universteyt' voor jonge krijgslieden die zich in het krijgsbedrijf wensten te bekwamen.

Talrijke in Oostende gebruikte uitvindingen werden in verhandelingen geïllustreerd. Enkele voorbeelden: 'Salsicione' of 'saucijzen' om de dijken te verstevigen, 'Candeheri' om de Spaanse soldaten tegen vijandelijk musketvuur te beschermen en 'Troccio di Targone', drijvende 'loopgrachten' die de soldaten veilig aan de overkant van de 'Geule' moesten brengen...

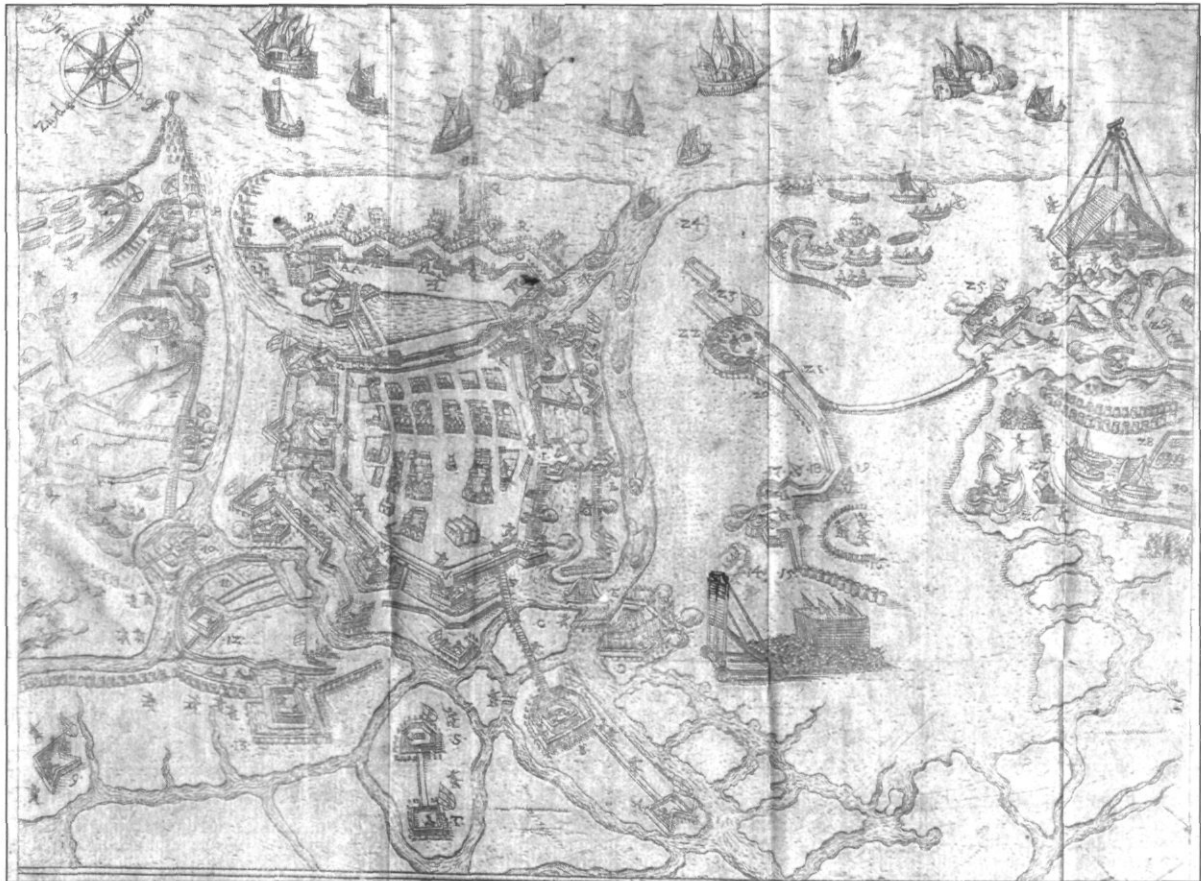
Echt spectaculair waren de 'Castello di Targone', een drijvende geschutstoren gemonteerd op drie boten van waarop men de stad wou beschieten vanuit zee en

de 'Ponte di Targone', een aanvalstuig met uitklapbare elementen die de Spaanse soldaten bij het benaderen van de stad beschutting moesten bieden (afb. 6) om dan, door het neerlaten van een loopbrug over de stadswallen, gemakkelijk toegang moest verlenen tot de belegerde stad, zo dacht Targone althans...

Afb. 6: De 'Ponte di Targone' naar C. Keller, 1604.

Vooraan zien we Targone's aanvalbrug met neergelaten loopbrug. Op die manier bood de loopbrug zowel bescherming aan de 48 (of meer) trekpaarden die het tuig in beweging moesten krijgen, als aan de soldaten. Boven rechts dezelfde 'Ponte di Targone' met opgeheven loopbrug.

Afb. 7: Figuratief plan van de stad en omliggende tijdens het beleg naar C. Keller, 1604.

Figuratief plan van de stad en het omliggende. Het beleg is in volle gang. Om de stad te benaderen en in te nemen werd beroep gedaan op spitsvondige ingenieurs om nieuwe aanvalstuigen te ontwerpen.

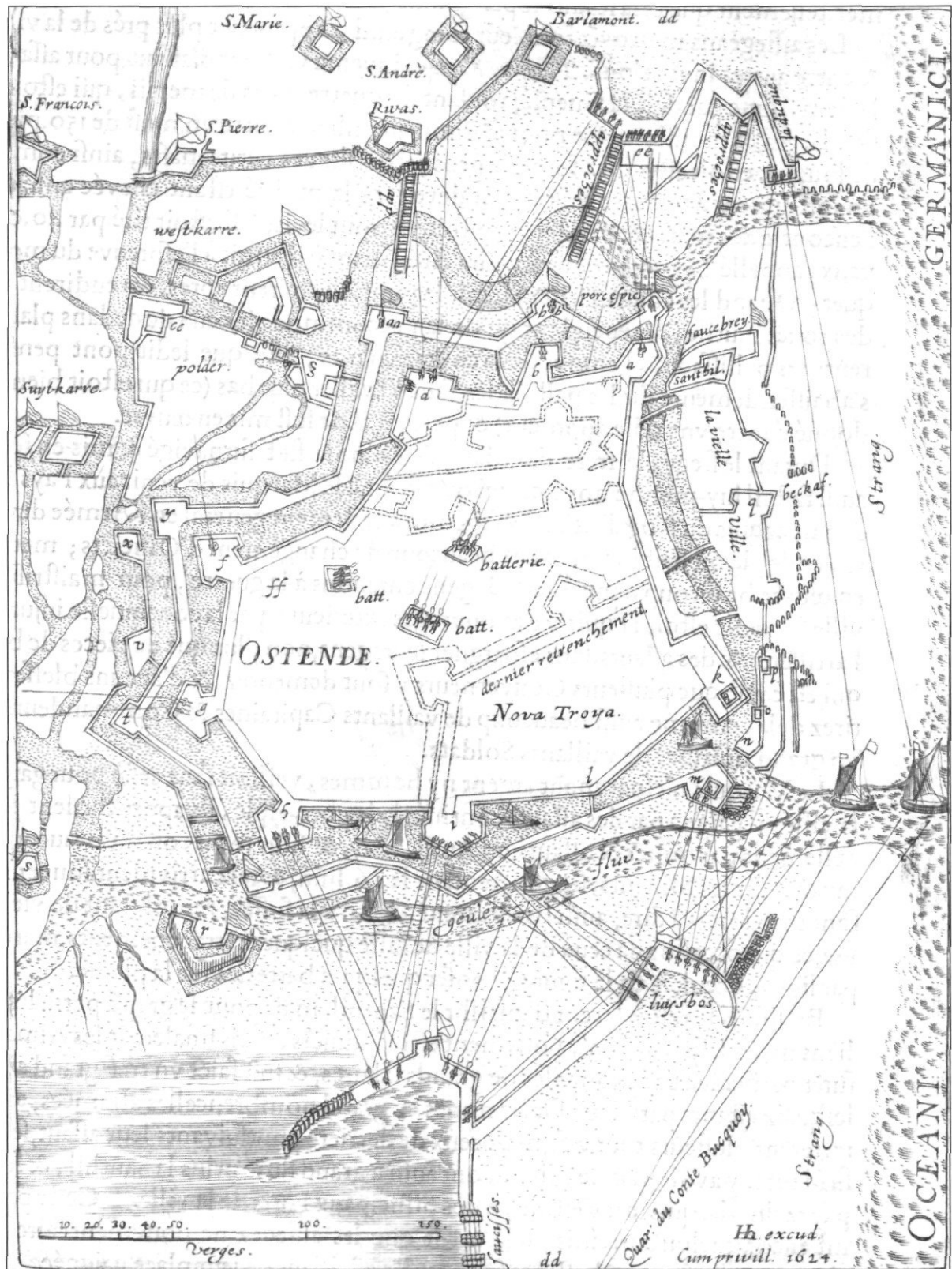
De Italiaanse architect Pompeo Targone stelde de bouw voor van een aanvalsbrug annex loopbrug opdat de 'Geule' overgestoken zou kunnen worden en de stadswallen gemakkelijk(er) overgeklauterd...

Ten oosten van de stad, aan de kant van Bredene, zien we op het strand de 'Brug van Targone' met neergelaten loopbrug. Meer naar onder, ter hoogte van de 'Spaanse Halve Maan' zien we dezelfde aanvalsbrug maar nu in offensieve opstelling, tzt. met opgeheven loopbrug om op die manier bescherming te bieden aan de oprukkende soldaten.

Een andere innovatie kwam van de ingenieur Gabriello Ughi. Hij stelde voor te westen van de oude haven een pierconstructie te bouwen vanaf de batterij 'de Grote kat' tot in zee. Van op een veertig (!) meter hoog schietplatform zouden de Spaanse kanonnen de ganse stad kunnen bestrijken en zouden de met proviand en munitie geladen Engelse en Staatse schepen onder vuur komen te liggen.

Ook vanuit de oostzijde van de havengeul werden aanvalspogingen ondernomen. Charles de Longeuval, graaf van Bucquoy, richtte in de duinen van Brede-

ne zijn hoofdkwartier in en vanop een schorre werd vanuit twee geschutsstellingen (nl. het 'dijkfort' en het 'Luysbos') de havengeul onder vuur genomen.

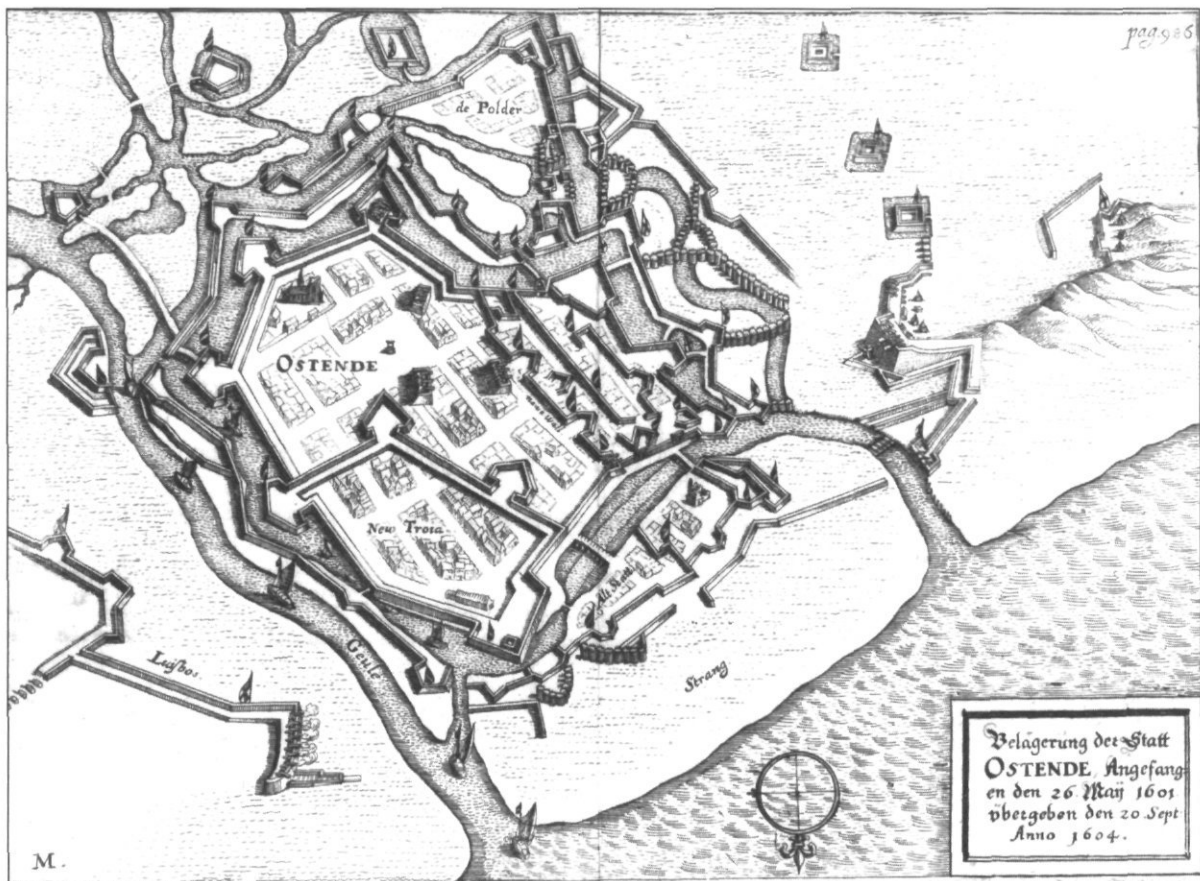
Afb. 8: Gravure uit H. Hondius 'Korte Beschrijvinghe ende Afbeeldinghe van de Generale Regelen van de Fortificatie', 1624, p. 79.

Het belegerde Oostende tijdens de laatste maanden van de gevechten. Met de komst van Spinola hebben de Spaanse belegeraars, weliswaar traag, maar gestaag veld gewonnen.

Spinola dacht niet aan het veroveren van de stad met groot aanvalstuig a la Targone of Ughi, maar probeerde stap voor stap vanuit het westen de stad aan te pakken en in te nemen. Door het dichtmaken van allerlei vaartjes lukte hij erin de gracht in het westen te verzanden waardoor Spaanse troepen de druk op de westelijke wallen en bastions sterk konden opdrijven.

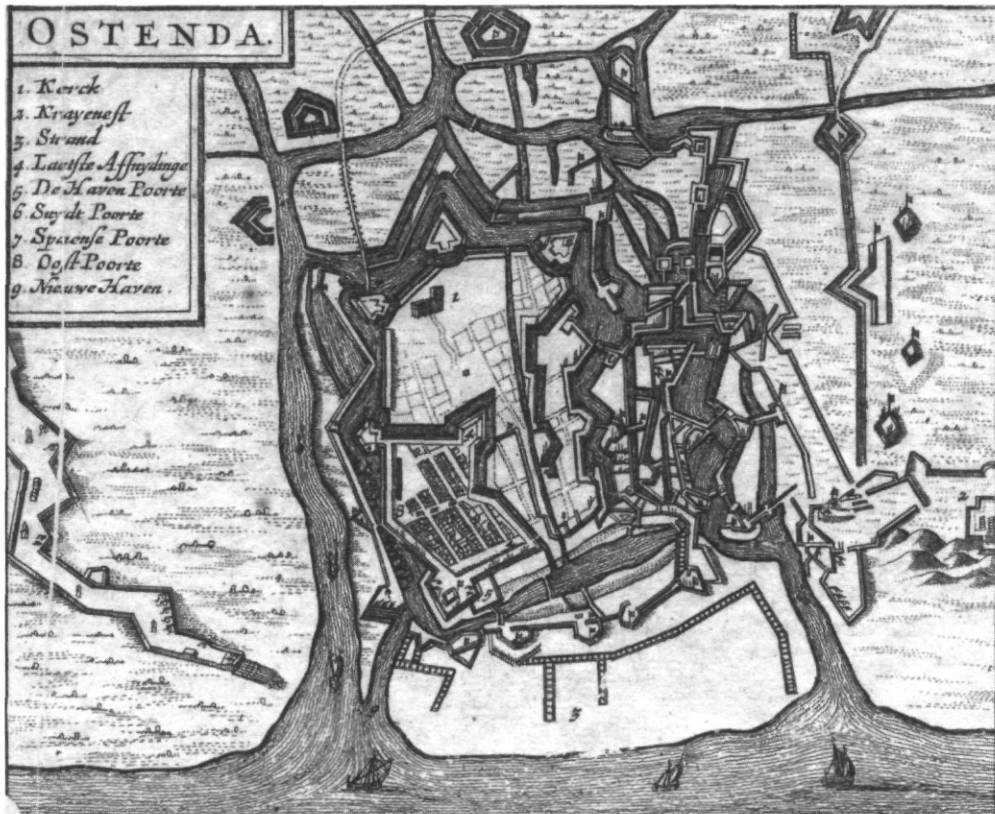
De aanvalsgolf verplichtte de belegerden om tijdelijke versterkingen of 'retirate' op te richten en op 17 december 1603 beval Pieter van Gistel, gouverneur van Oostende, deze bedreigde westkant te verkleinen. De eerste belangrijke afsnijding werd pas in maart 1604 aangebracht. Het ging om een courtine en twee nieuwe bolwerken die gelegen waren achter het 'Oude Polderbolwerk' en het 'Helmontbolwerk'.

Op de gravure van Hondius zien we in stippellijn de twee 'afsnijdingen' aangeduid. Het laatste bolwerk voorzien van twee bastions krijgt zelfs een naam: 'Nova Troya' naar gelijkenis van het roemrijke Troje in het Midden Oosten.

Afb. 9: 'Belagerung der statt ostende, Anfangen den 26 May 1601 [sic], ubergeben den 20 sept(ember) Anno 1604.', gemerkt pag. 986, uit een onbekend Duits werk.

De gravure toont ons het plan van de stad en de omgeving in 1604 tijdens de einddagen van het offensief. Florentius Balthasar is de eerste die de eindfase van het beleg op die manier voorstelt. Zijn prent zal inspirerend werken want tot laat in de 17^e eeuw zal ze gekopieerd worden of aanleiding geven tot navolgen.

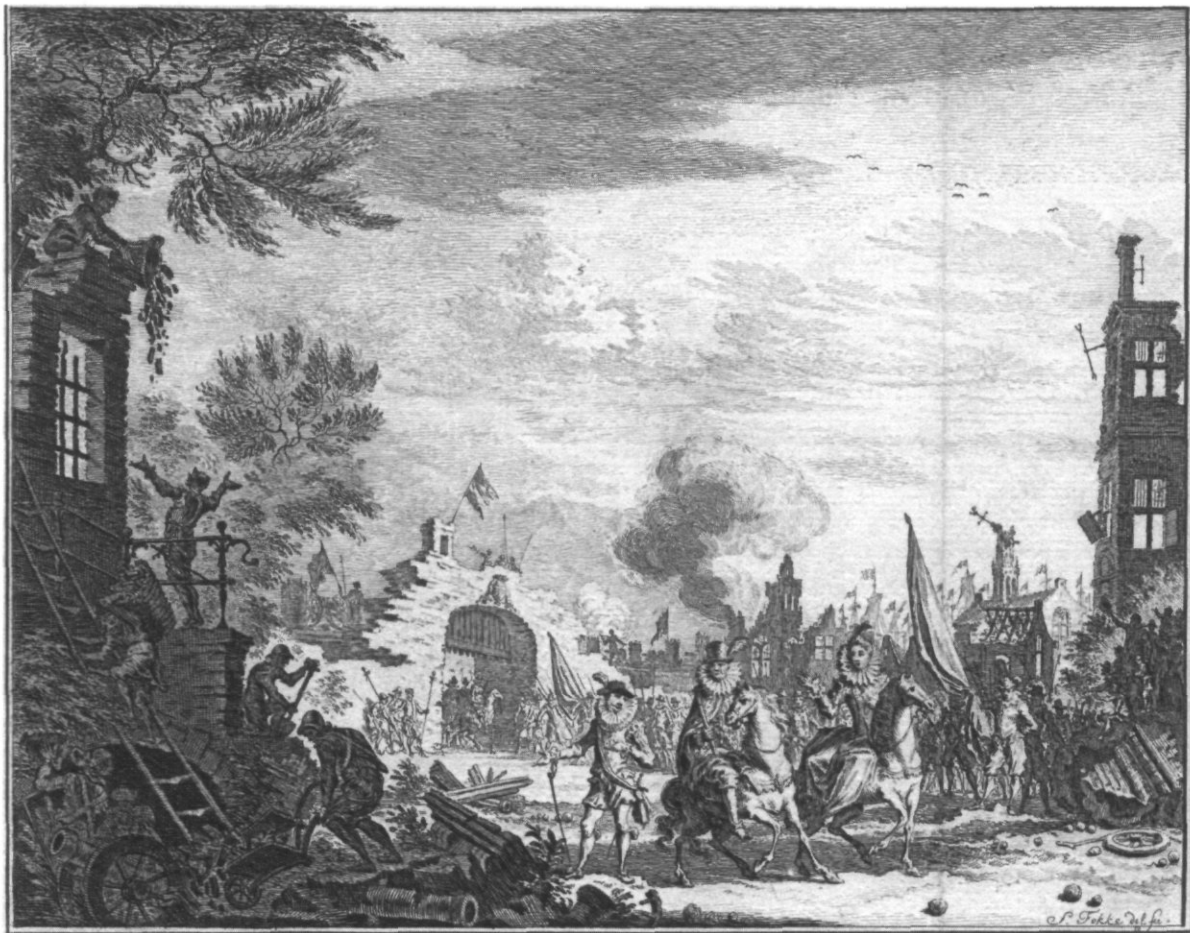

Afb. 10: Gravure uit L. Guicciardini, 'Beschryvinghe der Nederlanden...', 1660, Amsterdam, G. Bleau.

Vrije kopie van het plan van de stad en omliggende na de overgave in september 1604 uitgegeven door A. Sanderus in 1641. Gekopieerd worden en kopieën maken was toentertijd niets ongewoons.

Het plan, met het noorden naar onder gekeerd geeft goed de vestingwerken weer van de belegerden en de belegeraars.

Omgeven door water en met twee (en in feite) drie haventoeegangen was Oostende schier oninneembaar. De verbetering van de gevechten, de massale geldelijke middelen en de ontelbare doden en gewonden illustreren hier tot wat overdreven fanatisme uiteindelijk kunnen leiden: een uitgeroeide en een totaal geruïneerde stad die decennia lang tijd zal nodig hebben om enigszins uit zijn as te herrijzen.

OOSTENDE, na de overgave aan de Aartshertogen Albertus en Izabella, in 't jaar 1604.

Afb. 11: Kopergravure uit J. Wagenaar, 'Vaderlandsche Historie', 1749.

Vooraan Albrecht en Isabella te paard tussen de puinen van de totaal verwoeste stad. Spaanse soldaten houden met geheven vaandel de wacht terwijl het puin wordt geruimd en verwoeste bouwvallen verder worden afgebroken. Oostende was totaal vernield en ontvolkt. Via belastingsvoordelen en grote economische voordelen probeerden de aartshertogen stad Oostende nieuw leven in te blazen.

Erwin Mahieu
januari 2004

Vervolg op de tekst uit het Jaarboek Ter Cuere 2002

**G E B O O R T E N E N
S T E R F G E V A L L E N
T E B R E D E N E
V A N A F
1 8 3 3 .**

31 december 1832	STEEN GENOVEVA FRANCISCA is geboren om 7 uur 's avonds en de volgende dag gedoopt. Dochter van Joannes Jozef Steen, geboren te Gistel en 30 jaar oud en van Joanna Clara Decloet, geboren te Gistel en 26 jaar oud. Peter is Franciscus Lingier en meter Maria Anna Surmont.
03 januari 1833	ENGELBREGHT ENGELBERTUIS is overleden om 10 uur 's avonds en begraven op 6 januari 1833. Jonggezel van 33 jaar en geboren te Bredene. Is de zoon van Peter en Isabella Clara Brouckere.
04 januari 1833	LAMOTE THERESIA FRANCISCA is geboren om 1 uur in de nacht en dezelfde dag gedoopt. Is de dochter van Ferdinand Lamote, geboren te Steene en 30 jaar oud en van Barbara Cecilia Haemerlynck, geboren te Bredene en 43 jaar oud. Peter is Engelbert Lamote en meter Theresia Defever.
14 januari 1833	VANDAELE FRANCISCUS is overleden om 9 uur in de morgen en op 15 januari begraven. Geboren te Vlissegem en 71 jaar oud. Is de zoon van Peter en Anna Maria Petronella Clara Schotte en weduwnaar van Joanna Barremaeker.
18 januari 1833	GELDHOF LEVINUS is overleden om 10 uur in de avond. Een kind van het mannelijk geslacht, 18 maanden oud en geboren te Bredene. Zoon van Joannes Franciscus en Theresia Castelein. Begraven op 20 januari 1833
27 januari 1833	HAUTEKIER CAROLUS is overleden om 7 uur in de morgen. Een kind van het mannelijk geslacht, 2 jaar oud en geboren te Bredene. Zoon van Carolus en Francisca Vandenberghe. Begraven op 30 januari 1833.
07 februari 1833	FLOCKMANS JOANNES PETRUS is overleden om 9 uur 's avonds. Een kind van het mannelijk geslacht, 2 jaar oud en geboren te Bredene. Zoon van Peter Joannes en van Francisca Catharina Wullaert. Begraven op 9 februari 1833.
	DEJAEGER JULIANA is overleden om 9 uur in de morgen. Een kind van het vrouwelijk geslacht, 7 jaar oud en geboren te Bredene. Is de dochter van Joannes en Anna Theresia Cavereel. Begraven op 9 februari 1833.
12 februari 1833	DEPECKER ROSALIE is geboren om 4 uur in de morgen. Is de dochter van Joannes Baptist Depecker, geboren te Houttave en 33 jaar oud en van Joanna Vanmusterhove, geboren te Bredene en 32 jaar oud. Meter is Anna Versluys.
	D'ONCE CAROLUS is overleden om 5 uur in de morgen. Geboren te Nieuwpoort en 38 jaar oud. Is de zoon van Carolus en Cecilia Pinte en echtgenoot van Catharina Vanclooster. Begraven op 13 februari 1833.

13 februari 1833	EVERAERT AMANDUS is overleden om 3 uur in de nacht. Een kind van het mannelijk geslacht, 5 maanden oud en geboren te Bredene. Zoon van Peter en Maria Vermeesch. Begraven op 14 februari 1833.
16 februari 1833	VANDEKINDEREN MELANIE is overleden om 9 uur in de morgen. Een kind van het vrouwelijk geslacht en 4 maanden oud en geboren te Bredene. Is de natuurlijke dochter van Sofie Vandekinderen. Begraven op 18 februari 1833.
	CORNU FRANCISCUS is overleden om 3 uur in de namiddag. Een kind van het mannelijk geslacht, geboren te Bredene en 3 jaar oud. Zoon van Peter en Anna Theresia Borny. Begraven op 18 februari 1833.
25 februari 1833	LINGIER JULIANA ROSALIA is geboren om 1 uur in de namiddag en de volgende dag gedoopt. Is de dochter van Franciscus Jozef Lingier, geboren te Oudenburg en 33 jaar oud en van Rosalia Vandenbroucke, geboren te Westkerke en 26 jaar oud. Peter is Henri Vandenbroucke die in de plaats komt van Franciscus Vandenbroucke en meter Ursula Huyse.
25 februari 1833	JONCKHEERE ROSALIE CATHARINA is geboren om 6 uur 's avonds en de volgende dag gedoopt. Is de dochter van Franciscus Jacob Jonckheere, geboren te Wenduine en 36 jaar oud en van Isabella Vandenbroele, geboren te Bredene en 37 jaar oud. Peter is Norbert Pyra en meter Sofie Antonia Vernieuwe.
07 maart 1833	CLAERHOUT LEOPOLD is geboren om halfvier in de namiddag en de volgende dag gedoopt. Is de zoon van Peter Jacob Claerhout, geboren te Gistel en 29 jaar oud en van Anna Theresia Lenaert, geboren te Bredene en 31 jaar oud. Peter is Joannes Vermeulen en meter Sofie Renaert.
11 maart 1833	VANPARIJS IVO is overleden om 10 uur in de morgen. Jongeling van 24 jaar en geboren te Bredene. Is de zoon van Jacobus en Anna Maenhout. Begraven op 14 maart 1833.
13 maart 1833	DE MAEKER CAROLUS LUDOVICUS is geboren om 9 uur in de voormiddag en de volgende dag gedoopt. Is de zoon van Jozef De Maeker, geboren te Bredene en 33 jaar oud en van Isabella Allaert, geboren te Oudenburg en 22 jaar oud. Peter is Engelbert Jozef Vermander en meter Francisca Demeno.
14 maart 1833	MAES MEDARD is overleden om 5 uur in de namiddag. Een kind van het mannelijk geslacht en 20 maanden oud. Geboren te Bredene. Is de zoon van Franciscus en Anna Theresia Vanloo. Begraven op 17 maart 1833.
20 maart 1833	VANTYGHM MARIA ANNA is overleden om 4 uur in de namiddag. Geboren te Zandvoorde en 64 jaar oud. Is de dochter van Peter en Damman ? en weduwe van Mathei Vandamme. Begraven op 22 maart 1833.
23 maart 1833	BOSSEE JOANNES BAPTIST is overleden om 11 uur 's nachts. Geboren te oostkerke en 31 jaar oud. Is de zoon van Joannes Baptist en Isabella Francisca De Bruykere en echtgenoot van Angeline Devilder. Begraven op 25 maart 1833.

01 april 1833	ASPESLAG VERGINIA is overleden om 1 uur in de namiddag. Een kind van het vrouwelijk geslacht van 12 jaar oud. Geboren te Bredene. Is de dochter van Joannes Baptist en Lucia Deswaef. Begraven op 3 april 1833
04 april 1833	FORTUYNE CORNELIS is overleden om 11 uur in de morgen. Geboren te Vlissegem en 81 jaar oud. Is de natuurlijke zoon van ... en gehuwd met Victoria Haemers. Begraven op 7 april 1833.
09 april 1833	RYCKEBOER MARIA is overleden om elf uur. Geboren te Leisele en 59 jaar oud. Is de dochter van August en Francisca Helle en echtgenote van Petrus Everaert. Begraven op 13 april 1833.
17 april 1833	STEEN PHILIBERTUS is overleden om 8 uur 's avonds. Een kind van het mannelijk geslacht van 2 jaar oud en geboren te Bredene. Is de zoon van Jacobus en Joanna Sijs. Begraven op 19 april 1833.
18 april 1833	SALLIER SILVIA MARIA is overleden om 8 uur 's avonds. Een kind van het vrouwelijk geslacht van 18 maanden oud en geboren te Bredene. Is de dochter van Philippe en Catharina Lenaert. Begraven op 20 april 1833.
22 april 1833	HOLLEVOET ANDREA JOZEFA is geboren om 10 uur in de morgen en dezelfde dag gedoopt. Is de dochter van Peter Jacob Hollevoet, geboren te Ichtegem en 32 jaar oud en van Maria Godelieve Declercq, geboren te Eernegem en 44 jaar oud. Peter is Philippe Vanderbeke en meter Anna Theresia Declercq.
25 april 1833	HOLLEVOET AGNES is overleden om 4 uur in de morgen. Geboren te Klemskerke en 66 jaar oud. Is de dochter van Corneel en Anna Maria Lomme en echtgenote van Franciscus Cloet. Begraven op 27 april 1833.
28 april 1833	HELSMOORTELE CAROLUS LUDOVICUS is overleden om 3 uur in de nacht. Een kind van het mannelijk geslacht van 2 maanden oud en geboren te Bredene. Zoon van Nicolai en Anna Declercq. Begraven op 1 mei 1833.
02 mei 1833	JANSSENS PAULINA is overleden om 12 uur middernacht. Een kind van het vrouwelijk geslacht van 2 jaar oud en geboren te Bredene. Is de dochter van Henri en Catharina Dauw. Begraven op 3 mei 1833.
05 mei 1833	MATTHYS CLEMENTINE PAULINE is geboren om 7 uur in de morgen en de volgende dag gedoopt. Is de dochter van Henri Matthys, geboren te Bredene en 39 jaar oud en van Maria Theresia Vandeputte, geboren te Leffinge en 33 jaar oud. Peter is Ludovicus Zwaenepoel en meter Maria Goethals. De akte werd ondertekend door H.A.Vandecasteele.
06 mei 1833	MAERTENS JACOBUS is overleden om 5 uur in de morgen. Een kind van het mannelijk geslacht van 8 jaar oud en geboren te Bredene. Is de zoon van Jacobus en Cecilia Deweerdt. Begraven op 8 mei 1833.
13 mei 1833	DECLERCQ ROSALIE MARIA is geboren om 6 uur 's avonds en de volgende dag gedoopt. Is de dochter van Philippe Declercq, geboren te Houttave en 30 jaar oud en van Sofie Duco, geboren te Bredene en 34 jaar oud. Peter is Jozef Duco en meter Maria Billeau.
21 mei 1833	CLOET MELANIE is overleden om 3 uur in de namiddag. Een kind van het vrouwelijk geslacht van 7 maanden oud en geboren te Bredene. Is de dochter van Joannes en Sofie Copman. Begraven op 23 mei 1833.

24 mei 1833	ADAMS ADELAIDA FRANCISCA is overleden om 3 uur in de namiddag. Een kind van het vrouwelijk geslacht van elf weken en geboren te Bredene. Is de dochter van Joannes en Maria Ostijn. Begraven op 26 mei 1833.
29 mei 1833	DANNEEL PETRUS JOANNES is overleden om 7 uur in de morgen. Een kind van het mannelijk geslacht van elf jaar oud en geboren te Bredene. Is de zoon van Philippe en Anna Theresia Senesael. Begraven op 31 mei 1833
30 mei 1833	MATTHIJS CLEMENTINE PAULINA is overleden om elf uur in de nacht. Een kind van het vrouwelijk geslacht van 1 maand oud en geboren te Bredene. Is de dochter van Henri en Maria Theresia Vandeputte. Begraven op 1 juni 1833. (geboren op 5 mei 1833 –zie)
31 mei 1833	LAMBERS FRANCISCUS is overleden om 4 uur in de namiddag. Een kind van het mannelijk geslacht van 4 jaar oud en geboren te Bredene. Is de zoon van Peter en Isabella Schaut. Begraven op 2 juni 1833.
04 juni 1833	MYLLE THERESIA FRANCISCA is geboren om 1 uur in de nacht en dezelfde dag gedoopt. Is de dochter van Henri Jozef Mylle, geboren te Zandvoorde en 37 jaar oud en van Isabella Victoria Vermeesch, geboren te Oostende en 27 jaar oud. Peter is Carolus Amandus Mylle en meter Maria Cecilia Vermeesch.
07 juni 1833	D'HOYERS APPOLONIA is overleden om 3 uur in de morgen. Ongehuwde vrouw van 64 jaar en geboren te Zandvoorde. Is de dochter van Eduard en Helena Slinkaert. Begraven op 8 juni 1833.
09 juni 1833	DECUYPER JOANNES FRANCISCUS is geboren om halftien in de voormiddag en de volgende dag gedoopt. Is de zoon van Engelbert Decuyper, geboren te Bredene en 34 jaar oud en van Joanna Clara D'Hoyers, geboren te Snaaskerke en 34 jaar oud. Peter is Franciscus Xaverius Vanhuele en meter Amelia Zwaenepoel.
11 juni 1833	LINGIER CLEMENTINE SOFIE is geboren om 12 uur middags en de volgende dag gedoopt. Is de dochter van Constantin Fidelis Lingier, geboren te Oudenburg en 37 jaar en van Laura Bernardine Verbeke, geboren te Ettelgem en 33 jaar oud. Peter is L Lingier en meter Sofie Minne.
15 juni 1833	VERGHOTE JOANNES FRANCISCUS is overleden om 9 uur in de avond. Een kind van het mannelijk geslacht van 1 jaar oud en geboren te Bredene. Is de zoon van Emanuel en Leonora Vandaele. Begraven op 17 juni 1833.
19 juni 1833	VANDAMME JOANNA THERESIA is overleden om 3 uur in de namiddag. Een kind van het vrouwelijk geslacht van 6 maanden oud en geboren te Bredene. Is de dochter van Franciscus en Barbara Theresia Lapon. Begraven op 21 juni 1833.
24 juni 1833	DEPAGIE FRANCISCUS LEOPOLD is overleden om 4 uur in de morgen. Een kind van het mannelijk geslacht van 1 maand oud en geboren te Bredene. Is de zoon van Philippe Jacobus en Victoria Vermeesch. Begraven op 26 juni 1833.
27 juni 1833	DANNEEL ANNA MARIA is overleden om 3 uur in de namiddag. Een kind van het vrouwelijk geslacht van 16 jaar oud en geboren te Bredene. Is de dochter van Philippe en Anna Theresia Senesael. Begraven op 29 juni 1833.

03 juli 1833	MESTDAGH JOANNES is overleden om 6 uur in de morgen. Een jongeling van 24 jaar oud en geboren te Bredene. Is de natuurlijke zoon van Carolina Mestdagh. Begraven op 7 juli 1833.
20 juli 1833	MATTON JOZEF is overleden om 5 uur in de morgen. Geen verder gegevens ingeschreven.
21 juli 1833	ELSMOORTELE PETRUS is overleden om 8 uur in de morgen. Een kind van het mannelijk geslacht van 3 jaar oud en geboren te Bredene. Is de zoon van Petrus en Catharina Cadouck. Begraven op 23 juli 1833.
26 juli 1833	DECLERCQ ROSALIA MARIA is overleden om 1 uur in de nacht. Een kind van het vrouwelijk geslacht van 2 maanden oud en geboren te Bredene. Is de dochter van Philippe en Sofie Duco. Begraven op 27 juli 1833 (zie geboorte 13 mei 1833)
28 juli 1833	HEINTJENS EUGENIA is overleden om 1 uur in de nacht. Een klein meisje van 8 maanden oud en geboren te Bredene. Is de dochter van Joannes en Cecilia Robays. Begraven op 30 juli 1833.
29 juli 1833	DASSEVILLE ANNA MARIA is overleden om 7 uur 's avonds. Geboren te Bredene en 72 jaar oud. Is de dochter van Petrus Carolus en Joanna Catharina Helmoortel. Begraven op 30 juli 1833
04 augustus 1833	VERKEYN MATILDA JOANNA is overleden om 7 uur 's avonds. Een meisje van 8 jaar en geboren te Bredene. Is de dochter van Antonio en Theresia Catharina Vanpottelberghe. Begraven op 6 augustus 1833.
06 augustus 1833	VANBEVEREN ELISABETH is overleden om 10 uur in de morgen. Een klein meisje van 5 jaar en geboren te Bredene. Is de dochter van Jacob en Maria Pycke. Begraven op 8 augustus 1833
16 augustus 1833	BRAEDT AMELIE FRANCISCA is geboren om 2 uur namiddag en de volgende dag gedoopt. Is de dochter van Joannes Franciscus Braedt, geboren te Gistel en 43 jaar oud en van Joanna Theresia Fasyck, geboren te Bredene en 35 jaar oud. Peter is Cornelis Cappelle en meter Sofie Chieland.
21 augustus 1833	DECLER LUDOVICUS FRANCISCUS is overleden om 9 uur in de voormiddag. Een kind van het mannelijk geslacht, geboren te Bredene en 5 uur oud. Is de zoon van Amandus en Anna Theresia Michiels. Begraven op 22 augustus 1833
23 augustus 1833	VANHOORNE FRANCISCUS JOZEF is geboren om 4 uur in de morgen en dezelfde dag gedoopt. Is de zoon van Philippe Jacob Vanhoorne, geboren te Bredene en 32 jaar oud en van Isabella Clara Vanderbeke, geboren te Bredene en 26 jaar oud. Peter is Constantin Vanmassenhove en meter Jozefa Vanderbeke.
27 augustus 1833	DE MAEKER CLEMENTINE PAULINE is geboren om 9 uur 's morgens en de volgende dag gedoopt. Is de dochter van Paul Peter De Maeker, geboren te Bredene en 38 jaar en van Barbara Vanderbeke, geboren te Bredene en 32 jaar oud. Peter is Philippe Vanderbeke en meter Isabella Allaert.
29 augustus 1833	VANDECASTEELE AMELIA FRANCISCA is geboren om 4 uur in de namiddag en de volgende dag gedoopt. Is de dochter van Jozef Vandecasteele, geboren te St. Michiels Brugge en 59 jaar oud en van Damphina Aspeslagh, geboren te Bredene en 38 jaar oud. Peter is Henri Jozef Mille en meter Victoria Isabella Maelfait.

01 september 1833	HEEREBOUT LUDOVICUS is geboren om 4 uur in de morgen en dezelfde dag gedoopt. Is de zoon van Jozef Heerebout, geboren te Klemskerke en 34 jaar oud en van Catharina Francisca Spegelaere, geboren te Ettelgem en 32 jaar oud. Peter is Ludovicus Lingier en meter Emeliana Lingier.
02 september 1833	AERNOUT LAURENTUS FRANCISCUS is laat in de avond overleden ten gevolge van verdrinking. Op 13 september 1833 werd het lijk teruggevonden en hier begraven. Is de zoon van Laurent en Joanna Mulders uit Oostende en was gehuwd met Maria Theresia Dumey.
06 september 1833	GERMONPREZ MARIA THERESIA is overleden om 5 uur in de morgen. Geboren te Leffinge en 77 jaar oud. Is de dochter van Bernard en Appollonia Wyngaerde en weduwe van Jacob Waegenaere. Begraven op 8 september 1833.
08 september 1833	GELDHOF ANNA THERESIA is geboren om 2 uur in de namiddag een de volgende dag gedoopt. Is de natuurlijke dochter van Cecilia Geldhof, geboren te Bredene en 23 jaar oud. Zij is zelf de dochter van Joannes en Cecilia Decler. Peter is Joannes Geldhof en meter Joanna Niemeesch.
16 september 1833	VANDECASTEELE JOANNA CATHARINA is overleden op de middag. Ongehuwde vrouw van 56 jaar en geboren te Oudenburg. Is de dochter van Fernand Jacobus en Anna Theresia Bulcke en werd op 19 september 1833 begraven.
24 september 1832	LENAERT SOFIE FRANCISCA is geboren om 2 uur namiddag en de volgende dag gedoopt. Is de dochter van Antoon Lenaert, geboren te Bredene en 36 jaar oud en van Joanna Theresia Theunix, geboren te Bredene en 39 jaar oud. Peter is Henri Jozef Lava en meter Joanna Theresia De Rouck. Akte ondertekend door H.A. Vandecasteele.
01 oktober 1833	VERSCHEURE PHILIPPE JACOBUS is overleden om 5 uur in de namiddag. Een man van 48 jaar en geboren te Leffinge. Is de zoon van Christopher en Isabella Plancke en echtgenoot van De Bruyne Suzanne. Begraven op 3 oktober 1833
05 oktober 1833	PAUWELS PETRUS FRANCISCUS is overleden om halfeen 's nachts. Een man van 76 jaar. Is de zoon van Franciscus Joannes en Regina Braem en weduwenaar van Barbara D'Hoyer. Begraven op 7 oktober 1833
08 oktober 1833	HUBERT ANNA MARIA is geboren om 3 uur in de namiddag en de volgende dag gedoopt. Is de dochter van Jacob Hubert, geborente Bredene en 34 jaar oud en van Francisca De Baeke, geboren te Jabbeke en 27 jaar oud. Peter is Engelbert Hubert en meter Regina Derudder.
14 oktober 1833	SCHAUT ROSALIA THERESIA is geboren om 10 uur 's morgens en dezelfde dag gedoopt. Is de dochter van Carolus Jozef Schaut, geboren te Bredene en 30 jaar oud en van Maria Theresia Vanloo, geboren te Slype en 24 jaar oud. Peter is Joannes Lingier en meter Theresia Maenhout.
16 oktober 1833	JANSSENS JOSEPHUS FRANCISCUS is overleden om 3 uur in de morgen. Een kind van het mannelijk geslacht 9 maanden oud en geboren te Bredene. Is de zoon van Sebastiaan en Maria Anna Lievens. Begraven op 18 oktober 1833.

	HELSMOORTEEL CONSTANTINUS is plotseling overleden om 7 uur 's avonds na te zijn verdronken. Een kind van 7 jaar en geboren te Bredene. Is de zoon van Joannes Franciscus en Dominica Bosmas en op 19 oktober begraven. HELSMOORTEEL PETRUS JACOBUS is plotseling overleden om 7 uur 's avonds na te zijn verdronken. Is de zoon van Joannes Franciscus en Dominica Bosmas en op 19 oktober begraven.
18 oktober 1833	DESCHEPPER SOFIE FRANCISCA is geboren om 3 uur in de morgen en de volgende dag gedoopt. Is de dochter van Joannes Deschepper, geboren te Jabbeke en 38 jaar oud en van Anna Theresia Maenhout, geboren te Bredene en 27 jaar oud. Peter is Petrus Deschepper en meter Theresia Maenhout.
19 oktober 1833	DEVOS LEOPOLD FRANCISCUS is geboren om 5 uur in de morgen en de volgende dag gedoopt. Is de zoon van Joannes Franciscus Devos, geboren te Zandvoorde en 37 jaar oud en van Jozefa Vandenberghe, geboren te Ettelgem en 31 jaar oud. Peter is Philippe Jacobus Vandenberghe en meter Catharina Devos.
24 oktober 1833	KNOCKAERT HENRI JOZEF is geboren om halfnegen in de avond en de volgende dag gedoopt. Is de zoon van Jacobus Knockaert, geboren te Zerkegem en van Rosa Copman, geboren te Bredene. Peter is Jacobus Vanvolsem en meter Sofie Dezzaeyer.
26 oktober 1833	CAPPELLE REGINA is overleden om 1 uur in de namiddag. Een meisje van 17 jaar oud en geboren te Bredene. Is de dochter van Philippe Jacobus en Anna Theresia Cornelissen. Begraven op 28 oktober 1833
29 oktober 1833	VANDENDRIESSCHE AMELIE FRANCISCA is geboren om 1 uur in de namiddag en gedoopt. Is de dochter van Stephan Vandendriessche, geboren te Bredene en 31 jaar oud en van Joanna Theresia Dewulf, geboren te Bredene en 45 jaar oud. Peter is Engelbert Dewulf en meter Lucia Catharina Devriendt.
01 november 1833	PINCKET EUGENIUS is overleden om 11 uur in de nacht. Een kind van 2 maanden oud en geboren te Bredene. Is de zoon van Peter en Maria Hamers. Begraven op 3 november 1833.
03 november 1833	MESTDAGH JOANNES JACOBUS is overleden op de middag. Een klein kind van 14 dagen oud en geboren te Bredene. Is de zoon van Joannes Franciscus en Anna Theresia Dutreuw. Begraven op 5 november 1833.
09 november 1833	BEAUMONT JOZEF FRANCISCUS is geboren om 10 uur in de morgen en de volgende dag gedoopt. Is de zoon van Gerard Joannes Beaumont, geboren te Bredene en 48 jaar oud en van Joanna Theresia Stoens, geboren te Nieuwmunster en 37 jaar oud. Peter is Jozef Stoens en meter Anna Bracx. TIMMERMAN SOPHIA is overleden om 1 uur in de namiddag. Een jong meisje van 15 jaar en geboren te Bredene. Is de dochter van Sebastiaan en Anna Maria Diet. Begraven op 11 november 1833.
16 november 1833	DE MAEKER CLEMENTINA is overleden om 10 uur 's avonds. Een klein meisje van 3 maanden oud en geboren te Bredene. Is de dochter van Paul en Barbara Vanderbeke. Begraven op 18 november 1833

	KETELS JOANNES BAPTIST is overleden om 9 uur 's avonds. Een man van 57 jaar en geboren te Bredene. Is de zoon van Ferdinand en Joanna Goedhals en echtgenoot van Rosa Cecilia Werrebrouck. Begraven op 18 november 1833
23 november 1833	MERCIER CLEMENTIA FRANCISCA is overleden op de middag. Een klein meisje van 6 maanden oud en geboren te Bredene. Is de dochter van Franciscus en Francisca Declercq. Begraven op 25 november 1833.
25 november 1833	CLAEYS CATHARINA is overleden op de middag. Een vrouw van 63 jaar en geboren te Klemskerke. Is de dochter van Jacobus en Anna Gunst en de weduwe van Jacobus Melis. Begraven op 27 november 1833.
02 december 1833	LAUWERS CAROLUS FRANCISCUS is geboren om 6 uur in de morgen en de volgende dag gedoopt. Is de zoon van Franciscus Jozef Lauwers, geboren te Roksem en 36 jaar oud en van Anna Theresia Versluys, geboren te Bredene en 30 jaar oud. Peter is Viktor Schallier en meter Anna Theresia Vantieghem.
04 december 1833	VANDEBROELE MARIA LUDOVICA is overleden om 4 uur in de morgen. Een klein meisje van 6 maanden oud en geboren te Bredene. Is de natuurlijke dochter van Anna Theresia Vandebroele uit Moere. Begraven op 6 december 1833.
05 december 1833	SNIJDERS AMELIE VIRGINIE is geboren om 4 uur in de morgen en dezelfde dag gedoopt. Is de natuurlijke dochter van Anna Snijdere, geboren te Bredene en 26 jaar oud. Zijzelf is de dochter van Jozef en Catharina Pyra. Peter is Joannes Masijn en meter Sofie Nieuwmunster.
	MERCIER ISIDORUS BERNARDUS is overleden om 5 uur in de morgen. Een jongeling van 14 jaar en geboren te Bredene. Is de zoon van Franciscus en Francisca Declercq. Begraven op 7 december 1833. (zie ook 23 november 1833!)
	VERSYCK ISIDORUS is overleden om 5 uur in de namiddag. Een kind van 4 jaar en geboren te Bredene. Is de zoon van Joannes en Francisca Joanna Devriendt. Begraven op 7 december 1833.
13 december 1833	ALLEMEESCH CAROLUS LUDOVICUS is geboren om 3 uur in de morgen en dezelfde dag gedoopt. Is de zoon van Joannes Franciscus Allemeesch, geboren te Vlissegem en 39 jaar oud en van Anna Maria Theunis, geboren te Bredene en 37 jaar oud. Peter is Franciscus Joannes Huys en meter is Isabella Nyssen.
19 december 1833	MATTHIJS HENRI LUDOVICUS is geboren om 9 uur 's avonds en de volgende dag gedoopt. Is de zoon van Carolus Matthijs, geboren te Zandvoorde en 33 jaar oud en van Catharina Jozefa Deprez, geboren te Zandvoorde en 29 jaar oud. Peter is Ignatius Deprez en meter Maria Catharina Lams.
22 december 1833	CLOET CAROLUS LUDOVICUS is geboren om 10 uur in de morgen en de volgende dag gedoopt. Is de zoon van Joannes Baptist Cloet, geboren te Bredene en 29 jaar oud en van Sofie Copman, geboren te Bredene en 30 jaar oud. Peter is Joannes Devriendt en meter Lucie Cloet.
	In het jaar 1833 werden er 32 dopen gehouden in de kerk van Bredene Dorp en 56 in de kapel van Molendorp, dus in totaal waren er 88 dopen

	(geboorten) Datzelfde jaar waren er in de gemeente 61 sterfgevallen te noteren, dus is er weer een overschot op de geboorten van 27 personen. Wat de sterfgevallen betreft krijgen we het volgende: Gehuwde mannen 6 Gehuwde vrouwen 2 Weduwnaar 2 Weduwe 3 Jeugd man 5 Jeugd vrouw 6 Kind zoon 21 Kind dochter 16 Samen: 61 mannen: 34 vrouwen: 27.
31 december 1933	VANDENBERGHE FRANCISCUS is overleden om 3 uur 's nachts en op 2 januari 1834 begraven . Is een jonggezel van 33 jaar en geboren te Stalhille. Is de zoon van Philippe en Cecilia Tack.
12 januari 1834	ROSSEEL CHRISTIANE DOROTHE is geboren om 7 uur in de morgen en de volgende dag gedoopt. Is de dochter van Peter Jacob Rosseel, geboren te Bredene en 36 jaar oud en van Maria Magdalena Vanhoorne, geboren te Oudenburg en 38 jaar oud. Joannes Vanhoorne is de peter en Francisca Verlinde de meter.
18 januari 1834	LAMOTE SOPHIE THERESE is geboren om 9 uur in de morgen en de volgende dag gedoopt. Is de dochter van Fernand Lamote, geboren te Stene en 31 jaar oud en van Barbara Cecilia Haemerynck, geboren te Bredene en 44 jaar oud. Peter is Franciscus Verghote en meter Sophia Decuyppere.
18 januari 1834	SCHAUT ROSALIA THERESIA is overleden om 10 uur in de morgen en op 20 januari begraven. Een kind van 3 maanden oud en geboren te Bredene. Is de dochter van Carolus Joseph en Maria Theresia Vanloo.
21 januari 1934	SCHAUT ANTONIUS JOANNES is overleden om halfnegen in de avond en op 24 januari begraven. Jonggezel van 23 jaar en geboren te Bredene. Is de zoon van Antonio Franciscus en Maria Josepha Vanbeune.
23 januari 1834	PYRA NORBERTUS FRANCISCUS is overleden om 3 uur in de morgen en op 25 januari begraven. Een jongeling van 21 jaar en geboren te Bredene. Is de zoon van Joannes en Monica Vandendriessche.
25 januari 1934	CAMERLYNCK JOANNA is overleden om 9 uur in de morgen en op 27 januari begraven. Geboren te Bredene en 31 jaar oud. Is de dochter van Jacob en van Joanna Pille en de echtgenote van Joannes Flockmans.
03 februari 1834	SCHAUT LEOPOLD FRANCISCUS is overleden om 7 uur in de morgen en op 5 februari begraven. Een kind van 8 maanden en geboren te Bredene. Is de zoon van Peter Jacob en Sofie Vannieuwerburgh.

10 februari 1834	KRELLY HENRICUS CHRISTOPHORUS is overleden om 7 uur in de avond. Geboren te Charleroi en 73 jaar oud. Is de zoon van Joannes en Joanna Franen en gehuwd met Anna Bollengier.
18 februari 1834	BEYERS LAURENTIUS is overleden om 3 uur in de morgen en op 20 februari begraven. Jonggezel van 17 jaar en geboren te Mariakerke bij Oostende. Is de zoon van Henri Ferdinand en Maria Pauwels.
21 februari 1834	MEYSMAN ISABELLA CLARA is overleden om 8 uur in de morgen en op 23 februari begraven. Geboren te Ramskapelle en 63 jaar oud. Is de dochter van Anselmi en Cecilia Gheleys en weduwe van Jacob Moerman.
23 februari 1834	DUBEER VINCENTIUS is overleden om 8 uur in de avond en op 25 februari begraven. Geboren te Bredene en 58 jaar oud. Is de zoon van Franciscus en Iegnetis Verdonck en echtgenoot van Theresia Helsmoortel.
27 februari 1934	BILLIOUW HENRICUS FRANCISCUS is geboren om 7 uur 's avonds en de volgende dag gedoopt. Is de zoon van Joannes Billiouw, geboren te Gistel en 43 jaar oud en van Maria Anna Surmont, 38 jaar. Peter is Petrus Depola en meter Joanna Clara Billiouw.
03 maart 1834	MAES HENRI JOZEF is geboren om halfzeven 's avonds en de volgende dag gedoopt. Is de zoon van Joannes Maes, geboren te Varsenare en 37 jaar oud en van Anna Theresia Vlamynck, geboren te Leffinge en 27 jaar oud. Carolus Vandenbergh is de peter en Maria Degraeve de meter
04 maart 1834	CORNU ROSALIA MARIA is geboren om 1 uur in de nacht en dezelfde dag gedoopt. Is de dochter van Yvan Cornu, geboren te Bredene en 33 jaar oud en van Theresia Defraye, eveneens geboren te Bredene en 32 jaar oud. Joannes Baptist Pattyn is de peter en Yvonne Theresia Peeters is de meter.
04 maart 1834	DUYCK FERNANDUS is overleden om 7 uur in de avond en op 6 maart begraven. Een kind (ouderdom niet vermeld) geboren te St.Maarten Gent. Is de natuurlijke zoon van Susanne Duyck.
05 maart 1834	HEINTJENS EUGENIE FRANCISCA is geboren laat in de avond en de volgende dag gedoopt. Is de dochter van Jozef Heintjens, geboren te Bredene en 42 jaar oud en van Maria Anna Haegebaert, geboren te Zandvoorde en 32 jaar oud. Petrus Haegebaert is de peter en Appollonia Pactis is de meter.
10 maart 1834	BOLLENGIER JOANNES FRANCISCUS JOSEPHUS is overleden om 8 uur 's avonds in aquis subito submersis est (verdronken) en op 13 maart begraven. Jongeling van 21 jaar en geboren te Bredene. Is de zoon van Joannes Franciscus en Cecilia Delanoye.
12 maart 1834	VANHOORNE JOANNES CHRYSOSTEMUM is geboren op de middag en de volgende dag gedoopt. Is de zoon van Franciscus Jozef Vanhoorne, geboren te Bredene en 43 jaar oud en van Rozalia Vanniewenburgh, geboren te Klemskerke en 43 jaar oud. Johannes Vanmassenhove is de peter en als meter krijgen we hier Joanna Bayaert die in de plaats komt van Sophia Kempynck.
19 maart 1834	DESWAEF BARBARA is overleden om 7 uur in de morgen en op 21 maart begraven. Geboren te Uitkerke en 54 jaar oud. Is de dochter van Daredis en Petronella Deweerdt en echtgenote van Peter Chielens.

21 maart 1834	HOSTE LEOPOLD EDUARD is geboren om 6 uur in de moren en op 23 maart gedoopt. Is de zoon van Joannes Franciscus Hoste, geboren te Brugge en 46 jaar oud en van Coleta D'Hulster, geboren te Bredene en 38 jaar oud. Clement Vanhille is de peter en Anna Verbarre is de meter.
26 maart 1834	ROBAEYS LUDOVICUS JOANNES is overleden om 5 uur in de morgen en op 28 maart begraven. Een kind van 14 maanden oud en geboren te Bredene. Is de zoon van Jacob en Maria Anna Daseville.
28 maart 1834	BILLIOUW HENRICUS FRANCISCUS is overleden om 11 uur in de nacht en op 30 maart begraven. Een kind van 1 maand en geboren te Bredene. Is de zoon van Joannes en Maria Anna Surmont.
30 maart 1834	DEVRIENDT CAROLUS is overleden om 11 uur in de voormiddag en begraven op 1 april. Geboren te Jabbeke en 67 jaar oud. Is de zoon van Mathei en Maria Cardon en gehuwd met Blundina Vanhoutte.
31 maart 1834	HOSTE LEOPOLD EDUARD is overleden om 12 uur in de middag. Een kind van 12 dagen oud en geboren te Bredene op 21 maart. Is de zoon van Joannes en Coleta D'Hulster.
05 april 1834	VANDENBERGHE ROSALIA SOPHIA is overleden om 8 uur in de morgen en op 6 april begraven. Een kind van 12 dagen oud en geboren te Bredene. Is de dochter van Ludovicus en Theresia Francisca Devos.
08 april 1834	PIETERS JOANNES is overleden om 8 uur in de morgen en op 10 april begraven. Een kind van 5 weken oud en geboren te Bredene. Is de zoon van Henricus en Isabella Vanherkel.
14 april 1834	CATILLION JOANNES LEOPOLD is overleden om 6 uur in de morgen en op 15 april begraven. Een kind van 5 maanden oud en geboren te Bredene. Is de zoon van Joannes en Anna Geerbaert.
15 april 1834	VANHUELE FRANCISCUS is overleden om 11 uur in de voormiddag en op 17 april begraven. Een jongeling van 21 jaar en geboren te Houttave. Is de zoon van Michaelis en Barbara Jonckheere.
21 april 1834	DECLERCQ JOZEF FRANCISCUS is geboren om 10 uur 's morgens en dezelfde dag gedoopt. Is de zoon van Philippe Declercq, geboren te Houttave en 31 jaar oud en van Sophia Duco, geboren te Bredene en 31 jaar oud. Franciscus Duco is peter en Sophia Chielen is meter.
28 april 1834	D'OYERS SAMUEL is geboren om halfnegen 's avonds en de volgende dag (29) gedoopt. Is de zoon van Petrus Jacob D' Oyers , geboren te Snaaskerke en 39 jaar oud en van Anna Theresia Declercq, geboren te Mariakerke bij Oostende en 26 jaar oud. Amandus Vanhoorne is de peter en Sophia Minne is de meter.
29 april 1834	DEVRIENDT LUCIA is overleden om 11 uur in de voormiddag en op 1 mei begraven. Geboren te Bredene en 29 jaar oud. Is de dochter van Peter en Francisca Vandikkele en echtgenote van Franciscus Joannes Franssens.
29 april 1834	LAGASSE CAROLUS is overleden om 1 uur in de namiddag en op 1 mei begraven. Een kind van 4 maanden oud en geboren te Bredene. Is de zoon van Carolus en Theresia Lammers.

30 april 1834	LAMBERS LUDOVICA FRANCISCA is geboren om half negen 's morgens en dezelfde dag gedoopt. Is de dochter van Peter Lambers, geboren te Weerd en 45 jaar oud en van Isabella Schout, geboren te Bredene en 35 jaar oud. ? De Macker is de peter en Barbara Jonckheere is de meter
02 mei 1834	KESTELOOT MARIA is overleden om 9 uur in de morgen en op 4 mei begraven. Geboren te Leffinge en 42 jaar oud. Is de dochter van Peter en Regina Catharina Vanbelle en echtgenote van Devriendt Maurice
03 mei 1834	VERGHOTE JOANNA CLARA is geboren om 9 uur in de voormiddag en de volgende dag gedoopt. Is de dochter van Emanuel Verghote, geboren te Bredene en 41 jaar oud en van Leonora Vandaele, geboren te Knokke en 31 jaar oud. Franciscus Berluit is de peter en Anna Theresia Peeters is de meter.
Mei 1834	MONTAYE MATHILDE CECILIA is op 9 mei gedoopt . Is de natuurlijke dochter van Genoveva Montaye, geboren te Bredene en 27 jaar oud. Zijzelf is de dochter van Joannes en Petronella Moens. Peter is Petrus Lambert en meter is Barbara Vanderbeke. Het kind wordt erkend door huwelijk op 16 februari 1836 met Bernard Van der Beke.
11 mei 1834	MESTDAGH FRANCISCUS JOANNES is overleden om halfvier in de morgen en op 13 mei begraven. Geboren te Bredene en 39 jaar oud. Is de zoon van Franciscus en Maria Borket en echtgenoot van Maria Helsmoortel.
17 mei 1834	VANDERKINDEREN ROSALIA FRANCISCA is geboren om half twaalf 's avonds en de volgende dag gedoopt. Is de dochter van Henri Joseph Vvanderkindern, geboren te Bredene en 34 jaar oud en van Isabella Vanvolsem, geboren te Koolskerke en 33 jaar oud. Joannes Baptist Desaeayer is de peter en Maria Theresia Van Volsem is de meter.
17 mei 1834	DEVRIENDT LIVINUS LEOPOLD is overleden om 9 uur 's avonds Een kind van 3 dagen oud en geboren te Bredene. Zoon van Maurice en Martha Kesteloot.
21 mei 1834	MUYLLE LUDOVICA FRANCISCA is geboren om 7 uur 's avonds en de volgende dag gedoopt. Is de dochter van Joannes Baptist Muylle, geboren te Ichtegem en 34 jaar oud en van Anna Theresia Depré, geboren te Zandvoorde en 32 jaar oud. Joannes Depré is de peter en Agnes Meyers de meter.
21 mei 1834	VAN WYNSBERGHE PETRUS JACOBUS is overleden om 3 uur in de morgen en op 23 mei begraven. Een kind van het mannelijk geslacht en 5 jaar oud, geboren te Bredene. Is de natuurlijke zoon van Rosalia Vanwynsberghe.
28 mei 1834	DESWAEF AMELIA FRANCISCA is geboren om 7 uur 's avonds en de volgende dag gedoopt. Is de dochter van Franciscus Leopold Deswaef, geboren te Bredene en 39 jaar oud en van Maria Theresia Vlmamynck, geboren te Leffinge en 21 jaar oud. Joannes Vermeulen is de peter en Maria Degraeve is de meter.
03 juni 1834	VANDERKINDEREN ROSALIA FRANCISCA is overleden om 2 uur in de namiddag en op 5 juni begraven. Een klein meisje van 15 dagen oud en geboren te Bredene. Dochter van Henri Jozef en Isabella Vanvolsem.

03 juni 1834	HUBERT AGNES ISABELLA is overleden om 2 uur in de morgen en op 5 juni begraven. Geboren te Bredene en 72 jaar oud. Dochter van Petrus en Agneta Vanbelle en echtgenote van Joannes Baptist Pollet.
06 juni 1834	LAMBERS LUDOVICA FRANCISCA is overleden om 5 uur in de namiddag en op 8 juni begraven. Een klein meisje van 1 maand en een half en geboren te Bredene. Dochter van Peter en Isabella Schaut.
13 juni 1834	HEINTJENS MODEST ENGELBERTUS SERAPHINUS is geboren om 4 uur in de namiddag en op 15 juni gedoopt. Is de zoon van Jozef Heintjens, geboren te Bredene en 30 jaar oud en van Cecilia Robays, geboren te Westkerke en 32 jaar oud. Joannes Franciscus Van Maeldeghem is de peter en Annaé Maria Heintjens is de meter.
14 juni 1834	BEAUMONT CATHARINA is overleden om 5 uur in de namiddag en op 16 juni begraven. Alleenstaande van 66 jaar en geboren te Bredene. Dochter van Peter en Agneta Feyts
21 juni 1834	LAMBERS PETRUS is overleden om 11 uur in de voormiddag. Geboren te Weerdt en 45 jaar oud. Zoon van Henri en Getrude Maene en echtgenoot van Isabella Schaut (zie 6 juni 1834- dochter)
23 juni 1834	VANDEBUSSE ANNA THERESIA is geboren om 10 uur 's avonds en de volgende dag gedoopt. Is de dochter van Peter Vanderbusse, geboren te Bredene en 34 jaar oud en van Carolina Vandenbroele, geboren te Bredene en 41 jaar oud. Anna Theresia Kindt treedt op als peter in plaats van Henri Raeke en Blundina Vanhoutte is de meter.
23 juni 1834	MARLEYN JOANNES FRANCISCUS is overleden om 11 uur in de voormiddag en op 25 juni begraven. Kind van 7 en een half jaar oud en geboren te Stene. Zoon van Franciscus Jacobus en Coleta Genoveva Vandamme
29 juni 1834	LINGIER ROSALIA FRANCISCA is geboren om 1 uur in de namiddag en de volgende dag gedoopt. Is de dochter van Constantine Fidelis Lingier, geboren te Oudenburg en 38 jaar oud en van Lucia Bernardina Verbeke, geboren te Ettelgem en 34 jaar oud. Henricus Josephus Verbeke is de peter en Emeliana Lingier is de meter.
03 juli 1834	MOENS JOZEF is overleden om 10 uur in de morgen en op 5 juli begraven. Geboren te Bredene en 74 jaar oud. Ouders niet vermeld. Was gehuwd met Josepha Snijders.
04 juli 1834	VANHOUCKE CLEMENTINA is overleden om 2 uur in de namiddag en op 6 juli begraven. Een klein meisje van 2 maanden oud en geboren te Bredene. Dochter van Filip en Ursula Matton.
11 juli 1834	PHAELYNCK FRANCISCA JOSEPHA is overleden om 11 uur 's nachts en op 13 juli begraven. Geboren te Oudenburg en 42 jaar oud. Dochter van Joannes Baptist en Maria Anna D'Hoyers en echtgenote van Jozef Jacob De Broek.
13 juli 1834	STEEN PAULINA is geboren om 3 uur 's morgens vroeg en dezelfde dag gedoopt. Is de dochter van Joannes Josephus Steen, geboren te Gistel en 33 jaar oud en van Joanna Clara Debats, eveneens geboren te Gistel en 31 jaar oud. Teresia Maenhout is de meter. Peter niet gekend wegens onleesbaar.
	Vanaf hier krijgen we pastoor Le Dieu die de aangifte doet terwijl voordien het pastoor Leseure was.

14 juli 1834	MATTHYS EUGENE AMANDUS is geboren om 9 uur 's avonds en onmiddellijk gedoopt. Is de zoon van Henri Jozef Matthys, geboren te Bredene en 39 jaar oud en van Maria Theresia Van de Putte, geboren te Leffinge en 34 jaar oud. Ludovicus Zwaenepoel is de peter en Maria Goethals de meter.
28 juli 1834	DE CORTE JULIANA is geboren om 7 uur 's avonds en de volgende dag gedoopt. Is de dochter van Jozef De Corte, geboren te Bredene en 42 jaar oud en van Catharina Francisca Meesters, geboren te Steene en 40 jaar oud. Joannes Vermeulen is de peter en Rosalia Van Den Broele de meter.
30 juli 1834	ASPESLAGH MEDARD is geboren om 8 uur 's avonds en de volgende dag gedoopt. Is de zoon van Henri Richard Aspeslagh, geboren te Bredene en 40 jaar oud en van Jozefa Geldof, geboren te Schoore en 38 jaar oud. Carolus Van den Berghe is de peter en Maria Aspeslagh is de meter.
01 augustus 1834	DE TREEUW FRANCISCUS is overleden om 6 uur in de morgen en op 3 augustus begraven. Jongeling van 22 jaar en geboren te Bredene. Zoon van Bernard en Anna Cornier.
05 augustus 1834	DOEYERS BARBARA is geboren om 9 uur 's avonds en aanstonds gedoopt. Is de natuurlijke dochter van Anna Doeyers, zelf geboren te Bredene en 25 jaar oud. Petrus Jacobus Hollevoet is de peter en Josepha Storme is de meter.
07 augustus 1834	BRAET JOSEPHUS is geboren om 7 uur in de morgen en dezelfde dag gedoopt. Is de zoon van Joannes Braet geboren te Gistel en 44 jaar oud en van Johanna Dhysik (?) geboren te Bredene en 35 jaar oud. Joannes Lingier is de peter en Sophia Kempinck is de meter
09 augustus 1834	GRYSON ROMANUS is geboren om 10 uur in de morgen en dezelfde dag gedoopt. Is de zoon van Petrus Joannes Baptist Gryson , geboren te Bredene en 36 jaar oud en van Anna Theresia Messue, geboren te Zandvoorde en 37 jaar oud. Petrus van Maeldeghem is de peter en Anna Theresia Maenhout de meter.
10 augustus 1834	CUYLE LUDOVICA MARIA is geboren om 11 uur in de nacht en de volgende dag gedoopt. Is de dochter van Joannes Baptist Cuyle, geboren te Zuienkerke en 37 jaar oud en van Barbara Francisca Boddeky, 30 jaar oud. Jacobus Franciscus Cuyle is de peter en Sophia Linkskens is de meter.
13 augustus 1834	DE VINCK JOANNES FRANCISCUS is overleden om 3 uur in de morgen en begraven sepulte die sepultus est. Geboren te Bredene en 6 jaar oud. Natuurlijke zoon van Carolina De Vinck
20 augustus 1834	DEWULF EUGENBIA SOPHIA is geboren om 7 uur in de morgen en dezelfde dag gedoopt. Is de dochter van Engelbertus Dewulf, geboren te Bredene en 38 jaar oud en van Carolina Pollet, geboren te Bredene en 35 jaar oud. Petrus Cornu is de peter en Maria Anna Haeghebaert is de meter.
21 augustus 1834	DE PECKER JOSEPHUS FRANCISCUS is geboren om 11 uur in de morgen en dezelfde dag gedoopt. Is de zoon van Joannes Baptuist De Pecker, geboren te Houttave en 34 jaar oud en van Joanna Teresia Van Massenhove, geboren te Bredene en 30 jaar oud. Josephus Derrue is de peteren Victoria De Grootte is de meter

02 september 1834	VERCRUYSSSE THEODORUS FRANCISCUS is overleden om 3 uur in de namiddag en op 4 september begraven. Een kind van 3 jaar oud en geboren te Bredene. Zoon van Ludovicus en Ceciulia Mestdagh.
05 september 1834	SCHAUT MARIA THERESIA is overleden om 12 uur op de middag en op 7 september begraven. Een klein meisje van 3 weken oud en geboren te Bredene. Dochter van Peter Jacob en Sophia Van Nieuwenburg.
07 september 1834	EEREBOUT ISABELLA SOPHIA is overleden om 6 uur in de morgen en op 9 september begraven. Een klein meisje van 2 maanden oud en geboren te Bredene. Dochter van Joannes en Catharina Crelly.
13 september 1834	VAN HOUCKE THERESIA MARIA is overleden om 11 uur in de avond en op 15 september begraven. Een klein meisje van 7 maanden oud en geboren te Bredene. Dochter van Engelbertus en Catharina Sleutels.
15 september 1834	DE SWAEF AMELIA FRANCISCA is overleden om 11 uur in de morgen en op 17 september begraven. Een klein meisje van 3 maanden oud en geboren te Bredene. Dochter van Franciscus Leopold en Maria Theresia Vlaeminck.
20 september 1834	POLLET JOANNES is overleden om 7 uur 's avonds en op 22 september begraven. Een jongen van 17 maanden oud en geboren te Bredene. Zoon van Sebastiaan en Joanna Van Houcke.
20 september 1834	BOLLENGIER ?? is geboren om 4 uur in de morgen en onder voorbehoud gedoopt door Maria Callier in bijzijn van Henri Bollengier en Maria Lauwers. Een kind van het vrouwelijk geslacht en overleden . Begraven op 21 september.
20 september 1834	HENDERYCKS SOPHIA BARBARA is overleden om 11 uur in de voormiddag en op 22 september begraven. Geboren te Bredene en 57 jaar oud. Dochter van Baltazar en Isabella Moens en weduwe van Josepg De Beer.
23 september 1834	MOREL EMMANUEL FRANCISCUS is overleden om 2 uur in de nacht en op 24 september begraven. Geboren te Bredene en 89 jaar oud. Zoon van Emmanuel Franciscus en Godelieve Bolke en echtgenoot van Catharina Jacoba Helsmoortel.
24 september 1834	DE MEESTER SOPHIA is overleden om 7 uur in de morgen en op 26 september begraven. Een meisje van 4 jaar oud en geboren te Bredene. Dochter van Peter en Maria Francisca Pinquet.
27 september 1834	KETERS CLEMENTIA FRANCISCA is overleden om 8 uur 's avonds en op 29 september begraven. Een jonge vrouw van 24 jaar en geboren te Bredene. Dochter van Cornelis Laurentuus en van Joanna Theresia Marnhout.
01 oktober 1834	ZWAENEPOEL AMELIA is geboren om 11 uur in de nacht en de volgende dag gedoopt. Is de dochter van André Franciscus Zwaenepoel, geboren te Bredene en 30 jaar oud en van Sophia Kempinck, geboren te Houttave en 29 jaar oud. Josephus Dumon is de peter en Sophia Zwaenepoel is de meter.
06 oktober 1834	BRYN FRANCISCA is overleden om 11 uur in de voormiddag en op 8 oktober begraven. Geboren te Bredene en 48 jaar oud. Dochter van Joseph en Angela ???en gehuwd met Judoci De Bra??? (onleesbaar)

08 oktober 1834	BRAET JOSEPHUS is overleden om 4 uur in de namiddag en op 10 oktober begraven. Een klein meisje van 2 maanden oud en geboren te Bredene. Dochter van Joannes en Joanna Physik.
12 oktober 1834	BOONE HENRICUS JACOBUS is overleden om 3 uur in de morgen en op 13 oktober begraven. Geboren te Kortrijk en 32 jaar oud. Ongehuwde zoon van Joannes en Theresia Henrica Bafin.
18 oktober 1834	SNYDERS AMELIA is overleden om 7 uur 's avonds en op 20 oktober begraven. Een klein meisje van 10 maanden oud en geboren te Bredene. Natuurlijke dochter van Anna Theresia Snyders.
23 oktober 1834	DOUVERE ROSALIA is overleden om 11 uur 's avonds en op 25 oktober begraven. Een klein meisje van 9 weken oud en geboren te Bredene. Dochter van Joannes en Joanna Devie.
25 oktober 1834	MEZEURE JOSEPHUS is overleden om 10 uur 's avonds en op 27 oktober begraven. Een kind van 6 maanden oud en geboren te Bredene. Zoon van Henricus en Rosalia Van Roose
29 oktober 1834	VANDECASTEELE ISABELLA is geboren om 11 uur in de morgen en de volgende dag gedoopt. Is de dochter van Josephus Vandecasteele, geboren te St. Michiels bij Brugge en 59 jaar oud en van Delphina Aspeslagh, geboren te Bredene en 39 jaar oud. Jacobus Andriesens is de peter en Catharina De Ryckere is de meter.
03 november 1834	CORNU FRANCISCUS JOANNES is geboren om 9 uur's avonds. Is de zoon van Peter Cornu, geboren te Bredene en 38 jaar oud en van Anna Theresia Borny, geboren te Klemskerkeen 36 jaar oud. Petrus Haecke is de peter en Cecilia Van Parijs is de meter.
07 november 1834	SCHAUT ROSALIA FRANCISCA is geboren om 3 uur in de morgen. Is de dochter van Carolus Josephus Schaut, geboren te Bredene en 32 jaar oud en van Maria Theresia Van Loo, geboren te Slype en 25 jaar oud. Jacobus Franciscus Lingier is de peter en Francisca Amelia Van Loo is de meter.
07 november 1834	KAMERLYNCK TERESIA ISABELLA is geboren om 7 uur 's avonds. Is de dochter van Guilielmus Franciscus Kamerlynck, geboren te Bredene en 36 jaar oud en van Isabella Fortuyne, geboren te Bredene en 34 jaar oud. Catharina Cadse vertegenwoordigde Petrus Helmoortel als de peter en Isabella Cote is de meter.
11 november 1834	D'HOYERS BARBARA is overleden om 8 uur in de morgen en op 13 november begraven. Een klein meisje van 3 maanden oud en geboren te Bredene. Onwettige dochter van Anna Theresia D'Hoyers.
11 november 1834	MABESOONE ??? is om 2 uur in de namiddag geboren en gedoopt door Anna Capelle en gaastig overleden . Een kind van het vrouwelijk geslacht van Franciscus Joannes en Francisca Genoveva Verlynde.
16 november 1834	DEVOS LEONARDUS is geboren om 9 uur 's avonds en op 18 november gedoopt. Is de zoon van Joannes Franciscus Devosd, geboren te Zandvoorde en 37 jaar oud en van Josepha Van Den Berghe, geboren te Ettelgem en 33 jaar oud. Henricus Van Den Berghe is de peter en Catharina Josepha Maenhout is de meter.
19 november 1834	KLAERHOUT CATHARINA REGINA is overleden om 3 uur in de namiddag en op 21 november begraven. Een meisje van 5 jaar en geboren te Bredene. Dochter van Peter Jacobus en Anna Theresia Reynaert.

26 november 1834	VAN DYCK JOANNES BAPTIST is overleden om 8 uur in de avond en op 28 november begraven. Geboren te Bredene en 72 jaar oud. Zoon van Nicolas en Helena Sansens en weduwnaar van Anna Theresia D'Hoyers.
04 december 1834	KNOCKAERT CAROLUS is geboren om 3 uur in de namiddag. Is de zoon van Jacobus Knackaert, geboren te Zerkegem en 40 jaar oud en van Rosalia Coopman, geboren te Bredene en 40 jaar oud. Joannes De Zaeyer is de peter en Maria Van Volsem is de meter.
10 december 1834	DE SNYDER ANNA is overleden om 7 uur in de avond en op 12 december begraven. Een jonge vrouw van 29 jaar en geboren te Bredene. Ongehuwde dochter van Joannes en Catharina Byras.
12 december 1834	BLONTROCK SYLVIA FRANCISCA is geboren om halfeen in de namiddag. Is de dochter van Joannes Blontrock, geboren te Vlissegem en 34 jaar oud en van Anna Theresia Moerman, geboren te Klemskerke en 39 jaar oud. Carolus Ludovicus De Schuyter is de peter en Anna Theresia Maenhout is de meter.
12 december 1834	FAICT JOANNES FRANCISCUS is geboren om 4 uur in de vroege morgen. Is de zoon van Josephus Franciscus Faict, geboren te Leffinge en 44 jaar oud en van Anna Theresia Vandendriessche, geboren te Westkerke en 40 jaar oud. Joannes Pattyn is de peter en Isabella Bogaert is de meter.
16 december 1834	VAN DE PITTE JOANNA is overleden om 8 uur 's avonds en op 18 december begraven. Geboren te Zerkegem en 73 jaar oud. Dochter van Joannes en Petronella ?? en weduwe in eerste huwelijk van Jacob Kamerlynck en in tweede huwelijk van Alex Claeys.
18 december 1834	LINGIER ROSALIA JUSTINA is geboren om 4 uur in de morgen. Is de dochter van Franciscus Josephus Lingier, geboren te Oudenburg en 34 jaar oud en van Rosalia Van Den Broucke, geboren te Wilskerke en 26 jaar oud. Petrus Jacobus Marote is de peter en Camilla Augustina Ghesquiere is de meter.
20 december 1834	VANDEBERGHE SILVIANA JUSTINA is geboren om 3 uur 's morgens vroeg. Is de dochter van Carolus Andreas Van den Berghe, geboren te Ettelgem en 29 jaar oud en van Catharina Josepha Maenhout, geboren te Bredene en 25 jaar oud. Henricus Van den Berghe is de peter en Anna Theresia Maenhout is de meter.

OVERZICHT 1834

Gehuwde mannen	6
Gehuwde vrouwen	7
Weduwnaars	2
Weduwe	3
Jeugd	9
Meisjes	1
Kinderen mann.	6
Kinderen vrouw.	<u>17</u>
Samen	61

Of

Personen van het mannelijk geslacht: 33

Personen van het vrouwelijk geslacht: 28

Samen 61

Opmerking: de geboortes komen alleen van de inwoners van Bredene-Dorp en de sterfgevallen nog steeds van gans Bredene gezien er maar een kerkhof is

ACTIVITEITEN GEDURENDE HET JAAR 2003.

Januari	01	uitgave Roepsteen 186.
	10	deelname aan het driekoningenfeest bij VVF Oostende.
	12	pralinezondag.
Februari	02	opening tentoonstelling: "50 jaar geleden - Oostende en Bredene onder water".
Maart	08	voorstelling van het JAARBOEK 2002 met volgende onderwerpen.: - gebeurtenissen in de visserij gedurende 1956 - over de perikelen rond het bouwen van de sluis van Plassendale en het graven van de vaart Plassendale – Oostende - Oostende vervroegt zijn dageraad. - Geboortes en overlijdens te Bredene van 1829 tot 1832. - Activiteiten gedurende het jaar 2002. - Bestuur - Ledenlijst.
		Lidkaart 2003: een foto van: Op 31 januari 1993 werd op de plaats van de dijkbreuk in 1953 een gedenkzuil geplaatst.
	27	voordracht: Vrijen en trouwen van in de middeleeuwen tot nu door professor Chris VANDENBROEKE, Vlaams volksvertegenwoordiger.
April	02	uitgave ROEPSTEEN 187
Mei	05	uitgifte van 8 postkaarten getekend door Camiel Geselle.
	09	gespreksavond in het kader van de Week van de Zee met als thema: De zee geeft – de zee neemt onder leiding van de heer Ronald Carly, Rijkscommissaris van de Onderzoeksraad van de Zeevaart.
	10	Provinciale activiteit: bezoek aan de tentoonstelling in het Turkeyenhof.
Juli	01	uitgave ROEPSTEEN 188.
	03	museumavond, en verder iedere donderdagavond gedurende de maanden juli en augustus.

juli

06

Concert Koninklijke Gemeentelijke Harmonie Bredene onder leiding van de heer F Massenhove.

10

Nacht van de musea: museum open tot 24 uur.

11

feest van de Vlaamse gemeenschap.

Het woord werd genomen door de heer Mortier Peter

Optreden van Fulgerica & Mahala Gypsies.

18

optreden van de groep Kick'em Jenny.

	25	optreden van de groep Jaune Toujours.
Augustus	03	optreden van de Koninklijke Gemeentelijke Harmonie Bredene onder leiding van F. Massenhove.

Enkele sfeerbeelden tijdens de optredens.

September	11	Op reis met Ter Cuere. Een kennismaking met het andere Brussel.
	22	uitgave ROEPSTEEN 189.
Oktober	02	voordracht: de uitbreiding van Oostende en de invloed daarvan op Bredene door Jean Pottiez.

Volgende fotobladzijden verschenen in 2003.

Roepsteen 186:	de familie Van Litsenborgh.
Roepsteen 187:	familie Lievens, Bredene Sas
Roepsteen 188:	familie Daelman, Sas Slijkens
Roepsteen 189:	familie Lams tijdens WO.I. in Nederland.

186

187

188

189

Wekelijks openstellen van Heem, Bibliotheek en museum op zondagmorgen
Tijdens juli en augustus was het museum eveneens open op donderdag avond
van 18 uur tot 22 uur

Heemhuis verschillende malen opengesteld tijdens wandeltochten.

Er werden 10 bestuursvergaderingen gehouden en een vergadering samen met
het schepencollege der gemeente Bredene en een speciale vergadering met de
gemeente betreffende het museum.

AG Haven Oostende
Nv Plassendale
Slijkensesteenweg 2
8400 OOSTENDE

Oostende, 2 maart 2004

Betreft : stand van zaken Haven Oostende en Plassendale-industriegebied

Beste wijkbewoner,

Vorig jaar brachten wij U via een rondschrĳven op de hoogte van wat allemaal in de Oostendse Haven en het Plassendale-industriegebied gaande is en wat nog op stapel stond.

We boden U de mogelijkheid deel te nemen aan een unieke rondleiding waarbij de nodige uitleg werd verschaft omtrent de huidige en toekomstige projecten in voor- en achterhaven.

Deze rondleidingen kenden een gigantisch succes. Wij zijn dan ook blij U te melden dat meer dan 4.500 mensen hebben deelgenomen aan deze zondagse rondrit door de Oostendse Haven en het Plassendale-industriegebied. Telkens opnieuw kregen we van de inwoners te horen dat ze dit initiatief ondersteunden maar ook graag in de toekomst op de hoogte werden gehouden van de gebeurtenissen in de Oostendse voor- en achterhaven.

Met dit schrĳven willen we daaraan tegemoet komen. In deze folder vindt U een bondig overzicht van de resultaten, zowel in de voorhaven als in het Plassendale-industriegebied, gerealiseerd in 2003. U zult merken dat de vooropgestelde doelstellingen, zoals geformuleerd tijdens de diverse rondleidingen, effectief zijn gerealiseerd.

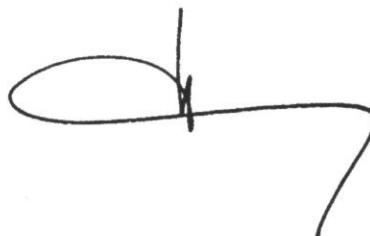
Kort samengevat kunnen we melden dat de Oostendse haven meer dan 7 miljoen ton verscheepte en de nv Plassendale, bevoegd voor het Plassendale-industriegebied, had de eer, in een moeilijke economische situatie, 7 nieuwe bedrijven te verwelkomen. Deze 7 bedrijven starten dit jaar nog met de bouw van hun nieuwe vestiging te Plassendale en zijn goed voor ongeveer 300 arbeidsplaatsen. Een overzicht van de toekomstige tewerkstelling dat deze bedrijven met zich meebrengen vindt U in deze folder. Meer uitgebreide informatie vindt U op de websites www.portfoostende.be (nieuw!) en www.plassendale.be.

U verder op de hoogte houdend,

Hoogachtend,

Paul Gerard
Afgevaardigd Bestuurder

Johan Vande Lanotte
Voorzitter

Haven Oostende groeit gezwind verder

Haven Oostende kan voor het vierde opeenvolgende jaar groeicijfers voorleggen. In 2003 werd een **stijging van bijna 16%** in totale tonnage opgetekend t.o.v. vorig jaar zodat een historisch cijfer wordt gehaald van **7,2 miljoen ton**.

Trafieksoort	2003	2002	Vershil
<i>Passagiers</i>	148.928	394.107	- 62,2 %
<i>Ro-Ro (units)</i>	284.487	228.173	24,6 %
<i>Containers</i>	7.488	5.070	47,7 %
<i>General Cargo</i>	1.539.687	1.618.300	- 4,9 %
Totaal Tonnage	7.218.939	6.238.731	15,7 %

In het roro-verkeer werd net geen stijging van 25% opgetekend t.o.v. 2002. **Transeuropa Ferries** biedt momenteel 9 afvaarten per dag aan op de korte route richting Ramsgate. Hier wordt hoofdzakelijk begeleid verkeer (chauffeur gaat mee met zijn truck) behandeld. **Ferryways** biedt sinds september 4 afvaarten aan op Ipswich, terwijl hun lijn op Killingholme in het noorden van het VK dagelijks een zo goed als volledige bezetting haalt.

De nieuwe nichemarkt van **containers** raakt goed ingeburgerd in Oostende. Hier kan een **groei van 47%** worden genoteerd tot **7488 units**. Twee lijnen zijn hiervoor verantwoordelijk: de feederlijn tussen Rotterdam/Antwerpen en Oostende (met vooral containers voor Daikin aan boord) en Kursiu Linija waar kleinere havens met elkaar verbonden worden (wekelijkse verbinding tussen Klaipeda (Litouwen), Immingham en Oostende) met uitsluitend vracht van en voor de Baltische staten.

De **treintrafiek** begint op het goede spoor te geraken. We hebben reeds heel het jaar door dagelijkse connecties met Milaan, maar sinds kort zijn de aankomst (6h00 's morgens) - en vertrekuren (19h00 's avonds) fel verbeterd. Ook kunnen we nu profiteren van uitstekende verbindingen met heel Italië (Turijn, Piacenza, Rome,...), Zuid-Frankrijk en Noord-Spanje.

De **bulk en general cargo** kenden een **lichte achteruitgang van 5%** t.o.v. vorig jaar, met een totaal van 1,5 miljoen ton. Wegens de gevoelige daling in openbare werken werd er minder zand en grind aangevoerd, wat nog altijd het gros van de general cargo uitmaakt in onze haven.

Wat de aanloop van **cruises** betreft komen we met een totaal aantal van **8** dit jaar in de buurt van vorig jaar. Het hadden er meer moeten zijn (11 in totaal, wat zelfs 1 meer was dan in 2002) maar slecht weer, praktische problemen en de verkoop van een cruiseschip hebben dit belet. Voor 2004 zullen er minimaal een tiental onze haven aandoen.

Plassendale 2003

Een aantal markante prestaties

In 2003 kon de nv Plassendale uiteindelijk 7 nieuwe bedrijven voorstellen, samen goed voor een potentieel aan extra tewerkstelling van 319 eenheden en een bedrijfsinvestering van 45,25 mio Euro of meer dan 1,8 miljard Bef:

<i>Nieuw bedrijf</i>	<i>Bedrijfsinvestering</i>	<i>Extra tewerkstelling</i>
1. <i>Fitco / Xirion</i>	20 mio Euro	60
2. <i>Nutr@vitam</i>	1,5 mio Euro	44
3. <i>Duranet</i>	0.75 mio Euro	15
4. <i>Electrawinds</i>	15 mio Euro	50
5. <i>De Brée</i>	1 mio Euro	20
6. <i>La Lorraine</i>	5 mio Euro	90
7. <i>Incubatiecentrum</i>	2 mio Euro	40
TOTAAL	45,25 mio Euro	319

* zie nummers kaart op de achterzijde

Het eindelijk doel van het Plassendale-industriegebied is het creëren van 3.000 extra arbeidsplaatsen tegen eind 2011. Wanneer we bovenstaande cijfer van 319 eenheden even situeren tov. onze doelstelling van 3.000 jobs tegen 2011 komen we tot volgende conclusie :

Begin 2003 waren 5 bedrijven aangetrokken, met een potentieel van 465 arbeidsplaatsen m.n. Telindus (30), SeaGate (300), Seminck Gas (100), Europal (20), Decloedt (15).

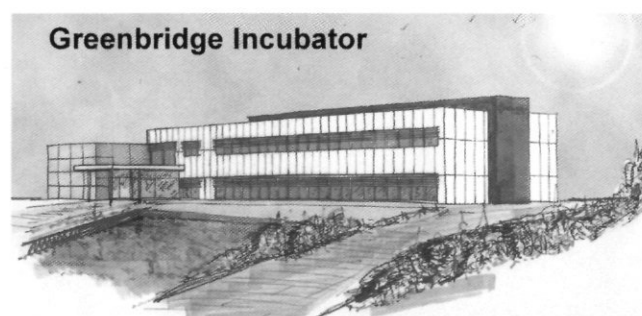
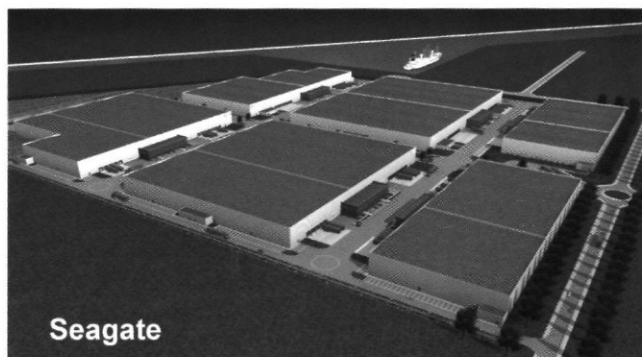
Tussen 2003 en 2011, moeten dus nog 2.535 (3.000 – 465) extra arbeidsplaatsen aangetrokken worden of 290 per jaar (2.535 / 9).

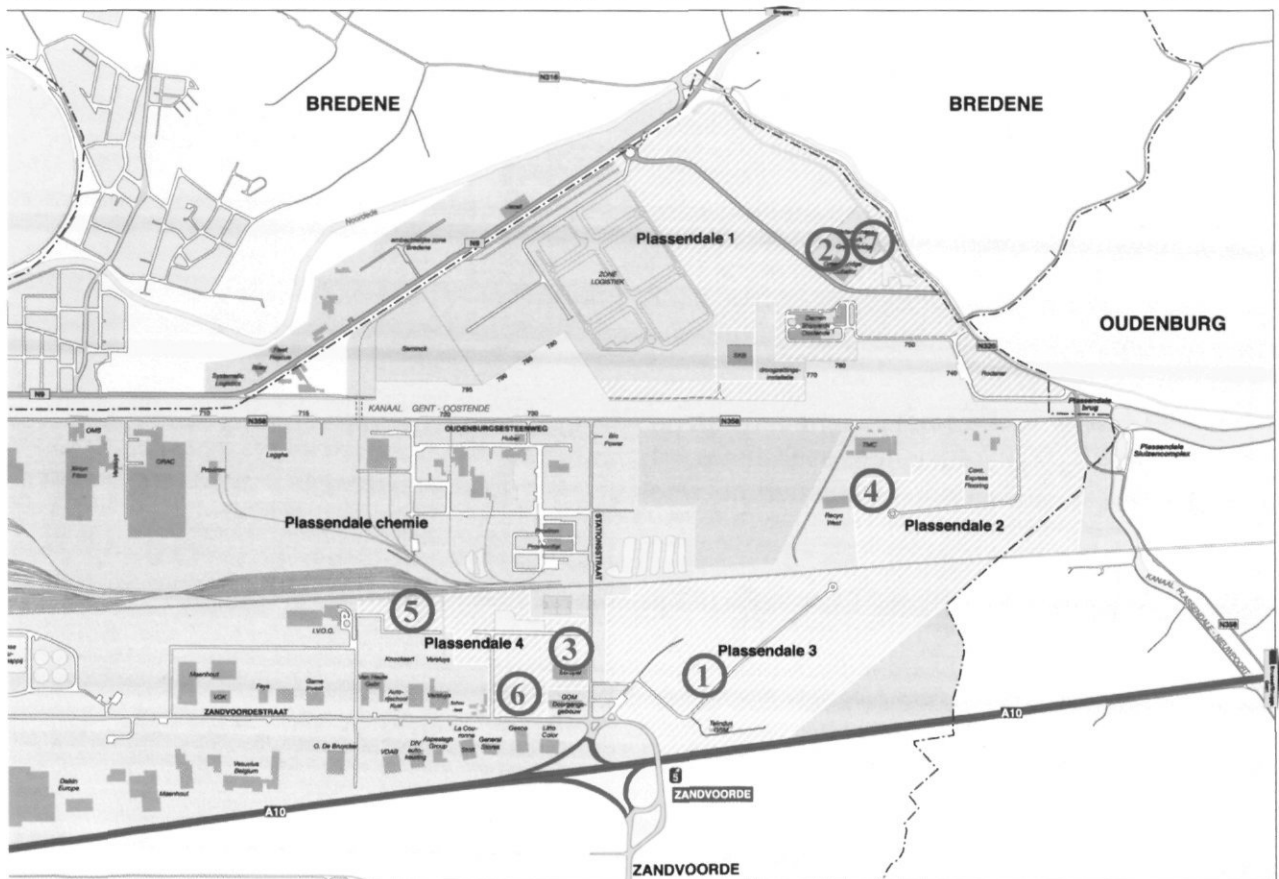
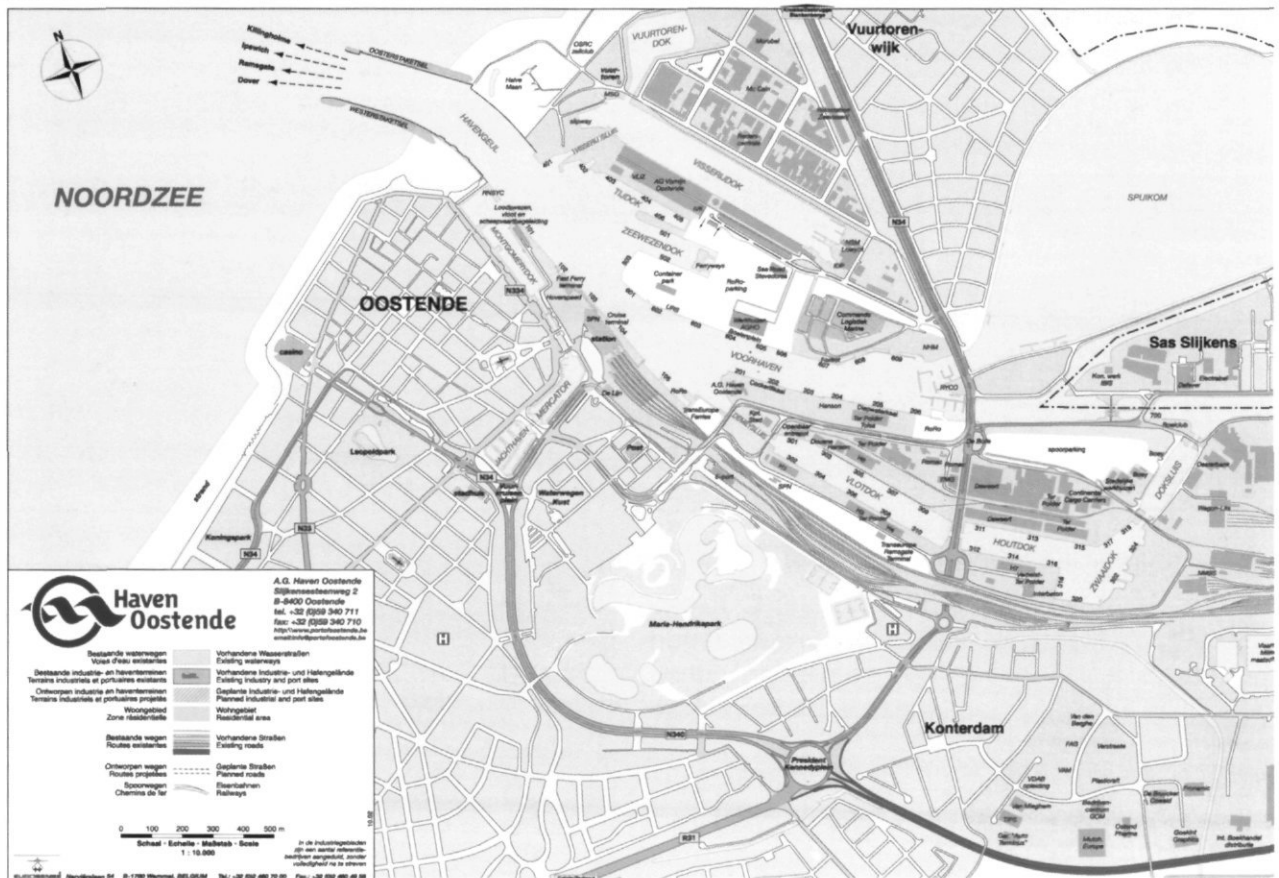
Dit betekent niet alleen dat onze **doelstelling** werd gehaald, maar zelfs **overschreden**.

Voor 2004 blijft de doelstelling : 6 nieuwe bedrijven voor een totaal van 300 arbeidsplaatsen.

In moeilijke economische omstandigheden kan de nv Plassendale toch bevredigende resultaten voorleggen. Meer en meer bedrijven vinden de weg naar de Oostendse regio.

De eerste stappen zijn steeds de moeilijkste maar zijn gezet. In 2004 moeten we op dezelfde wijze doorgaan m.n. een zestal bedrijven aantrekken, goed voor een extra tewerkstelling van 300 werkplaatsen zodanig dat de doelstelling tegen 2011 ook in 2004 wordt ingevuld.

Heemkring Ter Cuere

Beheerraad.

Hoofdman Noël Belpaeme
Onderhoofdman Willy Cattrijsse
Secretaris Roland Vansteenkiste
Penningmeester Gilbert Pittery

Beheerders

Jeanine Damman
Degoe Willy
Raoul Eeckhout
Erwin Mahieu
Romain Meeze
Plovie Herbert
Henriette Terryn
Louis Vande Castele
Eugeen Weynen
Jean Pierre Willaert

Beheerders van ambtswege

Willy Vanhooren	burgemeester
Jacky Maes	eerste schepen
Steve Vandenberghe	tweede schepen
Jacques Deroo	derde schepen
Erwin Feys	vierde schepen
Lionel Clybouw	vijfde schepen

Ereleden

Raoul Eeckhout
Julia Defever

Mededelingsblad

Roepsteen

NAAM	ADRES	GEMEENTE
AELBRECHT WILFRIED	ZWALUWENSTRAAT 69	8400 OOSTENDE
ARAN	K.ASTRIDLAAN 6	8450 BREDENE
BAELS EDUARD	WARCHAUSTRAAT 12 B8	8400 OOSTENDE
BAILLIERE SIMON	KASTANJELAAN 37	8400 OOSTENDE
BARBAIX ANDRÉ	SCHIPPERSTRAAT 36 B3	8400 OOSTENDE
BARBAIX LOUIS	L. LAGRAVIERESTRAAT 43	8450 BREDENE
BARE LESLIE	FR. VINCKELAAN 36	8450 BREDENE
BAUWENS GERRIT	VANISEGEMLAAN 116B16	8400 OOSTENDE
BECQUART FREDDY	SLUISVLIETLAAN 82	8450 BREDENE
BEIRENS DIRK	FLORALAAN 7	8400 OOSTENDE
BELPAEME NOEL	BRUGSESTRAAT 408	8480 BEKEGEM
BEUN GERMAIN	BAARSSTRAAT 3	8460 OUDENBURG
BEYEN AUGUST	SINT RIQUIERSTRAAT 12	8450 BREDENE
BIBLIOTEEK KRIS LAMBERT	WELLINGTONSTRAAT 7	8400 OOSTENDE
BLOMME FERDINAND	IRISSTRAAT 12	8400 OOSTENDE
BLOMME FERDINAND	IRISSTRAAT 12	8400 OOSTENDE
BLOMME RAYMOND	ORCHIDEELAAN 24	8400 OOSTENDE
BOEY NOEL	DUINENSTRAAT 108	8450 BREDENE
BOGAERT MADELEINE	FR.PROVOOSTPLEIN 7	8450 BREDENE
BOLLE ROGER	NOORDHOFSTRAAT 6	8450 BREDENE
BOLLENBERGHE SIMONNE	ACACIALAAN 18	8470 GISTEL
BONNEZ GUIDO	FR. ORBANSTRAAT 19	8400 OOSTENDE
BOONE FERNAND	VANSTEENESTRAAT 31	8310 ASSEBROEK
BORGHS BALDER	BATTERIJSTRAAT 47 B1	8450 BREDENE
BORIES BERNADETTE	MOLENPARK 13	9930 ZOMERGEM
BORIES LEON	BREENDONKLAAN 7	8450 BREDENE
BOUCKENAERE JOSEE	ZEGELAAN 16B	8450 BREDENE
BOUCQUEZ ROLAND	DRIFTWEG 59	8450 BREDENE
BOUDENGEN JEAN	SLUISVLIETLAAN 68	8450 BREDENE
BOYDENS NATHALIE	KON.ASTRIDLAAN 53 BUS B	8450 BREDENE
BRANDTS ALICE	KEERWEG 51	8450 BREDENE
BROUCKE LEON	LEFFINGESTRAAT 133	8400 OOSTENDE
BROUCKE THEODOOR	P. BRUEGHELSTRAAT 1	8450 BREDENE
BRUYNEEL BENOIT	ZANDHEUVEL 4 BUS 8A	8450 BREDENE
BRUYNEEL-MEYER	BRUSSELSTRAAT 14	8450 BREDENE
BRUYNINCKX FREDDY	PARKLAAN 49	8450 BREDENE
BRYSSÉ JOHAN	STYN STREUVELSLAAN 20N	8421 DE HAAN
BULCKE PASCAL	KAAL 37/101	8620 NIEUWPOORT
BUNDERVOET MYRIAM	ZILVERLAAN 303	8400 OOSTENDE
CAESTECKER	PR. STEFANIEPLEIN 37/3	8400 OOSTENDE
CAESTECKER SYLVAAN	MOLENSTRAAT 81	8450 BREDENE

CALLEBOUT G	HOEFIJZERLAAN 6	8450 BREDENE
CARETTE ELIE	BREUGHELPAK PAV 8 B41	1731 ZELLIK
CATTELION ROBERT	MARKTSTRAAT 32 B34	8460 OUDENBURG
CATTRIJSE WILLY	FR. VINCKELAAN 106	8450 BREDENE
CHRISTIAEN MONIQUE	E.BEERNAERTSTRAAT 76/8	8400 OOSTENDE
CLAEYS GERARD	STATIONSTRAAT 25	8420 DE HAAN
CLAEYS LEON	GENTSTRAAT 48	8450 BREDENE
CLAEYS NORBERT	NUKKERSTRAAT 16	8450 BREDENE
CLICTEUR O.	DRIFTWEG 85	8450 BREDENE
CLYBOUW LIONEL	KAPELSTRAAT 121/3	8450 BREDENE
COELUS ROBERT	VISSERSSTRAAT 9	8420 DE HAAN
COLLEMAN RONALD	STEENOVENSTRAAT 22	8450 BREDENE
COLPAERT MAURICE	KAPELSTRAAT 33	8450 BREDENE
COLSOUL M-J	ZANDHEUVEL 4 B4	8450 BREDENE
CORNILLIE GUILLELMUS	BLAUWKASTEELSTRAAT 56	8400 OOSTENDE
CROMBEZ MARGARETA	HEIDELAAN 46	8420 DE HAAN
CROOS ROLAND	TOEKOMSTSTRAAT 30	8450 BREDENE
CUYPERS JEAN MARIE	OOSTSTRAAT 67	8400 OOSTENDE
D'HULST ROGER	DERBYLAAN 13	8450 BREDENE
DAMAN PETRUS	ZEGELAAN 16	8450 BREDENE
DAMMAN JEANNINE	BUURTSPORWEGSTRAAT 87	8450 BREDENE
DANNEELS GEORGES	DUINENSTRAAT 245	8450 BREDENE
DAVID RAYMOND	PR. ELISABETHLAAN 51	8450 BREDENE
DE BETHUNE E	KASTEELDREEF 10	8510 KORTRIJK
DE BRABANDT JOHAN	PR. KARELLAAN 15	8450 BREDENE
DE COCK PAUL	JOZEF II STRAAT 44	8400 OOSTENDE
DE COCK SUZANNE	JOZEF II STRAAT 44	8400 OOSTENDE
DE PEPEBUSSE	PRINS BOUDEWIJNSTRAAT 7	8400 OOSTENDE
DE ROOSE L	ALBERT I PROMENADE 37 B4	8400 OOSTENDE
DE ROOY ISIDOR	GOLFSTRAAT 64	8450 BREDENE
DE ROOY JEAN	GENTSTRAAT 23-C	8450 BREDENE
DE WISPELAERE Y	COPMANLAAN 13	8420 DE HAAN
DEBAILLY WILLY	MONIKKENSTRAAT 17	8450 BREDENE
DEBEEN OMER	ANTWERPENSTRAAT 32	8450 BREDENE
DEBEUCKELAERE RUDY	DERBYLAAN 69	8450 BREDENE
DEBRUYNE LUC	TABORALAAN 30	8400 OOSTENDE
DEBRUYNE VALEER	J.BASAGESTRAAT 57	8400 OOSTENDE
DECLERCK ANDRE	JOOS DE TER BEERSTLAAN 22	8450 BREDENE
DECLERCQ ALFONS	KIEVITSTRAT 18	8450 BREDENE
DECLERCQ JEAN PIERRE	PAUWHOF LAAN 32	8450 BREDENE
DECOSTER FRANK	RUITERLAAN 18	8450 BREDENE
DECROOS JOHAN	BENEDIKTIJNERSTRAAT 4	8450 BREDENE

DEFEVER JULIA	ROZENLAAN 21	8450 BREDENE
DEFEVER GERARD	FR. VINCKELAAN 174	8450 BREDENE
DEFEVER ROBERT	PR.ELISABETHLAAN 45	8450 BREDENE
DEGOE WILLY	FAZANTENLAAN 4	8450 BREDENE
DEGROOTE JEAN PIERRE	WALAKKER 10 BUS 6	8200 ST MICHIELS
DEGRYSE DRIES	VIOLIERENLAAN 130 B1	8400 OOSTENDE
DEKETELAERE	RUE DE VISE 34	4607 DALHEM
DEKEYSER ANNE	DUINENSTRAAT 37	8450 BREDENE
DEKNUYDT R	DRUIVENLAAN 23	8400 OOSTENDE
DEKREYGER MARC	PAUWHOF LAAN 20	8450 BREDENE
DELANGHE JENNY	VOORHAVENLAAN 1 BUS 22	8400 OOSTENDE
DELEENHEER MARC	MOLENSTRAAT 22	8450 BREDENE
DEL RUE FREDDY	SLUISVLIETLAN 62	8450 BREDENE
DEL RUE GEORGES	PR.KARELLAAN 6/301	8450 BREDENE
DEMEERE HENRI	DRIFTWEG 135	8450 BREDENE
DEMETS INGELAERE	DUINENSTRAAT 280	8450 BREDENE
DENDOOVEN JP	HAUTEM 1	3320 HOEGAARDEN
DEPREZ MARIE LOUISE	KON.ASTRIDLAAN 9	8450 BREDENE
DEPUIJDT ROGER	GENTSTRAAT 21 B6	8450 BREDENE
DEROO GILBERT	BREIDELSTRAAT 8 B1	8400 OOSTENDE
DEROO JACQUES	EKSTERSTRAAT 24	8450 BREDENE
DERYNCK ALICIA	NOORD EDESTRAAT 72	8450 BREDENE
DESCHACHT DANIEL	LOTUSLAAN 19	8400 OOSTENDE
DESCHACHT G-F	LARIKSENLAAN 14	8400 OOSTENDE
DESCHEPPER EUGEN	MARIAKERKELAAN 8	8400 OOSTENDE
DESMET HENRIETTE	MEEUWENLAAN 15	8450 BREDENE
DESNERCK ROLAND	WATERGANGSTRAAT 9	8420 KLEMSKERKE
DESOPPER GEORGES	H. VANBLAERESTRAAT 9	8450 BREDENE
DESPAGNE MICHEL	BENEDIKTIJNENSTRAAT 37	8450 BREDENE
DEVISCH L.	ROEKSTRAAT 17	8400 OOSTENDE
DEVISCH MARIA	DRIFTWEG 65	8450 BREDENE
DEVOS ANDRE	K.ASTRIDLAAN 18	8450 BREDENE
DEVOS GILBERT	DANKAERTSTRAAT 8	8450 BREDENE
DEVOS JEAN PIERRE	KLAPROZENLAAN 9	8450 BREDENE
DEVOS VANDENBERGHE	RUITERLAAN 8	8450 BREDENE
DEVRIENDT WILLY	BRUGSESTEENWEG 53	8450 BREDENE
DEVRIESE MARIE LOUISE	BUURTSPORWEGSTRAAT 47	8450 BREDENE
DILLEN RAYMOND	PONTONSTRAT 14	8400 OOSTENDE
DIRICKX KAMIEL	TABORALAAN 182	8400 OOSTENDE
DOOLAGE BUTTAZZONI	SONATINESTRAAT 79	1080 ST JAN MOLENBEEK
DRIESSEN ALBERT	WEZELLAAN 9	8400 OOSTENDE

DUBOIS RENATUS	NIEUWSTRAAT 60	8450 BREDENE
DUBUY COOLS	KLEIVELDSTRAAT 1	8450 BREDENE
DUCHATEAU FRANÇOIS	LEFFINGESTRAAT 56 B3	8400 OOSTENDE
DUFLOU BERNARD	OUD Vliegplein 63	8400 OOSTENDE
DUMON ANDRE	ZEESTERLAAN 27	8450 BREDENE
EECKHOUT JAN	AARTSHERTOGINNENSTRAAT 20	8400 OOSTENDE
EECKHOUT RAOUL	WAGENMAKERSTRAAT 3	8450 BREDENE
ENEMAN J.	DRIFTWEG 75	8450 BREDENE
EYLAND TAVERNIER	POPULIERENLAAN 14	8450 BREDENE
FALISE JEAN PIERRE	H. SERRUYSLAAN 78 B19	8400 OOSTENDE
FISCHER ANDRÉ	HALFWEGHUISSTRAAT 36	8490 JABBEKE
FISCHER CARLO	MOLENSTRAAT 92	8450 BREDENE
FOCKE ERIC	SLUISVLIETLAAN 37	8450 BREDENE
FONTEYNE JAAK	ORCHIDEELAAN 10	8400 OOSTENDE
FRANCIER JAAK	TORHOUTSESTEENWEG 509	8400 OOSTENDE
GALLET ADRIEN	EKSTERSTRAAT 8	8450 BREDENE
GEEDS ANDRE	BOSDUIVENSTRAAT 21	8450 BREDENE
GERIL ROGER	PLANTENSTRAAT 22	8400 OOSTENDE
GERIL ROGER	PLANTENSTRAAT 22	8400 OOSTENDE
GERRIS ERIC	J.DE TER BEERSTLAAN 1 B2	8450 BREDENE
GERYL RAYMONDA	PR. ELISABETHLAAN 44/1	8450 BREDENE
GESELLE ERNA	BOSDUIVENLAAN 20	8420 DE HAAN
GESELLE GUIDO	STROBLOEMLAAN 33	8400 OOSTENDE
GEVAERT AMEDE	ONAFHANKELIJKHEIDSTRAAT 4	8400 OOSTENDE
GEVAERT-JONCKHEERE	PAUWHFLAAN 68	8450 BREDENE
GEYSSENS ALFRED	MEEUWENLAAN 15	8450 BREDENE
GOEKINT JULIEN	ZANDVOORDESCHORREDIJK 65	8400 OOSTENDE
GOETRY ADOLF	MEEUWENLMAAN 7 BUS 403	8450 BREDENE
GOMBERT LAURENT	DRIFTWEG 31	8450 BREDENE
GROENVYNCK FIRMIN	POLDERSTRAT 21	8450 BREDENE
GRYSON EDDY	DOORNEBILKSTRAAT 48	8450 BREDENE
GUNST MARCEL	ZANDHEUVEL 1 BLOK B12	8450 BREDENE
HEMERYCK DANIEL	NIJVERHEIDSTRAAT 85	8400 OOSTENDE
HENDRICKX ALFRED	BATTERIJSTRAAT 22	8420 KLEMSKERKE
HESCHBURG FERNAND	KEERWEG 30	8450 BREDENE
HIMPENS ERIC	SCHORREDIJK 10	8460 OUDENBURG
HOLLEVOET GASTON	ANTWERPENSTRAAT 14	8450 BREDENE
HOSTE-DEWITTE ERNEST	WATERLANDSTRAAT 15	8450 BREDENE
HOSTEN ROGER	PR.ELISABETHLAAN 71	8450 BREDENE
HOSTYN JAN	ZWALUWENSTRAAT 118	8400 OOSTENDE
HOSTYN PAUL	BRUGGELAAN 12	8450 BREDENE
HUBERT GEORGES	VAN DYCKSTRAT 66	8400 OOSTENDE

HUBRECHTSSEN FREDDY	GERSTSTRAAT 35A	8400 OOSTENDE
HUBRECHTSSEN GEORGES	FR.VINCKELAAN 79	8450 BREDENE
HUYGEBART ANDRÉ	VERBONDENENLAAN 8	8450 BREDENE
HUYGHE ROGER	ZANDHEUVEL 4 B19	8450 BREDENE
HUYGHEBAERT GILBERTE	STEENOVENSTRAAT 4	8450 BREDENE
INGHELBRECHT WILLY	GEMENEWEIDESTRAAT 5	8490 JABBEKE
IPPEL SIMON	VERENIGINGSTRAAT 161	8400 OOSTENDE
JANSSENS JULES	WIJDBOS 26	2440 GEEL
JONCKHEERE ROBERT	VELDSTRAAT 40	8450 BREDENE
JONCKHEERE ROGER	DRIFTWEG 131	8450 BREDENE
KIMPE PIERRE	J. PEURQUAETSTRAAT 18 B2	8400 OOSTENDE
KLAUSING JOSEPH	KONINGINNELAAN 34 B2	8400 OOSTENDE
KNOCKAERT CYRILLE	VREDESTRAAT 22	8450 BREDENE
KROOTHOEP CHRISTIANE	FR. VINCKELAAN 151	8450 BREDENE
LACOERE WILFRIED	FAZANTENLAAN 37	8450 BREDENE
LAGROU WILFRIED	GOLFSTRAAT 66	8450 BREDENE
LAGROU-DESMET	KOOPVAARDIJSTRAAT 33	8400 OOSTENDE
LAMBRECHT EUGENIE	NUKKERWIJKSTRAAT 56	8450 BREDENE
LANTSOGHT JACQUES	A. PLOVIEPLEIN 22	8450 BREDENE
LAUWEREYNS ROLAND	BUURTSPOORWEGSTRAAT 91	8450 BREDENE
LEIRMAN-WALGRAEVE	KAN.DR.L.COLENSTRAAT 2	8400 OOSTENDE
LEPEIRE WILLY	ZEGELAAN 6	8450 BREDENE
LESTAEGHE PAULA	NOORDZEESTRAAT 30	8450 BREDENE
LIETARD EDWIN	WAPENPLEIN 14 B3	8400 OOSTENDE
LINGIER PAUL	SCHIETBAANSTRAAT 34/2VR	8400 OOSTENDE
LONCKE ROGER	VOORHAVENLAAN 125/A	8400 OOSTENDE
LOOSVELD JACQUES	SLUIZENSTRAAT 129	8450 BREDENE
LOWYCK BVBA	SLUIZENSTRAAT 69	8450 BREDENE
LOY WALTER	VORSINKBAAN 21	9450 HAALERT
LUCA EDGARD	KAPELLESTRAAT 12	8460 OUDENBURG
LUCIDAEME BORNLY	SLUISVLIETLAAN 67	8450 BREDENE
LUST DIRK	SPAARZAAMHEIDSTRAAT 56	8450 BREDENE
MAENE DANIEL	SALVIALAAN 40	8400 OOSTENDE
MAERTENS BERNARD	ST PAULUSSTRAAT 40	8400 OOSTENDE
MAES VAN DEURSEN	DUINENSTRAAT 264	8450 BREDENE
MAHIEU ERWIN	DUINENSTRAAT 186	8450 BREDENE
MAHIEU MARIE CHRISTINE	DUINENSTRAAT 123	8450 BREDENE
MAHIEU RAYMOND	DUINENSTRAAT 186	8450 BREDENE
MASSCHELEYN PATRICK	MOLENSTRAAT 58	8450 BREDENE
MASSENHOVE ALPHONSE	ZANDVOORDESTRAAT 58	8400 OOSTENDE
MASSENHOVE NADIA	LINDENSTRAAT 8	8450 BREDENE
MATHAY KNOEBL H	SLUIZENSTRAAT 127	8450 BREDENE

MEESE ROMAIN	PR.MARIE JOSÉLAAN 6	8450 BREDENE
MEESSCHAERT GILBERT	PR.ALBERTLAAN 96	8400 OOSTENDE
MELIS ETIENNE	DUINENSTRAAT 345	8450 BREDENE
MESTDAGH MARIA	FRANKRIJKLAAN 8	8450 BREDENE
MESTDAGH PAULA	GOLFSTRAAT 17	8450 BREDENE
METDEPENNINGEN FRANK	ZUIDOOSTWIJK 8	8450 BREDENE
METSU ROLAND	ZANDSTRAAT 91A	8450 BREDENE
METSU WALTER	K.ASTRIDLAAN 15	8450 BREDENE
METSU WILLY	DR.E.MOREAUXLAAN 263	8400 OOSTENDE
MEVR. DERINCK URBAIN	BEDEVAARTSTRAAT 8	8450 BREDENE
MEVR. LIEVENS ROGER	DR.E.MOREAUXLAAN 233	8400 OOSTENDE
MEVR. LUCA ROBERT	PR.ALBERTLAAN 71	8400 OOSTENDE
MEVR. MECHELE JULIEN	SPAARZAAMHEIDSTRAAT 38	8450 BREDENE
MEVR.CATTRYSSE SUZANNE	MEEUWENLAAN 3 BUS 10	8450 BREDENE
MEVR.GOES ALBERT	OUDENBURGSESTEENWEG 12	8400 OOSTENDE
MEYNTJENS LEON	TABORALAAN 170	8400 OOSTENDE
MEYSMAN ROLAND	BUURTSPOORWEGSTRAAT 52	8450 BREDENE
MEYSMAN WIM	STATIONSTRAAT 50	8470 GISTEL
MEYUS CARLO	IJZERLAAN 2	8450 BREDENE
MOERMANS CHRISTIAEN	VREDESTRAAT 19C	8400 OOSTENDE
NAASSENS DECERF	TURKEYENLAAN 25	8450 BREDENE
NAESSENS HELENE	KEERWEG 23	8450 BREDENE
NASSEL CHARLES	SINT ANTONIUSSTRAAT 15	8400 OOSTENDE
NEELS ERNA	VOORHAVENLAAN 136	8400 OOSTENDE
NEIRINCK R.	PAGODENLAAN 394	1020 BRUSSEL
NOWAK ANTOINE	HASSELSTRAAT 3:4	8450 BREDENE
OPSTAELE ROGER	L. PARETLAAN 24	8450 BREDENE
OSAER CHRISTINA	DR.E.MOREAUXLAAN 77	8400 OOSTENDE
PANCOUCKE RAYMOND	BLOEMENSTRAAT 11	8400 OOSTENDE
PATTYN WILLY	MOLENSTRAAT 60	8450 BREDENE
PHILIPS MAURICE	RUE E CAMBIER 5	7100 HAINE ST PIERRE
PIETERS MARTHA	FR.VINCKELAAN 76	8450 BREDENE
PIETERS WILLY	KONINGSTRAAT 7 B16	8400 OOSTENDE
PILLE ROGER	DUINENSTRAAT 15	8450 BREDENE
PITTERY GILBERT	BUURTSPOORWEGSTRAAT 87	8450 BREDENE
PLOVIE HERBERT	DUINENSTRAAT 110	8450 BREDENE
PLOVIE MARCEL	EIGEN HAARDSTRAAT 9	8400 OOSTENDE
POITIER ESTHER	GROENENDIJKSTRAAT 80	8450 BREDENE
POLLET FREDDY	DUINENSTRAAT 23	8450 BREDENE
POTTIEZ JEAN	RIETSTRAAT 51	8400 OOSTENDE
PROVINCIALE BIBLIOTHEEK	JAN VAN EYCKPLEIN 1	8000 BRUGGE

PROVOOST EMIEL	P. MICHIELSLAAN 33	8400 OOSTENDE
PUYSTIENS FRANS	NIEUWELAAN 169	BRUSSEL
PYRA GEORGES	DORPSTRAAT 74	8450 BREDENE
PYRA REMI	VIOLIERENLAAN 18	8450 BREDENE
RAMMELAERE WILLY	DORPSTRAAT 158	8450 BREDENE
RENAUDIN ROGER	BRONSTRAAT 4	8400 OOSTENDE
REUNBROUCK RENE	VOORHAVENLAAN 171	8400 OOSTENDE
REYBROUCK MAURICE	H. ZWAENEOELSTRAAT 5	8450 BREDENE
RONDELEZ AIME	DORPSTRAAT 80	8450 BREDENE
RO TSAERT DIRK	JOOS DE TER BEERSTLAAN 16	8450 BREDENE
RO TSAERT FREDDY	FRANKRIJKLAAN 6	8450 BREDENE
ROUSSELLE MARC	VREDESTRAAT 37	8450 BREDENE
ROUSSEEUW MARTINE	GOLFSTRAAT 52	8450 BREDENE
RYCX COUCKE	PESCATORSTRAAT 53	8450 BREDENE
RYCX EMIEL	VICOGNEPLEIN 14	8450 BREDENE
SAESENS WILFRIED	NIEUWE STEENWEG 203	8420 DE HAAN
SCHREUS LILIANE	ST PIETERSSTRAAT 42	8460 OUDENBURG
SERIE EDMOND	TABORALAAN 50	8400 OOSTENDE
SIX EDDY	PR.ELISWABETHLAAN 36	8450 BREDENE
SMETS FRANCISCUS	KWARTELSTRAAT 6	8450 BREDENE
SMISSAERT RITA	BUURTSPOORWEGSTRAAT 54	8450 BREDENE
STAD OUDENBURG-DIENST CULTUUR	WESTSTRAAT 24	8460 OUDENBURG
STAELENS MAURITS	JOZEF II STRAAT 29 B28	8400 OOSTENDE
STANDAERT R	DAHLIALAAN 54	8400 OOSTENDE
STROBBE JACQUES	DRIFTWEG 41	8450 BREDENE
STROOBANT JOSEPH	TER CUEREPLEIN 9	8450 BREDENE
STUBBE JOZEF	SLUISVLIETLAAN 75	8450 BREDENE
T' JAMPENS HENDRIK	DUINENSTRAAT 244	8450 BREDENE
TACK MARCEL	KAN.DR.L.COENSTRAAT 10/3	8400 OOSTENDE
TERRYN HENRIETTE	BUURTSPOORWEGSTRAAT 89	8450 BREDENE
TERYYN REDGY	FR. VINCKELAAN 50	8450 BREDENE
TETAERT RAYMOND	PATER G.DEFEVERSTRAAT 10	8450 BREDENE
THOEN HUGO	ERGOEDLAAN 7	9800 DEINZE
TIMMERMANS ROGER	SINT SEBASTIAANSTRAAT 24	8400 OOSTENDE
TROMONT HERVE	SCHAPENSTRAAT 54	8400 OOSTENDE
V.V.F.	KAN. DR.L.COENSTRAAT 6	8400 OOSTENDE
VAN BIERVLIET-MESTDAGH	GOLFSTRAAT 35	8450 BREDENE
VAN CRAEYNST RAYMOND	BLAUWKASTEELSTRAAT 103	8400 OOSTENDE
VAN EECKE TREES	KLAPROZENLAAN 8	8450 BREDENE
VAN EENOO MONIQUE	MOLENSTRAAT 77	8450 BREDENE
VAN GHELUWE ROBERT	MOLENSTRAAT 96	8450 BREDENE

VAN HOOF ERIC	STEENOVENSTRAAT 7	8450 BREDENE
VAN HUELE VICTOR	CH. HUYSSTRAAT 5	8370 BLANKENBERGE
VAN ISACKER JACQUES	BREENDONKLAAN 49	8450 BREDENE
VAN ISEGHEM A	IJZERSTRAAT 1	8400 OOSTENDE
VAN LYL VAN EECKE	KLAPROZENLAAN 8	8450 BREDENE
VAN MOORTELE W	PIERLAPONT 73	8210 ZEDELGEM
VAN REEMPTS FRANS	L. PARETLAAN 15	8450 BREDENE
VANBEUREN AXEL	SINT GODELIEVEDREEF 26	8310 SINT KRUIS
VANBIERVLIEET RONNY	PR. ALBERTLAAN 85	8400 OOSTENDE
VANDAMME PATRICK	RODE KRUISSTRAAT 10	8450 BREDENE
VANDE CASTEELE LOUIS	SINT RIQUIERSTRAAT 17	8450 BREDENE
VANDECASTEELE CHARLES	BREENDONKLAAN 26	8450 BREDENE
VANDECASTEELE JEAN	SPAARZAAMHEIDSTRAAT 82	8450 BREDENE
VANDEILE R	POLDERSTRAAT 85	8450 BREDENE
VANDEN BERGHE DEFLOOR	KERAMIEKSTRAAT 2	8400 OOSTENDE
VANDENABEELE HOSTE	FAZANTENLAAN 16	8450 BREDENE
VANDENBERGHE EDWIN	EIKHOFSTRAAT 19	8600 DIKSMUIDE
VANDENBERGHE ELISA	KONINGSTRAAT 16 BUS 11	8400 OOSTENDE
VANDENBERGHE JEANNINE	NUKKERSTRAAT 86	8450 BREDENE
VANDENBERGHE STEVE	GANZESTRAAT 25	8450 BREDENE
VANDENBERGHE WILLY	BENEDIKTIJNENSTRAAT 17	8450 BREDENE
VANDENBOGAERDE GERARD	ANTWERPENSTRAAT 52	8450 BREDENE
VANDENBOGAERDE MARCEL	SLUIZENSTRAAT 1996	8450 BREDENE
VANDENBROUCKE YVONNE	POPULIERENLAAN 82	8450 BREDENE
VANDENBUSSCHE MAURITS-RUSTHUIS WACKERBOUT	DUINENSTRAAT 106	8450 BREDENE
VANDENBUSSCHE WILLY	FR. VINCKELAAN 99	8450 BREDENE
VANDENWEGHE J.	SINT SEBASTIAANSTRAAT 36/13	8400 OOSTENDE
VANDEPITTE CYRIEL	NOORDEDESTRAAT 9	8400 OOSTENDE
VANDERBRACHT BLEUZE	DORPSTRAAT 54	8420 DE HAAN
VANDEVELDE FRANÇOIS	GISTELSE STEENWEG 48	8400 OOSTENDE
VANDEVYVER MARC	ZANDHEUVEL 1 BUS 2A	8450 BREDENE
VANDEWALLE GINO	DORPSTRAAT 82	8450 BREDENE
VANDIERENDONCK MARIA	FRANKRIJKLAAN 9	8450 BREDENE
VANHEE ROGER	GROENENDIJKSTRAAT 102	8450 BREDENE
VANHERCKE GEERT	PAUWHOF LAAN 11	8450 BREDENE
VANHOENACKER FERNAND	PR. ALBERTLAAN 93	8400 OOSTENDE
VANHOOREN FREDDY	RINGLAAN ZUID 106	8420 DE HAAN

VANHOOREN WILLY	NOORDZEESTRAAT 8	8450 BREDENE
VANHOUCKE RENE	VREDESTRAAT 16	8450 BREDENE
VANHOUTTE CONSTANT	ZEGELAAN 15	8450 BREDENE
VANLAERE GERARD	BUURTSPOORWEGSTRAAT 63	8450 BREDENE
VANLEENHOVE GILBERT	BATTERIJSTRAAT 66	8450 BREDENE
VANLERBERGHE PHILIPPE	KWINTEBANKSTRAAT 4	8400 OOSTENDE
VANLOO ROLAND	KASTEELLAAN 11	8450 BREDENE
VANMASSENHOVE GILBERT	KROONLAAN 19	2400 MOL
VANMASSENHOVE TALLOEN	K. ASTRIDLAAN 75	8450 BREDENE
VANMASSENHOVE-VAN GHELUWE	SLUISVLIETLAAN 33	8450 BREDENE
VANMOORTELT ROBERT	ZEESTERLAAN 23	8450 BREDENE
VANPARYS ERIC	SLOEPENSTRAAT 9	8450 BREDENE
VANSTEENE DENISE	NOORD EDESTRAAT 112	8450 BREDENE
VANSTEENKISTE MAURICE	IJZERLAAN 5	8450 BREDENE
VANSTEENKISTE ROLAND	SLUISVLIETLAAN 100	8450 BREDENE
VANSTEENKISTE-FAICT	RUITERLAAN 4	8450 BREDENE
VANTOMME G	EIKENSTRAAT 13	8450 BREDENE
VERCARRE ETIENNE	HOEFIJZERLAAN 1	8450 BREDENE
VERHAEGHE ROLAND	NOORDZEESTRAAT 11	8450 BREDENE
VERMEIRE KRISTIF	KLEMSKERKESTRAAT 24 B37	8450 BREDENE
VERMEULEN ARSENIUS	LEFFINGESTRAAT 135F B9	8400 OOSTENDE
VERMEULEN ROLAND	DUINENSTRAAT 219	8450 BREDENE
VERMOORTELT DORIS	WATERVLIEGPLEINSTRAAT 17	8450 BREDENE
VERMOTE NELLY	ZEESTERLAAN 35	8450 BREDENE
VERSLUYS KAMIEL	FLAMINCKA PARK 4	8490 JABBEKE
VERSLUYS WILLY	H. BAELSKAAI 2	8400 OOSTENDE
VILAIN OMER	ROGIERLAAN 38 B11.	8400 OOSTENDE
VROOMEN PROSPER	DUINENSTRAAT 251	8450 BREDENE
WALTERS GUIDO	H. BORGERSSSTRAAT 107	8400 OOSTENDE
WEYNEN EUGEN	BRUGSESTEENWEG 49	8450 BREDENE
WILLAERT EDMOND	PESCATORSTRAAT 27	8450 BREDENE
WILLAERT JEAN PIERRE	VAN DYCKSTRAAT 22	8400 OOSTENDE
ZWAENEOEL CHRIS	STRANDLOPERSTRAAT 21 C4	8400 OOSTENDE
ZWAENEOEL WILLY	ZEGELAAN 2	8450 BREDENE

